

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่า尼ยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ:
การวิเคราะห์และประเมินพุระดับ

นางจันทนฯ เรียมสินธุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาชีวจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS AFFECTING LIFE VALUES OF STUDENT TEACHERS
IN RAJABHAT UNIVERSITIES: A MULTILEVEL ANALYSIS AND EVALUATION**

Mrs. Janthana Rermsin

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Measurement and Evaluation
Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภูมิมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ: การวิเคราะห์และประเมินพหุระดับ
โดย นางจันทนากี้ เรียมสินธุ
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวاسي¹
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณเมธรา²

คณะกรรมการนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวاسي)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธุ์ สุวรรณเมธรา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณเมธรา)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกุล หลวงทอง)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา จัตุรัส)

จันทนา เริ่มสินธุ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ : การวิเคราะห์ และประเมินพหุระดับ. (FACTORS AFFECTING LIFE VALUES OF STUDENT TEACHERS IN RAJABHAT UNIVERSITIES: A MULTILEVEL ANALYSIS AND EVALUATION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ.ดร. ศิริชัย กาญจนวนวัศิ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : รศ.ดร. สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา , 189 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) วัดและประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยการพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrumental values) ตามแนวคิดของ โรเคช (Rokeach, 1973) เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กระจายทุกภาคใน 30 มหาวิทยาลัยจำนวนนักศึกษา 1,324 คน อาจารย์จำนวน 442 คน เจ้าหน้าที่จำนวน 147 คน และชุมชนจำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามจำนวน 4 ฉบับ ที่จำแนก ตามแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง ซึ่งประกอบด้วย ฉบับนักศึกษา ฉบับอาจารย์ ฉบับเจ้าหน้าที่ และฉบับชุมชน มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.65-0.96 ตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันดับสอง (second order confirmatory factor analysis) ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural equation relationship: LISREL) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับด้วยโปรแกรมเชิงเส้น (hierarchical linear model: HLM) สำหรับนักศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏมี 13 องค์ประกอบ ได้แก่ ความทะเยอทะยาน ความสามารถในการทำงาน ความมีชีวิชีวิชา ความเมตตา ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล การควบคุมตนเอง ความรัก ความสุภาพอ่อนน้อม ความรับผิดชอบ และความรักธรรมชาติ

2. นักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่านิยมชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านของค่านิยมชีวิตพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตสูงที่สุดคือความมีชีวิชีวิชา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความทะเยอทะยาน

3. ปัจจัยระดับนักศึกษาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเจตคติต่ออาชีพครุ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบคือ สาขาวิชาเอกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาเอกคณิต วิทย์ ภาษา และสังคม และเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 สำหรับปัจจัยระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลทางบวก คือ บรรยายภาพของมหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

4984614127 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEYWORDS : LIFE VALUES / MULTILEVEL ANALYSIS

JANTHANA RERMSIN: FACTORS AFFECTING LIFE VALUES OF STUDENT TEACHERS
IN RAJABHAT UNIVERSITIES: A MULTILEVEL ANALYSIS AND EVALUATION. THESIS
ADVISOR: PROF. SIRICHAI KANJANAWASEE, Ph.D., THESIS COADVISOR:
ASSOC.PROF. SIRIPUN SUWANMUNKAR, Ph.D., 189 pp.

This research aimed to 1) develop the structure of life values of student teachers in Rajabhat Universities 2) determine the life values of student teachers in Rajabhat Universities and 3) analyze the factors of value in terms of student level and university level that affecting life value of student teachers in Rajabhat Universities. The main tool was developing from the structure of life values of student teachers in Rajabhat Universities which was referent to Rokeach idea of Instrumental Values in 1973. The samples of this study were collected from 1,324 student teachers, 442 teachers, 147 officers, and 145 people in community in 30 Rajabhat Universities in Thailand. The instruments were separated into 4 versions which classified by different sources as student version, teacher version, officer version, and community version with its reliability between 0.65-0.96. Develop the structure of life values of student teachers in Rajabhat Universities by the factor analysis and second order confirmatory factor analysis of the linear structural equation relationship: LISREL. The final step was applied by using the hierarchical linear model analysis by HLM program. The major results were as follows:

1. The structure of life values of student teachers in Rajabhat Universities included 13 factors; Ambition, Capable, Lively, Empathy, Honest, Imagination, Intellectual, Logical, Self-Controlled, Love, Polite, Responsible and Love Nature

2. Student teachers in Rajabhat Universities were in the high-level of life values in every factor. However, Lively was in the top rank of high-level and Ambition was in the low rank of level.

3. Student level factors that influence positively on life values of Student teachers in Rajabhat Universities were the expectation of a master's degree, Democratic-Rearing and attitude toward teaching career. The factors that influence negatively on life values were other majors than mathematics, science, languages and humanity included the GPA that below 2.51 was effect. University level factor that influence positively on life values was an atmosphere of the university

Department: Educational Research and Psychology .....

Student's Signature .....

Field of Study: Educational Measurement and Evaluation .....

Advisor's Signature .....

Academic Year: 2010 .....

Co-advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” จากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยที่ความสำเร็จครั้งนี้ ด้วยความกรุณาจากหลายฝ่าย ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีพระคุณต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังจะยกล่าวถึง ดังนี้

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนवาสี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงในความประรานาดีและมีเมตตาต่อผู้วิจัยอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ตลอดระยะเวลาของการศึกษา อาจารย์ได้บ่มเพาะและขัดเกลาทั้งในเชิงวิชาการและพฤติกรรมที่ทรงภูมิ ผู้วิจัย ซึ่งชับด้วยความปลาบปลื้มและภาคภูมิใจถือเป็นแบบอย่าง กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณเมธรา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำอันทรงคุณค่า ต่อผู้วิจัย กราบขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐ์ภรณ์ หลาทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา จัดชัย ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์จนทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรกุล รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณิกา สรจกุล รองศาสตราจารย์ ดร.เบรื่อง กิจรัตนภรณ์ และ ดร.ดิเรก พรสีมา ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มตัวอย่าง ที่กรุณอนุญาตให้เก็บข้อมูล ทั้งจากนักศึกษาครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์และหรือเจ้าหน้าที่ ที่ช่วยรวบรวมข้อมูลที่ซับซ้อนอย่างพิเศษ ขอบคุณผองเพื่อน พี่ และน้องชาววัดผลที่คุณเคย ที่ช่วยประสานการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอบคุณในหัวใจของเพื่อน ดร.กำพล ดำรงค์วงศ์ ที่เคยให้ความช่วยเหลือและเป็นธุระในหลายประการเสมอมา ขอขอบคุณ ดร.ชัยวิชิต เชียรชนะ และ ดร.นิธิกัทร บาลศิริ เพื่อนร่วมรุ่นที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนผู้ที่มิอาจไม่ กล่าวถึงคือน้องชาย ปฐมกฤษณ์ ศรีศุภกานินทร์ ผู้มีนำใจสุดประเสริฐต่อผู้วิจัย และพลังสำคัญ ที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถพันผ่าอุปสรรคจนประสบความสำเร็จในครั้งนี้ คือพลังใจจากบุตรสาว คนเดียวที่อยู่ด้วยกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
 บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถatement การวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม	12
ความหมายของค่านิยม	12
ลักษณะของค่านิยม	14
ประเภทของค่านิยม	16
ทฤษฎีค่านิยม	18
การเกิดค่านิยม	22
ตอนที่ 2 ค่านิยมไทย	31
ตอนที่ 3 ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับครู	38
ตอนที่ 4 การวัดและประเมินค่านิยม	48
แนวคิดการวัดและประเมินค่านิยม.....	48
เครื่องมือวัดและประเมินค่านิยม	49
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์และประเมินพหุระดับ	58
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย	69
3. วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง	71
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	83
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	88
ตอนที่ 3 การประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษารูมมหาวิทยาลัยราชภัฏ	97
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู	
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	104
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	112
สรุปผลการวิจัย	113
อภิปรายผลการวิจัย	115
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	119
รายการอ้างอิง	121
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก	129
ภาคผนวก ข	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	189

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ความแตกต่างระหว่างค่านิยมที่ประสงค์กับค่านิยมที่พึงประสงค์	20
2.2 การสังเคราะห์กระบวนการทางสังคมที่ก่อให้เกิดค่านิยมชีวิตและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง (ตัวแปรอิสระ)	30
2.3 การสังเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวัดและประเมินค่านิยม	57
3.1 จำนวนผู้ให้ข้อมูลปีการศึกษา 2553 จำแนกรายภาคและรายมหาวิทยาลัย ...	73
3.2 ค่าอำนาจจำแนกและความเที่ยงของแบบสอบถาม	77
3.3 ค่าความเที่ยงของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ..	78
3.4 แบบสอบถามสำหรับการวิจัย	79
4.1 จำนวนและร้อยละของตัวแปรไม่ต่อเนื่องระดับนักศึกษา	84
4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่อเนื่องระดับนักศึกษา	86
4.3 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนก รายด้าน (องค์ประกอบ)	86
4.4 จำนวนและร้อยละของตัวแปรไม่ต่อเนื่องระดับมหาวิทยาลัย	87
4.5 ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปรต่อเนื่องระดับมหาวิทยาลัย	88
4.6 ค่าไอกenen และร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบค่านิยมชีวิตของ นักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ	89
4.7 จำนวนองค์ประกอบและค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลังการหมุนแกน	90
4.8 การตั้งชื่อองค์ประกอบ	92
4.9 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ	97
4.10 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกภาค	98
4.11 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกเพศ	99
4.12 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกสาขาวิชา	100
4.13 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกชั้นปีที่ศึกษา .	101
4.14 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนก การอบรมเลี้ยงดู	102
4.15 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัย ..	104
4.16 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัย โดยเดล oy ย่าง่าย	106
4.17 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์มหาวิทยาลัย โดยเดลสมมติฐาน	109

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 เส้นทางค่านิยม	21
2.2 การเกิดค่านิยมตามแนวคิดของ สนิท สมัครการ	27
2.3 ครอบแนวคิดการวิจัย	70
4.1 แผนภาพสกรีวอเกนของการวิเคราะห์องค์ประกอบ	91
4.2 แผนภาพองค์ประกอบ	91
4.3 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง	96
4.4 ค่านิยมชีวิตด้านเด่น-ปานกลาง ของเพศ	103
4.5 ค่านิยมชีวิตด้านเด่น-ปานกลาง ของสาขาวิชาเอกที่ศึกษา	103

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 และ ฉบับที่ 7 การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเจริญเติมโตทางด้านวัฒนธรรม ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนที่เรียกว่าโลกรี>warm ทำให้การหลังไหลทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมบริโภคได้มีอิทธิพลต่อสังคมและเยาวชนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมค่านิยมใหม่ กล่าวคือ มุ่งขยายความเจริญเติมโตของรายได้ประชาชาติและผลิตภัณฑ์มวลรวม สังคมถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมของการบริโภคและยึดติดกับวัฒนธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง เกิดความขัดแย้งในเรื่องความคิด ความเชื่อ ค่านิยม สับสนในบทบาทหน้าที่ แม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จะเน้นการพัฒนาคนมากขึ้น แต่ วิกฤติทางวัฒนธรรมและศีลธรรมมีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ก่อปรกับการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้คนเห็นแก่ตัว มุ่งแข่งขัน ต้องการเอาชนะ และเอาเปรียบผู้อื่น ระเบียบวินัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในชาติถูกละเลย คนในสังคมหง丫อน yan ในศีลธรรมและจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งแต่เดิมแหล่งเรียนรู้ค่านิยมของบุคคลมาจากฐานทางพระพุทธศาสนา มีวิถีชีวิตที่พึงพาอาศัยกัน เรียนรู้ความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ มีความสุขทางจิตใจจากการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สังคมให้คุณค่าของความดีและคนดี ในขณะที่ค่านิยมใหม่มีความสุขจากการบริโภค

ค่านิยมใหม่จากการเร่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยละเอียด สภาพสังคมเสื่อมลง คนขาดคุณภาพ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทุกฝ่ายหันมาให้ความสนใจต่อการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ มีการวิเคราะห์วิจัย มากมาย ซึ่งให้เห็นถึงการจัดการศึกษาที่ผ่านมา มุ่งเน้นพัฒนาให้เป็นคนเก่งโดยไม่ให้ความสนใจในการพัฒนาให้เป็นคนดี ดังนั้น การพัฒนาประเทศในระยะต่อมาตั้งแต่ พ.ศ.2540 ไม่ว่าจะเป็น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2543 และ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ได้มุ่งเน้นการสร้างสังคมคุณภาพ พัฒนาคน และคุณภาพของคนให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข อย่างเร่งด่วน ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมโดยผ่านกลไกของการจัดการศึกษา เป็นอันมาก ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ

ตลอดช่วงชีวิตของคน จะเห็นได้จากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 หมวด 1 บทที่ ๑ กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ ในมาตรา ๖ ไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สดปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” โดยเป็นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ กล่าวคือ ปฏิรูประบบการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครุ คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

“การปฏิรูปการศึกษาไม่มีวันสำเร็จถ้าไม่ได้ปฏิรูปครุ” เพราะครุเป็นกุญแจสำคัญของ การนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา (สมหวัง พิธิyanวัฒน์, 2543) คำกล่าวที่ว่า ครุ คือผู้กำหนดคุณภาพของประชากรในสังคม และคุณภาพของประชากรในสังคมคือ ตัวพยากรณ์ ความสำเร็จในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม วิชาชีพครุจึงควรเป็นที่รวมของคนเก่ง คนดี สามารถเป็นต้นแบบทางด้านคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติปฏิบัติดุน การดำรงชีวิต และการชี้นำสังคม ไปในทางที่เหมาะสม แต่ในสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบัน ค่านิยมด้านวัตถุได้ครอบงำ สังคม รวมถึง “ครุ” ที่ควรจะเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม แต่กลับพบว่า ครุมีจริยธรรมลดน้อยลง ขาดศรัทธา ขาดอุดมการณ์และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครุ มีการประพฤติตนไม่เหมาะสม วิชาชีพครุ จึงเป็นวิชาชีพที่คนทั่วไปดูหมิ่นดูแคลน เป็นวิชาชีพที่รายได้ต่ำ ผู้ประกอบวิชาชีพครุจะยากจน ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงและมีฐานะดีไม่ประสงค์จะให้บุตรหลานของตนศึกษาในสาขาวิชาชีพ ครุเพื่อออกไปประกอบวิชาชีพครุ เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาชั้น ม.6 ก็ไม่ประสงค์ที่จะสมัครเรียน ในสาขาวิชาชีพครุ ผู้สมัครเรียนในสาขาวิชาชีพครุจึงมักเป็นผู้ที่มีผลลัพธ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อไม่สามารถสอบเข้าเรียนในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ได้ จึงจะมาสมัครเรียนสาขาวิชาชีพครุ (ดิเรก พรสีมา, 2544) เมื่อในสภาพปัจจุบันสภาพจนของครุได้เกิดความเสียหาย และความศรัทธาได้ลดลง การปฏิรูปครุจึงเป็นการปฏิรูปที่พยายามสร้างความสำคัญของวิชาชีพครุให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงเพื่อการยอมรับของสังคม

ในกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครุให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงนั้น มีงานวิจัยหลายชิ้นที่นักวิจัยได้วิเคราะห์ถึงวิกฤตของวิชาชีพครุและเสนออยุทธศาสตร์และมาตรการที่สอดคล้องกัน เช่น สมหวัง พิธิyanวัฒน์ (2542) ได้สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลิตและการพัฒนาครุ เป็นครุคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความสามารถ และเป็นครุด้วยความมุ่งมั่นและจิตวิญญาณแห่งความเป็นครุ โดยเสนอนโยบายการผลิตครุ การใช้ครุ และการบำรุงรักษาและการพัฒนาครุ ส่วนดิเรก พรสีมา (2544) ได้เสนอแนวทางใหม่เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครุของไทย 3 แนวทาง คือ 1) กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครุ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการให้บริการทางการศึกษาของครุ สถานภาพและภาพลักษณ์ของครุไทยและวิชาชีพครุ 2) กำหนดมาตรการปฏิบัติเพื่อการพัฒนา

วิชาชีพครู ด้วยการรื้อปรับระบบการผลิตครู รื้อปรับระบบการใช้ การส่งเสริมรักษา และการพัฒนา ครู และ 3) เสนอแนะสารบัญญัติที่ควรประกาศในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2546) ได้เสนอนโยบายยกระดับคุณภาพการผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษา และนโยบายยกระดับคุณภาพของการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทาง การศึกษาประจำการให้มีคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์หลักและ 7 ยุทธศาสตร์รอง ส่วนพระราชนบัญญัติสภารัฐและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ได้กำหนด ให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ที่ประกอบด้วย 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพจะ ต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน คือ ข้อกำหนด เกี่ยวกับการประพฤติดน มีจารยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติ ปฏิบัติ

จะเห็นได้ว่าแนวคิดในการแก้วิกฤติครั้งที่แล้วกับครู ได้ให้ความสำคัญกับการผลิต และการพัฒนาครูเป็นหลัก ในขณะที่การใช้และการพัฒนาครูมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่องและชัดเจน อาทิเช่น บัญชีเงินเดือนครูที่มีวิทยฐานะ รัฐบาลสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย ราชภัฏพัฒนาวิชาชีพครู สนับสนุนส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น แต่ว่ากระบวนการผลิตครูกลับมีการขับเคลื่อนที่ยังไม่สนองต่อเจตนาณที่ต้องการแก้วิกฤติครู ค่านิยมการเรียนครูจึงยังไม่ได้รับความสนใจจากเด็กเก่ง แม้ว่าจะมีการปฏิรูปหลักสูตร วิชาชีพครู 5 ปี ที่พยายามเน้นคุณภาพและจิตสำนึกของความเป็นครู โดยกำหนดให้มีการฝึก วิชาชีพในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ปี ก็ตาม หรือแม้ว่ารัฐบาลจะให้ทุนสนับสนุน สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดีมาเรียนครู ก็ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร เมื่อกระบวนการ เลือกนักศึกษาหรือกระบวนการได้มาของนักศึกษาครุยังอยู่ในวงจำกัดมีองค์ประกอบไม่แตกต่าง ไปจากเดิม สภาพของนักศึกษาที่เข้ามาเรียนครูจึงไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก เพราะครั้งที่ ของครูยังไม่เกิด ค่านิยมครูยังไม่ชัดเจน สังคม เยาวชนที่จบชั้น ม.6 จึงยังไม่ให้ความสนใจที่จะ เรียนครู การพัฒนาครูประจำการ การมีมาตรฐานการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ช้าครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่ผ่านมาจึงเป็นการแก้ปัญหาแบบยั่งยืนโดยการเสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ และเจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความสำนึกรักในคุณค่าของความเป็นครู และตระหนักในค่านิยมที่เป็นวิถี ปฏิบัติที่พึงประสงค์น่าจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สังคมยกย่อง ครั้งที่ต่อครู ยังไม่เกิดและยัง ไม่เห็นเป็นรูปธรรม

เมื่อสถาบันผลิตครูยังไม่สามารถสร้างคนเก่ง คนดี มีจิตวิญญาณความเป็นครูเข้าสู่ ระบบการผลิตครูได้ ภายใต้ข้อจำกัดนี้ สถาบันผลิตครูต้องเร่งเสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เกิดความสำนึกรักในคุณค่าของความเป็นครู มีคุณธรรมและจริยธรรม ตระหนักในค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrument) ของครูให้แก่นักศึกษาครู ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ระบบ

การผลิตครู (ชั้นปีที่ 1) และไม่แต่เฉพาะช่วงการของฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (ชั้นปีที่ 5) เท่านั้น เพราะการปลูกฝังและเสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ และการเมืองต่อสังคมที่ดีต่อวิชาชีพต้องใช้เวลาสะสม บ่มเพาะความสำนึกรัก ความตระหนักรู้ จนมีผลต่อการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงจะเกิด ดังที่ โรกีช (Rokeach, 1973) ได้ให้ความหมายค่านิยมไว้ คือ รูปแบบของความเชื่อถือที่แต่ละคนยึดถือควรปฏิบัติตอนอย่างไร หรือสิ่งใดมีคุณค่าไม่มีคุณค่า ค่านิยมสัมพันธ์กับทุกสิ่งและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล และยังเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจว่าสิ่งใดเลวหรือดี รวมถึงการตัดสินพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้ค่านิยมยังเป็นตัวบ่งชี้วัฒนธรรมด้วย

ความสำคัญอยู่ที่ว่า ค่านิยมใดบ้างที่ควรเป็นค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrumental values) ของนักศึกษาครู แม้ว่าค่านิยมเป็นสิ่งที่ดีที่มีคุณค่าแต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ เพราะค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้ โดยเริ่มที่สถาบันครอบครัวแล้วขยายออกไปภายนอก ซึ่งสถาบันถัดมา ก็คือ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย เป็นต้น ดังนั้นประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม จึงมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมค่านิยม และค่านิยมสัมพันธ์กับทุกสิ่งและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล (Rokeach, 1973) สังคมสมัยใหม่มีความซับซ้อนมากขึ้น สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน จึงต้องมีการตัดสินใจว่าควรคิดอะไร เชื่ออะไร และจะทำอย่างไร ซึ่งมักจะตั้งอยู่บนค่านิยมที่เรา ยึดถือหรือเรียนรู้มา บางครั้งก็ไม่ชัดเจนว่าเรามีค่านิยมอะไร บางครั้งมีความสับสนและขัดแย้ง ในค่านิยม เพราะสถาบันทางสังคมแต่ละสถาบันมักมีการปลูกฝังและให้ค่านิยมมาไม่เหมือนกัน เช่น พ่อแม่ อาจารย์ นักการเมือง สื่อมวลชน เยาวชนเจิงสับสนว่าอะไรกันแน่ที่เป็นค่านิยมที่เป็น วิถีปฏิบัติ และนักศึกษาครูมีค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติเพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแอสติน (Astin, 1993), วีดแมน (Weidman, 2001), พาสคาเรลลาและเทเรซินี (Pascarella and Terenzini, 1991) ที่ได้ศึกษารูปแบบของสังคมประภูมิ โดยเชื่อว่าสิ่งที่นักศึกษาติดตัวมาเวลาเข้า สถาบันอุดมศึกษา คือ ลักษณะทางภูมิหลัง (สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความสามารถพิเศษ ความชอบต่ออาชีพ และความทะเยอทะยาน) รวมทั้งความกดดันจากพ่อแม่ กลุ่มเพื่อน สถาบัน และอาจารย์ ลักษณะและแรงผลักดันเหล่านี้เป็นข้อจำกัดต่อการเลือกเรียนของนักศึกษา บริบท ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งด้านการศึกษาและสังคม อันจะส่งผลและสะท้อน ต่อความเชื่อ ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติของนักศึกษาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

มหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะที่เป็นสถาบันหลักแห่งหนึ่งในการผลิตครู และมีอิทธิพล ต่อการปลูกฝังและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมให้แก่นักศึกษา เมื่อยังไม่สามารถสร้างคนได้มีจิตวิญญาณความเป็นครูเข้าสู่ระบบการผลิตครูได้ ภายใต้ข้อจำกัดนี้ สถาบันผลิตครูจึงต้องเร่ง เสริมสร้างความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อเกิดความสำนึกรักในคุณค่า ของความเป็นครู มีคุณธรรม และจริยธรรม ตระหนักรู้ในค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติให้แก่นักศึกษาครู ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ระบบการผลิตครู จึงควรค้นหาค่านิยมของนักศึกษาครูที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ในปัจจุบัน สอดคล้องกับประสบการณ์ชีวิต วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค และวัฒนธรรมของไทย ด้วยเสรีภาพในการคิดหาหลักการปฏิบัติที่นักศึกษาจะใช้ยึดถือด้วยตัวนักศึกษาเอง เพื่อจะใช้เป็น

แบบแผนในการปลูกฝังค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม จนทำให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในวิชาชีพครุฯได้ในอนาคต โดยที่ค่านิยมเป็นความเชื่อแบบระลึกรู้และผูกพันที่เกิดจากการสั่งสม จากการสั่งสอนของพ่อแม่ และผ่านการเรียนรู้สังคม เป็นวิถีปฏิบัติของชีวิตที่สะท้อนวัฒนธรรมและสังคมที่มีทิศทางของการปฏิบัติไปสู่เป้าหมายชีวิตหรือเป็นมาตรฐานของ การรับรู้ การเลือก และการตัดสินใจ โดยก่อตัวขึ้นจากประสบการณ์ของชีวิต ดังนั้นค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็น “ค่านิยมชีวิต” ดังที่ บราว และ เครค (Brown, D. and Crace K., 2002) ได้กำหนดเป็นชื่อของเครื่องมือวัดค่านิยมชีวิต (Life Values Inventory: LVI) ที่ใช้นิยามและการจำแนกชนิดของค่านิยมของ โรคีช มาเป็นฐานในการสร้างเครื่องมือ

ดังได้กล่าวถึงการศึกษาของนักจิตวิทยาสังคม เช่น แอสติน (Astin, 1993), วีดแมน (Weidman, 2001), พาสคาเรลลา และเทเรซินี (Pascarella and Terenzini, 1991) ซึ่งพบว่าสิ่งที่นักศึกษามีติดตัวมาเวลาเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาคือ ลักษณะทางภูมิหลัง (สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความสามารถพิเศษ ความชอบต่ออาชีพ และความทะเยอทะยาน) รวมทั้ง ความกดดันจากพ่อแม่ กลุ่มเพื่อน สถาบัน และอาจารย์ หรือจากล่าwiększ่าได้ว่า อิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อการเกิดและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนักศึกษาคือ ภูมิหลังของนักศึกษา และอิทธิพลจากมหาวิทยาลัยมีโครงสร้างเป็นระดับ กองปรกับจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและการเกิดค่านิยม และจากผลกระทบวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่ได้ศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในช่วงเวลานั้น ๆ ในลักษณะของข้อมูลเพียงระดับเดียว อีกทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ผลิตครุและมีอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย ภูมิหลังของนักศึกษาครุจึงมีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุในสองระดับคือ ระดับนักศึกษา และระดับมหาวิทยาลัย และจากโครงสร้างของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมมีลักษณะเป็นระดับดังกล่าว จึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ เอชแอลเอ็ม (hierarchical linear model: HLM)

คำถามของการวิจัย

1. ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏคือ อะไร และมีอะไรบ้าง
2. นักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่านิยมชีวิตมากน้อยเพียงใด
3. มีปัจจัยระดับนักศึกษาปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. มีปัจจัยระดับมหาวิทยาลัยปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อวัดและประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยนี้พัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrumental values) ตามแนวคิดของ โรเกช (Rokeach, 1973) เพื่อเป็นหลักยึดในการสร้างเครื่องมือและใช้กระบวนการของทฤษฎีการจ่างค่านิยม (the values clarification) ของ แรทส์ และคณะ (Raths, Hamin and Simon, 1972) ในการเลือกค่านิยม

2. การวิจัยนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ ด้วยโปรแกรมเอชแอลเอ็ม (hierarchical linear model: HLM) ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มภาคเหนือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มภาคกลาง และกลุ่มภาคใต้ กำหนดให้นักศึกษาและมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยการวิเคราะห์ ตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural equation relationship: LISREL)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งตามโครงสร้างของตัวแปรสำหรับใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับสองระดับ คือ ระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ดังนี้

3.1 ตัวแปรระดับนักศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของนักศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ

3.2 ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย

ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของอาจารย์ และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

ตัวแปรตาม คือ ค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและการเกิดค่านิยมสามารถสรุปได้ว่า ค่านิยมชีวิตเป็นความเชื่อแบบละเอียดและผูกพันที่เกิดจากการสั่งสม การสั่งสอนของพ่อแม่ และผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เป็นวิถีปฏิบัติของชีวิตที่สะท้อนวัฒนธรรมและสังคม ที่มีทิศทางและเป้าหมายของปฏิบัติหรือเป็นมาตรฐานของการรับรู้ การเลือก และการตัดสินใจ ค่านิยมค่อนข้างถาวรแต่ก็

เปลี่ยนแปลงได้โดยก่อตัวจากประสบการณ์ของชีวิต และเกิดการเปรียบเทียบความสำคัญเพื่อเลือกตัดสินใจและยึดถือ โรคีช (Rokeach, 1973) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นมาตรฐานของการปฏิบัติ และได้จำแนกค่านิยมออกเป็น ค่านิยมเป้าหมาย (terminal values) และค่านิยมที่เป็นวิธีปฏิบัติ (instrumental values) ขณะที่กลุ่มนักวิทยาสังคมกล่าวว่า ค่านิยมจะก่อตัวจากการความต้องการภายใน ค่านิยมพื้นฐานที่ชัดเจนไม่ได้เกิดจากความชอบส่วนตัว แต่เกิดจากเงื่อนไขประสบการณ์ของมนุษย์ เช่น ค่านิยมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับกลุ่มที่เกิดจากแบบแผนสังคมหรือผลผลิตของสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่สั่งสมมานาน มีการตอกย้ำและเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอจากทุกระดับของระบบสังคม ดังแต่ระดับบุคคล ระดับกลุ่มสังคมจนถึงโครงสร้างสังคม ดังนั้นกระบวนการทางสังคม (socialization) จึงมีความสำคัญต่อการเกิดและการเปลี่ยนแปลงค่านิยม ดังที่ เคริจ霍ฟท์ (Kerchhoff, 1972) แบนดูรา (Bandura, 1977) และสติน (Astin, 1993) วีดเมน และคณะ (Weidman, Twale and Stein, 2001) บรรณี ชูไทย (2522) และสุพัตรา สุภาพ (2531) ต่างกล่าวสอดคล้องกันว่า ค่านิยมจะก่อตัวจากภายในตนเอง จากการอบรมและปลูกฝังของครอบครัว จากสถาบันทางการศึกษา สถาบันทางสังคมและศาสนา

จากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภารกิจโครงสร้างหลายองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภารกิจโครงสร้าง เป็นระดับ ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภารกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีองค์ประกอบมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบสำคัญน่าจะประกอบด้วย ความเมตตา ความรัก ความสุภาพ อ่อนน้อม และความรับผิดชอบ

2. นักศึกษาครุภารกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่านิยมชีวิตเฉลี่ยในระดับปานกลางขึ้นไป

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภารกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 2 ระดับ คือ ระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย

3.1 ตัวแปรระดับนักศึกษา ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับชั้นปี ความคาดหวังต่อการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู เจตคติต่ออาชีพครุภารกิจ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

3.2 ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย ได้แก่ บรรยากาศของมหาวิทยาลัย คุณลักษณะของอาจารย์ เจตคติต่อวิชาชีพของอาจารย์ และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือสังคม เชือถือและยอมรับว่ามีคุณค่า และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนและสังคม

2. ค่านิยมชีวิต หมายถึง สิ่งที่นักศึกษาครุภารกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความเชื่อว่า มีคุณค่า และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจการ มี 19 รายการ คือ ความทะเยอทะยาน

ความใจกว้าง ความสามารถในการทำงาน ความสอดซึ้น ความสะอาด ความกล้า ความเมตตา ความช่วยเหลือ ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความเป็นอิสระ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรัก ความนอบน้อม ความสุภาพ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความรัก ธรรมชาติ

2.1 ความทะเยอทะยาน หมายถึง การอยากได้ทรัพย์สิน ชื่อเสียง อำนาจหรือสิ่งที่ยาก ๆ จะใช้ความพยายามให้ได้มา เป็นอาการที่อยากมีฐานะหรือภาวะสูงกว่า ดิگว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.2 ความใจกว้าง หมายถึง อาการที่แสดงออกถึงการเปิดใจพร้อมรับฟังผู้อื่น ที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตนเอง ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.3 ความสามารถในการทำงาน หมายถึง ความเชื่อว่าจะทำได้ มีความเข้มแข็ง อดทน แన่วแน่ ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.4 ความสอดซึ้น หมายถึง การแสดงออกถึงความเบิกบานใจ ความกระปรี้กระเปร่า ความสอดซึ้น สนุกสนาน ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.5 ความสะอาด หมายถึง การรักษาความสะอาดของรูปร่าง หน้าตา เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย รวมทั้งสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วย ข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.6 ความกล้า หมายถึง การกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่กลัว ไม่ครั้นครวัม ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.7 ความเมตตา หมายถึง ความปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้สุข ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.8 ความช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริมกิจการเพื่อให้สำเร็จประโยชน์ เสนอน้ำใจ ไม่ตรี ความเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่ต่อผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วย ข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.9 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง และไม่欺罔ความจริง ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิต ด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.10 จินตนาการ หมายถึง การสร้างภาพขึ้นในจิตใจ วัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.11 ความเป็นอิสระ หมายถึง การแสดงออกในความเป็นไทแก่ตัว ไม่ขึ้นกับใคร ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.12 ความมีสติปัญญา หมายถึง การมีความรอบคอบ รู้คิด วัดโดยใช้แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.13 ความมีเหตุผล หมายถึง การไม่ใช้อารมณ์ตัดสินสิ่งต่าง ๆ แต่ใช้ปัญญาเพื่อหาสาเหตุ ไม่คิด ไม่เข้าข้างตนเอง ไม่เอาชนะ ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.14 ความรัก หมายถึง การแสดงถึงความห่วงใยและความผูกพัน มองโลกในแง่ดี ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.15 ความ nobenomm หมายถึง การแสดงกิริยาจากอย่างมีcarav สวยงาม ก้าวจัด ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.16 ความสุภาพ หมายถึง การแสดงกิริยาเรียบร้อย แต่งกายสุภาพตามกาลเทศะ และความนิยม อ่อนโนย ละมุนละม่อ วัดโดยใช้แบบสำรวจการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.17 ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับในผลทั้งดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรือที่อยู่ในความดูแลของตน ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.18 การควบคุมตนเอง หมายถึง การรู้จักบัญชั้งชั้งใจ กระทำทุกอย่างด้วยความรอบคอบ วางแผนตัวเหมาะสม ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

2.19 ความรักธรรมชาติ หมายถึง การแสดงถึงความห่วงใย ผูกพันต่อสภาพของธรรมชาติ ต้องการรักษาสภาพเดิมของธรรมชาติไว้ ซึ่งวัดโดยใช้แบบสำรวจการค่านิยมชีวิตด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

3. ภูมิหลังของนักศึกษา หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละคน ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังต่อการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับชั้นปี การอบรมเลี้ยงดู เจตคติต่ออาชีพครู ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีจนถึงภาคเรียนสุดท้ายที่สามารถติดเกรดเฉลี่ยสะสมได้

3.2 สาขาวิชาที่ศึกษา หมายถึง สาขาวิชาเอกที่นักศึกษาเลือกเรียนเป็นวิชาเฉพาะได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาคณิต-วิทย์ ภาษาฯ-สังคม และสาขาวิชาอื่น ๆ

3.3 ระดับชั้นปี หมายถึง ชั้นปีที่นักศึกษาครุศึกษาอยู่ในขณะนั้น จำแนกออกเป็นชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5

3.4 ความคาดหวังต่อการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่นักศึกษาคาดหวังหรือต้องการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หลังจากเรียนสำเร็จระดับปริญญาตรีแล้ว

3.5 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปฏิบัติต่อนักศึกษาของผู้ปกครองใน 4 ด้าน คือ การควบคุม การเป็นตัวอย่าง การให้รางวัล และการลงโทษ โดยจำแนกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น

3 แบบ ตาม อลิชาเบธ บี เฮอร์ล็อก (Hurllock, 1978) คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สำหรับในการวิจัยนี้ การอบรมเลี้ยงดูวัดโดยใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 22 ข้อ

3.5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษามีความรู้สึกว่าผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับในความคิดและความสามารถของนักศึกษา และให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร

3.5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษา รู้สึกว่าผู้ปกครองก้าว่ายเรื่องส่วนตัว ถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของผู้ปกครอง ทำให้รู้สึกผิดและอับอายเมื่อนักศึกษาแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม

3.5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษา รู้สึกว่าตนเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับการเอาใจใส่ช่วยเหลือแนะนำจากผู้ปกครอง เท่าที่ควร

3.6 เจตคติต่ออาชีพครู หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการยอมรับคุณค่าของอาชีพครูในด้านลักษณะการสอน สถานภาพของครู คุณธรรมของครู และบุคลิกภาพของครู สำหรับการวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู จำนวน 25 ข้อ

3.7 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง

3.8 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว โดยมีรายได้ที่ได้มาจากการค่าแรง เงินเดือน ผลกำไร หรือรายได้อื่น ๆ คิดเป็นจำนวนเงินต่อเดือน โดยยึดเกณฑ์การวัดรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนของประชากรจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4. ตัวแปรระดับมหावิทยาลัย หมายถึง คุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของนักศึกษาครู ได้แก่ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย เจตคติต่อวิชาชีพของอาจารย์ คุณลักษณะของอาจารย์ และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

4.1 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย หมายถึง สภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัยที่เป็นผลมาจากการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน สำหรับการวิจัยนี้ วัดโดยใช้แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัยจำนวน 25 ข้อ

4.2 คุณลักษณะของอาจารย์ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเป็นกันเองระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา การเข้าถึงอาจารย์ได้โดยง่าย การสละเวลาให้แก่นักศึกษานอกชั่วโมงเรียน สำหรับการวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบสอบถามคุณลักษณะของอาจารย์ จำนวน 20 ข้อ

4.3 เจตคติต่อวิชาชีพของอาจารย์ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของอาจารย์ ต่อการยอมรับคุณค่าของอาชีพที่ตนปฏิบัติการอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านลักษณะการสอน สถานภาพของอาจารย์ คุณธรรมของอาจารย์ และบุคลิกภาพของอาจารย์ สำหรับในการวิจัยนี้ วัดโดยใช้แบบวัดเจตคติต่ออาชีพ จำนวน 25 ข้อ

4.4 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง กลุ่มนักศึกษาที่มีอายุใกล้เคียงกันรวมตัวกันในมหาวิทยาลัยเดียวกัน โดยมีกิจกรรมทั้งภายในมหาวิทยาลัยหรือนอกมหาวิทยาลัยร่วมกัน สำหรับการวิจัยนี้วัดโดยใช้แบบสอบถามความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน จำนวน 20 ข้อ

5. การวิเคราะห์พหุระดับ หมายถึง เทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรท่านายหลายระดับที่มีต่อตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรท่านายมีโครงสร้างเป็นระดับลดหลั่นอย่างน้อยสองระดับ โดยตัวแปรท่านายและตัวแปรตามที่อยู่ระดับล่างต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และได้รับอิทธิพลร่วมกันจากตัวแปรท่านายที่อยู่ระดับบน (ศิริชัย กาญจนวงศ์, 2550)

6. การประเมินพหุระดับ หมายถึง การระบุระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูที่จำแนกรายด้านและภาพรวม ทั้งระดับบุคคลและระดับมหาวิทยาลัย ในรูปของค่าเฉลี่ยของนักศึกษาครูของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏและภาพรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏมีโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู สำหรับปลูกฝังและส่งเสริมนักศึกษาครูให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีเมื่อประกอบวิชาชีพครูในอนาคต ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในวิชาชีพครูของสังคม

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏมีแนวทางและจุดเน้นในการพัฒนามหาวิทยาลัย การพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องต่อการส่งเสริมพัฒนานักศึกษาครู

3. เป็นความรู้ที่น่าสนใจในการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยมชีวิต ระดับบุคคล ระดับท้องถิ่น และสังคม และระดับสาขาวิชาต่อไป

4. เป็นความรู้ที่น่าสนใจทางเทคนิคของการวิเคราะห์พหุระดับ ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัย (ตัวแปรอิสระ) ที่มีโครงสร้างเป็นระดับลดหลั่นที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์ราชภัฏ ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับครั้งนี้ ผู้จัดได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม ค่านิยมไทย ค่านิยมเกี่ยวข้องกับครุ การวัดค่านิยม การวิเคราะห์พหุระดับ และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้จัดได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม

- ความหมายของค่านิยม
- ลักษณะของค่านิยม
- ประเภทของค่านิยม
- ทฤษฎีค่านิยม
- การเกิดค่านิยม

ตอนที่ 2 ค่านิยมไทย

ตอนที่ 3 ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับครุ

ตอนที่ 4 การวัดและประเมินค่านิยม

- แนวคิดการวัดและประเมินค่านิยม
- เครื่องมือวัดและประเมินค่านิยม

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์และประเมินพหุระดับ

ตอนที่ 6 การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม (Values)

ความหมายของค่านิยม

คลัค豪ล์ (Kluckhohn, 1951) ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง แนวความคิด (conception) หนึ่ง ที่มีความชัดเจนและแน่นอน มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของบุคคล หรือของกลุ่มบุคคล เป็นแนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแบบของการปฏิบัติ (type of action) วิธีการ (means) และเป้าหมาย (end) ของการปฏิบัติ

ไฮเก้น (Hagen, 1962) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง มาตรฐานที่จะตัดสินในการเลือก การปฏิบัติ เพื่อที่บุคคลจะได้ใช้เป็นแนวทางสนองความต้องการของตน

โรเคช (Rokeach, 1973) ให้ความหมายค่านิยมไว้ว่า คือ รูปแบบของความเชื่อถือที่แต่ละคนยึดถือว่าควรปฏิบัติอย่างไร หรือสิ่งใดมีคุณค่า ไม่มีคุณค่า โดยทั่วไปค่านิยมสัมพันธ์

กับทุก ๆ สิ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้ค่านิยมยังเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจว่า สิ่งใดเลวหรือดี รวมถึงการตัดสินพฤติกรรมของบุคคลด้วย

ซอฟสตีด (Hofstede, 1987) ค่านิยม หมายถึง แนวโน้มกว้าง ๆ ที่บุคคลชอบเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าเรื่องอื่น ๆ เป็นโปรแกรมในการดำเนินชีวิต

สาโรช บัวศรี (2527) กล่าวถึงค่านิยมว่า หมายถึง สภาพหรือการกระทำการที่เราเชื่อว่าควรจะยึดถือหรือปฏิบัติมั่น เพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคม หรือตนเอง พลังความคิดพื้นฐานที่เป็นตัวนำ ตัวกำหนด และผลักดันให้คนตัดสินใจเลือกประพฤติปฏิบัติโดยเห็นว่าถูกต้องและสมควร

เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก และอ้อมเดือน สดมณี (2529) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกโดยรวมที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งหนึ่งเรื่องใด การที่บุคคลมีค่านิยมในเรื่องหนึ่งเรื่องใดนั้น แสดงถึงความรู้สึก ความพอใจ ทัศนคติ และความต้องการที่บุคคลมีต่อเรื่องนั้น และพร้อมที่จะแสดงออกเพื่อสนองค่านิยมนั้น บุคคลจะขัดขวาง และต่อต้านการกระทำที่ขัดต่อค่านิยมที่เขามีอยู่ ค่านิยมจัดได้ว่า เป็นแหล่งที่มาของพฤติกรรมของบุคคลทั้งด้านบวกและด้านลบ

จารดา สุวรรณหัต (2535) ให้ความหมายค่านิยมว่า คือ สิ่งที่สังคมหนึ่ง ๆ พิจารณาเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่า ควรแก่การกระทำ น่ากระทำ น่ายกย่อง หรือเห็นว่าถูกต้อง

พัทยา สายธู. (2540) ให้ความหมายค่านิยมว่า หมายถึง สิ่งที่บุคคลยึดถือประจำใจ สำหรับช่วยตัดสินการเลือก

สุพัตรา สุภาพ (2541) ให้ความหมายค่านิยมไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่สังคมหนึ่งเห็นว่าถูก ว่าควร น่าปฏิบัติ เป็นสิ่งยึดถือ ช่วยตัดสินใจในการเลือก “จะทำ” หรือ “ไม่ทำ” เป็นการเลือกแบบอิสระเสรีจากค่านิยมหลาย ๆ อย่าง และที่เลือก เพราะเห็นว่าเหมาะสมสมถูกต้อง

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของค่านิยมว่า คือ สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเอง

ทิศนา แ殉ມณี (2542) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นมูลค่า หรือแนวทางการตัดสินใจ และการดำรงชีวิตตรงกันเป็นจำนวนมาก สิ่งนั้นก็ถalyเป็นค่านิยมของสังคมไป

ศักดิ์ ระพี (2543) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเป็นการตัดสินใจที่เรากระทำในชีวิต ซึ่งขึ้นอยู่กับรากฐานของค่านิยมที่เรายึดถือ และค่านิยมก็เป็นเป้าหมายสุดท้ายของการทดสอบทางความคิด ความเชื่อ ออกแบบเป็นการปฏิบัติ หรือความตั้งใจกระทำในสิ่งที่เรียกว่า “ค่านิยม”

วไล ณ ป้อมเพชร (2545) กล่าวว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่ดี มีคุณค่าที่ปรารถนา และเมื่อมีสิ่งนี้แล้วก็จะทำให้มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเราด้วย

บรรล แอล เครค (Brown, D. and Crace K., 2002) กล่าวว่า ค่านิยม คือ กระบวนการส่องตัวตนของบุคคลด้วยการประเมินจากความรู้สึก ความเชื่อของตนเอง และของผู้อื่นจากผู้อื่น

เอด แอล เวทติงตัน (Hyde, E. & Weathington L., 2006) ได้เสนอแนวคิดค่านิยมด้วยการเปรียบเทียบค่านิยมกับเจตคติที่มุ่งไปที่วัตถุประสงค์เดียวกัน

จากความหมายของค่านิยมที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคล กลุ่มนบุคคล หรือสังคมเชื่อถือและยอมรับว่ามีคุณค่าและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนและสังคม

ลักษณะของค่านิยม

ลักษณะของค่านิยมมีผู้อธิบายไว้ในลักษณะที่สอดคล้องกัน ในลักษณะของความคิดความเชื่อที่ก่อตัวขึ้นจากวิถีปฏิบัติของชีวิตสะท้อนวัฒนธรรมและสังคม เป็นมาตรฐานในการรับรู้ การประเมิน การเลือกและการตัดสินใจ ค่านิยมค่อนข้างถาวรสเต็มความสามารถเปลี่ยนแปลงได้ช้าคราว ในช่วงอายุคน ค่านิยมส่วนบุคคลมักจะก่อตัวขึ้นมาจากความต้องการภายใน ค่านิยมในส่วนของความเป็นมนุษย์จะเป็นค่านิยมพื้นฐานที่มีความซัดเจน ไม่ได้เกิดจากความชอบส่วนตน แต่เกิดจากเงื่อนไขจากประสบการณ์ของมนุษย์

เครช (Krech and other, 1962) อธิบายว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งอันเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา หากบุคคลโดยยอมรับค่านิยมใดเป็นของตน ค่านิยมนั้นก็จะเป็นจุดหมายของบุคคลนั้น นอกจากนี้ค่านิยมจะสะท้อนวัฒนธรรมและสังคมซึ่งทุกคนในสังคม มีส่วนร่วมกันในค่านิยมนั้นๆ

เบทสัน และเลิฟจอย (Bengtson & Lovejoy, 1973) อธิบายว่า ค่านิยมเป็นมากกว่า สิ่งที่ชอบ (predilections) และค่านิยมยังเป็นที่มาของแบบของความระลึกรู้ (cognition) ซึ่งก่อตัว และจัดระบบขึ้นอย่างถาวร มีคุณภาพหรือความสามารถในการเชิงประเมินค่า มีเป้าหมาย (end states) ทำให้เกิดทางเลือก (choice) และทางปฏิบัติ (action)

สุนทรี โคงิน และสนิท สมัครการ (2522) กล่าวว่า ค่านิยม คือ ความเชื่อที่มีลักษณะถาวร เชื่อว่าวิถีปฏิบัติบางอย่างหรือเป้าหมายของชีวิตบางอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ตนเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบสมควรที่จะยึดถือหรือปฏิบัติ

ปราสาท มาลาภุล ณ อยุธยา (2523) อธิบายว่า ค่านิยมมีลักษณะเป็นมาตรฐานในการรับรู้ การประเมิน การเลือก และการตัดสินใจของบุคคลว่า อะไรดี-ไม่ดี มีค่า-ไม่มีค่า สำคัญ-ไม่สำคัญ ถูก-ผิด ควรทำ-ไม่ควรทำ

ในขณะที่ โรคีช (1973) กล่าวว่า ค่านิยม เป็นตัวแทนทางความคิด ความเชื่อของบุคคล เกี่ยวกับแนวปฏิบัติและจุดหมายปลายทางของชีวิต เป็นมากกว่าสิ่งที่ชอบ เป็นที่มาของแบบของความระลึกรู้ (cognition) ที่ก่อตัวและจัดระบบอย่างถาวร หากบุคคลโดยยอมรับค่านิยมใดค่านิยมนั้นก็จะเป็นจุดหมายของตน ค่านิยมจะสะท้อนวัฒนธรรมและสังคมที่มีส่วนร่วมในค่านิยมนั้น และโรคีช ได้อธิบายลักษณะค่านิยม "ไว 3 ประการ ดังนี้"

1. มีลักษณะยืนยงถาวรไม่เปลี่ยนแปลงง่าย (enduring quality) เพราะมนุษย์เรียนรู้กระบวนการของมนุษย์มาตั้งแต่แรกเกิด และถูกตอกย้ำด้วยการอบรมสั่งสอนมาเป็นเวลานาน การเปลี่ยนแปลงค่านิยมอาจเกิดขึ้นจากประสบการณ์ของช่วงชีวิตใดช่วงชีวิตหนึ่ง แต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงช้าๆ

2. มีลักษณะเปรียบเทียบความสำคัญ (the relative quality of values) เมื่อมนุษย์พัฒนาและโตขึ้นได้พบเห็นค่านิยมหลายอย่างในสถานการณ์เดียวกัน มนุษย์จะให้ความสำคัญกับค่านิยมไม่เท่ากัน จะใช้กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (socialization) เมื่อเด็กโตขึ้นและมีโอกาสพบเห็นว่าในแต่ละสถานการณ์ไม่ได้มีค่านิยมเดียวยอย่างที่ฟ้องแมสั่งสอนไว้ แต่มีค่านิยมหลายอันที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน และคนจะให้ความสำคัญแก่ค่านิยมดังกล่าวไม่เท่ากัน กล่าวคือ จะนำสิ่งที่เรียนรู้จากคำสั่งสอนมาประسانกับสิ่งที่ได้จากการสังเกตการณ์กระทำอันเป็นบรรทัดฐาน (norm) ของคนในสังคมที่ตนอยู่ ซึ่งจะมีการเลือกค่านิยมเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว และสามารถจัดลำดับค่านิยมโดยให้ความสำคัญเหลือมลำดับต่ำสูงกันตามที่ตนรู้สึก แล้วจัดลำดับต่ำสูงเข้าเป็นระบบ (hierarchically organized system) ซึ่งภายในระบบนี้แต่ละค่านิยมจะถูกจัดเรียงลำดับตามความสำคัญมากสุดไปหาน้อยที่สุด ความสำคัญนี้เป็นความสำคัญที่เทียบเคียงซึ่งกันและกันในระหว่างค่านิยมต่าง ๆ (relative importance among values)

3. มีลักษณะเป็นความเชื่อ (beliefs) ความเชื่อที่มีทิศทางของการปฏิบัติ (means of action) และเป้าหมายหรือจุดหมายปลายทางของการปฏิบัติ (end of action) โดยความเชื่อซึ่งประกอบด้วย

3.1 ความรู้สึกว่า รู้ในเป้าหมายที่ถูกที่ควรของชีวิตตน

3.2 ความรู้สึกผูกพัน มีอารมณ์อ่อนไหวที่จะชอบ เห็นด้วย สนับสนุนหรือเกลียดไม่เห็นด้วยคัดค้านต่อค่านิยม

3.3 พฤติกรรม มีองค์ประกอบของพฤติกรรมอยู่ในตัว เป็นตัวแทรกซ้อนที่นำไปสู่พฤติกรรมเมื่อถูกกระตุ้นให้เกิดการกระทำ

ลักษณะที่ก่อให้เกิดความเชื่อ มีดังนี้

(1) คนเรามักจะเชื่อตาม ๆ กัน ตามขบธรรมเนียมประเพณีและการอบรมสั่งสอน

(2) คนเรามักจะเชื่อหรือรับความเชื่อทันที หากเรื่องนั้นสอดคล้องกับความเชื่อเดิมของตนอยู่แล้ว

(3) คนมักสังเกตหรือจำ เลพะสิ่งหรือเหตุการณ์ที่จะมาเสริมความเชื่อเดิมของตนเอง

(4) ความครั้งชาต่อผู้พูดหรือเขียน ก่อให้เกิดความเชื่อง่ายขึ้น

สรุปว่า ลักษณะของค่านิยมเป็นความเชื่อแบบรู้สึกและผูกพันที่เกิดจากการสั่งสม การสั่งสอนของพ่อแม่และผ่านการเรียนรู้สังคม เป็นวิถีปฏิบัติของชีวิตที่สะท้อนวัฒนธรรมและสังคมที่มีทิศทางและเป้าหมายการปฏิบัติ หรือเป็นมาตรฐานของการรับรู้ การเลือก การตัดสินใจ

ค่านิยมมีลักษณะค่อนข้างถาวรแต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ โดยก่อตัวจากประสบการณ์ของชีวิต และเกิดการเปรียบเทียบความสำคัญเพื่อเลือก ตัดสินใจ และยึดถือ

ประเภทของค่านิยม

ในการจำแนกประเภทของค่านิยม มีหลายแนวคิดขึ้นอยู่กับแต่ละรูปแบบที่นำมาใช้ใน การจำแนกประเภท ดังนี้

1. จำแนกตามลักษณะทางกายภาพ เป็นค่านิยมทางวัตถุ และค่านิยมที่ไม่ใช่วัตถุ
2. จำแนกตามระดับของสังคม เป็นค่านิยมระดับตนเอง ค่านิยมระดับชุมชนสังคม หรือระดับชาติ และค่านิยมระดับสากล
3. จำแนกตามด้านต่าง ๆ ของกลไกสังคม เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

สแปร์เ格อร์ (Spranger, 1928) ได้อธิบายค่านิยมในความหมายของประเภทของคน (types of men) มีค่านิยมอยู่ 6 ประเภทคือ

1. ค่านิยมเชิงทฤษฎี (theoretical) คนที่เป็นนักทฤษฎีที่ต้องการค้นพบความจริง มีความสนใจเชิงประจำษ การคิดแบบมีวิจารณญาณและมีเหตุผล ค่านิยมของคนประเภทนี้ต้องจัดระบบระเบียบวินัยชีวิตและความรู้
2. ค่านิยมเชิงเศรษฐศาสตร์ (economic) คนที่มีลักษณะต้องการแต่ผลประโยชน์โลก ฐานะ ค่านิยมของคนประเภทนี้จะตัดสินใจทุกอย่างว่ามันใช้งานได้หรือไม่ได้
3. ค่านิยมเชิงศุนทรียศาสตร์ (aesthetic) คนที่ชอบพูดถึงความงาม ความสมานสามัคคี ประสบการณ์ที่พบรอบตัว ค่านิยมของคนประเภทนี้จะตัดสินใจจากความส่ง่าม ความเหมาะสม สมดุล ค่านิยมของคนประเภทนี้ต้องการความสวยงามในการใช้ชีวิต
4. ค่านิยมเชิงสังคม (social) คนที่คิดว่าจะทำอย่างไรให้ผู้อื่นรัก ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รักผู้อื่นมากกว่าตนเอง ใจดี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ค่านิยมของคนประเภทนี้ คือ เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
5. ค่านิยมเชิงการเมือง (political) คนที่ต้องการมีอำนาจ มีอิทธิพล เป็นผู้นำการต่อสู้ ฝ่าฟันเพื่อให้ได้ตามที่ตนเองมีผลประโยชน์ ค่านิยมของคนประเภทนี้จะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ
6. ค่านิยมเชิงศาสนา (religious) คนที่มีความสามัคคีธรรม มีเอกภาพ เชื่อในสิ่งที่ไม่สามารถรับรู้ได้ทางวิทยาศาสตร์ แสงอาทิตย์ หรือทำความเข้าใจจักรวาลและโลก ค่านิยมของคนประเภทนี้คือพยายามทำตนเองให้เข้ากันได้กับศาสนาที่ตนนับถือ
แต่ โกรกีช ได้จำแนกค่านิยม จากการเปรียบเทียบกับเจตคติ ดังนี้
  1. ค่านิยมเป็นความเชื่อเดียว แต่เจตคติรวมหลายความเชื่อ
  2. ค่านิยมแสดงออกได้ทั้งสิ่งของ และสถานการณ์หลายอย่างในขณะเดียวกัน แต่เจตคติเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งของ คน หรือสถานการณ์

3. ค่านิยมเป็นมาตรฐานสำหรับปฏิบัติแต่เจตคติไม่ใช่มาตรฐาน เพราะเจตคติประเมินเป็นความพ่อใจ

4. ค่านิยมของคนหนึ่งเท่ากับความเชื่อเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติและจุดหมายปลายทางแต่เจตคติมีจำนวนมากหลายตามประสบการณ์การเรียนรู้

5. ค่านิยมเป็นตัวกำหนดเจตคติและพฤติกรรม แต่เจตคติเป็นการแสดงออกของค่านิยม

จะเห็นว่า ค่านิยมมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ที่ “การวางแผนปลายทางของชีวิต” และ “การวางแผนบุคคล” และที่สำคัญคือ ค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดเจตคติและพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่ของบุคคลนั้นๆ

ดังนั้น โรคีช จึงได้จำแนก ค่านิยมออกเป็น

1. ค่านิยมเป้าหมาย (terminal values) หรือจุดหมายปลายทางของชีวิตเป็นค่านิยมของการมีชีวิตอยู่และแบ่งออกเป็น

1.1 ค่านิยมที่มีศูนย์รวมอยู่ที่ตัวบุคคล (self-centered) เช่น ความสงบสุขทางใจ

1.2 ค่านิยมที่มีศูนย์รวมอยู่ที่สังคม (social centered) เช่น การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์หรือสันติสุขในโลก

2. ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrumental values) หรือวิถีในการประพฤติปฏิบัติประกอบด้วย

2.1 ค่านิยมที่มีศูนย์รวมอยู่ที่ด้านคุณธรรม (moral values) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งหากค่านิยมนี้ถูกละเมิดจะรู้สึกสำนึกริด (guilt feeling) หรือขัดต่อมโนธรรมภายในใจ เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์

2.2 ค่านิยมที่มีศูนย์รวมอยู่ที่ด้านความสามารถ (competence values) หรือค่านิยมสร้างตน (self-actualization) ซึ่งเสริมให้เป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ ไม่เกี่ยวกับด้านคุณธรรม (morality) การละเมิดค่านิยมประเภทนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกอับอาย (shame feeling) ที่ขาดความสามารถส่วนตัว เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความสามารถและประสิทธิภาพของบุคคล

จากการศึกษาประเภทของค่านิยม สามารถสรุปได้ว่า ค่านิยมนอกจากจะแบ่งตามการกำหนดสิ่งที่นำมาจำแนก เช่น จำแนกตามลักษณะภาระ จำแนกตามระดับของสังคม จำแนกตามกลไกสังคม จำแนกตามลักษณะของคน จำแนกตามพฤติกรรมและเจตคติของบุคคล เป็นต้น แล้วยังแบ่งตามด้วยการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ดังที่ โรคีช ได้แบ่งไว้ คือ ค่านิยมที่เป็นเป้าหมายของชีวิตและค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นค่านิยมชีวิต (life values) ในระยะต่อไปผู้นำแบบสำรวจ Rokeach Values Survey ของ โรคีช มาพัฒนาเป็นเครื่องมือวัดค่านิยมอย่างแพร่หลาย ดังที่ บราว และ เครด (Brown, D. and Crace, K., 2002) ได้นำรายการสำรวจของ โรคีช มาพัฒนาเครื่องมือวัดค่านิยมชีวิตที่ได้รับการนิยมมากแบบหนึ่งคือ Life Values Inventory (LVI) (จะได้กล่าวถึงรายละเอียดในเรื่องของเครื่องมือวัดค่านิยม) การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้

ยึดแนวคิดและลักษณะของค่านิยมตามแบบของ โรคีช จึงใช้คำว่า ค่านิยมชีวิต (life values) ใน การวิจัยครั้งนี้

ทฤษฎีค่านิยม

จากการศึกษานิยามและลักษณะของค่านิยม พบว่า มีผู้เสนอแนวคิดของค่านิยมใน ลักษณะของทฤษฎีที่ชัดเจน 3 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการจ่างค่านิยม (the values clarification)

แรทส์ และคณ (Raths, Hamin and Simon, 1966, 1972) ได้พัฒนาทฤษฎีการจ่าง ค่านิยม จากแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งสนใจกระบวนการก่อให้เกิดค่านิยม และ มีความเชื่อเกิดแบบพฤติกรรมได้อย่างไร ไม่ได้สนใจระบบค่านิยมของคน โดยอธิบายจากแนวคิด ที่ว่า ค่านิยมคือหลักการประพฤติปฏิบัติดนต่อสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลถือว่าดีงาม ถูกต้องและควรแก่ การยึดถือ ทฤษฎีนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตัวเองว่า หลักประพฤติปฏิบัติของตนเอง ต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างไร และหลักการที่ได้ที่ถูกที่ควรตามทัศนะตนเป็นอย่างไร โดยถือว่าค่านิยม เกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล จะแสดงออกมาในรูปของความเชื่อและทัศนคติ พฤติกรรม และความรู้สึกของแต่ละบุคคล เพราะกลุ่มนี้มองว่าความเชื่อ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่บุคคลจะ แสดงออกในชีวิตประจำวันที่มีมากมาย คนเราจะตัดสินใจใช้ชีวิตอย่างไร มักจะตั้งอยู่บนค่านิยม ที่เรายึดถือ บางครั้งก็ไม่ชัดเจนว่ามีค่านิยมอะไรในหลาย ๆ ด้าน เราเมื่อสับสนหรือขัดแย้งใน ค่านิยม เช่น การเมือง ศาสนา การทำงาน สถานศึกษา ความรัก ครอบครัว วัฒนธรรม เพื่อน เงินทอง กุญแจบ้าน ฯลฯ สังคมสมัยใหม่มีความซับซ้อนทำให้ต้องมีการเลือกตัดลดและยกขึ้น ทุกที ทำอย่างไรจะนำทิศทางชีวิตตนเองได้ พัฒนาการของการเกิดค่านิยมมีลักษณะดังนี้

1.1 รับค่านิยมโดยตรงหรือโดยอ้อม การปลูกฝังค่านิยมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สถาบันต่าง ๆ ให้ค่านิยมไม่เหมือนกัน เช่น พ่อแม่ อาจารย์ นักการเมือง สื่อมวลชน ฯลฯ ทำให้ เยาวชนสับสนว่าอะไรกันแน่คือ ค่านิยมที่ถูกต้อง ไม่สามารถวิเคราะห์ว่าอะไรดีหรือเลว ดังนั้น การตัดสินใจมักจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนหรือตัดสินใจโดยไม่ได้คิด

1.2 ไม่มีค่านิยมระบบใดระบบหนึ่งที่ถูกต้องกับทุกคน ทุกคนจะจัดชุดค่านิยมของ ตนเองขึ้นมา หากตัดสินใจที่ดีก็ต้อง การตัดสินใจโดยตนเองมักพบข้อขัดแย้ง เยาวชนต้องการ ความช่วยเหลือจากผู้ที่จะให้ทิศทางโดยไม่มีการบังคับแต่จะอยู่ช่วยเหลือตลอดเวลา

1.3 การเลียนแบบเป็นหนทางในการถ่ายทอดค่านิยม การเสนอรูปแบบที่น่าปฏิบัติ ตาม เยาวชนที่พบเห็นมีความรู้สึกประทับใจในตัวเองและค่านิยมของคน ๆ นั้น

1.4 กระบวนการการทำค่านิยมให้ระจ้าง พยายามช่วยให้เยาวชนตอบคำถามและ สร้างระบบค่านิยม เป็นแนวทางที่เป็นระบบและนำไปประยุกต์ใช้ได้กว้างขวางมากกว่า

นักทฤษฎีในแนวโน้มได้เสนอเกณฑ์ในการตัดสินว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาได้สะท้อน ค่านิยมของบุคคล ที่มีกระบวนการสร้างค่านิยม (valuing) ไว้ 3 ขั้นตอน 7 องค์ประกอบ ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกความเชื่อและพฤติกรรมของคน

(choosing one's beliefs and behaviors)

องค์ประกอบที่ 1 เลือกจากข้อเลือกต่าง ๆ ที่บุคคลได้สำรวจว่ามีทางเลือกอะไรบ้าง แล้วค่อย ๆ ตัดทางเลือกที่ไม่ต้องการออก เหลือแต่ทางเลือกที่จะปฏิบัติเพียงทางเลือกเดียว

องค์ประกอบที่ 2 เลือกจากการพิจารณาผลที่เกิดขึ้น จากทางเลือกที่จะปฏิบัติ ว่ามีผลเป็นอย่างไร

องค์ประกอบที่ 3 เลือกอย่างมีอิสระด้วยความพอใจเต็มใจในการเลือก ไม่เลือก เพราะถูกบังคับไม่หวังผลตอบแทน ไม่กลัวถูกลงโทษ ไม่กลัวการวิพากษ์วิจารณ์

ขั้นที่ 2 ให้คุณค่าแก่ความเชื่อและพฤติกรรมของคน

(prizing one's beliefs and behaviors)

องค์ประกอบที่ 4 ให้คุณค่าและการยึดมั่น ผู้เลือกรู้สึกภูมิใจและมีความยินดีที่ได้เลือกระทำสิ่งนั้น

องค์ประกอบที่ 5 ยืนยันคุณค่าต่อสาธารณะ ให้ทราบถึงการตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติของตนที่เหมาะสม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติตามความเชื่อของตน

(acting one's beliefs)

องค์ประกอบที่ 6 ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่ตนได้เลือก รวมทั้งการพยายามถ่ายทอดทัศนะของตนเองให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม

องค์ประกอบที่ 7 ปฏิบัติเป็นแบบแผนคงเส้นคงวาและทำซ้ำจนเป็นลักษณะนิสัยปกติที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการทั้ง 7 องค์ประกอบทำให้เกิดการลบล้างค่านิยมในชีวิตของตน การนำกระบวนการนี้มาใช้เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อและรูปแบบปฏิบัติในปัจจุบัน รวมทั้งค่านิยมที่ยังไม่เกิดขึ้นในอนาคต

2. ทฤษฎีค่านิยมโปรแกรมทางจิต (mental program)

ฮอฟสตีด (Hofsteds, 1987) ได้อธิบายถึง ทฤษฎีค่านิยม ด้วยโปรแกรมทางจิต (mental program) ว่าพฤติกรรมของคนสามารถทำนายได้จากการได้รับการปลูกฝังค่านิยม ซึ่งเป็นโปรแกรมทางจิตที่อยู่ในสมองของคนที่จะพิจารณาว่าอะไรดี อะไรไม่ดี มี 3 ระดับ คือ ระดับสากล ระดับกลุ่มหรือสังคม และระดับบุคคล

2.1 ค่านิยมระดับสากล (universal) เป็นลักษณะไม่เฉพาะเจาะจง

2.2 ค่านิยมระดับกลุ่มหรือสังคม (collective) เป็นวัฒนธรรมของแต่ละสังคม

2.3 ค่านิยมระดับบุคคล (individual) เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล

อ็อฟสตีด ได้เสนอค่านิยมที่มีทั้งแบบเข้มข้น (intensity) และแบบชี้ทิศทาง (direction) และยังแยกเป็นค่านิยมที่ประสงค์ (the desired) กับค่านิยมที่พึงประสงค์ (the desirable) ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ความแตกต่างระหว่างค่านิยมที่ประสงค์กับค่านิยมที่พึงประสงค์

ธรรมชาติของค่านิยม	ประสงค์	พึงประสงค์
*มิติของค่านิยม	*ความเข้มข้น	*ชี้ทิศทาง
*ธรรมชาติของค่านิยมที่เป็นปกติวิสัยที่มีความพ้องต้องกัน	*สติ๊ติเหตุการณ์ หลักเหตุผล การปฏิบัติ	*อุดมการณ์
*พฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง	*เลือกແປ່ງແຍກ พยายาม	*เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
*ผลที่ได้รับ	*การกระทำ	*ถ้อยคำ
*ศัพท์ที่ใช้เครื่องมือวัด	*มีความสำคัญ สำเร็จสูง วัดได้จริง ผู้คนชอบ น่าทำ	*ดี เห็นด้วย ถูกต้อง และควรเป็น
*ความหมายเชิงจิตพิสัย	*กิจกรรมบางกับการประเมิน	*ประเมินอย่างเดียว
*บุคคลที่กล่าวถึงในเครื่องมือวัด	*ฉันหรือคุณ	*บุคคลทั่วไป

3. ทฤษฎีเส้นทางค่านิยม

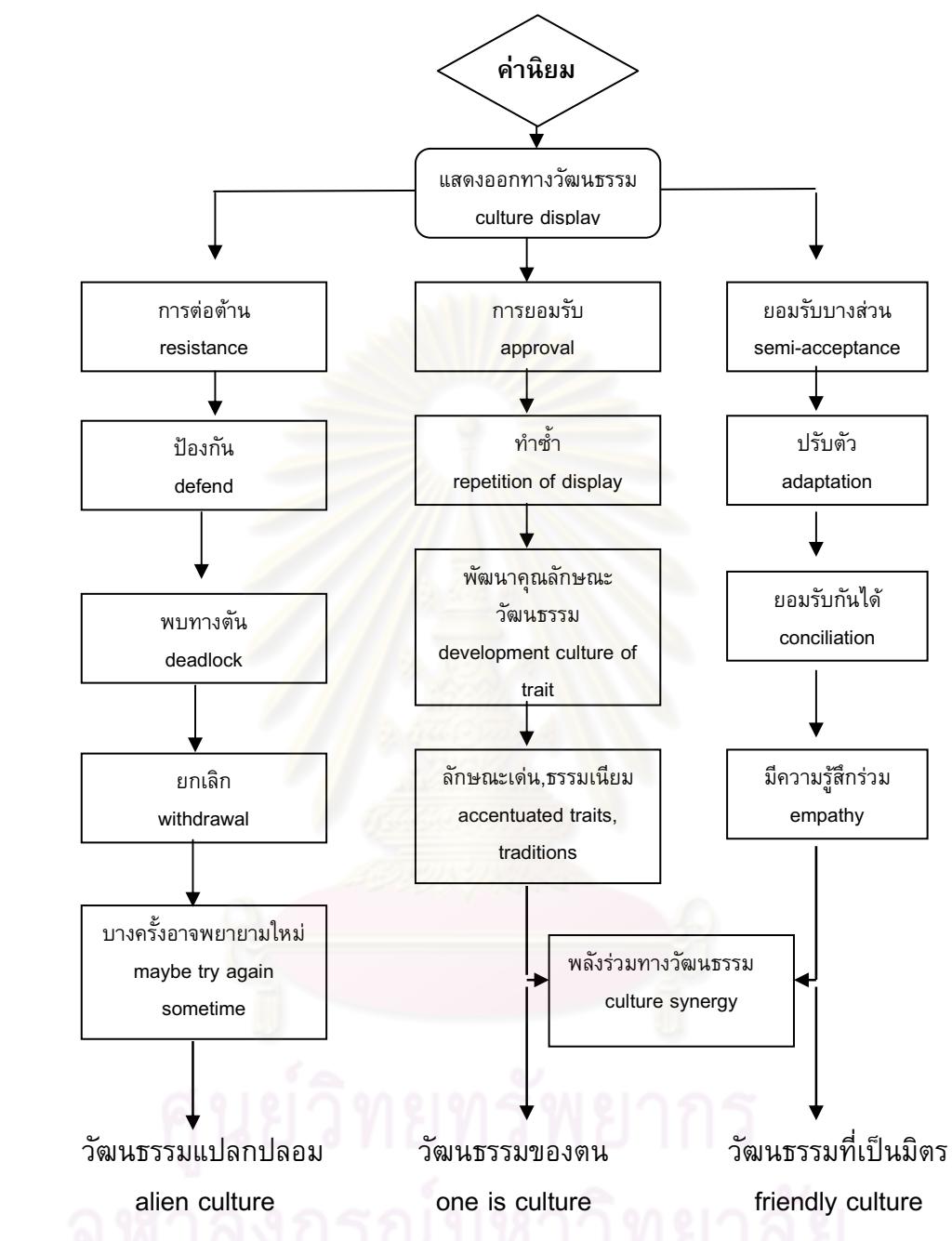
ลิวิส (Lewis, 1999) เสนอเส้นทางของค่านิยมและความเชื่อที่ผ่านการแสดงออกทางวัฒนธรรม (cultural display) ในลักษณะการแสดงออก ดังนี้

3.1 การต่อต้าน (resistance) ซึ่งแสดงออกด้วยการป้องกันไม่ยอมรับ ซึ่งนำไปสู่การพบทางตัน สุดท้ายต้องยกเลิก แต่ในบางครั้งอาจจะมีการพยายามใหม่ ผลที่เกิดขึ้น คือ เกิดเป็นวัฒนธรรมแปลกลปลอม (alien culture)

3.2 การยอมรับ (approval) ซึ่งแสดงออกด้วยการกระทำซ้ำๆ จนเกิดการพัฒนา คุณลักษณะวัฒนธรรม มีลักษณะเด่นและเป็นธรรมเนียมประเพณี เกิดเป็นวัฒนธรรมของตน (one is culture)

3.3 การยอมรับบางส่วน (semi-acceptance) แสดงออกด้วยการปรับตัวยอมรับได้ และมีความรู้สึกร่วม เกิดเป็นวัฒนธรรมที่เป็นมิตร (friendly culture)

ทั้งนี้ ความรู้สึกร่วมและการยอมรับ สามารถจะก่อให้เกิดการร่วมพลังทางวัฒนธรรม (culture synergy)

แผนภาพที่ 2.1 เส้นทางค่านิยม

นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอ ค่านิยมในเชิงทฤษฎี ไว้ดังนี้

แอสช์ (Asch, 1955) กล่าวถึงค่านิยมในบริบทของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนและส่งผลต่อค่านิยม ดังนี้

1. การสนับสนุนทางสังคม หากอยู่ในกลุ่มที่ปฏิบัติตามแผนกจะปฏิบัติตามแบบกัน
2. ความสัมพันธ์กับกลุ่ม
3. ขนาดของกลุ่ม กลุ่มใหญ่มีความสัมพันธ์น้อยกว่ากลุ่มเล็ก และถ้าหากกลุ่มเล็กมาก ก็จะไม่มีความสัมพันธ์กันมากนัก
4. เพศ เพศหญิงจะทำตามมากกว่าเพศชาย

ส่วน เทเลอร์, เปปู และ塞ร์ (Taylor, Peppleau and Sears, 1997) เสนอในเชิงทฤษฎี ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความคงเส้นคงวาของค่านิยม ดังนี้

1. ความแข็งแรงของค่านิยม (strength of the values)
2. ความมั่นคงของค่านิยม (stability of the values) การใช้เวลานานเท่าไหร่จะเป็นค่านิยมได้
3. ความสัมพันธ์ของค่านิยมต่อพฤติกรรม (relevance of value to the behaviors) มีค่านิยมอย่างหนึ่งแต่แสดงพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่งไม่สามารถทำนายได้โดยตรง พฤติกรรมความเชื่ออาจจะไม่ไปด้วยกัน
4. ลักษณะเด่นของค่านิยม (salience of the values) มีความสำคัญ ชัดเจน พร้อมที่จะดึงมาจากความทรงจำ อะไรที่เห็นว่าเหมาะสมหรือดีก็จะทำทันที
5. ความกดดันจากสิ่งแวดล้อม (situational pressures)

การเกิดค่านิยม

จากการศึกษาแนวคิดของค่านิยม สรุปว่า ค่านิยมจะก่อตัวจากความต้องการภายใน ค่านิยมพื้นฐานที่ชัดเจนไม่ได้เกิดจากความชอบส่วนตัว แต่เกิดจากเงื่อนไขประสบการณ์ของมนุษย์ เช่น ค่านิยมที่แสดงความสัมพันธ์ของคนกับกลุ่มที่เกิดจากแบบแผนสังคม หรือผลผลิตของสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่สั่งสมมานาน มีการตอกย้ำและเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอจากทุกระดับของระบบสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับกลุ่มสังคม ถึงโครงสร้างสังคม กระบวนการทางสังคม (socialization) จึงมีความสำคัญต่อการเกิดและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมด้วย ซึ่งมีผู้กล่าวถึงการเกิดค่านิยมไว้ต่าง ๆ ดังนี้

แรทส์ และคณ (Raths, Hamin and Simon, 1966, 1972) กล่าวถึงพัฒนาการของ การเกิดค่านิยมไปในทิศทางบวกหรือลบ และซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องทำค่านิยมให้กระจ่างไว้ดังนี้

1. บุคคลรับค่านิยมโดยตรงหรือโดยอ้อม คือ การปลูกฝังค่านิยมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สถาบันต่าง ๆ ให้ค่านิยมไม่เหมือนกัน เช่น พ่อแม่ อาจารย์ นักการเมือง สื่อมวลชน

ฯลฯ ทำให้เยาวชนสับสนว่าอะไรกันแน่คือค่านิยมที่ถูกต้อง ไม่สามารถวิเคราะห์ว่าอะไรดีหรือเลว ดังนั้นการตัดสินใจมักจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อน หรือตัดสินใจโดยไม่ได้คิด

2. ไม่มีค่านิยมระบบใดระบบหนึ่งที่ถูกต้องสำหรับทุกคน ทุกคนจะจัดชุดค่านิยมของตนเองขึ้นมา หากตัดสินใจที่ดีก็ตีไป การตัดสินใจโดยตนเองมักพบข้อขัดแย้ง เยาวชนต้องการความช่วยเหลือจากผู้ที่จะให้ทิศทาง โดยไม่มีการบังคับแต่จะพยายามช่วยเหลือตลอดเวลา

3. การเลียนแบบเป็นหนทางในการถ่ายทอดค่านิยม การเสนอรูปแบบที่น่าปฏิบัติตาม เยาวชนที่พบเห็นมีความรู้สึกประทับใจในตัวเองและค่านิยมของคน ๆ นั้น

4. กระบวนการทำค่านิยมให้กระจง พยายามช่วยให้เยาวชนตอบคำถามและสร้างระบบค่านิยม เป็นแนวทางที่เป็นระบบและนำไปประยุกต์ใช้ได้กว้างขวางมากกว่า

เครชชอฟท์ (Kerchhoff, 1972) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดค่านิยมที่สำคัญมี 4 ขั้นตอนคือ

1. ครอบครัว (family) หมายถึง การอบรมสั่งสอนของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ

2. สถานศึกษา (school) หมายถึง การอบรมสั่งสอนจากครูและประสบการณ์ที่ได้รับ ไปจากสถานศึกษา

3. กลุ่มเพื่อน (peer group) หมายถึง การเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนที่ในสถานศึกษาหรือกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันในที่ทำงาน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ (voluntary agencies)

4. สื่อมวลชน (mass media) หมายถึง การอบรมเรียนรู้สิ่งที่ได้จากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

แบนดูรา (Bandura, 1977) เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และเสนอแนวคิดพื้นฐาน การเรียนรู้ทางสังคมไว้ 3 ประการ คือ กระบวนการสร้างสังเกต สังคมประกิจ และตัวแบบนามธรรม ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมโดยการสังเกตมี 4 องค์ประกอบอยู่ที่สำคัญ คือ

1.1 กระบวนการสร้างความสนใจ เมื่อมีความสนใจก็จะสามารถสังเกตแล้วเกิดการเรียนรู้ได้

1.2 กระบวนการเก็บรักษา เมื่อสังเกตแล้วก็สามารถบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในความทรงจำได้พร้อมที่จะนำมาแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่อไป

1.3 กระบวนการกระทำ เมื่อสังเกตแล้วเกิดความเข้าใจก็สามารถนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

1.4 กระบวนการจูงใจและแรงเสริม การสังเกต้นมี 2 ลักษณะ คือ เพื่อความรู้และความเข้าใจ (acquisition) เมื่อมีการจูงใจและการเสริมแรงจะก่อให้เกิดการกระทำ (performance)

2. กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมโดยสังคมประกิจ (socialization)

การสังคมประกิจก่อให้เกิดผลต่อการเรียนรู้ทางสังคม แบนดูรา (Bandura, 1977) ให้ความสนใจสังคมประกิจ 6 ประการดังนี้ คือ

2.1 ความก้าวร้าว เป็นผลมาจากการที่สังคมยอมรับพฤติกรรมนั้น ๆ ส่งผลให้เกิดการเลียนแบบในเวลาต่อมา แบบดูราได้ทดลองโดยกำหนดเงื่อนไขของสถานการณ์ไว้ 3 แบบ ได้แก่ แบบที่ 1 ก้าวร้าวได้รับรางวัล แบบที่ 2 การก้าวร้าวถูกกลงโทษ และแบบที่ 3 ก้าวร้าวที่ไม่ก่อให้เกิดผล ผลการทดลองปรากฏว่า พฤติกรรมของเด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมที่ 1 และที่ 3 มากกว่าแบบที่ 2 กล่าวคือ ถ้าเห็นตัวแบบที่ก้าวร้าวแล้วถูกกลงโทษ เขาก็จะเลียนแบบพฤติกรรมน้อยลง และการเลียนแบบในแบบที่ 1 และแบบที่ 3 ไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 บทบาททางเพศ สังคมได้หล่อหลอมพฤติกรรมสังคมนั้น ๆ ให้ประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับเพศ กล่าวคือ เพศชายสอนให้มีความแข็งแรงกว่าเพศหญิง ซึ่งในแต่ละสังคมก็หล่อหลอมให้ชายหรือหญิงประพฤติปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมแตกต่างกันไป

2.3 พฤติกรรมสนับสนุนสังคม สถาบันทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว มืออาชีพต่อการกระทำของเด็กในครอบครัว พ่อแม่ที่มีความเสียสละจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เสียสละด้วยในกรณีที่ตัวแบบที่เห็นจะท่อนความยุติธรรมจะทำให้เด็กยุติธรรม และมีความเสียสละมากขึ้น

2.4 การปฏิบัติและการสั่งสอนอบรม การสั่งสอนให้เด็กประพฤติปฏิบัติ ควรจะใช้การจูงใจ และแรงเสริม ไม่ควรจะมีการบังคับ เช่น การสอนให้เสียสละ ถ้ามีการบังคับจะทำให้ในระยะยาวเด็กจะเสียสละลดลง

2.5 การควบคุมตนเอง ต้องการความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผลเปรียบเทียบกับพ่อแม่เพื่อน หรือตัวแบบอื่น ๆ จากการศึกษาของแบบดูราปรากฏว่า นักศึกษาจะเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อนมากกว่าเพื่อนมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน การกำหนดมาตรฐานตนเองนำไปสู่การควบคุมตนเองให้การทำงานไปสู่ความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผล

2.6 การกำหนดศักยภาพตนเอง ถ้ามีการประเมินศักยภาพตนเอง โดยประเมินเกินความเป็นจริงเล็กน้อย จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามขึ้น เช่น ถ้าเชื่อว่าทำได้จะกระฉับกระเฉงมากขึ้น แต่ถ้าเชื่อว่าทำไม่ได้ก็จะทำให้ลดความกระฉับกระเฉงไป

3. กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมโดยตัวแบบนามธรรม

แบบดูรา เชื่อว่า การเลียนแบบมิใช่การเกิดโครงสร้างทางสติปัญญา ตามแนวคิดของเบียเจ็ท (Piaget) แต่เกิดจากตัวแบบสภาพแวดล้อมภายนอก แบบดูรา ได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้เกิดจากสังคม พฤติกรรม และสภาพแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

แอสติน (Astin, 1993) ได้เสนอรูปแบบ I-E-O (the I-E-O model) ด้วยการศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและค่านิยมของนักศึกษา ตามรูปแบบดังนี้

I คือ input หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้าเรียน

E คือ environment หมายถึง สภาวะแวดล้อมนักศึกษา เช่น หลักสูตร นโยบาย คณาจารย์ กลุ่มเพื่อน และประสบการณ์ทางการศึกษาที่มีผลต่อตัวนักศึกษา

O คือ outcome หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาภายหลังจากได้ประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แล้ว

การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของนักศึกษา สังเกตได้จากการเปรียบเทียบลักษณะของผล (output) กับตัวป้อน (input) และสิน ก่าว่าว่า ระยะเวลา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยกันว่าคือ เมื่อวัดในสิ่งเดียวกันในเวลาที่ต่างกันผลลัพธ์ที่ได้ย่อมต่างกัน ด้วยแพรแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษา ได้แก่

1. ลักษณะของสถาบัน ได้แก่ ขนาดของสถาบัน ประเภทของสถาบัน บรรยายกาศทางวิชาการ คุณวุฒิของอาจารย์ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา งบประมาณที่ใช้ในการผลิตนักศึกษา การจัดสวัสดิการให้แก่นักศึกษา

2. หลักสูตร ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระรายวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

3. อาจารย์ ได้แก่ อายุ บุคลิกลักษณะของอาจารย์ พฤติกรรมการสอนและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ขวัญและกำลังใจในการทำงาน อัตราเงินเดือน ทัศนคติต่อการเป็นอาจารย์

4. กลุ่มเพื่อน ได้แก่ ความสามารถและความสนใจทางวิชาการ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม นิสัยส่วนตัว

5. การมีส่วนร่วมของนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาเข้าไปใช้เวลาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อประโยชน์จากสิ่งนั้น เช่น การมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับอาจารย์ เพื่อ กิจกรรม เป็นต้น และสิ่งที่ได้สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลโดยตรงต่อนักศึกษา โดยทำให้เกิดแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงค่านิยม พฤติกรรม และแผนการเรียน

2. ค่านิยม ทัศนคติ และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเพื่อน จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนักศึกษามากกว่าความสามารถ ศาสนา และเชื้อชาติ

3. ลักษณะและพฤติกรรมของอาจารย์ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนักศึกษา โดยเฉพาะอาจารย์ที่มีลักษณะเป็นนักวิชาการจะมีอิทธิพลทางลบ ในขณะที่อาจารย์ที่ให้ความสำคัญกับนักศึกษาในเรื่องการเรียนการสอนจะมีอิทธิพลทางบวก แต่ 2 ลักษณะนี้ไม่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ผลที่เกิดจากอิทธิพลของอาจารย์ ได้แก่ คะแนน ระดับความตั้งใจ ระดับจบการศึกษา และความพึงพอใจในอาชีพ

4. ลักษณะของสถาบันที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษา แต่เมื่อนำลักษณะของอาจารย์และกลุ่มเพื่อนมาพิจารณา ทำให้ลักษณะสถาบันมีอิทธิพลน้อยลง

5. ด้านการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปพบว่า การจัดให้นักศึกษาเรียนวิชาศึกษาทั่วไปแบบบังคับ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านความเป็นผู้นำ และทำให้นักศึกษาพึงพอใจมากกว่า

6. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาส่งผลต่อพัฒนาการด้านสติปัญญา การมีส่วนร่วมทางวิชาการ การมีส่วนร่วมกับอาจารย์และกลุ่มเพื่อนส่งผลบวกต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

และการคงอยู่ในสถาบัน การพัฒนาวิชาการขึ้นอยู่กับเวลาที่นักศึกษาให้กับการเรียน ในขณะที่ความเจริญของงานทางสติปัญญาเป็นสัดส่วนที่ได้จากจำนวนวิชาที่ศึกษา นอกจากนี้การแยกตัวจากกลุ่มเพื่อน การพักอาศัยอยู่บ้าน การทำงานเต็มเวลา และการดูโทรทัศน์จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสติปัญญา

วีดแม่น และคณะ (Weidman, Twale and Stein, 2001) ได้เสนอรูปแบบกระบวนการสังคมประกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการรวมกันทั้งโครงสร้างทางสังคมและทางจิตวิทยาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา ตัวแบบนี้จะสนใจการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ การใช้ชีวิต ค่านิยม ความคาดหวัง เป็นการอธิบายถึงกระบวนการสังคมประกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่ง วีดแม่น ได้ตั้งสมมติฐานว่า สิ่งที่นักศึกษาติดตัวมาเวลาเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาคือ ลักษณะทางภูมิหลัง (สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความสามารถ พิเศษ ความชอบต่ออาชีพ ความทะเยอทะยาน และค่านิยม) รวมทั้งความกดดันจากพ่อแม่และกลุ่มเพื่อน ๆ นอกสถาบัน ลักษณะและแรงผลักดันเหล่านี้ต่างเป็นข้อจำกัดต่อการเลือกเรียนของนักศึกษา บริบทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งทางด้านการศึกษาและด้านสังคม ทั้งฝ่ายสถาบันและเพื่อนนักศึกษา

กระบวนการสังคมประกิจของ วีดแม่น สนับสนุนการประเมินนักศึกษา และความสมดุลของอิทธิพลต่าง ๆ ในการรักษาเป้าหมายของนักศึกษาแต่ละคน มีการตัดสินใจที่จะรักษาค่านิยม หรือเปลี่ยนแปลงค่านิยม ทัศนคติ หรือความทะเยอทะยานในช่วงการสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษา มิติที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางสังคมที่นักศึกษาประสบ และใช้ชีวิตอันเป็นผลต่อการสร้างและจรรโลงค่านิยมของตน ได้แก่

1. มิติภายในตัวเอง อันประกอบด้วย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม อาชีพ ความทะเยอทะยาน และค่านิยมที่มีอยู่เดิม

2. มิติภายนอกสถาบัน อันประกอบด้วย การขัด geleja จากผู้ปกครอง เช่น การดำเนินชีวิตในครอบครัว และความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในกลุ่มอังกฤษสถาบัน เช่น เพื่อน นัยจัง องค์กรทางสังคม ฯลฯ

3. มิติภายนอกสถาบัน อันก่อให้เกิดประสบการณ์ที่เป็นบริบทปกติวิถีทางวิชาการ เช่น คุณภาพของสถาบัน พันธกิจของสถาบัน ภาควิชาที่สังกัด หลักสูตรที่ชื่อเร้น ฯลฯ ทางสังคม เช่น ขนาดของสถาบัน ที่พักอาศัย การเป็นสมาชิกขององค์กรและกลุ่มเพื่อน ฯลฯ

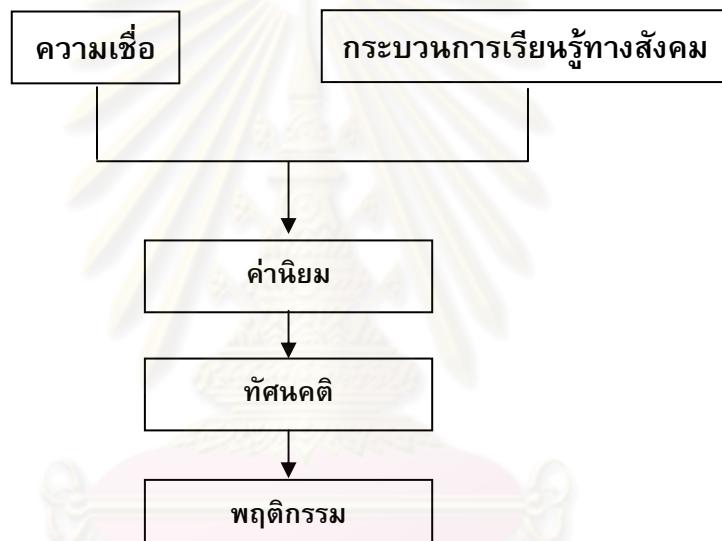
มิติทั้ง 3 มิติดังกล่าว ผนวกกับกระบวนการสังคมประกิจภายในสถาบันที่ประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการวิเคราะห์ภายในตนเองและบูรณาการระหว่างสังคม และวิชาการ ตลอดจนแรงกดดันภายนอกสถาบันด้วย

บรรณี ชูทัย (2522) กล่าวว่า ค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้และค่านิยมมีลักษณะดังนี้

1. ได้รับการอบรมมาตั้งแต่เกิด มีการให้รางวัลเมื่อทำสิ่งที่ดีงาม และจะถูกลงโทษ เมื่อผู้ใหญ่เห็นว่าเด็กทำผิด

2. รับจากสังคมมาเป็นของตน เพื่อให้เกิดความสนใจว่าสังคมจะยอมรับ helyathang เช่น เกิดจากความนึกคิดของตน ซักชวน หรือชีชวน การอบรม การศึกษาเล่าเรียน การบังคับ ตัวบทกฎหมายและข้อบังคับ การเห็นตามกัน การปลูกใจ ความหวงอุดมการณ์ ความนิยมตาม ยุคตามสมัย ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นต้น

สนิท สมัครการ (2522) กล่าวว่า จุดกำเนิดของค่านิยมอยู่ที่ความเชื่อและกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมร่วมกันแล้วจึงเกิดค่านิยมขึ้น จากนั้นจึงเกิดเป็นทัศนะคติและพฤติกรรมของบุคคลในที่สุด แนวคิดของ สนิท สมัครการ เกี่ยวกับการเกิดค่านิยมสามารถแสดงในรูปของแผนภูมิ ดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 การเกิดค่านิยมตามแนวคิดของ สนิท สมัครการ

สาระ บัวศรี (2526) เสนอความคิดเกี่ยวกับการเกิดของค่านิยมว่า ค่านิยมเริ่มจากความจำเป็นและความต้องการ ขั้นต่อไปจะเกิดเป็นความชอบหรือความสนใจ ซึ่งจะเข้าไปกระแสตุนให้เกิดความชอบ และความเข้าใจจนกลายเป็นค่านิยม ถ้าค่านิยมก่อตัวในระยะเวลา พอกลมควร ทำให้เกิดภาวะความพร้อมที่จะกระทำอยู่ในใจเรียกว่า ทัศนะคติ ซึ่งมีอิทธิพลของบุคคล

สุพัตรา สุภาพ (2541) กล่าวถึงตัวแทนของกระบวนการทางสังคมที่มีผลทั้งโดยตรง และโดยอ้อมต่อค่านิยม ดังนี้

1. ครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานที่ขัดแย้งนุชน์ให้รู้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ หรืออะไรถูกอะไรผิด เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อบุคคลกิจภาพอย่างลึกซึ้ง และมีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทัศนะคติ และความประพฤติของเด็กเป็นอย่างยิ่ง

2. กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่มีอายุระดับใกล้เคียงกัน โดยอาจจะรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อน ธรรมชาติจึงชุมรวม สมาคมที่ดินสนใจ กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กวัยนี้ต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนที่มีรสนิยมใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด การแต่งกายหรือแบบของการแสดงออกเพื่อให้เพื่อนยอมรับเป็นสมาชิกของกลุ่ม

3. โรงเรียน ครูมืออิทธิพลและผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เพราะเด็กสมัยใหม่ จะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะลูกหลานของชนชั้นกลาง ซึ่งนิยมให้ลูกศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ โรงเรียนมีโอกาสหล่อหลอมทัศนคติและนิสัยใจคอของเด็กได้ไม่ยาก เนื่องจากเด็กต้องศึกษาเล่าเรียนหลายปีในแต่ละระดับ ทำให้เด็กได้รับค่านิยมบางอย่างทั้งแบบรู้ตัวและไม่รู้ตัว

4. กลุ่มอาชีพ เป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีคุณค่า หรือระเบียบกฎเกณฑ์ไปตามอาชีพของตน

5. ตัวแทนทางศาสนาเป็นตัวแทนที่ขัดแย้งกันหรือแนะนำทางให้คนยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อเป็นเป้าหมายในการกระทำสิ่งเหล่านี้ օอกมาในรูปของชนบธรรมเนียมประเพณี มารยาทที่ปฏิบัติกันอยู่โดยทั่วไป

6. สื่อมวลชน มีส่วนในกระบวนการสังคมประกิจทางสังคมแก่มนุษย์ ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ความคิด ความเชื่อ แบบของความประพฤติ อิทธิพลของสื่อมวลชนมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่ กับแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของครอบครัว

นอกจากนี้ สุพัตรา สุภาพ (2541) ยังได้กล่าวถึง การมีปฏิกริยาสัมพันธ์กับคนอื่นในชีวิตมนุษย์ ทำให้บุคคลรู้จักเลือกยึดถือเป็นแนวทางให้บุคคลรู้จักทำในสิ่งที่สังคมต้องการ ดังนี้

1. การตอบสนองความต้องการในระยะเริ่มแรก เป็นกระบวนการที่บุคคลจะแสดง ความต้องการออกมานอก และคนอื่น ๆ ในสังคมที่ทำหน้าที่นี้จะสนองความต้องการ เช่น ทราบทิว จร่องออกมามารดาหรือผู้เลี้ยงก็จะให้นมเด็ก บางครอบครัวให้นมเด็กทุกครั้งที่เด็กร้อง แต่บางครอบครัวจะให้ตามเวลา เป็นการตอบสนองแบบให้เรียนรู้ระเบียบสังคม

2. การรู้จักปรับความต้องการและความสามารถของตนเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์สังคม เป็นที่ยอมรับว่า มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการรู้กฎระเบียบไม่เท่ากัน บางคนรับได้ง่าย บางคนรับได้ยาก

3. การยึดถือกับสิ่งที่คล้ายกับตนเอง

3.1 ความต้องการที่ทำตัวให้เหมือนกับบุคคลอื่นที่ตนต้องการยึดถือเป็นต้นฉบับ เช่น เด็กชายต้องการเรียนแบบพ่อเก่งเหมือนพ่อ เด็กผู้หญิงต้องการเรียนแบบแม่เดือนแม่ เป็นต้น

3.2 ความรู้สึกร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มที่ถือว่าเป็นพากเดียวกับตน เช่น ความรู้สึกเจ็บปวดร้อนแทนเห็นอกเห็นใจ เป็นต้น เช่น ความรู้สึกห่วงใยเมียภรรยา 刳รัวสามีหรือภรรยา อีกฝ่ายหนึ่งจะกราบทะพร หรือครามาว่าพื้นทองของตน ต่างก็เจ็บร้อนแทนกัน หรือ บางคนรักเพื่อน

ยิ่งกว่าตัวเองหรือเมื่อนกับตัวเอง ฉะนั้นหากเพื่อนได้รับความทุกข์ร้อนอะไร ตัวเองก็พลอยรู้สึกทุกข์ร้อนไปด้วยเช่นกัน

3.3 ความรู้สึกยึดมั่นหลักการหรืออุดมคติบางอย่างแน่นแฟ้น เช่น คนที่รักชาติจนยอม犧牲ชีวิตเพื่อชาติ เห็นได้ชัดในสังคมโลกครั้งที่สอง ที่ผู้ชายญี่ปุ่นยอมทำ “อาภิการเซ” คือยอมตายคาดเครื่องบินเพื่อไปทิ้งระเบิดที่เพิร์ลฮาร์เบอร์ หรือบางคนยอมตายดีกว่าจะเสียเกียรติยอมอดดีกว่ายอมโกร เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดและการเกิดค่านิยม สรุปได้ว่า ค่านิยมเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ของทุกช่วงอายุ ซึ่งเริ่มในครอบครัวเป็นหลักแล้วขยายออกไปในสถานศึกษาและสังคม การเกิดค่านิยมยังรวมถึงปฏิกรรม (interaction) ที่ทำให้ค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคล จะเปลี่ยนแปลงไปตามความคาดหวังของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ โดยได้รับการเรียนรู้และประสบการณ์รอบตัวในสังคมหนึ่ง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับและกระทำตามกฎเกณฑ์ที่สังคมตั้งไว้ แต่จะเห็นว่าครอบครัวและสถานศึกษาเป็นหน่วยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดค่านิยมอย่างลึกซึ้ง เพราะช่วงชีวิตของคนจะมีเวลาอยู่ในครอบครัวและสถานศึกษาเป็นเวลาระหว่างวัน และทั้งสองสถาบันต่างก็มีหน้าที่ขัดเกลาบุคคลิก ทัศนคติ รวมทั้งพฤติกรรมของบุคคลด้วย และได้สังเคราะห์กระบวนการทางสังคมที่ก่อให้เกิดค่านิยมและแนววิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า อิทธิพลของกระบวนการทางสังคมต่อการหล่อหลอม ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคล มี 3 ระดับ คือ ภูมิหลังของนักศึกษา สถานศึกษา และสังคม โดยพบว่าอิทธิพลจากภูมิหลังที่มีผู้ศึกษาไว้ ส่วนใหญ่ คือ เพศ ผลการเรียน ความคาดหวังต่อการศึกษา เจตคติ เศรษฐกิจของครอบครัว การศึกษาของผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลจากสถานศึกษาประกอบด้วย คุณลักษณะของอาจารย์ เจตคติของอาจารย์ บรรยายการสอนในสถานศึกษา และกลุ่มเพื่อน ส่วนระดับสังคม พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลคือ ขนาดของสังคม ความสมพันธ์ในสังคม ความกดดัน และสื่อมวลชน ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากเป็นการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนานักศึกษาครุ�หาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาอิทธิพลระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์กระบวนการทางสังคมที่ก่อให้เกิดค่านิยมชีวิตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
(ตัวแปรอิสระ)

ผู้จัด	แมลงศรี	ไฟเลอร์ บีบี้ และน้ำชา	เครื่องออกหก	มนต์ตา	แมลงตีบ	วัสดุและยาฆ่าแมลง	พระเครื่อง	สพัตรา สุภาพ	แม่ค้าชาวนา	กิลเบริก	คริสต์เพอร์	ชาน้ำ	โภชเนิน	กรีม	อัพเกรฟ	เข็มแหล่งท่องเที่ยว
ภูมิหลังของนักศึกษา																
- ชาติพันธ์							✓		✓	✓					✓	
- ตนเอง									✓	✓					✓	✓
เพศ	✓		✓	✓	✓		✓			✓	✓					
อายุ																✓
สาขาวิชา (หลักสูตร)				✓	✓										✓	
ผลการเรียน				✓										✓	✓	
ความคาดหวังทางการศึกษา			✓	✓												
เจตคติ				✓												✓
- ครอบครัว											✓	✓				✓
เศรษฐกิจ						✓					✓					
การศึกษาผู้ป่วยรอง				✓		✓		✓			✓					
การอบรมเชิงดู		✓	✓			✓	✓									✓
ความสัมพันธ์						✓										
สถานศึกษา								✓								
- อาจารย์										✓	✓					
เพศ				✓												
คุณลักษณะ/บุคลิก		✓		✓				✓								
คุณวุฒิ					✓											
เจตคติของอาจารย์			✓													
- บรรณาการ																
ขนาด						✓	✓									
ทางวิชาการ						✓										
คุณภาพ								✓								
- เพื่อน			✓	✓	✓	✓	✓									✓
สังคม								✓								
ขนาด	✓															
ความสัมพันธ์	✓							✓								
ความกดดัน/ก้าวร้าว		✓		✓												
สื่อมวลชน				✓						✓						

ตอนที่ 2 ค่านิยมไทย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2531) ได้กล่าวถึง ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เป็นค่านิยมที่จัดทำขึ้น โดยมุ่งหวังว่าถ้าได้ปลูกฝังแก่ประชาชนชาวไทย จะช่วยเป็นแนวทางการกำหนดและควบคุมพฤติกรรม รวมทั้งสกัดกันและแก้ไขค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลง อันจะเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตและพัฒนาประเทศได้ ได้แก่

1. การพึ่งตนเอง ขยันมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ได้แก่ ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนื่องนิตย์ ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น มีความเข้มแข็ง อดทน ไม่ยอมท้อต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คิดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาได้ ขวนขวยประกอบอาชีพสุจริตโดยไม่เลือกงาน รับผิดชอบต่องตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อหน้าที่และการกระทำ ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อยไม่คั่งค้าง

2. การประหยัดและออม ได้แก่ มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความพอเพียงในการบริโภค และเว้นการผ่อนส่งเกินความสามารถ ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด คำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจ คิดก่อนจ่ายใช้เท่าที่จำเป็น ไม่ใช้จ่ายสุดร้ายฟุ่มเฟือย หรือตระหนณี่กีเห็นใจ เกินไป จัดงานและพิธีการต่าง ๆ โดยใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้ ดูแลรักษา และบูรณะทรัพย์ทั้งที่เป็นของตนและส่วนรวม วางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วน และออมไว้บังตามสมควร

3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ได้แก่ การรักษาความสะอาดแก่บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน ช่วยกันรักษาและไม่ทำลายสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ และละเว้นการใช้อภิสิทธิ์รับบริการและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง สนับสนุนและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่แก้ปัญหาโดยวิธีรุนแรงหรือไม่ชอบด้วยระเบียบวินัยและกฎหมาย มีมารยาทในการขับขี่ยานพาหนะ ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร และช่วยดูแลรักษาทางสัญจรไปมา ทำหน้าที่พลเมืองดีโดยแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัย และกฎหมายในฐานะเจ้าหน้าที่

4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสตรา ได้แก่ ไม่เบียดเบี้ยนประทุษร้ายต่อกันและสัตว์ มีเมตตากรุณา ไม่เห็นแก่ได้ เอื้อเฟื้อเฟื่องแฝงและเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่พูดปด ไม่ยุยงให้แตกร้าว ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเหลวไหล มีความประพฤติดีในความสัมพันธ์ทางครอบครัวและทางเพศ เว้นสิ่งเสพติด มีสติสัมปชัญญะ มีความละอายและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว มีความอดทน อดกลั้น มีความกตัญญูต่อท่าน มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตใจให้ผ่องใส เชื่ออภัยแห่งกรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

5. การมีความรักชาติ ศาสนา กาชาด

5.1 สถาบันชาติ ได้แก่ การศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของชาติไทย สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่ระบบกรุงเทือนความมั่นคงของสถาบันชาติ ป้องกัน และรักษาผลประโยชน์ของชาติ ส่งเสริมและรักษาเกียรติของชาติ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย สร้างเสริมความสามัคคีของคนไทย เสียสละประโยชน์สุขส่วนตนและแม่ชีวิตเพื่อประเทศชาติ ปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองด้วยการรับราชการทหาร ประกอบอาชีพสุจริต และเสียภาษีอากร เพื่อพัฒนาประเทศ ยกย่องและให้เกียรติผู้ที่ทำหน้าที่ป้องกันและเสียสละเพื่อประเทศชาติปฏิบัติตามคติพจน์ที่ว่า การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ

5.2 สถาบันศาสนา ได้แก่ ศึกษาศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง ปลูกฝัง ความเชื่อความเลื่อมใสในศาสนาด้วยปัญญา ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาในชีวิตประจำวัน สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหายที่ระบบกรุงเทือนความมั่นคงของสถาบันศาสนา ช่วยกันส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ไม่ทำลายปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และศิลปกรรมทางศาสนา เพย์แพร่ความรู้และการปฏิบัติตามหลักศาสนา เคราะพเกิดทุนศาสนา และไม่กระทำการใด ๆ ในทางดูหมิ่นเหยียดหยาม และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ

5.3 สถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ รักและส่งเสริมระบบประชาริปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่ระบบกรุงเทือนความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ แสดงความจงรักภักดี เทิดทูนพระเกียรติ และเผยแพร่พระราชกรณียกิจ ร่วมกัน ประกอบความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะในวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

สุพัตรา สุภาพ (2541) ได้กล่าวถึงค่านิยมของสังคมไทยที่ควรยกย่อง มีดังนี้

1. รักพระมหากษัตริย์ ในสังคมปัจจุบันบทบาทของพระมหากษัตริย์มีความใกล้ชิด กับราษฎร ใน การปกคลองระบบประชาริปไตยนั้น อำนาจของพระองค์ท่านแม้จะลดลงน้อย แต่พระบรมเดชานุภาพมิได้ลดน้อยถอยลงไป แต่กลับมีบทบาทมากขึ้นด้านพิธีการ ด้านสังคม และการปกคลอง ตลอดจนเป็นผู้นำด้านชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร พระองค์จึงเป็นศูนย์รวม จิตใจของคนทั้งชาติ อาจกล่าวได้ว่า พระองค์ท่านเป็นกำลังใจสำคัญในการให้ชาวไทยมีกำลังใจ และมีที่ยึดเหนี่ยวในการอยู่รอดและการรักษาเอกสารของไทย โดยเฉพาะในภาวะสังคมปัจจุบัน ที่ประสบภัยรอบทิศทั้งภายในและนอกประเทศ

2. นับถือศาสนา เป็นสิ่งที่ควรอย่างสูงสุด เพราะเป็นแหล่งที่สืบสันโนให้คนเป็นคนดี ชาวไทยส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีปรัชญาอย่างลึกซึ้งที่สอนให้ คนมีเมตตา เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ โอบอ้อมอารีไม่เบียดเบี้ยนกัน เป็นการสอนคนให้ยึดมั่นและปฏิบัติ ในสิ่งที่ดี มีศิลธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

3. ความเป็นไทย คนไทยเป็นพوارกอิสระไม่ขึ้นกับใคร คือ ความเป็นอิสระ มีเสรีภาพ โดยดูได้จากประวัติศาสตร์ชาติไทยที่ไทยพยายามคงความเป็นไทยตลอดเวลาด้วยวิธีการต่าง ๆ

พื้นฐานอันนี้จึงทำให้ชาวไทยมีวิถีชีวิตแบบเสรีไทย ๆ และความเป็นไทยมีอิทธิพลต่อการอยู่รอดของสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นที่ยึดเหนี่ยวให้คนไทยเกิดการรวมกันเมื่อมีศัต្រามากมายตามสวัสดิภาพของประเทศชาติ เช่น เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง คนไทยทั้งทหารและพลเรือนร่วมใจกันต่อต้านญี่ปุ่นเพื่อปกป้องความเป็นไทย แสดงความเป็นไทยของเราว่ามีอิสรเสรีภาพหรือมีเอกราชนของเราเอง ไม่ต้องขึ้นอยู่กับผู้ใดทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง

4. ประยัดค คือ รู้จักใช้จ่ายเงินและสิ่งของในทางที่ถูกต้อง ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ทำอะไรเกินตัว รู้จักระบวนรายได้และรายจ่ายให้สมดุลกัน หรือรู้จักสะสมเงินทองเพื่ออนาคตของตน เช่น มีเงินรายได้เดือนละพันบาท เก็บได้เดือนละ 50 บาท หรือหนึ่งร้อยบาท ถ้าสามารถทำได้ (ถ้ามีพอเหลือเก็บ) การประยัดคไม่ใช่การอุดอย่าง หรือที่เรียกตามภาษาชาวบ้านว่า "ขี้เหี้ย" การประยัดค คือ การรู้จักเลือกใช้จ่ายในทางที่ทำความพอใจให้กับตนเอง และไม่เดือดร้อนฐานะความเป็นอยู่ของตน

5. มีระเบียบวินัย ไม่มักง่าย ไม่เห็นแก่ความสนบายนัก ๆ น้อย ๆ จนทำให้ตนต้องขาดระเบียบ เช่น ทิ้งสิ่งของลงบนห้องนอนพระขี้เกียจนำไปใส่ต่ำกร้า ข้ามถนนในทางที่ไม่ให้ข้าม เพราะไม่อยากเดินไกล จอดรถในที่ไม่ให้จอด เลี้ยวในทางที่เข้าไม่ให้เลี้ยว เป็นต้น

6. มีความรับผิดชอบ คือ รู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำด้วยปฏิบัติ ไม่คำนึงถึงแต่สิทธิเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักเรียนมีสิทธิมาเรียนหนังสือในโรงเรียน ความรับผิดชอบของการเป็นนักเรียนคือ ต้องมาเรียนสม่ำเสมอ ไม่หนีโรงเรียน ความรับผิดชอบจึงเป็นการกระทำที่พึงกระทำ หรือควรกระทำการตามสถานภาพ (ตำแหน่ง) ของบุคคล

7. ซื่อสัตย์สุจริต คือ เป็นคนดีไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ไม่เห็นแก่ได้ ไม่อยากได้ในสิ่งที่ไม่ใช่ของเรา หรือไม่ประพฤติผิดกฎหมายที่ต่าง ๆ ไม่欺พรางความจริง เช่น ไม่ทุจริตในการสอบหรือเวลา拿นักเรียนไปซื้อของหรือขื้นรถเมล์ควรให้ค่าของหรือค่าโดยสาร หรือทำผิดกิจกรรมรับว่าผิด เป็นต้น

8. ขยันขันแข็งมานะอดทน ความขยันเป็นบ่อเกิดของความสำเร็จ ความมานะ ออดทน ช่วยให้เราไม่ท้อถอย และสามารถฝ่าฟันอุปสรรคที่ขวางกัน ชาติที่ขยันและอดทนจะเจริญ เช่น ญี่ปุ่น จีน อเมริกา อังกฤษ เยอรมัน ฯลฯ เราจะต้องสร้างตัวให้ขยันขันแข็ง เพื่อตัวของเราจะได้เจริญและเพื่อชาติจะได้ก้าวหน้า

9. ยกย่องผู้ที่กระทำการดี ความดีเป็นเครื่องคำชูนโลภ ความดีช่วยสังคม เราควรจะช่วยส่งเสริมยกย่องผู้ที่ทำคุณความดีให้ประจักษ์ เพื่อเขาจะได้ทำมีกำลังใจทำดีต่อไป เช่น คนที่สะอาดด้วยเพื่อนมนุษย์ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น (นายแพทย์ไม่อาเปรียบคนไข้ บุคคลที่ช่วยงานการกุศล ครูอุทิศตัวเพื่อนักเรียน ฯลฯ) หรือคนที่เสียสละเพื่อประเทศชาติ (วีรบุรุษของไทยตั้งแต่โบราณจนปัจจุบัน เช่น พระนเรศวรมหาราช พระเจ้าตากสินมหาราช ท้าวสุรนาครี ท้าวเทพกษัตรี นายนันหวดเขี้ยว ฯลฯ) เมื่อเราเห็นว่าใครทำดี เราควรจะเอาเยี่ยมอย่าง และรู้จักนำแบบอย่างที่ดีมาปฏิบัติ

10. รักพวกร้อง เป็นการแสดงความรักอุ่นไอรุ่งของรักกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก หรือมีพื้นเพมาจากที่เดียวกัน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนตั้งแต่วัยเรียนที่ส่วนใหญ่จะรักสถาบันที่ได้รับเรียนมา และถ้าได้รับหล่อหรือดูถูกหรือคุกคามกลุ่มของตน จะมีการรวมตัวกันแสดงความรักพวกร้องขึ้นต่อต้านกลุ่มที่ตนคิดว่าเป็นปฏิปักษ์กับกลุ่มของตน

11. มีเหตุผลไม่ใช้อารมณ์ แต่ใช้สติปัญญาพิจารณาสิ่งต่าง ๆ เพื่อหาสาเหตุในสิ่งที่เราควรจะกระทำหรือควรปฏิบัติ ไม่เข้าข้างตัวเอง ไม่อดคติ ที่สำคัญคือไม่เอาชนะโดยที่ไม่มีเหตุผลสมควร ความมีเหตุมีผลจะช่วยไม่ให้หลงผิดหลงเชื่ออะไรง่าย ๆ และสามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เช่น เรารอ卜ตาก สาเหตุคือเราอ่านหนังสือได้ไม่เต็มที่ ครูให้นักเรียนทำการบ้านมากเหตุผลก็คือจะได้มีความชำนาญในวิชาเหล่านั้น เวลาสอบໄล่าจะได้ทำได้ เป็นต้น

12. ยึดมั่นในอุดมการณ์มากกว่าบุคคล อุดมการณ์ คือ การยึดหลักการที่ควรจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติ การมีอุดมการณ์จะช่วยให้บุคคลมีความผูกพัน มีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น มีความรักชาติ รักความเป็นไทย มีความซื่อสัตย์ รักความก้าวหน้า ฯลฯ เป็นการยึดมั่นในหลักการใหญ่ ๆ ที่ดีมีเหตุผล ไม่ยึดบุคคลเป็นหลัก เช่น นักเรียนต้องมีความรู้ ฉะนั้นครูอาจารย์ คนใดสอนก็ได้ ถือว่าเป็นการให้ความรู้ทั้งนั้น ไม่จำเป็นว่าชอบครูคนไหนจึงจะรับความรู้จากครูคนนั้น

13. นิยมของไทย ไม่เห็นของต่างประเทศดีกว่าของเรานะ ต้องนึกเสมอว่าหากเรา尼ยมของนอกเท่ากับเราทำหนี้สินให้กับประเทศไทย และเป็นการดูถูกของชาติของตนว่าดีสุดของชาติอื่นไม่ได้ เราควรยึดหลัก ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ

14. รักของส่วนรวม ช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ ต้องนึกถึงเสมอว่าของส่วนรวมนั้นเป็นของเราด้วย ไม่ควรทำลาย เช่น รักษาโต๊ะ เก้าอี้ หนังสือของโรงเรียน เพราะของเหล่านั้นเป็นของที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนส่วนใหญ่

15. เอื้อเพื่อเพื่อแผ่ เป็นการแสดงน้ำใจไม่ตรีหรือความอารีต่อผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว เช่น ขึ้นรถเมล์ควรลุกให้เด็ก คนชรา คนมีครรภ์ (ถ้าหากเรียนมีที่นั่งอยู่) หรือญาติพี่น้องตนมีทุกข์ เราถ้าควรช่วยเหลือเกื้อกูลตามควร เอื้อเพื่อเพื่อแผ่แม้แต่กับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกันก็ตาม ชาวชนบทจะให้การเลี้ยงดูเพื่อเป็นการแสดงน้ำใจ แม้บางคนจะยากจนก็มีจิตใจเอื้อเพื่อ โดยเฉพาะการตักบาตรทำบุญแก่ศาสนาชาวชนบททำกันมาก ซึ่งค่านิยมนี้มีมาแต่เดิมเนื่องจากมีอาชีพเกษตรกรรม ตลอดจนที่ดินสมันก่ออนมีความอุดมสมบูรณ์ ในนามปีลาในนามมีข้าว การทำนาถือว่ากันทำ เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว โภนจุก บวชนาค ระหว่างที่ช่วยกันก็มีการเลี้ยงกัน ถือคติที่ว่า "ต่าเข้า ต่าเรา" เมื่อเราช่วยเข้า เข้าก็เลี้ยงเรา พอต่าเรามีงานอะไรเข้าก็มาช่วยเรา เราถ้าต้องเลี้ยงเข้า เพราะชาวนาอยู่กันแบบใกล้ชิดสนิทสนม มีลักษณะแบบกลุ่มปฐมภูมิที่ทุกคนรู้จักกันหมด การพึ่งพาอาศัยกันจึงมีมาก นิสัยจึงติดตัวมาจนถึงปัจจุบัน

16. เคารพผู้อ้วน โดยทั่วไปบิดามารดาจะสอนลูกหลานอยู่เสมอว่าต้องมีสัมมาคาระคือ การรู้จักที่ต่ำที่สูง เด็กเล็ก ๆ ก็จะสอนให้เชื่อฟังรุ่นพี่ หรือรู้จักเคารพครูอาจารย์และรู้จักควรจะ

รุ่นพี่ ยิ่งในระบบมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนที่มีการตัดสินใจตามระบบอาวุโส (seniority) จะรุนแรง น่อง ๆ โดยเฉพาะปี 1 จะต้องเชื่อฟังรุ่นพี่ ๆ เป็นต้น

17. กตัญญูรักคุณ เป็นค่านิยมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกบุคคลสมัย เป็นสิ่งที่ทุกสถานบันตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ศาสนานั้น ๆ ฯลฯ จะพยายามถ่ายทอดคุณธรรมนี้ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ควรมีทุกคน เพราะแต่ละคนควรมีความกตัญญูรักคุณคน จึงจะนับได้ว่าเป็นคนอย่างแท้จริง เช่น รู้จักบุญคุณบิดามารดา ครูบาอาจารย์ ผู้มีอุปการคุณ เป็นต้น นอกจากนี้สังคมยังมีพิธีการต่าง ๆ ที่ถือยกกระดับความรู้สึกอันนี้ให้คงอยู่ เช่น มีพิธีไหว้ครู ถ้าเป็นผู้ชายก็บวชให้บิดามารดา ได้เห็นชายผ้าเหลือง ไม่ดูหม่นบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีอุปการคุณ ตลอดจนรู้จักระบุคุณท่านและหาทางตอบแทนหรือพยายามช่วยท่านในยามทุกข์ยาก

18. ไม่ผูกพยาบาท ชีวิตของมนุษย์จะให้สุขสบายไปตลอดนั้นเป็นไปไม่ได้ บางครั้งอาจจะถูกใครทำให้เจ็บช้ำน้ำใจหรือเป็นทุกข์ ซึ่งยอมทำให้เราไม่สบายใจ และความโกรธคิดจะตอบแทนให้สามنبัง หากเราคิดอยู่อย่างนี้راكจะไม่มีเวลาไปทำอย่างอื่น จิตใจเราจะจะชุนมาว ไม่สบายใจ ตัวเราเองจึงเป็นทุกข์ตลอดเวลา ฉะนั้นเราควรจะยึดหลักของศาสนาที่ว่า การอาษาต ใจของเราเมื่อแต่ทุกข์ เราควรจะตัดใจเสีย นึกเสียว่าเป็นของธรรมชาตของชีวิต ไม่มีอะไรจะเป็นสุขได้ตลอดทุกวันเวลา

19. รู้จักเสียสละในทางที่ถูกที่ควร ไม่หลงใหลในสิ่งที่ตนไม่รู้จิง เช่น เห็นบิดามารดาหรือญาติพี่น้องป่วยไข้ก็ต้องช่วยกันรักษา เป็นการสละเวลาเพื่อบิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือช่วยบริจาคสิ่งของให้แก่ผู้ป่วยภัยพิบัติ เช่น ผู้ประสบอุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย ฯลฯ

20. สะอาดสุภาพเรียบร้อย "สะอาด" ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ เป็นการรู้จักรักษาความสะอาดของรูปร่างหน้าตา เสื้อผ้าที่สวมใส่ไม่สกปรกอมแมม ความสะอาดนี้ต้องรวมถึงจิตใจด้วย คือ มีจิตใจดี ไม่อิจฉาริษยา ไม่ประกอบกรรมชั่ว (ลักษณะ ทำร้ายกัน จำกัน ฯลฯ)

21. ตรงต่อเวลา เวลาเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในสังคมที่กำลังพัฒนา เช่น สังคมที่เปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม สังคมแบบนี้ทุกเวลาหากที่มีความหมายและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะสังคมในเมืองที่ทุกคนจะต้องเข้าอยู่กับเวลา เช่น ต้องมาโรงเรียนให้ทันเวลาเข้าเรียน ผู้ที่ไปทำงานต้องไปให้ทันเวลาเข้างาน นัดหมายกับครัวเรือนควรให้ไปทันเวลาตามที่นัดเพื่อไม่ให้เข้ารอดอย ถ้าเราหัดตรงต่อเวลา ก็เท่ากับว่าเราหัดความรับผิดชอบฝีกรະเบียบวินัยให้กับตัวของเรางเอง เราจะกลายเป็นคนที่เชื่อถือได้ในสายตาของผู้อื่นในเรื่องนี้

22. ทำมากกว่าพูด เป็นการกระทำในสิ่งที่ตนให้สัญญาหรือตั้งใจไว้ ไม่ใช่การพูดไปเรื่อย ๆ และไม่ทำตามที่พูด (เรียกว่าดีแต่พูด) และการกระทำนั้นควรเป็นการกระทำที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น เห็นทางเท้าสกปรก ก็ช่วยกวาด ไม่ใช่เอาแต่พูดว่า "จะทำความสะอาด" แต่ก็ไม่ลงมือทำสักทีหรือเอาแต่พูด แต่ไม่เคยเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวบ้าน

23. นิยมเจ้านายและยศสถาบัตtement สถาบัตtement เป็นลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนมาตั้งแต่โบราณ จนถึงปัจจุบัน โดยในสมัยโบราณพวกเจ้านายและข้าราชการจะออกไปปกครองตามหัวเมือง จึงมีการแบ่งชนชั้นการปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครอง เช่น เจ้า ขุนนางกับคนธรรมด้าและไพร่ หรือข้าท้าส ในบรรดาเจ้าหรือขุนนางนั้นก็อาจมีบางคนมาจากชาวนาหรือคนธรรมด้า ซึ่งการมี ยศสถาบัตtement นี้ทำให้เขาได้รับการยกย่องและนับหน้าถือตา คนไทยทั่วไปจึงนิยมการเป็น เจ้านายมากกว่าการเป็นคนธรรมด้า หรือนิยมรับราชการมากกว่าการเป็นพ่อค้า เพราะเป็นงาน สาย มีเกียรติ มีอำนาจ เป็นที่เคารพกราบไหว้ของคนทั่วไป เป็นงานเบาเพราะเป็นการนั่งโตะ ซึ่งดีกว่าการไปเป็นชาวนาหรือกรรมกรที่ต้องทำงานหนัก

24. ยกย่องผู้มีความรู้สูง โดยเชื่อว่าคนมีความรู้ (ส่วนมากจะหมายถึง ผู้มีปริญญาบัตร) ผู้มีความรู้สูงจะเป็นผู้รอบรู้และนำเอื้อถือ สังเกตจากการรณรงค์ต่าง ๆ มักจะกล่าวยกย่องนักประชัญญ์ เช่น ศรีธนัญชัย ถางชัย ของเบง ฯลฯ ปัจจุบันก็ยกย่องหลายท่าน เช่น ก.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ดร.ป่วย อึ้งภากรณ์ ฯลฯ

ส่วนโคมิน (Komin, 1990) กล่าวถึง ลักษณะค่านิยมไทยไว้ 9 ประการดังนี้

1. เน้นตัวเอง (ego orientation) คนไทยมีความรักตัวมาก และอันดับแรกมีลักษณะที่ เน้นตัวเองสูงที่มีลักษณะวิสัยเป็นตัวของตัวเอง (independent-being oneself)

2. เน้นความสัมพันธ์สูง (grateful relationship orientation) คนไทยมีลักษณะค่านิยม ที่เกตัญญู ตอบแทนบุญคุณ ตระหนักดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเกรงใจ สร้างบุญคุณ (creating gratitude)

3. เน้นความพอใจที่มีความสัมพันธ์พึงพาซึ่งกันและกัน (smooth interpersonal relationship orientation) ลักษณะดังนี้

3.1 รักษาหน้าใจกัน (caring and considerate)

3.2 มีน้ำใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (kind and helpful)

3.3 ตอบสนองและสนับสนุนกัน (responsive to situations and opportunities)

3.4 สุภาพและถ่อมตน (polite and humble)

3.5 ความพอใจ (contented)

3.6 ความสัมพันธ์ทางสังคม (social relation)

4. เน้นความยืดหยุ่นและปรับตัว (flexibility and adjustment orientation) มีลักษณะ ยืดหยุ่นมากกว่าการยึดหลักการและอุดมการณ์ ทำให้เกิดการทุจริต (corruption) ใช้อำนาจมีด

5. เน้นจิตวิทยาศาสนา (religion-psychical orientation) วิถีชีวิตของศาสนาและ จิตวิญญาณ (religious and spiritual) บุญวิสาหะ กรรมตามสันอง กิเลสและทุกข์

6. เน้นการศึกษาและสมรรถนะ (education and competence orientation) เน้นรูปแบบ มากกว่าเน้นเนื้อหาคุณค่าของรูปแบบและวัตถุ ยอมรับรูปแบบในลักษณะที่ทันสมัย มากกว่า การพัฒนา

7. เน้นการพึ่งพาอาศัยกัน (interdependence orientation) ค่านิยมที่มีอิทธิพลมากในชุมชนที่มีจิตวิญญาณที่มีความร่วมมือกัน โดยในความหมายของความร่วมมือเพื่อคงอยู่และ การพึ่งพาอาศัยกัน

8. เน้นความสนุกสนานและร่าเริง (fun and pleasure orientation) สังคมไทยเป็นที่รู้จักกันว่าเมืองยิ้ม รักความสนุกสนานในชีวิตประจำวัน มีลักษณะผ่อนคลายและสนับสนุน

9. เน้นการทำงานให้สำเร็จลุล่วง (achievement-task orientation) การทำงานและลักษณะทำงานหนักเพื่อความสำเร็จของงาน

เลวิส (Lewis, 1999) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งกล่าวถึงค่านิยมไทยไว้ดังนี้

1. การปฏิบัติที่เน้นการปฏิบัติได้จริง (pragmatism)
2. เชื่อเรื่องโชคชะตาและกรรม (fatalism, karma)
3. ไม่ชอบความหรูหรา (dislike of pomposity)
4. ให้ความสำคัญกับครอบครัว เคารพบรรพบุรุษ (family, filial piety)
5. เกรงใจ รักษาหน้า ให้เกียรติผู้อื่น (respect, face, deference)
6. ไวต่อปริบบทและสถานการณ์ (contextual sensitivity)
7. พอยใจชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ (satisfaction with nature's tempo)
8. ปฏิเสธจริยธรรมการทำงานแบบตะวันตก (rejection of western work ethic)
9. เชื่อทางสายกลาง (belief in moderation)
10. เรียบง่าย (simplicity)
11. รักอิสระ (love of freedom)
12. พิธีการ (form and properness)
13. มีน้ำใจ มีเมตตา (compassion, kindness)
14. ชอบเกียรติยศบรรดาศักดิ์ (dignity, honour)
15. ไม่เต็มใจเลียนแบบ (reluctance to imitate change)
16. สนใจการศึกษาตะวันตก (interest in western education)
17. ต้องการความสบายใจ (desire for inward comfort)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ตามช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 20 ปี จำแนกออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับทารกปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 51 ลักษณะ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้น้ำหนักความสำคัญ ซึ่งพบว่ามี 10 คุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความสามารถในการคิด
2. มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และรักความถูกต้อง
3. ร่างกายแข็งแรง สุภาพดี และสูงใหญ่

4. รักการเรียนรู้
5. มีสุขภาพจิตดี
6. ขยัน อดทน ทุ่มเท ทำงานหนัก
7. มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม
8. มีระเบียบวินัย
9. รู้รอบด้านและเท่าทันสถานการณ์
10. เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ไทย

อาจสรุปได้ว่า ค่านิยมไทย ได้แก่ รักสถาบันพระมหากษัตริย์ นับถือศาสนา ประหรัด มีระเบียบ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ขยันขันแข็งมีมานะอดทน ยกย่องผู้ที่กระทำความดี รักพากพ้อง มีเหตุมีผล ยึดมั่นในอุดมการณ์มากกว่าบุคคล นิยมไทย รักของส่วนรวม เอื้อเพื่อ เพื่อแผ่ เคราะพผู้อ้วนโซ กตัญญูรุ่งบุญคุณ ไม่ผูกพยาบาท รู้จักเสียสละในทางที่ถูกที่ควร สะอาด สุภาพเรียบร้อย ตรงต่อเวลา ทำมากกว่าพูด นิยมเจ้านายและยศถาบรรดาศักดิ์ ยกย่องผู้มี ความรู้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ยึดหยุ่นและปรับตัว สนุกสนานร่าเริง รักชาติ เรียนง่าย พอยใจในชีวิตความเป็นอยู่ รักความอิสระ มีเมตตา ชอบพิธีการ ประณานความช่วยเหลือ

ตอนที่ 3 ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๓ พระสูตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๕ อังคุตตันกาย สัตตอก-อัฏฐอก-นวกนิبات (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๖) ได้กล่าวถึงความเป็นครูว่า เป็นกัลยานมิตร ซึ่ง คือมิตรแท้ เพื่อนแท้ เพื่อนตาย เพื่อนที่ค่อยช่วยเหลือเพื่อนอย่างจริงใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน เป็นมิตร ที่หวังดีมีสิ่งดี ๆ ให้กันด้วยความจริงใจ คุณสมบัติของกัลยานมิตร (กัลยานมิตรธรรม ๗) ได้แก่

1. ปิโย น่ารัก ในฐานเป็นที่สบายใจและสนิทสนม ชวนให้อياกเข้าไปปรึกษา ได้ตาม
2. ครุ น่าเคารพ ในฐานประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่ ฟังใจและปลดภัย

3. ภารนีโย นำเจริญใจหรือนำยกย่องในฐานทรงคุณ คือ ความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนอยู่เสมออย่างทำให้หลีกและเขยองอ้างด้วยชานชื่งภูมิใจ

4. วตุตา จะรู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร ค่อยให้คำแนะนำนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี

5. วจนกุโน อดทนต่อถ้อยคำคือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ชักถาม คำเสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์ อดทน พังได้ไม่เบื่อ ไม่ฉุนเฉีย

6. คุมภีรภูจ กำก ดตุตา แตลงเรื่องล้าลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อน ให้เข้าใจ และให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

7. โน จภจาน นิโยชเย ไม่ซักนำไป อูฐาน คือ ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือซักจุ่ง ไปในทางเสื่อมเสีย

จริยธรรมวิชาชีพครู

ค่านิยมและจริยธรรมมีความหมายและลักษณะที่ใกล้เคียงกัน หรืออาจกล่าวได้ว่า คือ ความหมายที่เกี่ยวเนื่องกันสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของสังคม การปฏิบัติ และพฤติกรรมที่เป็นหลักยึดถือของคน โดยที่ค่านิยมจะมีความหมายรวมถึงการกระทำทั้งหมดที่คนคนหนึ่งจะเลือกปฏิบัติตามความเชื่อที่ตนยึดถือ แต่จริยธรรมจะหมายถึงเฉพาะสิ่งดีงาม สิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ ดังใจมีผู้ให้นิยามคำว่า จริยธรรม ไว้ ดังนี้

“จริยธรรม” ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ศีลธรรม กุศลธรรม ในความหมายของ เสี้ยรพงษ์ วรรณปาก (2537) จริยธรรมเป็นความดีงาม สิ่งที่ควรประพฤติ (ไม่รวมความชั่วที่ควรประพฤติ) เป็นหลักสำหรับคนเรา ยึดถือในการปฏิบัติตน จริยธรรมตัดสินให้เราเป็นคนดี มีความประพฤติดี ละเว้นชั่ว เมตตา กรุณา และขันติ ในขณะที่ ดวงเดือน พันธุ์นารวิน และเพ็ญแข ประจำปีจันทึก (2520) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นประเภทที่สังคมนิยมชุมชอบ ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม ขณะที่ ทิศนา แχเมณ (2542) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นการแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ตามนิยามของ นิช เอียวศรีวงศ์ (2536) จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานหรือกฎหมายที่สำหรับความประพฤติตลอดจนพุทธิกรรม เช่นเดียวกับ พระธรรมปีฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2538) ให้ความหมาย คำว่า จริยธรรม หมายถึง การแสดงออก หรือการกระทำการทั่วไปในระดับมองเห็นกัน ที่ปรากฏแก่ผู้อื่นในลักษณะที่เกี่ยวกับศีลธรรมหรือมีผลกระทบต่อสังคม ขณะเดียวกัน เพียเจต (Piaget, 1960) ได้กล่าวถึง จริยธรรมว่าเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ และหน้าที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ในการให้ความร่วมมือในรูปของสิ่งที่ควรกระทำและสิ่งที่ โบรา (Brow, 1965) เสนอทัศนะเกี่ยวกับจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ระบบกฎหมายที่สำหรับการวิเคราะห์การกระทำการผิดหรือถูกของบุคคลและเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการไปตามประสบการณ์ของบุคคล นอกจากนี้ บูล (Bull, 1969) กล่าวถึงจริยธรรมว่า เป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎหมายที่และมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติในสังคม ขณะที่ โฮแกน (Hogan, 1973) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นระเบียบกฎหมายที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อชี้แนะพฤติกรรมสังคมหรือพุทธิกรรมระหว่างบุคคล แมคโดนัล (MacDonald, 1982) กล่าวถึง จริยธรรมว่า เป็นกฎหมายที่และระบบควบคุมพุทธิกรรม ส่วน กูด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง การปรับพุทธิกรรมให้เข้ากับกฎหมายที่หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้อง หรือดีงาม ขณะที่ วูฟ (Woolf, 1981) กล่าวถึง จริยธรรมว่าเป็นข้อบัญญัติที่ว่าด้วยอะไรดีและไม่ดี ต่อหน้าที่ที่เกิดจากความสำนึกรู้

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ แนวทางปฏิบัติ หรือการประพฤติของบุคคลที่ถือว่าถูกต้องและดีงาม ซึ่งเป็นลักษณะที่สังคมนิยมชมชอบ ต้องการให้การสนับสนุนและผู้กระทำการเกิดความพอใจ “ไม่ว่าจะเป็นการกระทำการใดๆ ใจ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม”

ความสำคัญของจริยธรรมวิชาชีพครู

จริยธรรมวิชาชีพเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข โดยเฉพาะครูคือ ทรัพยากรบุคคลที่มีค่ามากของประเทศ เพราะครู เป็นผู้รับภาระอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาประเทศ หากไม่ช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมวิชาชีพ หรือปลูกฝังให้ครูมีคุณธรรมและจริยธรรม วิชาชีพแล้ว ก็จะทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง เพราะวิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่สำคัญ และมีบทบาทในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ จากการศึกษาทัศนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาจารยราศร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สมน ออมริวัฒน์ (2536) ได้เสนอคุณธรรมของครูไว้ 36 ประการ ดังนี้ ไฝรู้ ไฝเรียน มีเหตุมีผล รู้จักความพอดี ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มองตน มองคน มองโลกในแง่ดี ไม่ลำเอียง ไม่เห็นแก่ตัว เคราะห์ความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความร่วมมือแก่ผู้อื่น รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักให้อภัย มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามัคคี พุตจิริ ทำจริง และจริงใจ ละอายและเกรงกลัวต่อการทำ ความชั่ว มีความมั่นใจในตนเอง กล้าหาญกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีน้ำใจ เอื้อเพื่อ มีความเสียสละ มีความเมตตากรุณา มีความจริงก้าวเดินต่อชาติ ศาสนा พระมหากษัตริย์ ไม่พูดร้าย พูดว่าชาติชวนฟัง มีประโยชน์ มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ประพฤติดนเป็นแบบอย่าง ที่ดี ทำทุกอย่างด้วยความปราณี รอบคอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีชีวิตประกายด เรียบง่าย ไม่ตกเป็นทางของสิ่งชั่วร้าย มีความขยันหมั่นเพียรอยู่เสมอ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ควบคุม ตนเองได้ มีความอดทนอดกลั้น มีอารมณ์แจ่มใส และทำงานทุกอย่างด้วยความตั้งใจแน่วแน่

จุฑา บุรีภักดี (2535) เสนอบุคลิกที่ดีของครูไว้ดังนี้ เป็นผู้มีจิตใจดี มีน้ำใจ มีคุณธรรม เข้าใจตนเองและผู้อื่น เข้าถึงจิตใจคน แต่งกายเหมาะสม ร่าเริง แจ่มใส มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติ ที่ดีต่อผู้อื่น มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีความขยัน หมั่นเพียร ยกย่องเชิงกันและกัน ทำตามให้ผู้อื่นครับ kra ไม่อัจฉริยะ สร้างค่านิยมที่ดี ๆ ให้บังเกิดในสังคม ไม่มีอารมณ์โลภ โกรธ หลง 旺ตันหมายสมให้เป็นที่รักของบุคคลทั่วไป ไม่คุยโน้มอวดเกินไป ควรให้ความช่วยเหลือ เชิงกัน สร้างรูปแบบที่ดีในสังคม ไม่นิยมวัตถุมากเกินไป เป็นผู้มีเหตุผล เป็นผู้รักแก้ปัญหาที่ดี ทำงานเป็นระบบ มีสติ ทำงานได้ ๆ ถึงแม้จะยากก็ควรสู้งานและคิดว่างานสนุกและทำงานด้วย ความสุข พ่อใจก็จะทำให้งานสำเร็จได้ ควรมีความเสียสละตามอัตภาพ ไม่เป็นผู้ดูดายเนยเมย เป็นผู้ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ มีความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้อื่นอยู่เสมอ

บุญมี แท่นแก้ว (2539) กล่าวว่า ครู อาจารย์ คือ บุคคลตัวอย่างหรือผู้เป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษา และบุคคลในชุมชนทั่วไป และเป็นกลุ่มบุคคลที่สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องได้พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม จริยธรรมของครูอาจารย์โดยทั่วไป คือ พึงเคารพผู้บังคับบัญชา ด้วยความจริงใจ พึงปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความศรัทธา กล่าวคือ ครู อาจารย์ต้อง ทำหน้าที่ดังนี้

1. แนะนำดี ได้แก่ การแนะนำศิษย์ตลอดจนชุมชนในการที่ดีและมีประโยชน์ ครู อาจารย์ที่ดีจะไม่เพียงแต่แนะนำทางเท่านั้น แต่จะต้องประพฤติด้วยการสอนที่ดี คือ การกระทำตัวเป็นตัวอย่าง เพราะจะทำให้ผู้เรียนเรียนหรือศึกษาปฏิบัติตามได้ง่ายโดยไม่รู้สึกตัว
2. หน่วงเหนี่ยวดี ได้แก่ การป้องกันหรือห้ามปราบปรามศิษย์ตลอดจนชุมชน มิให้ประพฤติ ในทางเสียหาย โดยเฉพาะในทางอบรมฯ

และอธิบายเพิ่มเติมว่า ครู อาจารย์พึงถือว่า งานสอน คือ แนะนำ หน่วง และเหนี่ยว เป็นอาชีพและหน้าที่ของตน จึงต้องพยายามปลูกปั้นให้ศิษย์เป็นตัวของตัวเอง โดยช่วยให้เข้าได้ พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองอย่างเต็มที่ จากเนื้อหาที่ครู อาจารย์รับผิดชอบสอนอยู่ และการสอน พึงสอนด้วยเมตตาธรรม กล่าวคือ มีความรักศิษย์ หวังให้ศิษย์มีความรู้เจริญก้าวหน้า มีความสุข สนับสนุนให้มีความตั้งใจ ตลอดทั้งมีความยุติธรรมในศิษย์ทุกคน เช่น การให้คำแนะนำ การลงเคราะห์ อนุเคราะห์อื่น ๆ ควรเท่าเทียมกันและเสมอหน้ากัน พึงเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของตนเองและ ผู้อื่นอย่างเคารพรักด้วยความเป็นกันและกัน พึงเคารพต่อระเบียบกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ เมื่อตนบุคคลอื่น ครู อาจารย์ผู้เป็นเสมือนพ่อพิมพ์แม่พิมพ์ของชาติ จะให้ประชากรในชาติประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติ เรียบร้อยถูกต้อง ครู อาจารย์ต้องเป็นผู้นำการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของสถาบัน กฎหมาย บ้านเมือง มีจิตใจกว้างขวาง มีทักษะที่ดีต่อศิษย์ และเพื่อนครู อาจารย์ มีศรัทธาและให้เกียรติ อาชีพครู อาจารย์ งดเว้นอย่างมุขทุกประเภท เนื่องจากอยามุขก่อให้เกิดความประมาทขาดสติ เป็นเหตุให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่บกพร่องเสียหายได้

ผลสัณห์ โพธิ์ศรีทอง (2540) ได้สรุปแนวทางการผลิตครูใหม่ ในด้านเป้าหมาย ของการผลิตครูใหม่ตามแนวทางการปฏิรูปการฝึกหัดครูของสถาบันราชภัฏว่า เพื่อให้ได้ครู เก่งและครูดีที่มีความรู้ที่หลากหลาย และมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ครู ส่งผลต่อการพัฒนาทั้ง ตนเอง โรงเรียน และชุมชน ทำให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่ตนทั่วไปยกย่อง ศรัทธา ประสิทธิภาพ ความเป็นครรุคุณใหม่มีลักษณะดังนี้

1. ครูเก่ง มีลักษณะดังนี้

1.1 ด้านการงาน ประกอบด้วย

1.1.1 มีความรู้ในวิชาชีพครู

1.1.2 มีความสามารถในการปฏิบัติงานหน้าที่ครู

1.2 ด้านความมุ่งมั่นพัฒนา ประกอบด้วย

1.2.1 มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการพัฒนาโรงเรียนทุกด้านให้ก้าวหน้า

1.2.2 มีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

1.3 ด้านความรู้ ประกอบด้วย

1.3.1 มีความรอบรู้สถานการณ์บ้านเมือง และความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

1.3.2 มีความเป็นผู้นำวิชาการที่สามารถอ่านคนออก บอกคนได้ ใช้คนเป็น และเห็นอนาคต

1.3.3 มีการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2. คนดี มีลักษณะดังนี้

2.1 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ประกอบด้วย

2.1.1 มีวินัย

2.1.2 มีความขยัน

2.1.3 มีความอดทน

2.1.4 มีความประයัດ

2.1.5 มีความยุติธรรม

2.1.6 มีความรับผิดชอบ

2.1.7 มีความกรุณา

2.2 ด้านความเป็นประชาธิปไตย ประกอบด้วย

2.2.1 ประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน

2.2.2 ประชาธิปไตยในการดำเนินการชีวิต

2.3 ด้านความรักครรภารามอาชีพครู ประกอบด้วย

2.3.1 มีเจตคติต่อวิชาชีพครู

2.3.2 มีความรักในอาชีพครู

สุจริต เพียรชอบ (2541) ได้นำเสนอข้อคิดเกี่ยวกับครุฑี 15 ประการ คือ ความรู้ดีมีคุณธรรมนำให้คิด เป็นกällาณมิตรของผู้เรียน เพียรจัดกิจกรรมหลายหลัก ใช้การสอนมากวิธี มีวัฒนธรรม เป็นผู้นำและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจิตใจกว้างขวางเป็นประชาธิปไตย มีความสนใจและความสามารถพิเศษ เป็นคนช่างสังเกต ไหวพริบดี สามารถซึ้ง感情 แหล่งวิทยาการ มีความเข้มแข็งกล้าหาญ ขยันและมานะมากบั้นพัฒนาตนเอง

ครุสภา (สำนักงานเลขานุการครุสภา, 2540) เป็นองค์กรวิชาชีพครูที่ทำหน้าที่ควบคุม และส่งเสริมให้ครุประพฤติตามจรรยาบรรณครู มีความตระหนักว่า ครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการพัฒนาคน มีหน้าที่อบรมสั่งสอนและให้ความรู้แก่เยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติดต่อไปในอนาคต จึงได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพด้วย รวมทั้งจรรยาบรรณของครุนาหายาประเทศ เพื่อกำหนดจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับครูไทยในยุคนี้ เพาะครุผู้ใช้วิชาชีพขั้นสูงจะต้องประพฤติดี มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ จึงได้กำหนดระเบียบ “จรรยาบรรณครู” และประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2539 และได้เผยแพร่ให้ครูและผู้บริหารศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานและปฏิบัติตน เพื่อนำไปสู่ความมีคุณภาพที่ได้มาตรฐานของสังคม

จรรยาบรรณครูเปรียบเสมือน “ศีลธรรม” ของครู จรรยาบรรณทั้ง 9 ข้อ มีทั้งข้อห้าม และข้อปฏิบัติหรือควรปฏิบัติและประพฤติตนของครู ใน การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูต้องเริ่มต้นด้วยความคิดและจิตใจ ด้วยสำนึกรักและสมัครใจของแต่ละคน เมื่อคิดได้ว่า ครูต้อง “ทำดี” ต่อศิษย์แล้วจึงแสดงออกท่าทางว่า佳และการปฏิบัติด้วยการ “พูดดี” และ “ปฏิบัติดี” ต่อศิษย์ทั้งในและนอกเวลาเรียน

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

สำนักงานเลขานุการครุสภาได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู คือ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติสภากฎหมายและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 เพื่อเตรียมการในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้ได้มาตรฐานวิชาชีพ ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกอบด้วย

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย

1.1 มาตรฐานความรู้

1.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

2.1 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำนวน 12 ข้อ

2.2 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาจำนวน

12 ข้อ

2.3 เกณฑ์มาตรฐานบุคลากรทางการศึกษาอื่น (ศึกษานิเทศก์) จำนวน 12 ข้อ

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ)

จรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อผู้รับบริการ ต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และ จรรยาบรรณต่อสังคม

รายละเอียดของมาตรฐานทั้ง 3 มาตรฐาน เพื่อให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา และศึกษานิเทศก์ ได้พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานข้างต้น มีหัวข้อสรุปดังนี้

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ
  - 1.1 คุณวุฒิ/ปรับปรุงผลการศึกษา/ฝึกอบรม/ประชุมสัมมนา ฯลฯ
  - 1.2 สถานภาพ/ตำแหน่ง/เงินเดือน
  - 1.3 งานที่ได้รับมอบหมาย
  - 1.4 ความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติวิชาชีพ
  - 1.5 ความสามารถย่อ gọnๆที่ได้รับ
2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน (เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ) เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครุภัณฑ์

12 มาตรฐาน คือ

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครุภัณฑ์เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลลัพธ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกสถานการณ์

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ)

- 3.1 การมีวินัยและการพัฒนาตนเอง
- 3.2 การรับผิดชอบต่อวิชาชีพ
- 3.3 การแสดงความเอื้ออาทร
- 3.4 การส่งเสริมเรียนรู้
- 3.5 การเป็นแบบอย่าง
- 3.6 การช่วยเหลือเกื้อกูล
- 3.7 การให้ความเสมอภาค
- 3.8 การเกื้อกูลและยึดมั่นในระบบคุณธรรม
- 3.9 ความเป็นผู้นำในการอนุรักษ์

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ (ข้อ 1) และมาตรฐานการปฏิบัติดน (ข้อ 3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติตามหัวข้อที่กำหนด ส่วนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (เกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพ) แยกปฏิบัติวิชาชีพละ 12 ข้อ ในที่นี้จะยกล่าวถึงรายละเอียดเฉพาะเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู ดังนี้

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (เกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู)

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน

การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชاعณ์ฉลาด ด้วยความรัก และหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครู ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การคิดค้น ประดิษฐ์ ผลิตเลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลลัพธ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลลัพธ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียน การสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคคลิกภาพสาธารติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอน โดยให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครุนำเสนอย่างงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน

2. เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิค วิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ

3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน

4. ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย บริรยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสครั้งชาและถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญรับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีภาระยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครุ สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมในการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของ

ผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิถีต่อไป มาเป็นโอกาส ในการพัฒนาครูจำเป็นต้องมองในแง่มุมต่าง ๆ ของปัญหา และผันมุนของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงจะต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล้าที่จะเพชญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหา มีได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมุมในทุกโอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลลัพธ์ที่ดีของผู้เรียน

มาตรฐานการปฏิบัติดน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ)

จรรยาบรรณต่อตนเอง

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และมีวิสัยทัศน์ให้กันต่อการพัฒนาทางด้านวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ชื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ และส่งเสริมให้กำลังใจแก่คิชช์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า

4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่คิชช์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่เต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติดนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางภาษา วาจา และจิตใจ

6. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของคิชช์และผู้รับบริการ

7. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

8. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

9. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติดนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วม และยึดมั่นในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากการศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวกับการเป็นครู สรุปได้ว่า คนเป็นครูควรจะมีคุณสมบัติ และคุณลักษณะอันนำมาซึ่งการกำหนดเป็นจริยธรรมวิชาชีพครู และจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ได้แก่ เป็นกällyanมิตร มีความรู้ มองโลกในแง่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตใจดี มีน้ำใจ มีความเมตตากรุณา ถ่อมตน มีจิตใจกว้างขวาง รู้จักยับยั้งชั่งใจ มีอารมณ์ แจ่มใส มีสติ มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีวินัย มีความขยัน มีความประหยัด มีความเมตตา มีความยุติธรรม มีวินัยในตนเอง ความมีเหตุผล และมีความคิดสร้างสรรค์

ตอนที่ 4 การวัดและประเมินค่านิยม

แนวคิดการวัดและประเมินค่านิยม

ในการวัดและประเมินค่านิยม สามารถวัดได้จากพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกทาง ความรู้สึกความคิดและพฤติกรรมการปฏิบัติตน ซึ่งนักการศึกษาและนักสังคมวิทยาได้เสนอ แนวทางในการวัดค่านิยมไว้หลายอย่างดังนี้

เคลลิงเยอร์ (Kerlinger, 1973) กล่าวว่า ค่านิยมของคนสามารถวัดได้จากพฤติกรรม เจตคติ หรือความคิดเห็นของคนเรา ทั้งนี้เนื่องจากค่านิยมเป็นการวัดค่านิยมซึ่งแสดงความนิยม ชุมชนบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยการประเมินค่าหรือตีค่าภายใต้บรรทัดฐาน ของสังคม และค่านิยมของคนเรานั้นจะแสดงออกในทิศทางที่ดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

สนิท สมัครการ (2522) กล่าวว่า ค่านิยมในความคิดทางสังคมศาสตร์จะไม่สามารถ สังเกตได้โดยตรง จึงต้องอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลแทน ดังนั้นการวัดค่านิยมจึงต้อง วัดจากพฤติกรรมแทน

ไพบูลย์ เครือแก้ว (2523) กล่าวถึงการสังเกตค่านิยมของคนเราว่า การที่จะทราบว่า บุคคลนั้นมีค่านิยมเป็นอย่างไร ให้สังเกตหรือดูได้อย่างคร่าว ๆ จากพฤติกรรมต่าง ๆ 5 ประการ

1. ดูจากสิ่งที่บุคคลได้เลือกในชีวิตประจำวันของเขาว่า คนนี้ คนนั้น ได้เลือกทำอะไร ซื้ออะไร เป็นต้น ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางส่องให้เราเข้าใจถึงค่านิยมของคนนั้น

2. ดูทิศทางแห่งความสนใจของบุคคล คนเราแต่ละคนจะมีทิศทางของความสนใจที่ พอสังเกตได้

3. ดูจากคำพูดที่แสดงออก โดยทั่วไปคนรามักแสดงค่านิยมตนเองออกมาทางคำพูด เสมอ เช่น พูดว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนั้นไม่ดี ความประพฤติกรรมอย่างน่าเกลียด อย่างน่าชังเชย เป็นต้น

4. ดูได้จากคำพูดที่ใช้ในการสนทนาระยะสั้น เช่น นี่เป็นสิ่งที่ดี นี่ไม่ดี นี่ดี นี่ไม่ดี ฯลฯ คำพูดหรือความคิดเห็นบางสิ่งบางอย่าง จะทำให้ทราบค่านิยมของคน ๆ นั้น ว่ามีอะไรบ้าง

5. ดูได้จากการความคิด การเขียนของบุคคล ซึ่งมักจะแสดงออกถึงหลักการ อุดมการณ์ ความคิด ความฝัน และสนใจของตัวเองออกมาเสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางที่จะเข้าใจค่านิยม ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวถึงสิ่งที่วัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมไว้ 4 ประการ คือ

1. วัดความรู้ (knowledge) เป็นการวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
2. วัดเจตคติ (attitude) คือ ความโน้มเอียงทางด้านจิตใจเนื่องอันจากการมองเห็น คุณประโยชน์และโทษของสิ่งนั้น ๆ
3. วัดเหตุผลเชิงจริยธรรม (moral reasoning) คือ การวัดเหตุผลที่นำมาสนับสนุนให้ ผู้เรียนกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งนั้น ๆ
4. วัดพฤติกรรมการแสดงออก (action) เป็นการแสดงออกในการกระทำดี ละเว้นช้า ดังนั้นการวัดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต้องสามารถวัดได้จากการกระทำหรือการแสดงออก

เครื่องมือวัดและประเมินค่า尼ยม

นักจิตวิทยาได้ให้ความสนใจเรื่องการวัดและประเมินค่า尼ยมและเจตคติตามตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 แต่อย่างไรก็ตามเครื่องมือที่วัดค่า尼ยมในระยะแรก ส่วนใหญ่เป็นการวัดค่า尼ยม หรือความสนใจในอาชีพ เพราะนักจิตวิทยามองว่าความสนใจต่ออาชีพ คุณค่าของงานแสดงถึง ความสำคัญของความพึงพอใจในชีวิต ดังที่ Jone (1980) ให้หมายความว่า ค่า尼ยมในงาน (work values) หมายถึง ความต้องการ แรงจูงใจ และคุณค่า ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล ความพึงพอใจในงานและการพัฒนาอาชีพจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่เป็นภูมิหลัง อันได้แก่ เชาว์ปัญญา การศึกษา และความสามารถ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ค่า尼ยมในงานแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามแบบวัดค่า尼ยมและความสนใจในงานได้มีผู้พัฒนา ขึ้นมาหลายฉบับ ในที่นี้จะยกล่าวถึงโดยสรุป ดังนี้

Study of Values (SOV): พัฒนาโดย Spranger's (1928) เป็นแบบสำรวจค่า尼ยมที่ ออกแบบมาเพื่อวัดเจตคติพื้นฐาน 6 ด้าน คือ

Theoretical (T) บุคคลประเภทชอบค้นหาความจริง นักทฤษฎี

Economic (E) บุคคลประเภทนักเศรษฐศาสตร์ สนใจเรื่องประโยชน์หรือความคุ้มค่า

Aesthetic (A) บุคคลที่มีสุนทรียภาพ มีค่า尼ยมในรูปแบบและความสอดคล้อง

Social (S) เป็นคนรักผู้คน มีค่า尼ยมที่ดีต่อผู้คนในสังคม

Political (P) บุคคลที่สนใจการเมือง มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องอำนาจ

Religious (R) บุคคลที่เลื่อมใสศาสนา มีค่า尼ยมในความลึกลับทางมนต์

SOV เป็นมาตรวัด ที่มีข้อคำถาม 30 ข้อ ใน 15 ข้อแรกเป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับ ค่า尼ยมที่ตรงข้ามกัน อีก 15 ข้อ เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า Lubinski, Schmidt and Benboe (1996) ได้ศึกษาค่า尼ยมโดยใช้ SOV เป็นเวลาถึง 20 ปี โดยเก็บข้อมูลกับเด็กวัยรุ่น อายุ 13 ปี ที่มีพรสมาร์ต์ จำนวน 203 คน และเก็บข้อมูลอีกครั้งในกลุ่มเดิมเมื่ออายุ 33 ปี จากการศึกษา พบว่า การคงที่เหนือกาลเวลาของค่า尼ยมทั้ง 6 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.37 สิ่งที่น่าสนใจ คือ เพศชายมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงค่า尼ยม จาก T-E-P ในขณะที่เพศหญิง

มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงค่านิยมจาก A-S-P นอกจากนี้ยังรุ่นส่วนใหญ่มีค่านิยม aesthetic และ economic ส่วนค่านิยม political และ social pragmatism ให้เห็นน้อยมาก

ถึงแม้ว่า SOV จะเป็นตัวช่วยกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการศึกษาจิตวิทยา แต่ยังไม่มีอิทธิพลต่อการทดสอบ เพราะปัญหาหลักของเครื่องมือ คือ การให้ค่านิยมที่ไม่ชัดเจน

Rokeach Values Survey: Rokeach. (1973) ได้อธิบายความหมายของค่านิยมเป็น 2 ลักษณะ คือ instrument และ terminal ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติหรือเครื่องมือ (instrument values) คือค่านิยมที่เป็นแบบในการปฏิบัติงาน ส่วนค่านิยมปลายทาง (terminal values) คือค่านิยมของ การมีชีวิตอยู่ ตัวอย่างเช่น ความเที่ยหะยานเป็นค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติหรือเครื่องมือ ในขณะที่ ความปลดปล่อยในครอบครัวเป็นค่านิยมปลายทาง ในแบบสำรวจของ Rokeach Values Survey, from D เป็นการพัฒนามาจาก 555 ลักษณะของบุคลิกภาพ ซึ่งประกอบด้วย instrument values จำนวน 18 รายการ และ instrumental values จำนวน 18 รายการ ดังนี้

Instrumental Values ค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ

1. ambitious	ความทะเยอทะยาน
2. broadminded	ความใจกว้าง
3. capable	ความสามารถในการทำงาน
4. cheerful	ความสดชื่น
5. clean	ความสะอาด
6. courageous	ความกล้า
7. forgiving	ความเมตตา
8. helpful	ความช่วยเหลือ
9. honest	ความซื่อสัตย์
10. imaginative	จินตนาการ
11. independence	ความเป็นอิสระ
12. intellectual	ความมีสติปัญญา
13. logical	ความมีเหตุผล
14. loving	ความรัก
15. obedient	ความนอบน้อม
16. polite	ความสุภาพ
17. responsible	ความรับผิดชอบ
18. self-controlled	การควบคุมตนเอง

และ terminal values ค่านิยมเป้าหมายของชีวิตหรือค่านิยมปลายทาง

1. a comfortable life	ชีวิตที่สะดวกสบาย
2. an exciting life	ชีวิตที่ตื่นเต้น
3. a sense accomplishment	รู้สึกประสบความสำเร็จ
4. a world at peace	โลกแห่งสันติภาพ
5. a world of beauty	โลกที่สวยงาม
6. equality	ความเสมอภาค
7. family security	ความมั่นคงของครอบครัว
8. freedom	อิสรภาพ
9. happiness	ความสุข
10. inner harmony	ความสงบ
11. mature love	ความรักที่เหมาะสม
12. national security	ความมั่นคงของชาติ
13. pleasure	ความสนับสนุน
14. salvation	วิธีช่วยให้พ้นภัย
15. self-respect	การนับถือตนเอง
16. social recognition	การยอมรับของสังคม
17. true friendship	เพื่อนแท้
18. wisdom	ความรู้

โดยให้ผู้ให้ข้อมูลเรียงลำดับความสำคัญของรายการ อาจตัดหรือเพิ่มบางรายการได้ คะแนนที่ได้จะอยู่ระหว่าง 1-18 คะแนน ใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยง 2 วิธีคือ วิธีแรก ใช้ test-retest โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ทำการสอบซ้ำ 3 สัปดาห์ เวลา 4 เดือน หาค่าสหสมพันธ์ terminal values มีค่าระหว่าง 0.76-0.80 และ instrument values มีค่าระหว่าง 0.65-0.72 วิธีที่สอง คำนวณค่าความเที่ยงจากนักเรียนกลุ่มเดียว ได้ค่าสหสมพันธ์ของ terminal values เท่ากับ 0.65 และค่าสหสมพันธ์สัมพันธ์ของ instrument values ได้เท่ากับ 0.56

Rokeach และคณะ ได้นำแบบสำรวจ Rokeach Values Survey ไปใช้ในการศึกษาถึงผลกระทบของการดูรายการโทรทัศน์เป็นเวลา 30 นาที ซึ่งเป็นรายการเกี่ยวกับค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรม เป็นรายการที่รู้จักในชื่อว่า The Great American Values Test เป็นการออกแบบเพื่อวัด terminal values เกี่ยวกับอิสรภาพและความเสมอภาค จากการจัดอันดับพบว่า อิสรภาพถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 3 ส่วนความเสมอภาคถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 12 นั่นคือ ข้อสรุปที่พบว่า คนอเมริกาให้ความสนใจกับอิสรภาพของตนเองมากกว่าความเสมอภาค และยังแสดงให้เห็นว่า คนอเมริกาสนใจอิสรภาพของตนเองมากกว่าอิสรภาพของผู้อื่น

Minnesota Importance Questionnaire (MIQ): เป็นแบบสอบถามวัดความสนใจในอาชีพและค่านิยมของผู้ใหญ่เริ่มจากวัยมัธยมปลาย ประกอบด้วยคำถาน 210 ข้อ ที่สัมพันธ์กับค่านิยม 6 ด้าน ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของความต้องการในอาชีพ ให้ผู้ตอบเลือกข้อคำถานที่มีความคล้ายคลึงกัน (Dawis, England, & Lofquist, 1964, 1984; Dawis, & Lofquist, 1991)

Work Values Inventory (WVI): เป็นเครื่องมือที่ถูกออกแบบมาอย่างง่าย ๆ และสั้น ๆ เพื่อวัดเป็นรายบุคคลกับเด็กระดับประถมจนถึงระดับมัธยมปลาย โดยใช้ค่านิยมพื้นฐาน 6 ด้านของสแปร์ริงเกอร์ (Spranger, 1928) เป็นแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับความสนใจในงานแบ่งเป็น 15 ประเภท จำนวน 45 ข้อ มีคำตอบ 5 ระดับ จากสำคัญมากที่สุดไปจนถึงไม่สำคัญเลย (Super, 1968, 1970)

Values Scale (VS): พัฒนาขึ้นโดยสมาคมนักวิจัยภายในตัวการดูแลของ Super และ Nevill (1986) เพื่อวัดค่านิยม 21 ด้าน ที่สัมพันธ์กับงานและบทบาทของชีวิต ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาน 5 ข้อ ต่อค่านิยม 1 ด้าน คำตอบมี 4 ระดับ ตั้งแต่สำคัญน้อยมากหรือไม่สำคัญเลยไปจนถึงสำคัญมาก แบบสอบถาม 106 ข้อ สำหรับข้อสุดท้ายไว้สำหรับการทดสอบข้ามวัฒนธรรม แบบสอบถามนี้ใช้ในการวิจัยข้ามวัฒนธรรมและถูกนำไปใช้ในหลายประเทศทั่วโลก เช่น อเมริกาเหนือ ยุโรป เอเชีย ออสเตรเลีย และอฟริกา

The Strong Interest Inventory (SII): เป็นแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจาก SVIB ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดทางจิตวิทยาที่สร้างขึ้นในปี 1927 โดย สตอร์อง เอ็นชี และแคมเบล (Strong, Hanse, & Campbell, 1994) โดยที่ SVIB มีโครงสร้าง 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ผู้สอบจะถูกถามให้ตอบเร็ว ๆ ว่า “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ” ส่วนที่ 2 นำคำตอบมาเทียบกับลักษณะเฉพาะของแต่ละอาชีพ ถ้าบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ก็จะมีแนวโน้มตอบมากกว่า แบบสอบถาม SVIB มี 420 แบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ชายและแบบสอบถามสำหรับผู้หญิง ปรับปรุงเป็นแบบสอบถาม SII ในปี 1974 โดยรวมเอาแบบสอบถามผู้ชายกับผู้หญิงอยู่ในฉบับเดียวกัน ใช้ทฤษฎีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแปลความหมาย เพิ่มจำนวนอาชีพมากขึ้น ประกอบด้วย 317 ข้อ แบ่งเป็น 7 ส่วน ใน 5 ส่วนแรกให้ผู้ตอบตอบว่า “ชอบ” “ไม่แตกต่าง” และ “ไม่ชอบ” ส่วนที่ 6 ให้ตอบว่า ชอบสิ่งใดระหว่างสองสิ่ง และส่วนที่ 7 ให้ผู้ตอบบรรยายลักษณะของตนเองโดยการตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” SII มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10 และในปี ค.ศ.1985 มีการปรับปรุงอีกรังหนึ่ง มีลักษณะที่สามารถเปรียบเทียบคำตอบของบุคคลได้ ปัจจุบันได้เพิ่มมาตรฐานวัดลักษณะของบุคคล และออกแบบการวัดแบบกว้าง ๆ ในเรื่องของการดำรงชีวิตและการทำงาน เป็นมาตรฐานที่ช่วยแนะนำในการเลือกอาชีพได้ SII ประสบความสำเร็จมากเมื่อ 50 ปีก่อน ค่าความเที่ยงสูงประมาณ 0.90 เมื่อทิ้งระยะเวลา 1-2 สัปดาห์ แต่ถ้าทิ้งช่วงเป็น 1-10 ปี ความเที่ยงจะลดลงแต่ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีอายุ 25 ปี เมื่อสอบครั้งแรก ค่าความเที่ยงจะเท่ากับ 0.80 แสดงว่า SII ถ้าใช้ทดสอบในวัยหนุ่มสาวค่าค่อนข้างคงที่

The Jackson Vocational Interest Survey (JVIS): คือแบบสำรวจที่มีความตรงข้ามกับ SII โดย JVIS ประกอบด้วย ความแตกต่าง 2 ชนิด คือ บทบาทของงานกับแบบของงานบทบาทของงานมีทั้งหมด 26 ชุด เป็นการวัดแบบกว้าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และเป็นการวัดเกี่ยวกับแบบของงาน 8 ชุด เช่น งานชนิดใดบ้างที่มีความปลดภัยสูง เป็นต้น JVIS ใช้รูปแบบการบังคับเลือกระหว่าง 2 ทางเลือก เช่น ให้เลือกระหว่าง A: ทำงานอยู่ในโรงเรียนสอนการแสดง B: สอนเด็กให้รู้วิธีการเขียนหนังสือ JVIS ใช้เกณฑ์กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ประมาณ 8,000 คน เมื่อทั้งระยะ 1-2 สัปดาห์ ค่าความเที่ยงประมาณ 0.80 (Jackson, 1997; Verhoeve, 1993)

The Kuder General Interest Survey (KGIS): เป็นวิจัยจากการใหม่ของปัจจุบัน ได้รับการยอมรับค่อนข้างสูง พัฒนาครั้งแรกในปี 1939 และได้รับการพัฒนาเรื่อยมา จนเป็น KGIS-R เป็นแบบสำรวจอาชีพที่มีลักษณะของอาชีพต่าง ๆ มากกว่า 100 อาชีพ และประมาณ 50 วิชาเอกที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย เป็นการสำรวจความสนใจของวัยรุ่นที่มีอายุประมาณ 12-18 ปี KGIS มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา และการเตรียมเลือกอาชีพของวัยรุ่น KGIS มีรายการเพื่อให้ผู้ต้องได้สามารถเลือกดังต่อ “ชอบมากที่สุด” “ชอบ” และ “ชอบน้อยที่สุด” ซึ่งมีทั้งหมด 168 ข้อ สำหรับความสนใจ 10 อย่าง เกี่ยวกับลักษณะกลางแจ้ง เครื่องจักรกล การคำนวณ วิทยาศาสตร์ การโน้มน้าวซักจุุง ศิลปะ อ่านเขียน ดนตรี บริการสังคม และสมัยนิยม มาตรฐาน 11 เป็นการตรวจสอบความจริง การตรวจสอบเครื่องมือ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 9,819 คน ทดสอบ 2 ครั้ง ห่างกัน 6 สัปดาห์ ได้ค่าสหสัมพันธ์ 0.69 สำหรับนักเรียนชายและ 0.73 สำหรับนักเรียนหญิง (Kuder, 1975)

The Vocational Preference Inventory (VPI): พัฒนาโดย Holland (1985c) เป็นแบบประเมินเกี่ยวกับความต้องการอาชีพ ทำการวัด 11 แบบ มีบุคลิกปรับด้านของตัวเอง 6 ลักษณะ เกี่ยวกับความจริง สำรวจสืบสวน ศิลปะ สังคม ความคิดริเริ่ม และธรรมเนียมปฏิบัติ เรียกว่า โมเดลหกเหลี่ยม และเพิ่มอีก 5 อย่าง คือ การควบคุมตนเอง ลักษณะเพศชาย/หญิง ฐานะ ภาวะโภภากสเกิดขึ้นน้อย และความยินยอม แบบสอบถามมี 160 ข้ออาชีพ ให้ผู้ต้องตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ใช้เวลา 15-30 นาที และสรุปบุคลิกภาพของคน ใช้กับผู้ต้องที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป โมเดลหกเหลี่ยมจะพัฒนาเป็นรหัสเพื่อจำแนกอาชีพ VPI มีค่าความเที่ยง 0.89 ถึง 0.97

The Self-Direct Search (SDS): พัฒนาโดย Holland (1985ab) ใช้กับผู้สอบอายุ 15 ปีขึ้นไป แบบสอบถาม 4 ส่วน คือ 1) ด้านการเคลื่อนไหว มี 6 สเกล 11 ข้อ 2) ด้านความสามารถ มี 6 สเกล 11 ข้อ 3) ด้านอาชีพ มี 6 สเกล มี 14 ข้อ และด้านการประมาณตนเอง มี 2 ชุด 6 ระดับ ใช้เวลา 30-50 นาที ผู้ต้องจะตอบว่า “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ” “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” SDS มีค่าความเที่ยง 0.56 ถึง 0.95

The Campbell Interest and skill survey (CISS): เป็นเครื่องมือที่ให้รายงานตนเองเกี่ยวกับความสนใจและทักษะฝีมือ CISS เหมาะกับคนที่ทำงานมานานแล้วยากเปลี่ยนงานใหม่มีจำนวน 200 ข้อ สอบถามความสนใจ และ 120 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับทักษะ แบบสอบถามกำหนดให้

ผู้ตอบให้น้ำหนักจากชอบมากที่สุดไปหาไม่ชอบมากที่สุด ส่วนการรายงานตนเองจะอยู่ภายใต้การกำหนดทิศทาง 7 ทิศทาง คือ

1. มีอำนาจโน้มน้าว มีอิทธิพลต่อผู้อื่น เป็นผู้นำ เป็นนักการเมือง เป็นนักการตลาด
2. การจัดระบบองค์กรมีลักษณะการบริหารคน และทำงานในลักษณะติดตามหนึ่งสิน
3. การชอบช่วยเหลือ ชอบสอน ชอบรักษา ให้คำปรึกษา
4. มีความคิดสร้างสรรค์ นักประพันธ์ ศิลปิน นักดูแลรักษา
5. การวิเคราะห์ ชอบวิเคราะห์ข้อมูล นักทดลอง
6. การผลิต ชอบผลิต เช่น ทำไร่ ทำนา พากซ่างฟื้มอ่อง ฯ ฯ
7. การเสียงกัย ชอบการแข่งขันเสียงกัย เป็นพากต่าราจ ทหาร

CISS ใช้กลุ่มตัวอย่าง 5,000 คน ได้สำรวจอาชีพอย่างกว้าง ๆ 58 อาชีพ ตรวจสอบความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลfa 0.80 (Campbell, Hyne, & Nilsen, 1992)

Life Values Inventory (LVI): เป็นเครื่องมือวัดค่านิยมบุคคลที่ได้รับความนิยมมากแบบหนึ่ง พัฒนาโดย บราว และครีค (Brown, D. and Crace K., 2002) ชี้ บราว ได้พัฒนาแบบสำรวจค่านิยมมาตั้งแต่ปี 1996 โดยใช้尼ยามและการจำแนกชนิดค่านิยมของ โรคีช มาเป็นฐานในการสร้างเครื่องมือ สำหรับ LVI นั้นเป็นเครื่องมือที่ถูกออกแบบมาเพื่อความชัดเจน และความสำคัญของค่านิยม และยังเป็นแบบแผนของการวางแผนในอนาคต รวมทั้งเชื่อมโยงลักษณะสำคัญและจำเป็นของค่านิยมที่เกี่ยวกับโครงสร้างของพฤติกรรม การตัดสินใจเลือกอาชีพ การปฏิบัติงาน LVI ประกอบด้วย 14 ค่านิยม แต่ละค่านิยม มี 3 ข้อความ รวมทั้งสิ้น 42 ข้อความ ชี้ในระยะแรกของการพัฒนาเครื่องมือวัดค่านิยมชีวิตของบราว เขาได้สร้างข้อความสำหรับวัดเกี่ยวกับความเชื่อ ทัศนคติ ตามทฤษฎีของโรคีช 190 ข้อความ แล้วตรวจสอบความตรงโดยพิจารณาจากความสอดคล้องของข้อความและนิยามปฏิบัติการเหลือ 141 ข้อความ จากนั้นนำไปสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 419 คน ตรวจสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ 10 องค์ประกอบ 45 ข้อความ และยืนยันโดยการ confirmatory factor analysis และตรวจสอบความเที่ยงด้วยการสอบซ้ำ (test-retest) มีค่าแต่ละองค์ประกอบ ระหว่าง 0.781-0.966 และพัฒนาในระดับต่อมาด้วยการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 10 องค์ประกอบ เป็น 12 องค์ประกอบ และ 15 องค์ประกอบ ในทุกขั้นตอนของการพัฒนา เครื่องมือได้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และในท้ายที่สุดพบว่า มี 14 องค์ประกอบที่สามารถประเมินค่านิยมได้ดี

values Items-values profile ของ LVI ได้แก่

1. ความสำเร็จ หมายถึง การท้าทายและทุ่มเทเพื่อพัฒนาตนเองประกอบด้วย
  - 1.1 ความท้าทายในความสำเร็จ
  - 1.2 พัฒนาบุคลิกภาพ/ปรับปรุงการประทุม
  - 1.3 ทุ่มเทเพื่อสิ่งที่ดีกว่า

2. การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หมายถึง การเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นรวมถึงการสัมผัส และเห็นได้ถึงการยอมรับนั้น
- 2.1 เกิดความอยาก/ปรารถนาที่จะได้โดยผู้อื่น (ต้องให้คนอื่นกระตุ้นถึงอยากได้)
  - 2.2 เกิดความยอมรับโดยผู้อื่น (คนอื่นกระตุ้นให้เกิดความยอมรับ สำนึก)
  - 2.3 คิดเสมอว่าเป็นส่วนหนึ่งของ...
3. ความห่วงใยสิ่งแวดล้อม หมายถึง การป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม
- 3.1 การรักษาสิ่งแวดล้อม
  - 3.2 อนุรักษ์ธรรมชาติ
  - 3.3 ชื่นชมในความงามของธรรมชาติ
4. ความห่วงใยผู้อื่น หมายถึง ความสนใจในความพอดีของผู้อื่น รวมถึงการช่วยเหลือผู้อื่น
- 4.1 ความรู้สึกอ่อนไหวต่อความต้องการของผู้อื่น
  - 4.2 ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
  - 4.3 ใส่ใจในสิทธิของผู้อื่น
5. สร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดแปลงใหม่หรือรื้อฟื้นสร้างสิ่งใหม่
- 5.1 เกิดความคิดใหม่ ๆ ตลอดเวลา
  - 5.2 มีความคิดสร้างสรรค์
  - 5.3 ค้นพบสิ่งใหม่ ความคิดใหม่ ๆ
6. ความมั่นคงทางการเงิน หมายถึง ความสามารถและความสำเร็จในการสร้างรายได้และใช้จ่าย
- 6.1 ประสบความสำเร็จด้านการเงิน
  - 6.2 สร้างรายได้
  - 6.3 มีความมั่นคง/ร่ำรวย
7. สุขภาพและกิจกรรม หมายถึง การมีสุขภาพดีและการออกกำลังกาย
- 7.1 เอาใจใส่ต่อร่างกายตนเอง
  - 7.2 มีรูปร่างดี
  - 7.3 มีความปราดเปรียว/แคล้วคล่อง
8. ความถ่อมตน หมายถึง การรู้จักนอบน้อมถ่อมตนในความสำเร็จของตนเอง
- 8.1 "ไม่สนใจคำสรรเสริญหรือชื่นชม
  - 8.2 "ไม่อวดอ้างความสำเร็จของตนเอง
  - 8.3 หลีกเลี่ยงชื่อเสียงที่ได้มาจากการความสำเร็จของตน ("ไม่อยากให้โปรโมทชื่อของตนเอง")

9. ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง การรู้จักตัวตนใจด้วยตัวเอง เลือกทางเดินของตัวเอง

9.1 มีความเป็นอิสระ

9.2 เสนอความคิดเห็น/แสดงทัศนคติ

9.3 ควบคุมเวลาของตัวเอง

10. การพึ่งพา หมายถึง การประพฤติตามจริตประเพณีและการคิดถึงครอบครัวเป็นสำคัญ

10.1 ยอมรับครอบครัวหรือกลุ่มที่เป็นอยู่

10.2 เคารพในประเพณีของครอบครัวหรือกลุ่มของตน

10.3 ตัดสินใจโดยมีครอบครัวหรือกลุ่มเป็นพื้นฐาน (คิดถึงครอบครัวก่อน)

11. การวิเคราะห์เป้าหมาย หมายถึง การใช้เหตุผลเพื่อเข้าใจและแก้ไขปัญahan ๆ

11.1 เชื่อถือในสิ่งที่มีอยู่จริง

11.2 ใช้เหตุและผลในการแก้ปัญหา

11.3 ใช้การวิเคราะห์

12. ความสันโดดดิษ หมายถึง การมีเวลาเป็นของตัวเอง (ต้องมีเวลาอยู่คนเดียว)

12.1 มีเวลาส่วนตัว

12.2 ให้เวลาในการคิด ตัดสินใจ

12.3 มีสถานที่ที่เป็นส่วนตัว

13. ความรับผิดชอบ หมายถึง การเป็นคนเชื่อถือได้และไว้วางใจได้

13.1 มีความนำเชื่อถือ

13.2 มีความนำไปไว้วางใจ

13.3 มีเวลาให้กับครอบครัว (บุคคลที่ผูกพัน/สนใจเป็นพิเศษ)

14. ลักษณะของจิตวิญญาณ หมายถึง ความเชื่อในจิตวิญญาณที่สะท้อนว่ามีบางสิ่งบางอย่างสำคัญกว่าตัวตนของตนเอง

14.1 เชื่อในยศาสตรบรรดาศักดิ์

14.2 เชื่อว่ามีบางสิ่งที่ดีกว่ากลุ่มตนของเสมอ (นอกเหนือจากที่กลุ่มเราคิดได้)

14.3 มีชีวิตที่สอดคล้องกับความเชื่อความศรัทธาในจิตวิญญาณ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรค่านิยมชีวิตที่ใช้ในการวัดและประเมินค่านิยมที่มีผู้ศึกษาและวิจัย รวมทั้งค่านิยมไทยและค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครู ตลอดจนการวัดและประเมินค่านิยมชีวิต ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาเฉพาะค่านิยมชีวิตที่เป็นวิถีปฏิบัติ ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 การสังเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวัดและประเมินค่า尼ยม

ชื่อตัวแปร	ผู้จัย										พระไตรปิฎก	
	โรคช	นรภะและคราด	สั่วเฉือนรวมแห่งชาติ	สัพพ์ตัว สภาพ	โควิด	เเลร์ส	เกรียงสักรตี เจริญวงศ์ศักดิ์	สูบ	จุชา บุรีรักษ์	บุญมี แท่นแม่ก้า	ผลลัพธ์ โพธิ์สว่าง	
1 ความทะเยอทะยาน	✓	✓										
2 ความใจกว้าง	✓			✓	✓			✓	✓	✓	✓	
3 ความสามารถในการทำงาน	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓
4 ความสอดซึ้น	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
5 ความสะอาด	✓	✓	✓	✓								
6 ความกล้า	✓						✓			✓		
7 ความเมตตา	✓		✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓
8 ความช่วยเหลือ	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
9 ความซื่อสัตย์	✓		✓	✓		✓					✓	
10 จิตนาการ	✓	✓									✓	
11 รักอิสระ	✓	✓		✓	✓	✓						
12 ความมีสติปัญญา	✓		✓				✓	✓			✓	✓
13 ความมีเหตุผล	✓	✓		✓			✓	✓		✓	✓	✓
14 ความรัก	✓	✓		✓					✓		✓	✓
15 ความอนบัน沫	✓	✓		✓	✓	✓		✓				✓
16 ความสุภาพ	✓	✓		✓	✓			✓				✓
17 ความรับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	
18 การควบคุมตนเอง	✓	✓						✓	✓		✓	✓
19 การพึ่งพา		✓			✓	✓						✓
20 จิตวิญญาณ		✓		✓	✓	✓						✓
21 ความประทัยดอตออม			✓	✓			✓		✓		✓	
22 ความกตัญญู				✓								
23 ความรักธรรมชาติ						✓					✓	
24 ความมีระเบียบวินัย								✓	✓		✓	✓
25 ความรู้				✓		✓						✓

จากตารางที่ 2.3 พบว่า การสังเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการวัดและประเมินค่า尼ยมมีทั้งสิ้น 25 ตัวแปร ตัวแปรที่มีความถี่สูงสุดคือ ความสามารถในการทำงาน ส่วนตัวแปรที่มีความถี่น้อยที่สุด คือความกตัญญู ทั้งนี้ ในจำนวน 18 รายการของ โรคช มีความถี่ระหว่าง 3-11 ซึ่งผู้จัยได้ใช้ทั้ง 25 ตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์นี้ เป็นกรอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการผลิตครุมากกว่า 20 ปี พิจารณาระบุองค์ประกอบในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์และประเมินพหุระดับ

การวิเคราะห์พหุระดับ

การวิเคราะห์พหุระดับ (multi-level analysis) และในบางครั้งอาจเรียกการวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (hierarchical linear model) เพราะการวิเคราะห์พหุระดับเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทำนายที่มีโครงสร้างเป็นระดับลดหลั่นอย่างน้อย 2 ระดับขึ้นไป โดยตัวแปรทำนายและตัวแปรตามที่อยู่ระดับล่างต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และได้รับอิทธิพลร่วมกันจากตัวแปรทำนายที่อยู่ระดับบน (ศิริชัย กาญจนาวาสี, 2550) การวิจัยทางสังคมศาสตร์และการวิจัยทางการศึกษา ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับข้อมูลหลายระดับหรือข้อมูลที่มีระดับลดหลั่น เนื่องจากระบบสังคมและระบบการศึกษามีการจัดองค์กรและการแบ่งส่วนบริหารภายในองค์กรในลักษณะสลับชั้น ธรรมชาติต้องข้อมูลทางการศึกษาจึงมีลักษณะเป็นระดับชั้น ด้วย นั่นคือนักเรียนถูกจัดรวมเข้ารับการศึกษาด้วยกันเป็นชั้นเรียน ชั้นเรียนหลาย ๆ ชั้นเรียนรวมกันเป็นระดับชั้น ระดับชั้นหลาย ๆ ระดับชั้นรวมกันเป็นระดับการศึกษา ระดับการศึกษาหลาย ๆ ระดับรวมกันเป็นโรงเรียน และรวมกลุ่มกันเป็นเขตพื้นที่การศึกษา

ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลหลายระดับ ถ้าผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดข้อมูลเป็นระดับเดียวกัน โดยละเลยต่อโครงสร้างของระดับข้อมูลทำให้เกิดความผิดพลาดในการสรุปผลระหว่างระดับ และทำให้เกิดความผิดพลาดในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย และความคลาดเคลื่อนของการทำนายที่มีค่าความแปรปรวนสูงและไม่คงที่ นอกจากนั้นตัวแปรทางการศึกษา ทั้งในระดับเดียวกันและต่างระดับกันย่อมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การนำข้อมูลวิเคราะห์เพียงระดับเดียวโดยละเลยหน่วยของการวิเคราะห์ต่างระดับนั้น ทำให้ละเลยการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกัน จึงขัดกับธรรมชาติที่แท้จริงของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งปัญหาของการวิเคราะห์ระดับเดียว จึงสามารถแก้ไขได้โดยการใช้วิเคราะห์พหุระดับ (multi-level analysis)

ในการวิเคราะห์ระดับเดียวที่ยึดนักเรียนหรือชั้นเรียนเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ คือปรับตัวแปรต่างระดับให้มาอยู่ในระดับที่สนใจระดับเดียวเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้หลักการของการทดสอบอยพหุคุณจะทำให้ผลที่ได้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงดังที่ ศิริชัย กาญจนาวาสี กล่าวไว้ว่า

- ถ้าใช้นักเรียนเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ จะเกิดฝาฟีนข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่กล่าวว่าในหน่วยของการวิเคราะห์ในที่นี้คือ นักเรียนต้องเป็นอิสระต่อกัน แต่ในระบบการศึกษาได ๆ ก็ตาม การกระจายของนักเรียนสู่โรงเรียนและชั้นเรียนไม่เป็นไปอย่างสุ่ม ดังนั้nnักเรียนจึงไม่น่าเป็นอิสระต่อกัน นอกจากนี้ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การทดสอบเกี่ยวกับสัมประสิทธิ์การทดสอบมีความเป็นเอกพันธ์ หรือเป็นตัวแปรเกี่ยวกับชั้นเรียนหรือโรงเรียน มีอิทธิพลในลักษณะเดียวกันต่อนักเรียนทุกคนไม่น่าจะเป็นจริง เนื่องจากนักเรียน

คนละชั้นเรียนกันและคนละโรงเรียนกัน อาจจะได้รับอิทธิพลจากตัวแปรดังกล่าวในลักษณะที่แตกต่างกัน

2. ถ้าใช้นักเรียนเป็นส่วนของการวิเคราะห์ คือ ปรับตัวแปรระดับนักเรียนให้เป็นตัวแปรระดับชั้นเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ยแต่ละชั้นเรียนจะทำให้เกิดปัญหาในการวิเคราะห์กล่าวคือ นักเรียนภายในชั้นเรียนเดียวกันย่อมมีความแตกต่างในลักษณะเฉพาะบุคคล ดังนั้น เมื่อข้อมูลระดับนักเรียนถูกเฉลี่ยเป็นค่าของนักเรียน จะทำให้ความหลากหลายของนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ นอกจากนี้อำนาจในการทดสอบทางสถิติลดลง เนื่องจากการลดของหน่วยในการวิเคราะห์จากนักเรียนเป็นชั้นเรียน จะทำให้จำนวนของศาสแห่งความเป็นอิสระของ การทดสอบทางสถิติลดลง ผลที่ตามมาก็คือมักจะไม่พบความมีนัยสำคัญของความสัมพันธ์หรือ อิทธิพลระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษา นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์แบบระดับเดียว yang ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนอันเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับหนึ่ง แต่สรุปผลได้ในระดับอื่น ๆ (aggregation bias) เนื่องจากมีความผิดพลาดในการประมาณค่า สัมประสิทธิ์การทำนาย ตลอดจนความคลาดเคลื่อนของการทำนายมีความแปรปรวนสูงและไม่คงที่ และการวิเคราะห์แบบระดับเดียวจะ ไม่สามารถคำนวณค่าความแปรปรวนภายใต้ ห้วงเวลาเดียวกัน (within group variability) จึงเป็นการละเอียดการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับกัน (Raudenbush and Bray, 1986; อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2535)

หลักการสำคัญของการวิเคราะห์พหุระดับ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2548)

1. โครงสร้างตามลำดับขั้นของข้อมูล ถูกนำมาพิจารณาเพื่อให้ความสำคัญต่อข้อมูล ต่างระดับ โดยอาศัยการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่อยู่ในระดับเดียวกัน และปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรที่อยู่ต่างระดับ

2. หลักการของตัวแปรสุ่ม ถูกนำมาใช้หากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปร ตาม โดยถือว่าตัวแปรเกี่ยวกับชั้นเรียนโรงเรียนจึงน่าจะอิทธิพลแตกต่างกันต่อตัวแปรเกี่ยวกับ นักเรียน

3. เลือกใช้สถิติที่เหมาะสมในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การทดสอบ โดยใช้หลักการ ของการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นไปได้สูงสุดของค่าสัมประสิทธิ์และทดสอบวีของเบย์ ซึ่งจะทำให้ ผลการวิเคราะห์มีความแม่นตรงสูงขึ้นและมีความคลาดเคลื่อนต่ำ

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์พหุระดับ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2535)

1. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งเป็น ตัวแปรตามในช่วงเวลาหนึ่ง จุดมุ่งหมายข้อนี้ใช้ได้เฉพาะข้อมูลวัดซ้ำ วิธีการวิเคราะห์ใช้เพื่อ การศึกษาแนวโน้มหรือการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงผลผลิตทางการศึกษาอันเป็นการวิเคราะห์ สำหรับข้อมูลอนุกรมเวลา (time series date)

2. เพื่อประมาณค่าความแปรปรวนของตัวแปรแต่ละตัวว่าความแปรปรวนแต่ละระดับ มีค่าแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด วิธีการวิเคราะห์มีหลักการว่าตัวแปรที่วัดในระดับนักเรียนมี

ความแปรปรวนซึ่งแยกส่วนประกอบได้ตามระดับที่ลดหลั่น เช่น กรณีที่มี 3 ระดับ คือ ระดับนักเรียน ห้องเรียน และโรงเรียน จะเขียนส่วนประกอบความแปรปรวนได้ดังนี้

$$\sigma^2_y = \sigma^2_{pupil} + \sigma^2_{class} + \sigma^2_{school}$$

เมื่อ	σ^2_y	แทน	ความแปรปรวนของตัวแปร	y
	σ^2_{pupil}	แทน	ความแปรปรวนระหว่างนักเรียนภายในห้องเรียน	
	σ^2_{class}	แทน	ความแปรปรวนระหว่างนักเรียนภายในโรงเรียน	
	σ^2_{school}	แทน	ความแปรปรวนระหว่างโรงเรียน	

ดังนั้นในการวิจัยทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงควรให้ความสำคัญกับการประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนที่มีอยู่ในแต่ละระดับของข้อมูล ซึ่งวิธีการประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนแต่ละส่วนทำได้ 4 วิธี (ศิริชัย กาญจนวนาสี, 2541) วิธีแรกเป็นการใช้หลักการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยใช้วิธีการเลือกโมเดลที่เหมาะสมกับโครงสร้างเหล่งความแปรปรวนของข้อมูล เพื่อคำนวณค่าคาดหมายของกำลังสองเฉลี่ย (expected mean square) ของแต่ละเหล่งความแปรปรวน จากนั้นจึงหาค่าความแปรปรวนของแต่ละส่วนที่ต้องการ วิธีที่สองใช้การประมาณค่าโดยความเป็นไปได้สูงสุด (maximum likelihood estimation) เพื่อประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนแต่ละส่วนที่มีความเป็นไปได้สูงสุดหรืออาจใช้ REML (restricted ML) วิธีที่สามเป็นการประมาณค่าประมาณประจํากำลังสองที่ไม่ล้าอียงซึ่งมีค่าต่ำสุด (Minimum Norm Quadratic Estimation: MINQUE) เพื่อประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนแต่ละส่วนที่ให้ค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองต่ำสุด และวิธีที่สี่เป็นการประมาณค่าโดยวิธีการของเบย์ (Bayesian estimation) ซึ่ง Burtein, Lin and Capell (1978) ได้เสนอวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบแบ่งสองสมการ

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีผลผลิตทางการศึกษาในแต่ละระดับ รวมทั้งศึกษาอิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมที่มีต่อผลผลิตทางการศึกษา วิธีวิเคราะห์ข้อมูลก็ใช้การวิเคราะห์ทดสอบวิเคราะห์แยกแต่ละระดับ นอกจากนี้ยังอาจจะใช้หลักการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม เช่น แยกตัวแปรนักเรียนเป็นสองส่วนคือระดับนักเรียนภายในโรงเรียนและระดับโรงเรียน เป็นต้น ดังสมการ

$$y_{ij} = (y_{ij} - \bar{y}_j) + \bar{y}_j \quad \text{ซึ่งได้ตัวแปร } (y_{ij} - \bar{y}_j) \quad \text{และ } \bar{y}_j \quad \text{จากนั้นนำตัวแปรแต่ละส่วนไปแยกวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ทดสอบต่อไป}$$

4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม ในระดับนักเรียนและนักศึกษา ว่าอิทธิพลจากความแตกต่างแต่ละระดับ มีผลต่อกำลังพันธุ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

อย่างไร วิธีการวิเคราะห์ใช้ค่าสัมประสิทธิ์การทดสอบจากการวิเคราะห์แต่ละโรงเรียนเป็นตัวแปรสุ่ม ใช้เป็นตัวแปรตามเพื่อดูอิทธิพลจากแต่ละระดับข้อมูล วิธีการคำนวณค่อนข้างซับซ้อนและต้องใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการคำนวณ

วิธีประมาณค่าพารามิเตอร์ในการวิเคราะห์พหุระดับมีหลายวิธี เช่น การวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวน (analysis of variance component estimation) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบสมการเดียว (ordinary least square single equation approach) วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบแบ่งสองสมการ (ordinary least square separate equation approach) วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (maximum likelihood) การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีของเบส์ (Bayesian estimation)

วิธีประมาณค่าพารามิเตอร์ในการวิเคราะห์พหุระดับที่สำคัญอีกวิธีหนึ่ง คือวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบแบ่งสองสมการ (ordinary least square separate equation approach) รู้จักดีในชื่อของ slope as outcome ซึ่งคิดริเริ่มโดย Burstein; Linn and Capell (1978) การศึกษาโดยวิธีนี้เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในชั้นเรียน/โรงเรียน โดยใช้เทคนิคกำลังสองน้อยที่สุดและใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาตรฐาน ในการคำนวณได้มีข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์คือ ตัวแปรอิสระในแต่ละระดับต้องไม่มีความคลาดเคลื่อนในการวัดในแต่ละระดับของตัวแปรที่ศึกษานั้น คะแนนของตัวแปรตาม (y) มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติในแต่ละค่าของตัวแปรอิสระ (x) ด้วย กล่าวคือ y ณ x ใด ๆ ถ้าเป็นตัวแทนที่สุ่มมาจากประชากรปกติ โดยที่ทุก ๆ ค่าของประชากรมีการกระจายร่วมกัน ทั้งนี้ค่าความคลาดเคลื่อน (error term) แต่ละค่าจะมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และเป็นความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นอย่างสุ่ม (random) ซึ่งมีค่าความแปรปรวนเท่ากันในทุกค่าของ x สำหรับข้อจำกัดที่ควรคำนึงถึงในการประมาณค่าด้วยวิธีนี้ คือถ้ากลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษามีขนาดเล็กจะทำให้สัมประสิทธิ์ถูกต้องที่ได้จากการวิเคราะห์ระดับนักเรียน (micro level) มีค่าต่ำ ซึ่งจะทำให้ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มมีค่ามาก จะส่งผลให้ความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ระดับชั้นเรียน (micro level) มีค่าน้อยลง และค่าสัมประสิทธิ์ถูกต้องของตัวแปรระดับนักเรียนที่ได้ ซึ่งจะต้องมีความแปรปรวนเท่ากันในแต่ละค่าของตัวแปรระดับชั้นเรียน ถ้าไม่เป็นไปตามนั้นอาจจะทำให้ประสิทธิภาพในการประมาณค่าพารามิเตอร์ในระดับชั้นเรียนมีค่าต่ำลงด้วย นอกจากนี้เทคนิคกำลังสองน้อยที่สุดแบบแบ่งสองสมการยังมีข้อเสียในด้านความเหมาะสมของโมเดลที่ใช้วิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ที่ได้รับ ตลอดจนมีความยุ่งยากในการเตรียมแฟ้มข้อมูลพหุระดับสำหรับการวิเคราะห์ (นิคม นาค อ้าย, 2539; Burstein; Linn and Capell, 1978)

การวิเคราะห์พหุระดับด้วยโปรแกรม HLM

จากปัญหาของการวิเคราะห์พหุระดับด้วยเทคนิคที่วิธีกำลังสองน้อยที่สุด แบบแบ่งสองสมการ (ordinary least square separate equation approach) Raudenbush and Bryk ได้พัฒนาวิเคราะห์ข้อมูลพหุระดับขึ้นมาอีกวิธีหนึ่ง คือ hierarchical linear model: HLM ซึ่งเป็น

เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนผสมใช้หลักการสัมประสิทธิ์แบบสุ่ม และการประมาณค่าด้วยวิธีของเบส์ (Bayesian estimation) เทคนิคเชื้อและเอ้ม พัฒนามาจากสถิติหลายชนิด อันได้แก่ เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบผสม (mixed model ANOVA) สัมประสิทธิ์การถดถอยแบบสุ่ม (regression with random coefficients) และโมเดลส่วนประกอบความแปรปรวนร่วม (covariance component models) (Kanjanawasee 1989 อ้างถึงใน นิคม นาคอ้าย, 2539) การวิเคราะห์พหุระดับด้วยเทคนิค เชื้อและเอ้ม จะใช้เทคนิค empirical bayes เป็นหลักที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ เทคนิคเชื้อและเอ้มจะให้ผลการวิเคราะห์พหุระดับที่มีความคงเส้นคงวา และน่าเชื่อถือมากกว่าวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบแบ่งสองสมการ (Raudenbush and bryk, 1986, 1992; Kanjanawasee, 1989 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนavaสี, 2548)

การวิเคราะห์ของเทคนิคเชื้อและเอ้ม มีขั้นตอนดังนี้ (ศิริชัย กาญจนavaสี, 2548)

1. วิเคราะห์ระดับนักเรียน (micro level หรือ within-school analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง Y_{ij} กับ X_{ij} โดยแยกวิเคราะห์ถดถอยในแต่ละชั้นเรียน มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 วิเคราะห์โมเดลศูนย์ (null model) เป็นการวิเคราะห์ขั้นแรกสุดเพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตามโดยไม่คำนึงถึงตัวแปรอิสระใด ๆ เช่นร่วมพิจารณาและเพื่อตรวจสอบว่า ตัวแปรตามมีความแปรปรวนภายในหน่วยหรือระหว่างหน่วยเพียงพอที่จะวิเคราะห์ หากตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลในขั้นต่อไปหรือไม่มีรูปแบบ คือ

โมเดลภายในหน่วย (within unit model)

$$y_{ij} = b_{0j} + e_{ij} \quad \dots \dots \dots \quad (1)$$

โมเดลระหว่างหน่วย (between unit model)

$$b_{0j} = \gamma_{00} + U_{0j} \quad \dots \dots \dots \quad (2)$$

(fixed) (random)
ค่าเฉลี่ย ค่าความคลาดเคลื่อน, $e \sim N(0, \sigma^2_e)$

โดยที่	y_{ij}	แทนตัวแปรตาม
	b_{0j}	แทนค่าจุดตัดแกนของชั้นที่ j
	γ_{00}	แทนค่าเฉลี่ยรวม
	e_{ij}	แทนค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ระดับภายในหน่วย
	U_{0j}	แทนค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ระดับระหว่างหน่วย

จากการ (1) และ (2) กำหนดให้ b_{0j} เป็นค่าที่เปลี่ยนไปได้และมีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าระหว่างห้องเรียนในกระบวนการวิเคราะห์เชื้อและเอ้ม จะแบ่งผลของพารามิเตอร์ออกเป็นอิทธิพลคงที่ (fixed effect) และอิทธิพลสุ่ม (random effect) และใช้สถิติที่ (t-test) ทดสอบ

อิทธิพลคงที่ (fixed effect) ($H_0: \gamma_{00} = 0$) ถ้าไม่เป็นศูนย์แสดงว่าจุดตัดแกน (intercept) และตัวแปรอิสระส่งผลต่อ y_{ij} แต่ถ้ามีค่าเท่ากับศูนย์แสดงว่าไม่ส่งผลต่อ y_{ij} นอกจากนี้ เอชแอลเอ็ม จะใช้ ไค-สแควร์ (χ^2 -test) ทดสอบความแปรปรวนของอิทธิพลสุ่ม (random effect) หรือความแปรปรวนของพารามิเตอร์ [$H_0: \text{var}(b_{0j}) = 0, H_0: \text{var}(U_{0j}) = 0$] ถ้าไม่เป็นศูนย์แสดงว่า พารามิเตอร์มีความแปรปรวนระหว่างหน่วย จึงสมเหตุสมผลที่จะหาตัวแปรอิสระระหว่างหน่วยมาอธิบายความแปรปรวนที่เกิดขึ้นว่า มาจากอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวแปรใด แต่ถ้ามีค่าเป็นศูนย์แสดงว่าพารามิเตอร์ไม่มีความแปรปรวนระหว่างหน่วย ซึ่งสามารถตั้งข้อจำกัดให้เป็นค่าคงที่ในการวิเคราะห์ได้

1.2 วิเคราะห์โมเดลอย่างง่าย (simple model) เป็นการวิเคราะห์โดยนำตัวแปรอิสระดับนักเรียนเข้ามาวิเคราะห์ที่ละตัว เพื่อดูว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้มีอิทธิพลต่อ b_{0j} หรือ b_{ij} หรือไม่ ตลอดจนเพื่อตรวจสอบว่า ตัวแปรอิสระเหล่านี้เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วจะทำให้เกิดความแปรปรวนระหว่างหน่วยที่ศึกษาเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระดับชั้นเรียนในขั้นต่อไปหรือไม่มีรูปแบบคือ

โมเดลภายในหน่วย (within unit model)

$$y_{ij} = b_{0j} + b_{ij}x_{ij} + e_{ij} \dots\dots\dots(3)$$

โมเดลระหว่างหน่วย (between unit model)

$$b_{0j} = \gamma_{00} + U_{0j} \dots\dots\dots(4)$$

$$b_{ij} = \gamma_{10} + U_{ij}$$

(fixed) (random)

$$\text{ค่าเฉลี่ย ค่าความคลาดเคลื่อน}, e \sim N(0, \sigma^2_j)$$

โดยที่	x_{ij}	แทนตัวแปรพยากรณ์
	y_{ij}	แทนตัวแปรตาม
	b_{0j}	แทนค่าจุดตัดแกนของชั้นที่ j
	γ_{00}	แทนค่าเฉลี่ยรวม
	e_{ij}	แทนค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ระดับภายในหน่วย
	U_{0j}, U_{ij}	แทนค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ระดับระหว่างหน่วย

จากสมการ (3) และ (4) โปรแกรมเอชแอลเอ็ม จะใช้สถิติที่ (t-test) ทดสอบอิทธิพลคงที่ (fixed effect) [$H_0: \gamma_{00} = 0, H_0: \gamma_{10} = 0$] และใช้ ไค-สแควร์ (χ^2 -test) ทดสอบอิทธิพลสุ่ม (random effect) หรือความแปรปรวนของพารามิเตอร์ [$H_0: \text{var}(b_{0j}) = 0, H_0: \text{var}(U_{1j}) = 0$]

2. วิเคราะห์ระดับชั้นเรียน (macro level หรือ between-school analysis) เป็นการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐาน (hypothetical model) โดยนำตัวแปรอิสระดับนักเรียนที่ผ่าน

การวิเคราะห์และพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมสมจากการวิเคราะห์ระดับนักเรียน มากวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรอิสระระดับชั้นเรียน เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรระดับชั้นเรียนที่มีต่อตัวแปรระดับนักเรียน มีรูปแบบดังนี้

โมเดลภายในหน่วย (within unit model)

$$y_{ij} = b_{01} + b_{1j}x_{1j} + b_{2j}x_{2j} + e_{ij} \quad \dots\dots\dots(5)$$

โมเดลระหว่างหน่วย (between unit model)

$$b_{01} = \gamma_{00} + \gamma_{1j}Z_{1j} + \gamma_{2j}Z_{2j} + \dots + U_{0j} \quad \dots\dots\dots(6)$$

$$b_{1j} = \gamma_{10} + \gamma_{11}Z_{1j} + \gamma_{12}Z_{2j} + \dots + U_{1j}$$

$$b_{2j} = \gamma_{20} + \gamma_{21}Z_{1j} + \gamma_{22}Z_{2j} + \dots + U_{2j}$$

.

$$b_{kj} = \gamma_{k0} + \gamma_{k1}Z_{1j} + \gamma_{k2}Z_{2j} + \dots + U_{kj}$$

จากสมการ (5) และ (6) โปรแกรมเมซอฟต์แวร์ SPSS จะใช้สถิติ (t-test) ทดสอบอิทธิพลคงที่ (fixed effect) ($H_0: \gamma_{00} = 0, H_1: \gamma_{00} \neq 0$) และใช้ ไค-สแควร์ (χ^2 -test) ทดสอบอิทธิพลสุ่ม (random effect) หรือความแปรปรวนของพารามิเตอร์ [$H_0: \text{var}(b_{0j}) = 0, H_1: \text{var}(b_{0j}) \neq 0$] ทำนองเดียวกันกับการทดสอบโมเดลอ้างง่าย (simple model)

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคโกรวน (McGowan, 1984) ศึกษาวิธีการรับรู้ค่านิยมเด่นส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นค่านิยมวิถีปฏิบัติและค่านิยมจุดหมายปลายทาง ตามแนวคิดของ Rokeach โดยตรวจสอบว่ามีความแตกต่างกันในโครงสร้างค่านิยม อันเนื่องจากเอกสารลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ของโกลอเมริกันกับอาเซียนอเมริกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจคือนักศึกษา 301 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการศึกษา 68 วิชา ใน Washington State University ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันในการรับรู้ค่านิยมวิถีปฏิบัติของนักศึกษาของโกลอเมริกันกับอาเซียนอเมริกัน ซึ่งนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของโกลอเมริกันให้ความสำคัญต่อค่านิยมสันทานการ และการเมืองมากกว่าชาติพันธุ์อาเซียนอเมริกัน นอกจากนี้ยังพบว่า มีความแตกต่างกันในโครงสร้างค่านิยม อันเนื่องจากเอกสารลักษณ์ทางวัฒนธรรมของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ

กิลเบริด (Gilbride, 1985) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและการซักจุ่งทางสังคม ในบริบทของการให้คำปรึกษาแนะแนว กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักศึกษา 23 คน อาจารย์ 3 คน และผู้ช่วยสอน 3 คน ทดลองปฏิบัติการให้คำปรึกษาในชั้นเรียนจำนวน 3 ห้องเรียน โดยใช้

วิธีการประเมินผลต้นและปลายภาคเรียน ผลการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาแนะแนวสามารถเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนักศึกษาไปในทิศทางที่เป็นค่านิยมของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว

คริสโตเฟอร์ (Christopher, 1985) ศึกษาเรื่องการตอกย้ำทางวัฒนธรรม (ค่านิยม) ของนักเรียนชาติพันธุ์กรีกอเมริกันรุ่น 2 ในชุมชนกรีก แอดสโตร์เรีย นิวยอร์ก เพื่อตรวจสอบทฤษฎีการเชื่อมโยงระหว่างการอนุรักษ์กับการแพร่กระจายวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ โดยพิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างค่านิยมของนักเรียนกับพ่อแม่ และการตอกย้ำค่านิยมของนักเรียนตามด้วยแปร ประเภทการศึกษา ภาษา ศาสนา และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ใช้เครื่องมือสำรวจ 36 ค่านิยมของ Rokeach กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาติพันธุ์กรีกอเมริกัน ชั้น 11 และชั้น 12 จำนวน 170 คน พร้อมกับพ่อแม่ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่พ่อแม่มีประเภทการศึกษาต่างกัน จะมีวิธีตอกย้ำค่านิยมจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีพ่อแม่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกันจะมีวิธีการตอกย้ำค่านิยมวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า มีความเกี่ยวโยงกันระหว่างโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์กับค่านิยม

เชลตัน (Shelton, 1987) ศึกษากระบวนการเล่าเรียนของนักเรียนชายที่มีค่านิยมตามชาติพันธุ์ผู้นำ大宗ลิม ณ โรงเรียนอิสลาม ด้วยวิธีการ ethnography และได้ทดลองสอนบทเรียนภาษาอังกฤษ เรื่อง การอ่าน ผู้สอนคือ Sister Rehan ซึ่งสมบูรณ์ที่สำคัญ 5 ประการ (1) เป็นผู้มีสำนึกของการเป็นตัวแทนคนผิวดำ (2) เป็นผู้สนับสนุนผู้นับถือศาสนาอิสลาม (3) เป็นผู้ให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา (4) เป็นแบบฉบับของผู้มีความรู้ภาษาอังกฤษมาตรฐาน (5) เป็นครูที่มีเหตุผล มีคุณธรรม และนำปฏิบัติ ใช้วิธีการ ethnography เพื่อหาข้อเท็จจริงในประเด็นต่อไปนี้ วิถีทางของคนผิวดำคืออะไร ทำไม่การอ่านภาษาอังกฤษซึ่งมีความสำคัญมากสำหรับคนผิวดำภาษาอังกฤษมาตรฐานดีอย่างไร ทำไม่คนผิวดำจึงต้องมีการศึกษา วิถีทางของการเป็นมุสลิมคืออะไร ซึ่งเมื่อครูผู้สอนมีความเข้าใจและชัดเจนในประเด็นดังกล่าวแล้ว ก็สามารถแสดงบทบาท 5 ประการดังกล่าวข้างต้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียนชายที่มีค่านิยมตามชาติพันธุ์ผู้นำ大宗ลิมให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้ และที่ใช้ ethnography เก็บข้อมูลครั้งนี้ด้วยเชื้อว่า แต่ละวัฒนธรรม (ชาติพันธุ์) มีความเป็นหนึ่งเดียว (unique) ทั้งโลกทัศน์และวิถีทางแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า หมายความว่า สมกับงานวิจัยนี้ เพราะเป็นการศึกษาคนผิวดำ大宗ลิมที่อยู่ท่ามกลางความแตกต่างของวัฒนธรรมอยู่อื่น ๆ ด้วยการบรรยายและวิเคราะห์ในธรรมชาติ

โอเบรีน (O'Brien, 1987) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จทางวิชาการกับค่านิยมและตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่นที่มีต่อความสำเร็จทางวิชาการ เช่น ครอบครัว โบสถ์ (วัด) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 367 คน ของโรงเรียน Cherry Creek School ในเมือง Englewood รัฐ Colorado โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มเกียรตินิยม (2) กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับค่าเฉลี่ย (3) กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสำรวจค่านิยมของ Rokeach ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มที่ 1 เลือกค่านิยมที่สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบ การใช้สติปัญญา การใช้เหตุผล และความขยัน ส่วนกลุ่มที่ 2 และ 3 เลือกค่านิยมแบบกลุ่มที่ 1 ในระดับต่ำ แต่จะมีค่านิยมเด่นทางด้านวัฒนาการกว่าด้านนามธรรม ได้แก่ ความตื่นเต้นของชีวิต ความพอใจชีวิตที่สุขสมบูรณ์ ส่วนความถี่ของการเข้าวัดจะช่วยเสริมค่านิยม ได้แก่ การพ้นจากอบายมุข การให้อภัย ความรัก ความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ครอบครัวและกิจกรรมนอกหลักสูตรของโรงเรียนยังกระทบต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน จนทำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

กริม (Grimm, 1989) ทำการตรวจสอบค่านิยมของนักศึกษาปีที่ 4 ในปี ค.ศ. 1989 ของมหาวิทยาลัย Temple University ในรัฐ Arizona กล่าวคือ พิจารณาความแตกต่างระหว่างค่านิยมของนักศึกษากับตัวแปรทางประชากรที่เลือก และศึกษาการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมในช่วง 4 ปี ที่อยู่ในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 4 ในปี ค.ศ. 1989 จำนวน 431 คน โดยใช้เพศ อายุ วิธีการคัดเลือกเข้า ภูมิหลังทางชาติพันธุ์ โรงเรียนที่นักศึกษาเคยเข้าเรียน คะแนนเฉลี่ยประสบการณ์การรับจ้างงาน ประสบการณ์การเป็นสมาชิกสมาคมต่าง ๆ และประสบการณ์ที่เคยอยู่หอพักเป็นตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรตามคือ ค่านิยมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สันทานการ และศาสนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย one way ANOVA และ two factor analysis of variance ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างมีค่านิยมหลายมิติ (2) ประสบการณ์จะต่างจากเดิมไปเมื่อเข้ากลุ่มตามตัวแปรอิสระ และ (3) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมระหว่างปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรอิสระข้างบนนี้

อัปเครฟ (Upcraft, 1982) ศึกษาพัฒนาการของนักศึกษาระหว่างการใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย เสนอแนะว่าการจัดประสบการณ์ในวิทยาลัยนั้น ขั้นแรกจะต้องทำให้นักศึกษามองตนเองว่า เจริญและพัฒนาอย่างไรในระหว่างอยู่ในวิทยาลัย และการที่นักศึกษาสามารถกำหนดระบบค่านิยมส่วนบุคคลของตน ถือว่าเป็นพัฒนาการอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ เมื่อเข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัย ก็จะกำหนดค่านิยมขึ้นเพื่อเป็นเกณฑ์สำหรับการกำหนดจุดหมายปลายทาง วิถีปฏิบัติ และพฤติกรรม ซึ่งค่านิยมที่กำหนดขึ้นจะเป็นค่านิยมที่มีรากฐานจากค่านิยมเดิมอันเกิดจากภูมิหลังของชีวิต บ้าน วัด ชุมชน และกลุ่มเพื่อน ซึ่งส่วนใหญ่พ่อแม่ของนักศึกษาจะเป็นผู้กำหนดและสอนค่านิยมดังกล่าวให้ด้วยความเข้มงวด ใช้อำนาจและวิธีอื่น ๆ เมื่อนักศึกษาเข้าสู่สภาพอิสระในวิทยาลัยก็จะมีความแปรปรวนระหว่างความเชื่อกับการกระทำ

ไฮด์ และ เวทติงตัน (Hyde, E. & Weathington L., 2006) ได้ศึกษาความสอดคล้องของค่านิยมชีวิตของบุคคลกับเจตคติต่องาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมชีวิตเกี่ยวกับหน้าที่การทำงาน ครอบครัว ศาสนา ตนเอง และเจตคติต่องานด้านความรู้สึกความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ความผูกพันต่อสถานที่ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับธุรกิจที่หลากหลายในภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คน เครื่องมือวัดค่านิยมเป็นแบบ checklist ข้อละ 5 ระดับ ด้านละ 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ

ส่วนเจตคติต่องานเป็นเครื่องมือแบบ Likert วิเคราะห์ข้อมูลด้วย correlation และ multiple linear regression analysis ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมชีวิตมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่องานสูง

งานวิจัยในประเทศไทย

ปิยะธิดา ทองอร่าม (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครุจำนวน 493 โรงเรียน ด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับด้วยโมเดลเชิงเส้นตรง ระดับลดหลั่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อระดับคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ สัดส่วนของนักเรียนต่อครุ สัดส่วนของนักเรียนต่อห้องเรียน ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน และปัจจัยระดับจังหวัดที่มีอิทธิพลต่อสถานศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยปริมาณการให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการจากหน่วยศึกษานิเทศก์ของจังหวัด ค่าเฉลี่ยงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากจังหวัด

พรพิพัฒน์ เพิ่มผล (2545) ศึกษารูปแบบการพัฒนานักศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ โดยวิเคราะห์ลักษณะจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ จากนักศึกษาครุชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 396 คน แล้วนำมาสร้างรูปแบบ การพัฒนานักศึกษาเพื่อส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ พบว่า ลักษณะจริยธรรมวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย ด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหม่นเพียร ความscrupulous ในวิชาชีพครุ ความยุติธรรม ความอดทน ความเมตตา ความประหยัด และความซื่อสัตย์

อะหมัด ยีสุนทรง (2546) ทำการวิจัยเชิงชั้นติดตามการวิเคราะห์สาระ จำนวน 83 รายการ และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างในทางลึกผู้ทรงคุณวุฒิและนิสิตนักศึกษา จำนวน 72 คน เพื่อนำเสนอแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาค่านิยมสำหรับนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาจำกัดรับสมบูรณ์แบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมของนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมโดยทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมไทยมุสลิมโดยทั่วไปมี 6 ประเภท คือ งานอาชีพ การเงิน ร่างกาย ครอบครัว อารมณ์ และจิตวิญญาณ กระบวนการที่ทำให้เกิดสังคมประกิจ คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการวิเคราะห์ภายในตนเอง และการบูรณาการวิชาการ และสังคม

รักชนก บุญปู (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยวิธีการวิเคราะห์พหุระดับ กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตร จำนวน 36 แห่ง ผู้บริหาร 36 คน ผู้สอน 360 คน และนักเรียน 1,080 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ ตัวแปรระดับนักเรียน 5 ตัวแปร และตัวแปรระดับโรงเรียน 17 ตัวแปร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ตัวแปร

เจตคติต่อการเรียน ตัวแปรพฤติกรรมการสอน ตัวแปรความคาดหวังในการศึกษาต่อ สำหรับ ตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ตัวแปรคุณภาพการสอนและตัวแปรระดับการศึกษาของผู้บริหาร

วัชราภรณ์ เกียรตินิบัญญາฤทธิ์ (2549) ได้วิเคราะห์ตัวแปรพหุระดับของความต้องการ จำเป็นของนักเรียนและครูที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนและครูคณิตศาสตร์ และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของความต้องการ จำเป็นพหุระดับในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนและครูที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น คือ ระดับนักเรียนและระดับชั้นเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และครูคณิตศาสตร์โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 โรงเรียน เครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูลคือ แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แบบสอบถามความต้องการจำเป็น ของนักเรียนและครู ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครองตั้งแต่ 30,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป ด้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และตัวแปรระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลทางลบคือ ด้านเจตคติต่อวิชา คณิตศาสตร์ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ และด้านความวิตกกังวล ส่วนตัวแปรระดับชั้นเรียนที่มีอิทธิพลทางบวกด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านโครงสร้างหลักสูตร

เออมอร อังกาพย์ (2549) พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการพัฒนาครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนจำนวน 720 คน และผู้บริหาร 321 คน จาก 321 โรงเรียน เครื่องมือคือ แบบสอบถามครูที่มีตัวแปรภูมิหลังบุคคล แรงจูงใจ และความต้องการพัฒนา และแบบสอบถาม ผู้บริหารที่ตัวแปรด้านสังคม และด้านองค์การ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรระดับบุคคลที่ส่งผลต่อ การพัฒนาครู คือ แรงจูงใจ ซึ่งรวมทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ส่วนตัวแปรระดับ โรงเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูคือ ตัวแปรด้านสังคม ได้แก่ กิจกรรมความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับหน่วยงานภายนอก และการนิเทศครู

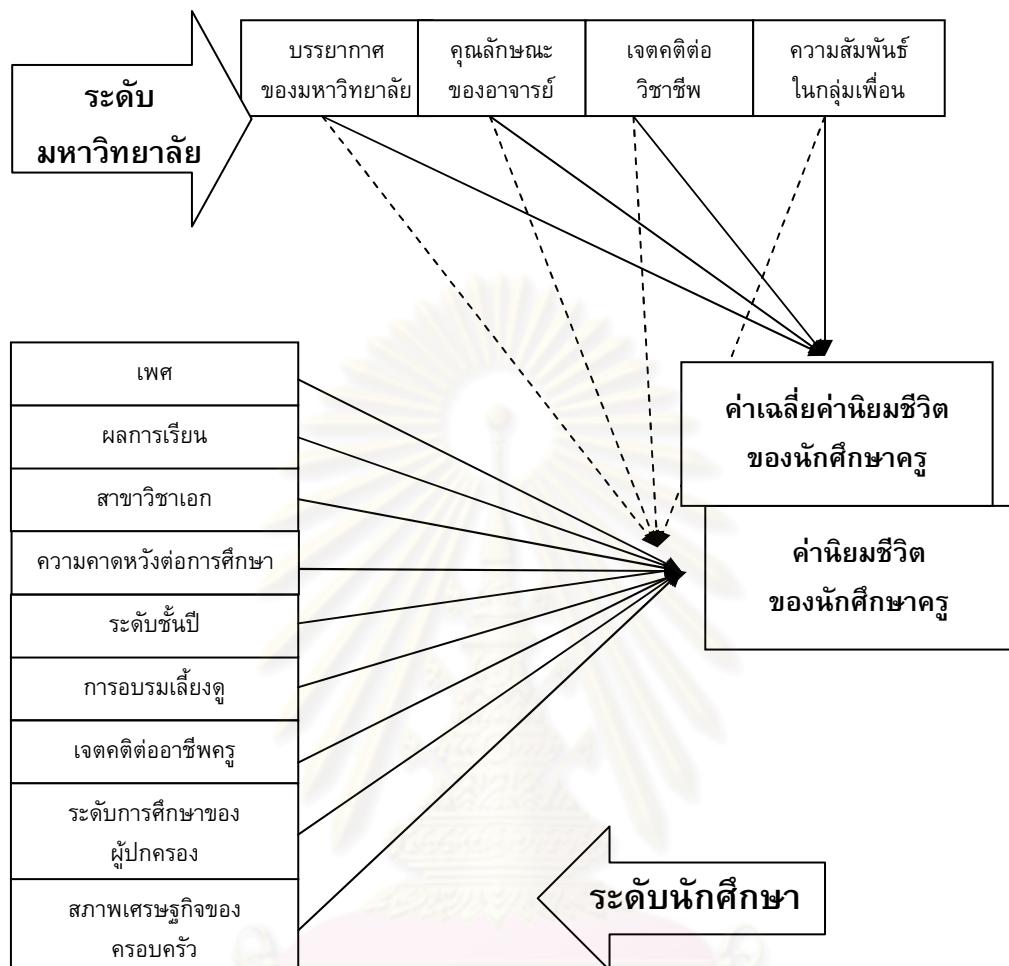
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ตัวแปรตามแนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่พบว่าลักษณะค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrumental values) ของ โรคีช ที่มี 18 รายการ ก่อตัวจากประสบการณ์ของชีวิต ผู้วิจัยจึงใช้ว่า “ค่านิยมชีวิต” ซึ่งสอดคล้องกับ บรร瓦 และเครด (Brown, D. and Crace., 2002) ที่ได้ตั้งชื่อเครื่องมือของเขาว่า life values inventory (LVI) และจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นควรเพิ่ม “ความรักธรรมชาติ” อีก 1 รายการ รวมรายการ “ค่านิยมชีวิต” ที่ใช้ในการศึกษารังนี้มี 19 รายการ ส่วนการศึกษาตัวแปรอิสระที่มี อิทธิพลต่อค่านิยมชีวิต พบร่วมกับ 3 ระดับ คือ ระดับนักศึกษา ระดับสถานศึกษา และระดับสังคม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาภักดิกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาครุฑุระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยจึงศึกษาด้วยแบบอิสระที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตในสองระดับคือระดับนักศึกษา และระดับมหาวิทยาลัยมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับค่านิยมชีวิต และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิต ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยตัวอิสระมีสองระดับ คือ ระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งระดับนักศึกษา คือ ภูมิหลังของนักศึกษา ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลการศึกษา ระดับชั้นปี ความคาดหวังต่อการศึกษา เจตคติต่ออาชีพครุ การอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และตัวแปรระดับมหาวิทยาลัยคือ คุณลักษณะของมหาวิทยาลัย ได้แก่ บรรยายกาศ ของมหาวิทยาลัย คุณลักษณะของอาจารย์ เจตคติต่อวิชาชีพของอาจารย์ และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรสามารถเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 2.3

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

ศูนย์วิทยทรัพยากร
แผนภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�หาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrumental values) ตามแนวคิดของ โรเกช (Rokeach, 1973) ตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมชีวิตด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural equation model : LISREL) การวัดและประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุรุ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ โดยใช้โปรแกรมเอชแอลเอ็ม (hierarchical linear model: HLM)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะที่ดำเนินการสอนหลักสูตรทางด้านการศึกษา ในที่นี้ หมายถึง คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ หรือวิทยาลัยการฝึกหัดครุมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ปีการศึกษา 2553 ทั้งหมด 40 แห่ง จำแนกตามกลุ่มภาค 4 กลุ่ม คือ กลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 แห่ง กลุ่มภาคกลาง 15 แห่ง และกลุ่มภาคใต้ 5 แห่ง จำนวนนักศึกษา 44,114 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม แอร์ และคณะ (Hair and other, 1998. อ้างจาก นงลักษณ์ วิรชัย. 2542) ที่เสนอให้ใช้กฎทั่วไป (rule of thumb) นักสถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุใช้กันมาก คือ 10-20 คนต่อตัวแปร ในการวิจัยหนึ่งตัวแปร การวิจัยนี้มีตัวแปรระดับนักศึกษา จำนวน 9 ตัวแปร และตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 4 ตัวแปร สำหรับระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นระดับที่สองได้ยึดตามเกณฑ์ เครฟ (Kref, 1996) ที่เห็นว่าควรมีอย่างน้อย 30 กลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้คือ 30 มหาวิทยาลัย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างระดับนักศึกษาใช้จำนวน 1,324 คน ระดับมหาวิทยาลัยใช้ข้อมูลจากสามแหล่ง คือ อาจารย์จำนวน 442 คน เจ้าหน้าที่จำนวน 147 คน และชุมชนจำนวน 145 คน เลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1.1 แบ่งกลุ่มภาคตามสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ภาคเหนือ มีมหาวิทยาลัยราชภัฏ 8 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีมหาวิทยาลัยราชภัฏ 12 แห่ง ภาคกลาง มีมหาวิทยาลัยราชภัฏ 15 แห่ง ภาคใต้มีมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 แห่ง รวม 40 แห่ง

1.2 สูงมหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละกลุ่มภาค โดยการสูงอย่างง่ายตามสัดส่วน ดังนี้ กลุ่มภาคเหนือ 6 แห่ง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง กลุ่มภาคกลาง 12 แห่ง และ กลุ่มภาคใต้ 4 แห่ง รวมแล้วได้ 30 มหาวิทยาลัย

1.3 สูงอาจารย์ที่สังกัดคณะกรรมการคุรุศาสตร์หรือวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยละ 15 คน รวม 450 คน ได้รับข้อมูลกลับคืนมา 442 ฉบับ

1.4 สูงเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ สำนักงาน และบริการ มหาวิทยาลัยละ 5 คน รวม 150 คน ได้ข้อมูลกลับคืนมา 147 ฉบับ

1.5 ใช้สาขาวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกสาขาวิชาที่เปิดสอน สูงนักศึกษาจากทุกสาขาวิชาของแต่ละมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกระจายทุกระดับชั้นปี มหาวิทยาลัยละ 50 คน รวม 1,500 คน ได้รับข้อมูลกลับคืนมา 1,324 ฉบับ

1.6 สูงประชาชนในชุมชนรอบมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยละ 5 คน รวม 150 คน ได้รับข้อมูลกลับคืนมา 145 ฉบับ

รายละเอียดการสูงตัวอย่าง ดังตารางที่ 3.1

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการหาคุณภาพของเครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ เลือกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา 390 คน อาจารย์ 45 คน เจ้าหน้าที่ 65 คน และชุมชน 45 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้ให้ข้อมูล ปีการศึกษา 2553 จำแนกรายภาคและรายมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ	ประชากร นักศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง			
		นักศึกษา	อาจารย์	เจ้าหน้าที่	ชุมชน
ภาคเหนือ	7,611	298	88	29	28
1. เชียงราย	1,243	50	13	5	4
2. อุตรดิตถ์	1,332	49	15	5	5
3. กำแพงเพชร	556	49	15	5	5
4. นครสวรรค์	1,051	50	15	5	5
5. พิบูลสงคราม	1,080	50	15	4	5
6. เพชรบูรณ์	875	50	15	5	4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16,478	387	116	40	39
7. มหาสารคาม	1,642	49	14	5	5
8. เลย	1,023	40	15	5	5
9. สกลนคร	2,094	50	14	5	5
10. อุดรธานี	1,486	50	13	5	5
11. นครราชสีมา	2,648	50	15	5	5
12. สุรินทร์	956	50	15	5	5
13. อุบลราชธานี	893	50	15	5	5
14. ชัยภูมิ	2,063	50	15	5	4
ภาคกลาง	4,786	459	178	58	58
15. ชลบุรี	798	25	15	5	5
16. บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	887	46	15	5	5
17. พระนคร	1,388	46	15	4	5
18. สวนสุนันทา	833	43	15	5	5
19. ราชบุรี	515	38	15	5	5
20. วไลลักษณ์	420	31	15	5	4
21. เพชรบุรี	856	32	15	4	4
22. พระนครศรีอยุธยา	484	40	14	5	5
23. รำไพพรรณี	782	49	14	5	5
24. กาญจนบุรี	597	38	15	5	5
25. นครปฐม	237	40	15	5	5
26. เพชรบูรณ์	819	31	15	5	5
ภาคใต้	7,393	180	60	20	20
27. นครศรีธรรมราช	1,345	41	15	5	5
28. ภูเก็ต	1,675	49	15	5	5
29. สงขลา	1,144	41	15	5	5
30. สุราษฎร์ธานี	1,263	49	15	5	5
รวม		1,324	442	147	145

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามโครงสร้างของตัวแปรสำหรับใช้ในการวิเคราะห์พหุระดับสองระดับ คือ ระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ตัวแปรระดับนักศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระ คือ กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับชั้นปี ความคาดหวังต่อการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู เจตคติต่ออาชีพครู ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

1.2 ตัวแปรตาม คือ ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู

2. ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ กลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย ได้แก่ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย คุณลักษณะของอาจารย์ เจตคติต่อวิชาชีพของอาจารย์ และ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

3. ตัวแปรตาม คือ ค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ และแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ และแบบสอบถามสำหรับบุคคล รายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ใช้สำหรับวัดตัวแปรตามและ ตัวแปรระดับนักศึกษา มี 6 ตอน คือ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ลักษณะค่าตอบแทน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ เกรดเฉลี่ย ความคาดหวังต่อการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับชั้นปี ระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว

1.2 แบบสำรวจรายการค่านิยมชีวิต 19 รายการ ประกอบด้วย ความทะเยอทะยาน ความใจกว้าง ความสามารถในการทำงาน ความสดชื่น ความสะอาด ความกล้า ความเมตตา ความช่วยเหลือ ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความเป็นอิสระ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรัก ความ nobon nobon ความสุภาพ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความรัก ธรรมชาติ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ รายการละ 5-7 ข้อความ รวม 114 ข้อความ

1.3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ลักษณะข้อความที่เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อนักศึกษาของผู้ปกครอง 4 ด้าน คือ การควบคุม การเป็นตัวอย่าง การให้รางวัล และการลงโทษ และแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 22 ข้อ

1.4 แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครูเป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ลักษณะของข้อความเป็นข้อความที่สอบถามความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการยอมรับคุณค่าของอาชีพครูในด้านลักษณะการสอน สถานภาพของครู คุณธรรมของครู และบุคลิกภาพของครู จำนวน 25 ข้อ

1.5 แบบสอบถามความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อน เป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตรฐานค่า 5 ระดับ เป็นข้อความที่สอบถามถึงระดับความสัมพันธ์ ขนาดของกลุ่มเพื่อน ความสนใจของกลุ่ม และกิจกรรมของกลุ่ม จำนวน 20 ข้อ

1.6 แบบสอบถามคุณลักษณะของอาจารย์ เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ เป็นข้อความที่สอบถามความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักศึกษาต่อความสัมพันธ์ เป็นกันเอง การเข้าถึงอาจารย์ และการสละเวลาให้แก่นักศึกษา จำนวน 20 ข้อ

2. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ เป็นแบบสอบถามตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย มี 3 ตอน ได้แก่

2.1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

2.2 แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ เป็นข้อความที่สอบถามความรู้สึกหรือความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการยอมรับคุณค่าของอาชีพในด้านลักษณะการสอน สถานภาพของอาจารย์ คุณธรรมของอาจารย์ และบุคลิกภาพของอาจารย์ จำนวน 25 ข้อ

2.3 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ข้อความถึงสภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัยที่เป็นผลมาจากการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน จำนวน 25 ข้อ

3. แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ เป็นแบบสอบถามตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย มี 2 ตอน ได้แก่

3.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

3.2 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ข้อความถึงสภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัยที่เป็นผลมาจากการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน จำนวน 25 ข้อ

4. แบบสอบถามสำหรับชุมชน เป็นแบบสอบถามตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย มี 2 ตอน ได้แก่

4.1 ข้อมูลทั่วไปของชุมชน เป็นแบบตรวจสอบรายการ

4.2 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย เป็นแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ข้อความถึงสภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัยที่เป็นผลมาจากการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน จำนวน 25 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดนิยามกรอบแนวคิดในการวิจัย และโครงสร้างของตัวแปร

2. การระบุองค์ประกอบของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ และวิธีการระบุองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกจากผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิตครุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน

2.2 วิธีการ นำตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมด 25 ตัวแปร (ตาราง 2.3) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาว่า ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเมื่อนำมาสังเคราะห์ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นแล้ว พบว่า มี 19 รายการ ประกอบด้วย ความทะเยอทะยาน ความใจกว้าง ความสามารถในการทำงาน ความสดชื่น ความสะอาด ความกล้า ความเมตตา ความช่วยเหลือ ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความเป็นอิสระ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรัก ความ noborn ความสุภาพ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความรักธรรมชาติ

3. นำตัวแปรที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้ว 19 รายการ มาเขียนเป็นข้อคำถามตามนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นจัดฉบับเป็นแบบสอบถาม (ฉบับร่าง)

4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ หลังจากปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเข้าใจในการผลิตครุจำนวน 7 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากนั้น จึงปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม คือ ค่าอำนาจจำแนก ด้วยเทคนิค 27% โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนก (*t-test*) ที่มีค่า *t-test* ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป และค่าความเที่ยง (*reliability*) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลfaของ ครอนบาก (Cronbach's Alpha Coefficient) รายละเอียดของแต่ละฉบับ ดังนี้

5.1 ฉบับที่ 1 สำหรับนักศึกษา เก็บข้อมูล 390 ตัวอย่าง แบ่งใช้หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง 238 ตัวอย่าง ใช้เคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ 390 ตัวอย่าง

5.2 ฉบับที่ 2 สำหรับอาจารย์ เก็บข้อมูล 45 ตัวอย่าง ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง

5.3 ฉบับที่ 3 สำหรับเจ้าหน้าที่ เก็บข้อมูล 65 ตัวอย่าง ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง

5.4 ฉบับที่ 4 สำหรับชุมชน เก็บข้อมูล 45 ตัวอย่าง ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง

รายละเอียดคุณภาพของเครื่องมือ ดังตาราง 3.2

ตารางที่ 3.2 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ฉบับที่/ตอน	จำนวน ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ค่าความเที่ยง	หมายเหตุ
1 ฉบับนักศึกษา				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	10	-	-	-
ตอนที่ 2 ค่านิยมชีวิต	114	0.00-13.77	0.93	เลือก 52 ข้อ
ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดู	22	2.21-8.50	0.65	เลือก 15 ข้อ
ตอนที่ 4 เจตคติต่ออาชีพครู	25	0.17-17.01	0.88	เลือก 20 ข้อ
ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	20	1.76-11.37	0.69	เลือก 15 ข้อ
ตอนที่ 6 คุณลักษณะของอาจารย์	20	0.87-12.61	0.84	เลือก 18 ข้อ
2 ฉบับอาจารย์				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	4	-	-	-
ตอนที่ 2 เจตคติต่อวิชาชีพ	25	0.23-9.38	0.92	เลือก 20 ข้อ
ตอนที่ 3 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย	25	2.15-10.13	0.97	เลือก 20 ข้อ
3 ฉบับเจ้าหน้าที่				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	4	-	-	-
ตอนที่ 2 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย	25	3.78-9.92	0.96	เลือก 20 ข้อ
4. ฉบับชุมชน				
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	4	-	-	-
ตอนที่ 2 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย	25	2.71-8.25	0.89	เลือก 20 ข้อ

จากตารางที่ 3.2 พบร่วมกันว่า แบบสอบถามทุกฉบับและทุกตอนเมื่อคัดเลือกจากค่าอำนาจจำแนกที่มีค่า $t > 2$ มีจำนวนเพียงพอและอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก ส่วนค่าความเที่ยงส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี มีเฉพาะฉบับที่ 1 ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดู และตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมีค่าความเที่ยงในเกณฑ์พอใช้ (รายละเอียดรายข้อตามภาคผนวก ก)

สำหรับฉบับที่ 1 ตอนที่ 2 ค่านิยมชีวิต ซึ่งเป็นตัวแปรตาม จำนวน 114 ข้อ เนื่องจากเป็นการพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 ตัวอย่าง วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ดังนั้นการพิจารณาคัดเลือกข้อความของค่านิยมชีวิต จึงใช้เกณฑ์การพิจารณาจากค่าน้ำหนักขององค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ประกอบกับการพิจารณาค่าอำนาจจำแนกที่มีค่า $t-test > 2$ ด้วย ได้จำนวน 13 องค์ประกอบ และ 52 ข้อ เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย แล้วจึงตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (second order factor) รายละเอียดสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ ทั้งการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้นำเสนอในบทที่ 4 ตอนที่ 2

ส่วนค่าความเที่ยงของแบบสอบถามค่านิยมชีวิต ได้วัดระหัสจำแนกรายองค์ประกอบ และภาพรวม ทั้งการทดลองเครื่องมือ 19 องค์ประกอบ จำนวน 114 ข้อ และการพัฒนาโครงสร้าง 13 องค์ประกอบ จำนวน 52 ข้อ ดังตาราง ที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ค่าความเที่ยงของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�หาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ ประกอบที่	ทดลองเครื่องมือ		พัฒนาโครงสร้าง	
	ชื่องค์ประกอบ	Alpha	ชื่องค์ประกอบ	Alpha
1	ความเที่ยงของค่านิยมชีวิต	0.58	ความเที่ยงของค่านิยมชีวิต	0.49
2	ความเชื่อในตัวเอง	0.49	ความสามารถในการทำงาน	0.50
3	ความสามารถในการทำงาน	0.47	ความมีชีวิตชีวา	0.52
4	ความสอดคล้อง	0.39	ความเมตตา	0.70
5	ความสะอาด	0.43	ความซื่อสัตย์	0.64
6	ความกล้า	0.23	จิตนาการ	0.66
7	ความเมตตา	0.53	ความมีสติปัญญา	0.76
8	ความช่วยเหลือ	0.59	ความมีเหตุผล	0.69
9	ความซื่อสัตย์	0.43	ความรัก	0.57
10	จิตนาการ	0.23	ความสุภาพอ่อนน้อม	0.84
11	ความเป็นอิสระ	0.53	ความรับผิดชอบ	0.68
12	ความมีสติปัญญา	0.59	การควบคุมตนเอง	0.68
13	ความมีเหตุผล	0.76	ความรักธรรมชาติ	0.78
14	ความรัก	0.17		
15	ความนอบน้อม	0.58		
16	ความสุภาพ	0.79		
17	ความรับผิดชอบ	0.63		
18	การควบคุมตนเอง	0.60		
19	ความรักธรรมชาติ	0.67		
ค่านิยมชีวิต		0.93	ค่านิยมชีวิต	0.94

จากตารางที่ 3.3 พบว่า ค่าความเที่ยงของค่านิยมชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งในการทดลองใช้เครื่องมือ และการพัฒนาโครงสร้าง เมื่อจำแนกรายองค์ประกอบพบว่า การพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตมีค่าความเที่ยงสูงกว่าการทดลองเครื่องมือ

6. จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ ดังนี้

ตารางที่ 3.4 แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ฉบับ / ตอน	จำนวนข้อ
1 ฉบับนักศึกษา	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	10
ตอนที่ 2 ค่านิยมชีวิต	52
ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดู	15
ตอนที่ 4 เจตคติต่ออาชีพครุ	20
ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	15
ตอนที่ 6 คุณลักษณะของอาจารย์	18
2 ฉบับอาจารย์	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	4
ตอนที่ 2 เจคติต่อวิชาชีพ	20
ตอนที่ 3 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย	20
3 ฉบับเจ้าหน้าที่	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	4
ตอนที่ 2 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย	20
4. ฉบับชุมชน	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	4
ตอนที่ 2 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย	20

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากตัวแปรมีทั้งตัวแปรต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง จึงต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ตัวแปรจัดไม่ต่อเนื่องของตัวแปรอิสระ ใช้วิธีทำเป็นตัวแปรหุ่น

1.2 ตัวแปรต่อเนื่องของตัวแปรอิสระ การอบรมเลี้ยงดูที่ต้องจำแนกเป็นการเลี้ยงดู 3 แบบ ด้วยการรวมข้อที่เป็นการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบ และพิจารณาว่าในแต่ละตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยแบบใดสูงสุด กำหนดให้ตัวอย่างนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูตามค่าที่สูงสุดของแบบ การอบรมเลี้ยงดู จากนั้นเมื่อกำหนดได้ว่าแต่ละตัวอย่างได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแล้ว จึงมากำหนดให้เป็นตัวแปรหุ่น ส่วนตัวแปรต่อเนื่องอื่น ๆ สามารถดำเนินการวิเคราะห์ได้เลย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

2.1 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน เป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย

2.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู ทั้งภาพรวมของค่านิยมชีวิต และรายด้าน เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า เพื่อความสะดวกในการตีความ จึงนำเสนอในรูปค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มีค่านิยมชีวิตระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีค่านิยมชีวิตระดับมาก
2.50 - 3.49	มีค่านิยมชีวิตระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีค่านิยมชีวิตระดับน้อย
1.00 - 1.49	มีค่านิยมชีวิตระดับน้อยที่สุด

2.3 วิเคราะห์ค่าสถิติ เพื่อตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมของนักศึกษาครูด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural equation model : LISREL) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

2.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ เอชแอลเอ็ม (hierarchical linear model: HLM) ดังโมเดลการวิเคราะห์

โมเดลระดับนักศึกษา

$$Y_{ij} = B_{0j} + B_{1j}X_{1ij} + B_{2j}X_{2ij} + B_{3j}X_{3ij} + B_{4j}X_{4ij} + B_{5j}X_{5ij} + B_{6j}X_{6ij} \\ + B_{7j}X_{7ij} + B_{8j}X_{8ij} + B_{9j}X_{9ij} + R_{ij}$$

โมเดลระดับมหาวิทยาลัย

$$B_{0j} = G_{00} + G_{01}(Z_{1j}) + G_{02}(Z_{2j}) + G_{03}(Z_{3j}) + G_{04}(Z_{4j}) + U_{0j}$$

$$B_{1j} = G_{10} + G_{11}(Z_{1j}) + G_{12}(Z_{2j}) + G_{13}(Z_{3j}) + G_{14}(Z_{4j}) + U_{1j}$$

...

B_{9j}

เมื่อ

Y_{ij} คือ ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู

B_{0j} คือ ค่าเฉลี่ยของค่านิยมชีวิตนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

$B_{1j} - B_{9j}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

$X_{1ij} - X_{9ij}$ คือ ตัวแปรอิสระระดับนักศึกษาจำนวน 9 ตัว

R_{ij} คือ ค่าความคลาดเคลื่อนหรือส่วนที่เหลือระดับนักศึกษา

$Z_{1j} - Z_{4j}$ คือ ตัวแปรอิสระระดับมหาวิทยาลัยจำนวน 4 ตัว

U_{ij} คือ ค่าความคลาดเคลื่อนหรือส่วนที่เหลือระดับมหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�หาวิทยาลัยราชภัฏได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามประการ คือ ประการแรก คือ เพื่อพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural equation relationship: LISREL) ประการที่สอง เพื่อวัดและประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานและเกณฑ์การตัดสินระดับค่านิยมชีวิต และประการสุดท้ายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น (hierarchical linear model: HLM) ในการนี้ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน3

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 3 การประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4.1 การวิเคราะห์ขั้นโมเดลศูนย์ (null model)

4.2 การวิเคราะห์ขั้นโมเดลอ่ายง่าย (simple model)

4.3 การวิเคราะห์ขั้นโมเดลสมมติฐาน (hypothetical model)

เพื่อให้มีความเข้าใจในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ประกอบการนำเสนอ ดังนี้

LIFE	หมายถึง	ตัวแปรค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ
FEMALE	หมายถึง	ตัวแปรที่แสดงความเป็นเพศหญิงของนักศึกษาครุ
PRO	หมายถึง	ตัวแปรแสดงภูมิหลังของนักศึกษาครุเกี่ยวกับสาขาวิชาเอกที่ศึกษา
MPRO	หมายถึง	ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาสาขาวิชาเอกคณิต-วิทย์
LPRO	หมายถึง	ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาสาขาวิชาเอกภาษา-
ELS	หมายถึง	ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

CLASS1	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1
CLASS2	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2
CLASS3	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3
CLASS4	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4
CLASS5	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 5
GPX	หมายถึง	ตัวแปรแสดงภูมิหลังของนักศึกษาเกี่ยวกับเกรดเฉลี่ย
LGPX	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.51
MGPX	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.00
HGPX	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00
GOAL	หมายถึง	ตัวแปรแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่เกี่ยวกับความคาดหวังทางการศึกษา
BACH	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่คาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาตรี
MASTER	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่คาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท
DOCTOR	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่คาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาเอก
PARED	หมายถึง	ตัวแปรแสดงภูมิหลังของนักศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ปกครอง
LPARED	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปริญญาตรี
MPARED	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
HPARED	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา
INCOME	หมายถึง	ตัวแปรแสดงภูมิหลังของนักศึกษาเกี่ยวกับรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง
LINCOME	หมายถึง	ตัวแปรทุนแสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,001 บาท

	MINCOME	หมายถึง ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท
	HINCOME	หมายถึง ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท
TAKE1	หมายถึง ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบประชาธิบัติ	
TAKE2	หมายถึง ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเข้มงวด	
TAKE3	หมายถึง ตัวแปรที่แสดงภูมิหลังของนักศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยให้ลุลเลย	
SATTI	หมายถึง ตัวแปรแสดงภูมิหลังของนักศึกษาเกี่ยวกับเจตคติต่ออาชีพครุ	
TATTI	หมายถึง ตัวแปรแสดงเจตคติต่ออาชีพของอาจารย์	
LATENT	หมายถึง ตัวแปรแสดงคุณลักษณะของอาจารย์	
ATMOS	หมายถึง ตัวแปรแสดงบรรยากาศของมหาวิทยาลัย	
FRIEND	หมายถึง ตัวแปรแสดงความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษา	

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอเป็นสองระดับ คือ ระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระดับนักศึกษา

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 1,324 คน มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน โดยจำแนกตัวแปร เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาที่ศึกษา ระดับชั้นปี ความคาดหวังต่อการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู เจตคติต่ออาชีพครุ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ได้นำเสนอด้วยจำนวนและค่าร้อยละ ส่วนตัวแปรที่มีระดับค่าการวัดแบบอันตรภาคชั้น (interval scale) ได้นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าพิสัย (range) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าความเบี้ยว (skewness) และค่าความโถง (kurtosis) ดังตารางที่ 4.1-4.2

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของตัวแปรไม่ต่อเนื่องระดับนักศึกษา

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ภาค		
เหนือ	298	22.50
ตะวันออกเฉียงเหนือ	387	29.20
กลาง	431	32.60
ใต้	208	15.70
เพศ		
ชาย	392	29.60
หญิง	932	70.40
เกรดเฉลี่ย		
น้อยกว่า 2.51	327	24.70
2.51-3.00	509	38.40
มากกว่า 3.00	488	36.90
สาขาวิชาเอกที่ศึกษา		
วิทย์-คณิต	383	28.90
ภาษา-สังคม	467	35.30
สาขาวิชาอื่น ๆ	474	35.80
ระดับชั้นปีที่ศึกษา		
ปีที่ 1	282	21.30
ปีที่ 2	317	23.90
ปีที่ 3	263	19.90
ปีที่ 4	291	22.00
ปีที่ 5	171	12.90
ความคาดหวังต่อการศึกษา		
ปริญญาตรี	328	24.80
ปริญญาโท	724	54.70
ปริญญาเอก	272	20.50
การอบรมเรียนดู		
แบบประชาธิบัติ	1,005	75.91
แบบเข้มงวด	187	14.12
แบบปล่อยละเลย	132	9.97
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ประถมศึกษา	647	48.90
มัธยมศึกษา	349	26.40
สูงกว่ามัธยมศึกษา	328	24.80

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของตัวแปรไม่ต่อเนื่องระดับนักศึกษา (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว		
น้อยกว่า 20,000 บาท	674	50.90
20,001-30,000 บาท	323	24.40
มากกว่า 30,000 บาท	327	24.70
รวม	1,324	100.00

จากตาราง 4.1 พบร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาทั้ง 4 กลุ่มภาค มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือระหว่างร้อยละ 15.70-32.60 โดยภาคกลางมีจำนวนมากที่สุด และภาคใต้มีจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายประมาณสองเท่า นักศึกษามีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.00 มีจำนวนใกล้เคียงกับเกรดเฉลี่ยที่มากกว่า 3.00 ซึ่งมากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.51 สาขาวิชาที่ศึกษาระหว่าง สาขาวิทย์-คณิต ภาษา-สังคม และสาขาวิชาเอกอื่น ๆ มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ระดับชั้นปีที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่นั้น นักศึกษากำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีจำนวนมากที่สุด ส่วนจำนวนน้อยที่สุดคือนักศึกษาชั้นปีที่ 5 โดยที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีจำนวนใกล้เคียงกัน ขณะที่ตัวแปรความคาดหวังต่อการศึกษาของนักศึกษา พบร่วมกัน นักศึกษามีคาดหวังที่จะศึกษาถึงระดับปริญญาโทมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาที่คาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อยที่สุด โดยสามในสี่ของนักศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมีจำนวนมากกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเล็กน้อย

สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับด้านผู้ปกครองของนักศึกษา พบร่วมกัน ผู้ปกครองของนักศึกษาส่วนมากมีการศึกษาสูงสุดคือ ระดับประถมศึกษา และมีการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกับมีการศึกษาสูงสุดในระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา สำหรับสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวของนักศึกษา ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 50.90 และครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีจำนวนใกล้เคียงกับครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่อเนื่องระดับนักศึกษา

ตัวแปร	ค่าสถิติพื้นฐาน						
	Mean	S.D.	Range	Min	Max	Sk	Ku
เจตคติต่ออาชีพครู	4.17	0.55	2.35	2.65	5.00	-0.60	-0.49

จากตาราง 4.2 พบร้า เจตคติต่ออาชีพครูของนักศึกษาครูมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย โดยที่ข้อมูลมีช่วงระหว่างค่าเฉลี่ยต่ำสุด และค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับปานกลาง

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู

ผู้จัดนำเสนอค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู ตามโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ที่พบว่ามีจำนวน 13 องค์ประกอบ และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง โดยนำเสนอค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าพิสัย (range) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าความเบี้ยว (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติพื้นฐานของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกรายด้าน (องค์ประกอบ)

องค์ประกอบ	ค่าสถิติพื้นฐาน						
	Mean	S.D.	Range	Min	Max	Sk	Ku
1. ความทะเยอทะยาน	3.26	0.60	3.50	1.50	5.00	0.14	0.00
2. ความสามารถในการทำงาน	3.83	0.55	3.00	2.00	5.00	0.04	-0.37
3. ความมีชีวิตชีวา	4.23	0.58	3.00	2.00	5.00	-0.73	0.09
4. ความเมตตา	3.86	0.71	3.25	1.75	5.00	-0.56	-0.22
5. ความซื่อสัตย์	3.42	0.77	4.00	1.00	5.00	-0.35	-0.17
6. จินตนาการ	3.52	0.78	4.00	1.00	5.00	-0.35	0.02
7. ความมีสติปัญญา	3.62	0.81	4.00	1.00	5.00	-0.56	-0.11
8. ความมีเหตุผล	3.40	0.73	4.00	1.00	5.00	-0.34	0.22
9. ความรัก	3.83	0.64	3.75	1.25	5.00	-0.29	-0.52
10. ความสุภาพอ่อนน้อม	3.80	0.91	4.00	1.00	5.00	-0.61	-0.40
11. ความรับผิดชอบ	3.48	0.71	4.00	1.00	5.00	-0.50	-0.00
12. การควบคุมตนเอง	3.47	0.80	4.00	1.00	5.00	-0.30	-0.38
13. ความรักธรรมชาติ	3.90	0.93	4.00	1.00	5.00	-0.74	-0.23

จากตารางที่ 4.3 พบร้า ค่าเฉลี่ยของค่านิยมชีวิตทั้ง 13 องค์ประกอบ มีระดับใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก การกระจายของข้อมูลทั้ง 13 องค์ประกอบมีการกระจายที่ใกล้เคียงกันในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีช่วงระหว่างค่าเฉลี่ยสูงสุดและค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานระดับมหาวิทยาลัย

2.1 ข้อมูลพื้นฐานระดับมหาวิทยาลัย

ผู้จัดได้เก็บรวบรวมข้อมูลระดับมหาวิทยาลัยจากสามแหล่ง คือ อาจารย์เจ้าหน้าที่ และชุมชน จำแนกเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ตัวแปร เพศ ตำแหน่ง และการศึกษา นำเสนอเป็นจำนวนและร้อยละ ส่วนตัวแปรที่มีระดับค่าการวัดแบบอันตรภาคชั้น (interval scale) ได้นำเสนอค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าพิสัย (range) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ความเบี้ยว (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ดังตารางที่ 4.4-4.5

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของตัวแปรไม่ต่อเนื่องระดับมหาวิทยาลัย

ตัวแปร	อาจารย์		เจ้าหน้าที่		ชุมชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	175	39.59	35	23.81	54	37.24
หญิง	267	60.41	112	76.19	91	62.76
ตำแหน่ง						
อาจารย์	322	72.85	-	-	-	-
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	103	23.30	-	-	-	-
รองศาสตราจารย์	17	3.85	-	-	-	-
การศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	18	12.24	84	57.93
ปริญญาตรี	-	-	101	68.71	54	37.24
ปริญญาโท	-	-	28	19.05	7	4.83
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-
รวม		442	147	145		

จากตาราง 4.4 พบร้า กลุ่มตัวอย่างระดับมหาวิทยาลัยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทุกแหล่ง ทั้งนี้กกลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด และตำแหน่งศาสตราจารย์มีจำนวนน้อยที่สุด สำหรับการศึกษาของเจ้าหน้าที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด ในขณะที่ชุมชน มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมากที่สุด

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปรต่อเนื่องระดับมหาวิทยาลัย

ตัวแปร	ค่าสถิติพื้นฐาน						
	Mean	S.D.	Range	Min	Max	Sk	Ku
ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน	3.64	0.51	2.80	2.20	5.00	0.21	-0.45
คุณเล็กชະนะของอาจารย์	3.75	0.59	3.17	1.83	5.00	-0.06	-0.15
บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย	3.27	0.61	3.60	1.40	5.00	-0.14	-0.19
เจตคติต่ออาชีพของอาจารย์	3.77	0.54	3.00	2.00	5.00	-0.09	-0.13

จากตาราง 4.5 พบว่า ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย 4 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันในระดับมาก ยกเว้นค่าเฉลี่ยบรรยายกาศของมหาวิทยาลัยมีระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยระดับน้อยที่สุด โดยที่ทั้ง 4 ตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน ส่วนช่วงระหว่างค่าเฉลี่ยสูงสุดและค่าเฉลี่ยต่ำสุดของตัวแปร ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน คุณเล็กชະนะของอาจารย์ และเจตคติต่ออาชีพของอาจารย์มีช่วงที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ตัวแปรบรรยายกาศของมหาวิทยาลัยมีช่วงระหว่างค่าเฉลี่ยสูงสุดและค่าเฉลี่ยต่ำสุดมีขนาดมากที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในการวิเคราะห์โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และตรวจสอบโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้าง เชิงเส้น (linear structural equation relationship: LISREL) โดยการนำเสนอตามลำดับของ การวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (EFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (exploratory factor analysis)

ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาตัวแปรค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ ตามโครงสร้างจากแนวคิดของโรคีช (Rokeach, 1973) ซึ่งเป็นค่านิยมที่เป็นวิถีปฏิบัติ (instrumental values) และจากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตครุ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) สถาดองค์ประกอบแบบองค์ประกอบหลัก (principal component) เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรสัมเกตได้จำนวน 114 ตัวแปร จาก 19 รายการ (องค์ประกอบ) มีกี่องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากค่าไอกenen (eigenvalues) ตั้งแต่ 1 ขึ้นไป และค่าร้อยละของความแปรปรวน แล้วหมุนแกนแบบแวริเมกซ์ (varimax) เพื่อพิจารณาหนักองค์ประกอบ (factor loading) ที่นำมาใช้ในการจัดกลุ่มโครงสร้าง

1.1 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

เนื่องจากข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญของการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ ตัวแปรที่สังเกตได้ต้องมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ในการตรวจสอบเบื้องต้นว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กัน หรือไม่ ผู้วิจัยตรวจสอบด้วยค่า Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.835 ซึ่งมีความหมายที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบในระดับดีมาก และทดสอบค่า Bartlett's Test of Sphericity พนว่ามีค่า $\chi^2 = 27396.195$, df = 6441, p = .000 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญและสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

1.2 การสกัดองค์ประกอบ

ในการสกัดองค์ประกอบเพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรสังเกตได้ 114 ตัวแปร มีกี่องค์ประกอบ ด้วยการสกัดองค์ประกอบแบบองค์ประกอบหลัก (principal component) จากนั้นพิจารณาจากค่าไอกenen (eigenvalues) ที่มีค่าตั้งแต่ 1 ขึ้นไป และค่าว้อยละของความแปรปรวน ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าไอกenen และร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�หาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ประกอบ	ค่าไอกenen	ร้อยละของความแปรปรวน	องค์ประกอบ	ค่าไอกenen	ร้อยละของความแปรปรวน
1	23.290	15.937	17	1.531	1.677
2	8.425	2.801	18	1.514	1.640
3	3.186	2.608	19	1.482	1.636
4	2.918	2.563	20	1.450	1.627
5	2.635	2.317	21	1.353	1.618
6	2.460	2.137	22	1.323	1.607
7	2.031	2.083	23	1.296	1.593
8	2.147	2.045	24	1.248	1.590
9	2.050	1.935	25	1.230	1.571
10	1.916	1.928	26	1.170	1.570
11	1.842	1.919	27	1.146	1.553
12	1.832	1.818	28	1.132	1.450
13	1.765	1.792	29	1.086	1.416
14	1.699	1.729	30	1.037	1.402
15	1.585	1.725	31	1.027	1.391
16	1.549	1.682	32	1.000	1.239

ร้อยละของความแปรปรวนสะสม 71.600

จากตารางที่ 4.6 พบร ค่าไอกenenที่มีค่าตั้งแต่ 1 ขึ้นไปมี 32 องค์ประกอบ โดยค่าไอกenenขององค์ประกอบแรกมีค่ามากที่สุด คือ 23.290 องค์ประกอบรองลงมา มีค่าลดหลั่นกันตามลำดับตั้งแต่ 8.425-1.00 ส่วนค่าร้อยละของความแปรปรวนในองค์ประกอบแรกมีค่าสูงสุด คือ 15.937 นอกจานนี้มีค่าร้อยละของความแปรปรวนระหว่าง ระหว่าง 2.801-1.239 ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ทั้งนี้สามารถถือวิทยาค่าความแปรปรวนทั้งหมด ได้ร้อยละ 71.600

1.3 หมุนแกนองค์ประกอบ

ในการหมุนแกนองค์ประกอบ เป็นการทำให้ค่าหนักองค์ประกอบ (factor loading) ของตัวแปรมีค่ามากขึ้นหรือลดลง จนกระทั่งทำให้ทราบว่าตัวแปรนั้นควรจะอยู่ในองค์ประกอบใด เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่มีโครงสร้างง่าย ไม่ซับซ้อน ลักษณะการจัดกลุ่มของตัวแปรเป็นองค์ประกอบที่มีโครงสร้างง่าย การหมุนแกนองค์ประกอบนี้ใช้วิธีแวริเมกซ์ (varimax) แล้วพิจารณาค่าหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปรที่มีค่าตั้งแต่ .30 ขึ้นไป และสัมพันธ์กับองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป เพื่อจัดเป็นองค์ประกอบใหม่ ทั้งนี้ในการจัดองค์ประกอบใหม่ ได้พิจารณาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละตัวแปรที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ดีประกอบการคัดเลือกด้วย รายละเอียดดังตารางที่ 4.7 – 4.8

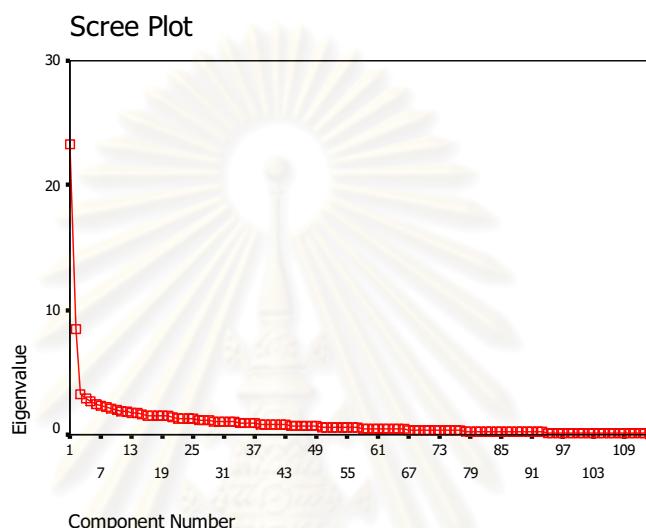
ตารางที่ 4.7 จำนวนองค์ประกอบและค่าหนักองค์ประกอบหลังการหมุนแกน

องค์ประกอบที่	(ตัวแปรที่) - หนักองค์ประกอบ							
1	(1)	-.719	(3)	-.635	(5)	-.536	(9)	.720
2	(2)	.789	(4)	.323	(11)	.344	(18)	.405
3	(6)	.560	(7)	.424	(8)	.689	(13)	.493
4	(10)	.323	(16)	.590	(20)	.464	(22)	.736
5	(15)	.433	(21)	.498	(24)	.574	(30)	.411
6	(19)	.603	(25)	.604	(28)	.531		
7	(23)	.611	(26)	.619	(27)	.417	(40)	.695
8	(12)	.537	(31)	.495	(33)	.556	(36)	.563
9	(29)	-.442	(34)	.452	(37)	.628	(46)	.618
10	(41)	.694	(43)	.505	(44)	.591	(45)	.837
11	(14)	.601	(17)	.602	(48)	.511	(50)	.673
12	(32)	.378	(35)	.575	(38)	.560	(51)	.517
13	(39)	.838	(42)	.627	(49)	.751		

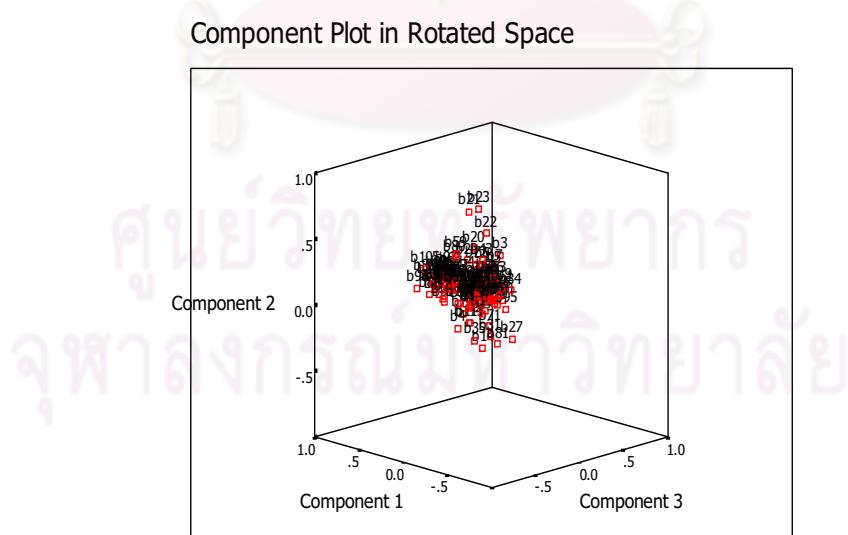
จากตารางที่ 4.7 พบร หลังจากการหมุนแกนแล้วสามารถจัดองค์ประกอบที่ชัดเจนได้จำนวน 13 องค์ประกอบ จำนวนตัวแปร 52 ตัวแปร ในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยตัวแปรระหว่าง 3-5 ตัวแปร

รายละเอียดค่าอำนาจจำแนกและน้ำหนักองค์ประกอบที่ใช้ในการการคัดเลือกข้อความเพื่อจัดองค์ประกอบใหม่ ดังภาคผนวก ก

จำนวน 13 องค์ประกอบ จากการจัดองค์ประกอบใหม่สอดคล้องกับ scree plot แสดงกราฟค่าไオเกนขององค์ประกอบที่พบว่า กราฟเริ่มขึ้นนานกับแกนนอนหลังองค์ประกอบที่ 13 ดังแผนภาพที่ 4.1 และแผนภาพที่ 4.2 และ

แผนภาพที่ 4.1 แผนภาพสกรีค่าไオเกนของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

แผนภาพที่ 4.2 แผนภาพองค์ประกอบ

2. การตั้งชื่อองค์ประกอบ

ผู้จัดตั้งชื่อองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 13 องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากกลุ่มของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันในแต่ละองค์ประกอบ แล้วตั้งชื่อองค์ประกอบ โดยหากองค์ประกอบเดิมจับกลุ่มกันจะคงใช้ชื่อเดิม ส่วนองค์ประกอบที่มีการผสมขององค์ประกอบจะตั้งชื่อให้สอดคล้องกับทุกองค์ประกอบที่ร่วมกัน โดยคำนึงถึงความคล้ายคลึงของแต่ละองค์ประกอบ และความกลมกลืนของภาษาด้วย ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การตั้งชื่อองค์ประกอบ

องค์ ประกอบ	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ	
		เดิม	ใหม่
1	1. การมีฐานะดีและมีทรัพย์สินมากจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	ความทะเยอทะยาน	ความ ทะเยอทะยาน
1	3. ฉันอยากรู้คนมีชื่อเสียง	ความทะเยอทะยาน	ความ ทะเยอทะยาน
1	5. ฉันอยากรู้姓名เจนีผู้อื่น	ความทะเยอทะยาน	ความทะเยอทะยาน
1	9. ฉันตั้งใจจะสร้างครอบครัวให้มีฐานะมั่นคง	ความทะเยอทะยาน	ความทะเยอทะยาน
2	2. ฉันร่วมกิจกรรมของคณะอย่างเต็มที่	ความช่วยเหลือ	ความสามารถ
2	4. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความอดทน	ความสามารถ	ในการทำงาน
2	11. ฉันไม่ยอมท้อต่อการต้องทำงานใหม่ที่ไม่เคยทำ	ความสามารถ	ในการทำงาน
3	18. ฉันพร้อมที่จะทำงานเสมอ	ความสดชื่น	
3	6. ฉันรู้สึกว่าทุกคนเป็นเพื่อนของฉัน	ความสดชื่น	
3	7. คนสะอาดดูดี		ความมี ชีวิตชีวา
3	8. บ้านเมืองสะอาดบ่งบอกความเจริญ	ความสะอาด	ความมี ชีวิตชีวา
3	13. ฉันเคยใส่เสื้อผ้าที่สกปรกซ้ำโดยไม่ซักหลายหน	ความสะอาด	
3	10. ถ้าคนที่มีความทุกข์มาระบายความทุกข์ของเขาก็จะฟังและฟังเรื่องของเขากลับ	ความเมตตา	
4	16. ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือคือคนที่น่าเบื่อ	ความช่วยเหลือ	ความเมตตา
4	20. อะไรที่ไม่เกี่ยวกับฉัน ฉันจะไม่สนใจ	ความช่วยเหลือ	
4	22. การแบ่งปันจะทำให้สังคมอ่อนแอ	ความเมตตา	
4	15. คนจะคิดว่าเราโง่ถ้าเราพูดความจริง	ความซื่อสัตย์	
4	21. ถ้าแม่ค้าออนไลน์เงินเกินมา เราจะคืนหรือไม่ก็ได้	ความซื่อสัตย์	
5	24. การโกหกถ้าไม่ทำให้คนอื่นเดือนร้อนก็ไม่เป็นไร	ความซื่อสัตย์	ความซื่อสัตย์
5	30. เราไม่จำเป็นต้องพูดความจริงทั้งหมดถ้าเรื่องนั้นไม่ทำให้เราได้เปรียบ	ความซื่อสัตย์	

ตารางที่ 4.8 การตั้งชื่อองค์ประกอบ (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ	
		เดิม	ใหม่
6	19. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความคิดด้วยตนเอง	จินตนาการ	
	25. การสมมติหรือการจำลองสถานการณ์เป็นเรื่องเพ้อเจ้อ	จินตนาการ	จินตนาการ
	28. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องออกแบบหรือวางแผนด้วยตนเอง	จินตนาการ	
7	23. คิดถูกหรือผิดไม่สำคัญเท่าคิดเร็ว	ความมีสติปัญญา	
	26. การทำงานผู้อื่นโดยไม่ต้องคิดเองสะดวกดี	ความมีสติปัญญา	ความมีสติปัญญา
	27. คนตัดสินใจเร็วเป็นคนเก่ง	ความมีสติปัญญา	ความมีสติปัญญา
	40. ทำงานที่เข้าบอกรู้สึกที่สุด	ความมีสติปัญญา	
8	12. เราไม่ควรบ่นคนที่มีความคิดต่างจากเรา	ความใจกว้าง	
	31. คนที่ทำให้เราเพราะขยายอิจชาเรา	ความมีเหตุผล	ความมีเหตุผล
	33. ไม่ว่าอย่างไรฉันจะต้องโต้เถียงเพื่อให้ชนะ	ความมีเหตุผล	เหตุผล
	36. ฉันคิดว่าสิ่งที่ฉันพูดถูกเสมอ	ความมีเหตุผล	
	29. หากเราให้ความรักต่อผู้อื่นผู้อื่นย่อมให้ความรักต่อเรา	ความรัก	
9	34. ความรักความห่วงใยจะทำให้โลภมีสันติ	ความรัก	ความรัก
	37. ความห่วงใยผูกพันจะทำให้เราอ่อนแอกว่า	ความรัก	
	46. เพื่อนไม่ใช่ญาติ ดังนั้นจึงไม่ควรเชือใจ	ความรัก	
10	41. สมัยนี้เมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องก้มตัว	ความ nobn'om	
	43. ฉันจะทำความเคารพเฉพาะอาจารย์ที่สอนฉัน	ความ nobn'om	
	44. การโต้เถียงผู้ปกครองเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น	ความ nobn'om	ความสุภาพ
	45. ชุดนักศึกษาเป็นเพียงเครื่องแบบจะแต่งอย่างไรก็ไม่น่าจะเป็นอะไร	ความสุภาพ	อ่อนน้อม
	47. คนแต่งตัวเรียบร้อยดูเชย	ความสุภาพ	
11	14. ถึงแม้ฉันจะเป็นฝ่ายถูกก็จะไม่ยอมมีเรื่องกับคนที่เหนือกว่า	ความกล้า	
	17. คนมีพากคือคนมีบางมี	ความเป็นอิสระ	
	48. ถ้ารู้ว่าสิ่งที่รับมาทำจะไม่สำเร็จก็ไม่จำเป็นต้องบอกใคร	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบ
	50. ถ้าผลงานของกลุ่มอุปกรณ์ไม่ดีโดยที่เราไม่มีส่วนร่วมเราจะบอกอาจารย์ว่าเราไม่ได้ทำ	ความรับผิดชอบ	
	52. คนที่ทำผิดโดยไม่มีครรภ์ถือว่าเป็นคนเก่ง	ความรับผิดชอบ	

ตารางที่ 4.8 การตั้งชื่อองค์ประกอบ (ต่อ)

องค์ ประกอบ	ข้อความ	ชื่อองค์ประกอบ	
		เดิม	ใหม่
12	32. หากนั้นสนใจโครงการนั้นจะตามคนนั้นไปทุกที่ที่มีโอกาส	การควบคุมตนเอง	
	35. แม้จะคนละเพศแต่เป็นเพื่อนกันก็สามารถเดินทางเข้าหากันได้	การควบคุมตนเอง	การควบคุม
	38. ถ้าเพื่อนช่วยไปสังสรรค์ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมแต่มีผู้ยืนยันว่าปลอดภัยฉันจะไปกับเพื่อน	การควบคุมตนเอง	ตนเอง
	51. ถ้ามีสิ่งที่ถูกใจถึงจะแพ้เพียงไรฉันต้องมีให้ได้แม้จะเป็นหนึ่ง	การควบคุมตนเอง	
13	39. ทะเลกรังว่างให้มากฉันทึบถุงพลาสติกใบเดียวคงไม่เป็นไร	ความรักธรรมชาติ	
	42. การถางป่าบางส่วนเพื่อสร้างเรือนห้องน้ำคุ้มเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนจะดีขึ้น	ความรักธรรมชาติ	ความรักธรรมชาติ
	49. สัตว์ป่าเป็นสัตว์ที่โหดร้ายไม่ควรอนุรักษ์ไว้	ความรักธรรมชาติ	

จากตารางที่ 4.8 เมื่อพิจารณาข้อความแต่ละองค์ประกอบ สามารถตั้งชื่อองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มี 4 ตัวแปร และทั้ง 4 ตัวแปร เป็นตัวแปรจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อว่า ความทะเยอทะยาน ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความทะเยอทะยาน

องค์ประกอบที่ 2 มี 4 ตัวแปร มาจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อว่า ความช่วยเหลือ 1 ตัวแปร ความสามารถในการทำงาน 2 ตัวแปร และความสอดซึ้ง 1 ตัวแปร ตั้งชื่อว่า ความสามารถในการทำงาน

องค์ประกอบที่ 3 มี 4 ตัวแปร มาจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อว่า ความสอดซึ้ง 1 ตัวแปร และความสะอาด 3 ตัวแปร ตั้งชื่อว่า ความมีชีวิตชีวา

องค์ประกอบที่ 4 มี 4 ตัวแปร มาจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อว่า ความเมตตาและความช่วยเหลืออย่างละ 2 ตัวแปร ตั้งชื่อว่า ความเมตตา

องค์ประกอบที่ 5 มี 4 ตัวแปร และทั้ง 4 ตัว เป็นตัวแปรจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อความชื่อสัตย์ ตั้งชื่อว่า ความชื่อสัตย์

องค์ประกอบที่ 6 มี 3 ตัวแปร และทั้ง 3 ตัว เป็นตัวแปรจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อจินตนาการ ตั้งชื่อว่า จินตนาการ

องค์ประกอบที่ 7 มี 4 ตัวแปร และทั้ง 4 ตัว เป็นตัวแปรจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อความมีสติปัญญา ตั้งชื่อว่า ความมีสติปัญญา

องค์ประกอบที่ 8 มี 4 ตัวแปร มาจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อ ความมีเหตุผล 3 ตัวแปร และความใจกว้าง 1 ตัวแปร ดังนี้ว่า ความมีเหตุผล

องค์ประกอบที่ 9 มี 4 ตัวแปร และทั้ง 4 ตัว เป็นตัวแปรจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อ ความรัก จึงดังนี้ว่า ความความรัก

องค์ประกอบที่ 10 มี 5 ตัวแปร มาจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อว่า ความอนอนน้อม 3 ตัวแปร และความสุภาพ 2 ตัวแปร ดังนี้ว่า ความสุภาพอ่อนน้อม

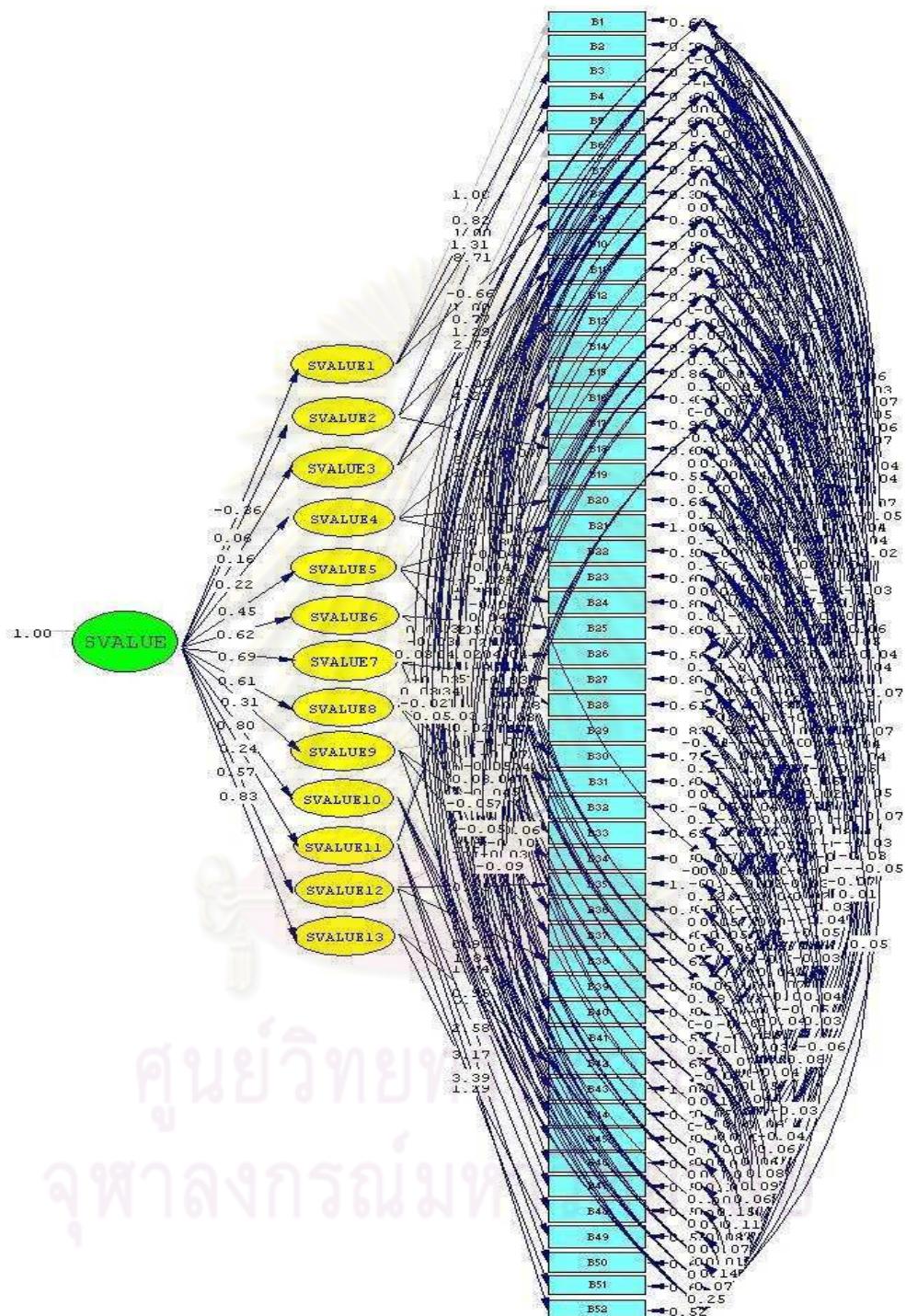
องค์ประกอบที่ 11 มี 5 ตัวแปร มาจากองค์ประกอบเดิมที่ชื่อ ความกล้าและความ เป็นอิสระอย่างละ 1 ตัวแปร และความรับผิดชอบ 3 ตัวแปร ดังนี้ว่า ความรับผิดชอบ

องค์ประกอบที่ 12 มี 4 ตัวแปร และทั้ง 4 ตัวแปร เป็นตัวแปรจากองค์ประกอบเดิม ที่ชื่อ การควบคุมตนเอง ดังนี้ว่า การควบคุมตนเอง

องค์ประกอบที่ 13 มี 3 ตัวแปร และทั้ง 3 ตัวแปร เป็นตัวแปรจากองค์ประกอบเดิม ที่ชื่อ ความรักษารมชาติ ดังนี้ว่า ความรักษารมชาติ

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis)

เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง หรือความสอดคล้องของโมเดล ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) และจัดเป็นองค์ประกอบใหม่ได้ 13 องค์ประกอบ (ตัวแปรแฟกต์) 52 ตัวแปร (ตัวแปร สังเกตได้) ว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกันหรือไม่ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยันอันดับสอง (second order factor analysis) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์หลังการปรับโมเดลแล้ว มีค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 714.12 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 779 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.95300 ซึ่ง $\chi^2/df = 0.92$ มีค่าไม่เกิน 2 และ χ^2 ไม่มีนัยสำคัญ ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 0.000 ต่ำกว่า .05 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (AGFI) เท่ากับ 0.96 ซึ่งสูงกว่า 0.90 และค่าดัชนี รากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (standardized RMR) เท่ากับ 0.020 ต่ำกว่า .05 จากทุกค่า ดัชนีอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมี โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ดังแผนภาพที่ 4.3

Chi-Square=714.12, df=779, P-value=0.95300, RMSEA=0.000, RMR=0.020, AGFI=0.96

แผนภาพที่ 4.3 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

ตอนที่ 3 การประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้นำเสนอระดับค่า�นิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ระดับค่า�นิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 มีค่า�นิยมชีวิตระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 มีค่า�นิยมชีวิตระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 มีค่า�นิยมชีวิตระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 มีค่า�นิยมชีวิตระดับน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 มีค่า�นิยมชีวิตระดับน้อยที่สุด โดยจำแนกตามภาค เพศ สาขาวิชา ชั้นปีที่ศึกษา และการอบรม เลี้ยงดู ทั้งภาพรวมรายด้าน ดังตารางที่ 4.9-4.14

ตาราง 4.9 ระดับค่า�นิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ค่า�นิยมชีวิต	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความทะเยอทะยาน	3.26	0.60	ปานกลาง
ความสามารถในการทำงาน	3.83	0.55	มาก
ความมีชีวิตชีวา	4.23	0.58	มาก
ความเมตตา	3.86	0.71	มาก
ความซื่อสัตย์	3.42	0.77	ปานกลาง
จินตนาการ	3.52	0.78	มาก
ความมีสติปัญญา	3.62	0.81	มาก
ความมีเหตุผล	3.40	0.73	ปานกลาง
ความรัก	3.83	0.64	มาก
ความสุภาพอ่อนน้อม	3.80	0.91	มาก
ความรับผิดชอบ	3.49	0.71	ปานกลาง
การควบคุมตนเอง	3.47	0.80	ปานกลาง
ความรักธรมชาติ	3.90	0.93	มาก
เฉลี่ย	3.66	0.52	
ระดับ	มาก		

จากการที่ 4.9 พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่า�นิยมชีวิตในระดับมาก เมื่อจำแนกค่า�นิยมชีวิตเป็นรายด้านพบว่า ใน 13 ด้าน มีระดับมาก 8 ด้าน และระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยด้านความมีชีวิตชีวามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความทะเยอทะยานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4.10 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�หาวิทยาลัยราชภัฏ จำเนกภาค

ค่านิยมชีวิต	ภาค							
	เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		กลาง		ใต้	
	$\bar{x}$	ระดับ	$\bar{x}$	ระดับ	$\bar{x}$	ระดับ	$\bar{x}$	ระดับ
ความทะเยอทะยาน	3.30	ปานกลาง	3.32	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง
ความสามารถในการทำงาน	3.82	มาก	3.86	มาก	3.75	มาก	3.92	มาก
ความมีชีวิตชีวา	4.22	มาก	4.25	มาก	4.21	มาก	4.28	มาก
ความเมตตา	3.81	มาก	3.88	มาก	3.87	มาก	3.89	มาก
ความซื่อสัตย์	3.35	ปานกลาง	3.41	ปานกลาง	3.47	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง
จินตนาการ	3.44	ปานกลาง	3.58	มาก	3.54	มาก	3.48	ปานกลาง
ความมีสติปัญญา	3.56	มาก	3.67	มาก	3.67	มาก	3.53	มาก
ความมีเหตุผล	3.33	ปานกลาง	3.44	ปานกลาง	3.39	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง
ความรัก	3.78	มาก	3.89	มาก	3.83	มาก	3.76	มาก
ความสุภาพอ่อนน้อม	3.74	มาก	3.89	มาก	3.75	มาก	3.81	มาก
ความรับผิดชอบ	3.43	ปานกลาง	3.53	มาก	3.51	มาก	3.46	ปานกลาง
การควบคุมตนเอง	3.37	ปานกลาง	3.52	มาก	3.48	ปานกลาง	3.54	มาก
ความรักธรรมชาติ	3.78	มาก	3.95	มาก	3.96	มาก	3.94	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่านิยมชีวิตระดับมากในรายด้านจำนวนมากกว่าทุกภาค รองลงมาคือภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.11 ระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำเนกเพศ

ค่านิยมชีวิต	เพศ			
	ชาย		หญิง	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
ความทะเยอทะyan	3.33	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง
ความสามารถในการทำงาน	3.75	มาก	3.86	มาก
ความมีชีวิตชีวา	4.08	มาก	4.30	มาก
ความเมตตา	3.69	มาก	3.93	มาก
ความซื่อสัตย์	3.29	ปานกลาง	3.48	ปานกลาง
จินตนาการ	3.43	ปานกลาง	3.56	มาก
ความมีสติปัญญา	3.50	มาก	3.68	มาก
ความมีเหตุผล	3.28	ปานกลาง	3.45	ปานกลาง
ความรัก	3.71	มาก	3.87	มาก
ความสุภาพอ่อนน้อม	3.58	มาก	3.89	มาก
ความรับผิดชอบ	3.34	ปานกลาง	3.55	มาก
การควบคุมตนเอง	3.26	ปานกลาง	3.57	มาก
ความรักธรรมชาติ	3.72	มาก	3.97	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เพศหญิงมีระดับค่านิยมชีวิตระดับมาก ในรายด้านจำนวนมากกว่าเพศชาย โดยด้านที่เพศหญิงมีระดับสูงกว่าเพศชายคือ ด้านจินตนาการ ความรับผิดชอบ และการควบคุมตนเอง ด้านที่หั้งสองเพศมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสองคล้องกันคือ ด้านความมีชีวิตชีวา แต่เพศชายมีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตด้านการควบคุมตนเองต่ำที่สุด ในขณะที่เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตด้านความทะเยอทะyan ต่ำที่สุด

**ศูนย์วิทยบรังษายก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

ตาราง 4.12 ระดับค่า尼ยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกสาขาวิชา

ค่าNiยมชีวิต	สาขาวิชา					
	คณิต-วิทย์		ภาษา-สังคม		อื่น ๆ	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
ความทะเยอทะยาน	3.23	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.29	ปานกลาง
ความสามารถในการทำงาน	3.84	มาก	3.83	มาก	3.81	มาก
ความมีชีวิตชีวา	4.28	มาก	4.25	มาก	4.18	มาก
ความเมตตา	3.95	มาก	3.92	มาก	3.74	มาก
ความซื่อสัตย์	3.54	มาก	3.46	ปานกลาง	3.29	ปานกลาง
จินตนาการ	3.62	มาก	3.54	มาก	3.42	ปานกลาง
ความมีสติปัญญา	3.73	มาก	3.69	มาก	3.47	ปานกลาง
ความมีเหตุผล	3.44	ปานกลาง	3.48	ปานกลาง	3.29	ปานกลาง
ความรัก	3.86	มาก	3.88	มาก	3.75	มาก
ความสุภาพอ่อนน้อม	3.92	มาก	3.87	มาก	3.62	มาก
ความรับผิดชอบ	3.58	มาก	3.55	มาก	3.35	ปานกลาง
การควบคุมตนเอง	3.59	มาก	3.56	มาก	3.30	ปานกลาง
ความรักธรรมชาติ	4.04	มาก	3.98	มาก	3.70	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาชีวิทย์-คณิต มีค่า尼ยมชีวิตอยู่ในระดับมาก จำนวนมากด้านที่สุด โดยสาขาวิชาภาษา-สังคม และสาขาวิชาอื่น ๆ น้อยกว่าตามลำดับ ด้านที่นักศึกษาสาขาวิชาชีวิทย์-คณิต มีระดับมากกว่าสาขาวิชาอื่น คือ ความซื่อสัตย์ ส่วนด้านที่มีระดับปานกลางและสอดคล้องกันทุกสาขาวิชาคือ ความทะเยอทะยานและความมีเหตุผล สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ มีระดับค่า尼ยมชีวิตระดับปานกลางจำนวนด้านมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.13 ระดับค่าаниยมชีวิตของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกชั้นปีที่ศึกษา

ค่าaniyomชีวิต	ชั้นปีที่ศึกษา									
	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4		ปีที่ 5	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
ความทะเยอทะยาน	3.22	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.30	ปานกลาง
ความสามารถในการทำงาน	3.86	มาก	3.81	มาก	3.79	มาก	3.84	มาก	3.84	มาก
ความมีชีวิตชีวา	4.20	มาก	4.22	มาก	4.23	มาก	4.28	มาก	4.25	มาก
ความเมตตา	3.83	มาก	3.84	มาก	3.83	มาก	3.93	มาก	3.89	มาก
ความซื่อสัตย์	3.38	ปานกลาง	3.37	ปานกลาง	3.40	ปานกลาง	3.49	ปานกลาง	3.51	มาก
จินตนาการ	3.44	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง	3.58	มาก	3.58	มาก	3.56	มาก
ความมีสติปัญญา	3.49	ปานกลาง	3.55	มาก	3.67	มาก	3.77	มาก	3.66	มาก
ความมีเหตุผล	3.38	ปานกลาง	3.37	ปานกลาง	3.39	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง	3.42	ปานกลาง
ความรัก	3.77	มาก	3.78	มาก	3.82	มาก	3.91	มาก	3.87	มาก
ความสุภาพอ่อนน้อม	3.68	มาก	3.75	มาก	3.76	มาก	3.92	มาก	3.93	มาก
ความรับผิดชอบ	3.54	มาก	3.47	ปานกลาง	3.51	มาก	3.60	มาก	3.56	มาก
การควบคุมตนเอง	3.45	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง	3.46	ปานกลาง	3.52	มาก	3.49	ปานกลาง
ความรักธรรมชาติ	3.72	มาก	3.84	มาก	3.93	มาก	4.02	มาก	4.02	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 มีค่าaniyomรายด้านที่มีระดับมากเท่ากัน คือ จำนวน 10 ด้าน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 5 มีค่าaniyomด้านความซื่อสัตย์สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 แต่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าaniyomด้านการควบคุมตนเองสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 5 ส่วนชั้นปีที่ 3 มีค่าaniyomรายด้านระดับมาก จำนวน 9 ด้าน ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 1 มีค่าaniyomรายด้านระดับมากเท่ากัน คือ จำนวน 7 ด้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

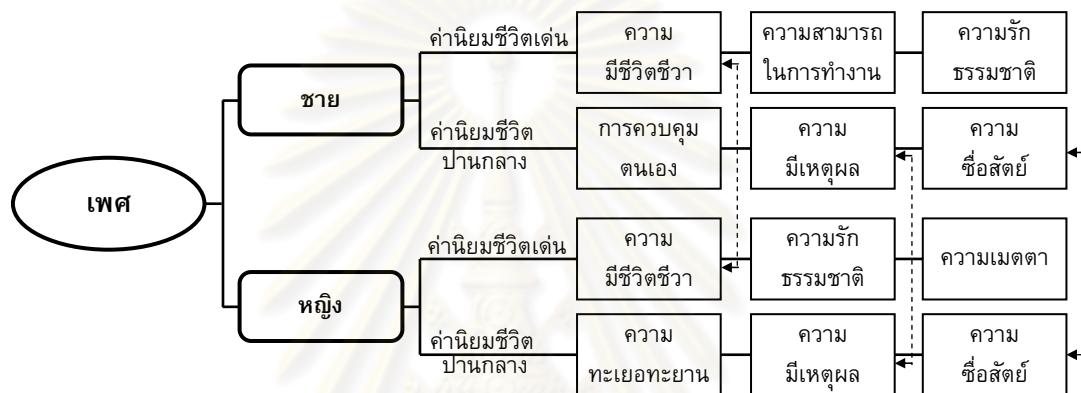
ตารางที่ 4.14 ระดับค่า尼ยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกการอบรมเลี้ยงดู

ค่านิยมชีวิต	การอบรมเลี้ยงดู					
	ประชาธิปไตย		เข้มงวด		ปล่อยปละละเลย	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
ความเที่ยงธรรม	3.02	ปานกลาง	3.43	ปานกลาง	3.42	ปานกลาง
ความสามารถในการทำงาน	3.90	มาก	3.63	มาก	3.57	มาก
ความมีชีวิตชีวา	4.35	มาก	4.00	มาก	3.67	มาก
ความเมตตา	4.04	มาก	3.39	ปานกลาง	3.16	ปานกลาง
ความซื่อสัตย์	3.59	มาก	2.94	ปานกลาง	2.79	ปานกลาง
จินตนาการ	3.70	มาก	3.00	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง
ความมีสติปัญญา	3.82	มาก	3.10	ปานกลาง	2.85	ปานกลาง
ความมีเหตุผล	3.55	มาก	2.95	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง
ความรัก	3.97	มาก	3.47	ปานกลาง	3.20	ปานกลาง
ความสุภาพอ่อนน้อม	4.05	มาก	3.15	ปานกลาง	2.82	ปานกลาง
ความรับผิดชอบ	3.67	มาก	2.96	ปานกลาง	2.84	ปานกลาง
การควบคุมตนเอง	3.67	มาก	2.95	ปานกลาง	2.74	ปานกลาง
ความรักธรรมชาติ	4.14	มาก	3.20	ปานกลาง	2.99	ปานกลาง

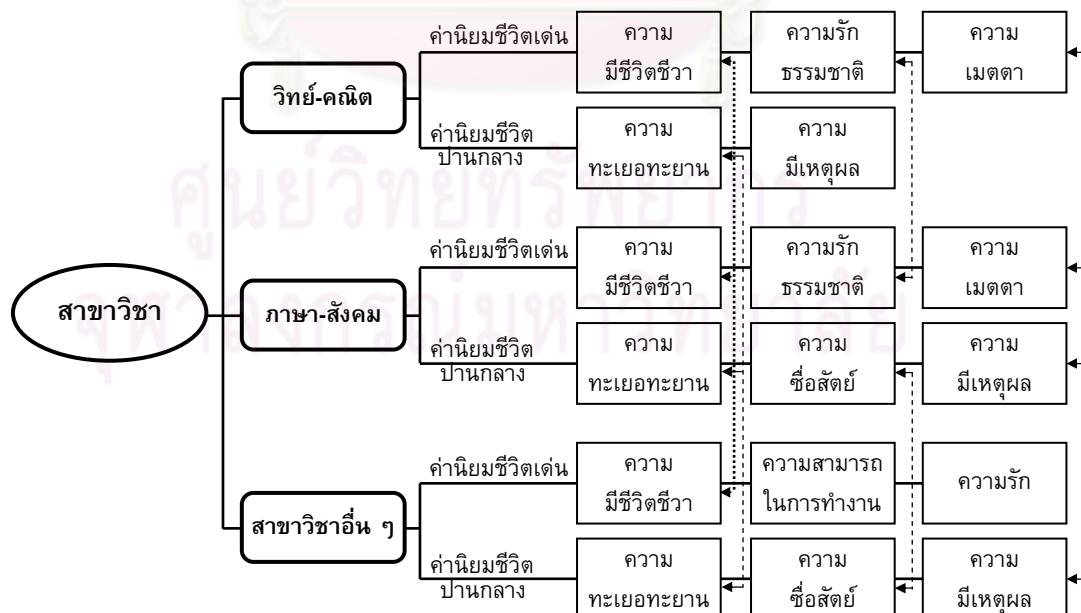
จากตารางที่ 4.14 พบร่วมกันว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่านิยมชีวิตระดับมาก 12 ด้าน ยกเว้นด้านความเที่ยงธรรมที่มีระดับปานกลาง ในขณะที่นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบปล่อยปละละเลยมีค่านิยมชีวิตในระดับมาก 2 ด้าน นอกนั้นมีระดับปานกลาง โดยที่นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตในทุกด้านน้อยกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบประชาธิปไตย

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

จากระดับค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏที่พบว่า มีทั้งด้านที่มีระดับเด่นและด้านที่มีระดับปานกลาง สามารถนำเสนอด้วยแผนภาพของตัวแปรเพศ และตัวแปรสาขาวิชาที่ศึกษา ซึ่งทั้งตัวแปรเพศและตัวแปรสาขาวิชาที่ศึกษาต่างมีค่านิยมชีวิตเด่นที่สุดคือความมีชีวิตชีวา ส่วนค่านิยมชีวิตระดับปานกลาง พบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตน้อยที่สุดคือ การควบคุมตนเอง ในขณะที่ทุกสาขาวิชาไม่มีค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตน้อยที่สุดเหมือนกัน คือ ความทะเยอทะยาน และสาขาวิชาคณิต-วิทย์ มีค่านิยมชีวิตระดับปานกลางเพียงสองด้าน ดังแผนภาพที่ 4.4 - 4.5

แผนภาพที่ 4.4 ค่านิยมชีวิตด้านเด่น-ปานกลาง ของเพศ

แผนภาพที่ 4.5 ค่านิยมชีวิตด้านเด่น-ปานกลาง ของสาขาวิชาที่ศึกษา

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิเคราะห์ปัจจัย (ตัวแปร) ที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีโครงสร้างเป็นระดับ ดังนั้นในการวิเคราะห์ครั้งนี้ จึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับ ด้วยโมเดลเชิงเส้นระดับลดหลั่น (hierarchical linear model: HLM) ตัวแปรสองระดับคือระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์ขั้นโมเดลศูนย์ (null model) ขั้นตอนที่สองคือ การวิเคราะห์ขั้นโมเดลอ่ายง่าย (simple model) และขั้นตอนที่สามเป็นการวิเคราะห์ขั้นโมเดลสมมติฐาน (hypothetical model) ดังนี้

1. การวิเคราะห์โมเดลศูนย์ (null model)

การวิเคราะห์โมเดลศูนย์ เป็นการวิเคราะห์ภาพรวมของตัวแปรค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ แต่ละมหาวิทยาลัย โดยไม่มีตัวแปรอิสระร่วมในการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบตัวแปรค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุว่า มีความผันแปรภายในมหาวิทยาลัย และระหว่างมหาวิทยาลัยเพียงพอที่จะวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลในขั้นต่อไป มีรูปแบบการวิเคราะห์ดังนี้

Level-1 Model

$$\text{LIFE}_{ij} = \beta_{0j} + R_{ij}$$

Level-2 Model

$$\beta_{0j} = \gamma_{00} + U_{0j}$$

ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุโมเดลศูนย์

Fixed Effect	Coefficient	Standard error		t - ratio	P-values
LIFE- intercept γ_{00}	3.656**	0.034		105.566	.000
	Standard	Variance	Total		
Random Effect	Deviation	Componen	Observed	df	χ^2
	nt	Variance			
IFE- intercept u_0	0.178	0.032**	0.272	29	190.156
Level - 1 erroe; R_{ij}	0.490	0.240			

Reliability of Mean OLS Regression Coefficient Estimate

$$\text{INTERCEPT } \beta_0 \quad 0.850$$

** p < .01

จากตารางที่ 4.15 เมื่อพิจารณาอิทธิพลคงที่ (fixed effect) พบว่าค่าเฉลี่ยของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุประวัตมหาวิทยาลัยราชภัฏ (γ_{00}) มีค่าเท่ากับ 3.656 มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=105.566$) และเมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่า ค่าคงที่หรือค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ (intercept: γ_{00}) มีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2=190.156$) โดยมีความแปรปรวนในการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 0.240 มีความแปรปรวนร่วมที่สังเกตได้เท่ากับ 0.272 และค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ เท่ากับ 0.850

2. การวิเคราะห์โมเดลอ่าย่างง่าย (simple model)

การวิเคราะห์โมเดลอ่าย่างง่ายเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์เมื่อผลการวิเคราะห์ในขั้นโน้มเดลคูนย์ (null model) ที่พบว่า ค่าคงที่และค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ (intercept: γ_{00}) มีความผันแปรหายใจมหาวิทยาลัยและระหว่างมหาวิทยาลัยเพียงพอที่จะวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนำตัวแปรระดับนักศึกษาเข้าวิเคราะห์ทีละตัว เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรแต่ละตัวว่ามีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และเพื่อศึกษาว่า ตัวแปรแต่ละตัวทำให้ตัวแปรตามเกิดความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัยหรือไม่ ในกรณีวิเคราะห์โมเดลอ่าย่างง่ายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เข้าวิเคราะห์ทีละตัวแปร ซึ่งมีตัวแปรที่ร่วมวิเคราะห์ได้แก่ ตัวแปรสาขาวิชาอื่น ๆ (ELS) ที่ไม่ใช่สาขาวิทย์-คณิต ภาษา-สังคม ตัวแปรเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 (LGPX) ตัวแปรความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท (MASTER) ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (TAKE1) และตัวแปรเจตคติต่ออาชีพครุ (SATTI) มีรูปแบบการวิเคราะห์ดังนี้

Level-1 Model

$$\text{LIFE}_{ij} = \beta_{0j} + \beta_{1j}(\text{ELS}) + \beta_{2j}(\text{LGPX}) + \beta_{3j}(\text{MASTER}) + \beta_{4j}(\text{TAKE1}) + \beta_{5j}(\text{SATTI}) + R_{0ij}$$

Level-2 Model

$$\begin{aligned}\beta_{0j} &= \gamma_{00} + U_{0j} \\ \beta_{1j} &= \gamma_{10} + U_{1j} \\ \beta_{2j} &= \gamma_{20} + U_{2j} \\ \beta_{3j} &= \gamma_{30} + U_{3j}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\beta_{4j} &= \gamma_{40} + U_{4j} \\ \beta_{5j} &= \gamma_{50} + U_{5j}\end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูไม่เดล oy่างง่าย

Fixed Effect	Coefficient	Standard error	t - ratio	P-values
LIFE-INTERCEPT2 γ_{00}	3.425**	0.046	74.157	.000
ELS γ_{10}	-0.080**	0.022	-3.622	.001
LGPX γ_{20}	-0.087**	0.017	-4.924	.000
MASTER γ_{30}	0.063*	0.027	2.319	.028
TAKE1 γ_{40}	0.341**	0.031	10.948	.000
SATTI γ_{50}	0.416**	0.026	15.729	.000

Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	Total			P-values
			Observed Variance	df	χ^2	
INTERCEPT1 u_{0j}	0.210	0.044**	0.172	27	81.162	0.001
ELS u_{1j}	0.060	0.004	0.132	27	35.810	.119
LGPX u_{2j}	0.027	0.001	0.129	27	18.907	>.500
MASTER u_{3j}	0.103	0.011*	0.139	27	41.692	0.035
TAKE1 u_{4j}	0.106	0.011	0.139	27	37.790	0.081
SATTI u_{5j}	0.096	0.009*	0.137	27	45.519	0.014
Level - 1 error; R_{jj}	0.358	0.128				
$R^2 = 0.56$						

Reliability of Mean OLS Regression Coefficient Estimate
INTERCEPT β_0 0.610
ELS β_1 0.181
LGPX β_2 0.036
MASTER β_3 0.427
TAKE1 β_4 0.309
SATTI β_5 0.377

* p < .05 ** p < .01

จากตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อให้ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู (LIFE) เป็นตัวแปรตาม ในการทดสอบอิทธิพลคงที่ (fixed effect) พบว่า ค่าคงที่ (intercept: γ_{00}) ของ การวิเคราะห์ระดับนักศึกษามีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=74.157$) โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่านิยมชีวิตของ นักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท (MASTER) อาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.319$) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (TAKE1) และเจตคติต่ออาชีพครู (SATTI) อาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=10.948$ และ 15.729 ตามลำดับ) ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ สาขาวิชาอื่น ๆ (ELS) ที่ไม่ใช่สาขาวิชาชีวิทย์-คณิต ภาษา-สังคม และ เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 (LGPX) อาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=-3.622$ และ -4.924 ตามลำดับ)

การทดสอบอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่าค่าคงที่ (intercept: γ_{00}) หรือค่าเฉลี่ย ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ มีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัย อาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ($\chi^2 = 81.162$) โดยมีความแปรปรวนของการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 0.044 ความแปรปรวนที่ได้จากการสังเกตมีค่าเท่ากับ 0.172 และอิทธิพลสุ่มของสัมประสิทธิ์การถดถอย ของตัวแปรความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท มีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัย อาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 41.692$) ซึ่งมีความแปรปรวนของการประมาณค่า พารามิเตอร์เท่ากับ 0.011 ความแปรปรวนที่ได้จากการสังเกตมีค่าเท่ากับ 0.0.139 และตัวแปร เจตคติต่ออาชีพครู มีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 45.519$) มีความแปรปรวนของการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 0.009 ความแปรปรวน ที่ได้จากการสังเกตมีค่าเท่ากับ 0.137 ตัวแปรสาขาวิชาอื่น ๆ เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 และตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ตัวแปรระดับนักศึกษาสามารถ ร่วมกันอธิบาย ความผันแปรได้ร้อยละ 56 ($R^2 = 0.56$)

สำหรับค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ (INTERCEPT) เท่ากับ 0.610 ส่วนค่าความเที่ยงของการประมาณค่าเฉลี่ย สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาชีวิทย์-คณิต ภาษา-สังคม ตัวแปร เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 ตัวแปรความคาดหวังการศึกษาระดับปริญญาโท ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย และตัวแปรเจตคติต่ออาชีพครู เท่ากับ 0.181, 0.036, 0.427, 0.309 และ 0.377 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน (hypothetical model)

การวิเคราะห์ในขั้นนี้เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระระดับมหาวิทยาลัยที่มี ต่อค่าคงที่ (intercept: β_{0j}) หรือค่าเฉลี่ยของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละ มหาวิทยาลัย และสัมประสิทธิ์การถดถอย (slope) ซึ่งมีอิทธิพลคงที่ (fixed effect) และอิทธิพลสุ่ม (random effect) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิเคราะห์โมเดลอาย่างง่าย (simple model) โดยที่

ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์การทดถอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ร่วมในการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน ได้แก่ ตัวแปรบรรยายของมหาวิทยาลัย (ATMOS) และ ตัวแปรความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) มีรูปแบบการวิเคราะห์ ดังนี้

Level-1 Model

$$\text{LIFE}_{ij} = \beta_{0j} + \beta_{1j}(\text{ELS}) + \beta_{2j}(\text{LGPX}) + \beta_{3j}(\text{MASTER}) + \beta_{4j}(\text{TAKE1}) + \beta_{5j}(\text{SATTI}) + R_{ij}$$

Level-2 Model

$$\begin{aligned}\beta_{0j} &= \gamma_{00} + \gamma_{01}(\text{ATMOS}) + \gamma_{02}(\text{FRIEND}) + U_{0j} \\ \beta_{1j} &= \gamma_{10} + \gamma_{11}(\text{ATMOS}) + \gamma_{12}(\text{FRIEND}) + U_{1j} \\ \beta_{2j} &= \gamma_{20} + \gamma_{21}(\text{ATMOS}) + \gamma_{22}(\text{FRIEND}) + U_{2j} \\ \beta_{3j} &= \gamma_{30} + \gamma_{31}(\text{ATMOS}) + \gamma_{32}(\text{FRIEND}) + U_{3j} \\ \beta_{4j} &= \gamma_{40} + \gamma_{41}(\text{ATMOS}) + \gamma_{42}(\text{FRIEND}) + U_{4j} \\ \beta_{5j} &= \gamma_{50} + \gamma_{51}(\text{ATMOS}) + \gamma_{52}(\text{FRIEND}) + U_{5j}\end{aligned}$$

ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.17

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูไม่เดลสมมติฐาน

Fixed Effect	Coefficient	Standard error	t - ratio	P-values
LIFE-INTERCEPT2 γ_{00}	3.422**	0.041	89.988	.000
ATMOS Slope, γ_{01}	0.452*	0.164	2.759	.011
FRIEND Slope, γ_{02}	0.338	0.348	0.970	.341
ELS-INTERCEPT2 γ_{10}	-0.082**	0.020	-4.144	.000
ATMOS slope γ_{01}	-0.0217*	0.085	-2.569	.016
FRIEND slope γ_{02}	0.344**	0.125	2.755	.011
LGPX -INTERCEPT2 γ_{20}	-0.084**	0.016	-5.116	.000
ATMOS slope γ_{01}	-0.140	0.070	-1.985	.057
FRIEND slope γ_{02}	0.100	0.142	0.704	.488
MASTER- INTERCEPT2 γ_{30}	0.063*	0.027	2.353	.026
ATMOS slope γ_{01}	-0.088	0.113	-0.777	.444
FRIEND slope γ_{02}	0.328	0.187	1.756	.090
TAKE1 - INTERCEPT2 γ_{40}	0.340**	0.029	11.799	.000
ATMOS slope γ_{01}	-0.252**	0.091	-2.770	.010
FRIEND slope γ_{03}	-0.331	0.243	-1.364	.184
SATTI - INTERCEPT2 γ_{50}	0.420**	0.024	17.304	.000
ATMOS slope γ_{01}	0.159	0.114	1.393	.175
FRIEND slope γ_{02}	0.522*	0.242	2.156	.040

Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	Total				P-values
			Observed Variance	df	χ^2		
LIFE – INTERCEPT1 u_{0j}	0.187	0.035	0.162	25	62.022	.000	
ELS slope u_{1j}	0.045	0.002	0.129	25	28.537	.283	
LGPX slope u_{2j}	0.026	0.001	0.128	25	17.509	>.500	
MASTER slope u_{3j}	0.108	0.012	0.138	25	40.351	.027	
TAKE1 slope u_{4j}	0.079	0.006	0.133	25	32.469	.145	
SATTI slope u_{5j}	0.078	0.006	0.133	25	35.432	.081	
Level – 1 error; R_{ij}	0.356	0.127					
$R^2 = .47$							

Reliability of Mean OLS Regression Coefficient Estimate

INTERCEPT β_0	0.556
ELS β_1	0.114
LGPX β_2	0.034
MASTER β_3	0.448
TAKE β_4	0.202
SATTI β_5	0.290

* P < .05 ** p<.01

จากการทั้งที่ 4.17 เมื่อใช้ค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ (LIFE- intercept) เป็นตัวแปรตามในการพิจารณาอิทธิพลค่าคงที่ (fixed effect) พบว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ระดับมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิต (LIFE-intercept) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=89.988$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 3.422 และเมื่อพิจารณาอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่า ค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัย ราชภัฏ มีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 62.022$) มีความแปรปรวนจากการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 0.035 มีความแปรปรวนจากการสังเกตได้เท่ากับ 0.162 และตัวแปรบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) มีอิทธิพลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติโดยค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัย ราชภัฏ เท่ากับ 0.556

เมื่อใช้สัมประสิทธิ์การถดถอยระดับนักศึกษา คือ สาขาวิชาที่ศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ (ELS) เป็นตัวแปรตาม ในการพิจารณาอิทธิพลคงที่ (fixed effect) พบว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ระดับมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -4.073$) เป็นอิทธิพลทางลบ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ -0.082 เมื่อพิจารณาอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของสาขาวิชาที่ศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) มีอิทธิพลทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.569$) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.217 และตัวแปรความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) มีอิทธิพลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.755$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.344 โดยมีค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.114

เมื่อใช้สัมประสิทธิ์การถดถอยระดับนักศึกษา คือ เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 (LGPX) เป็นตัวแปรตาม ในการพิจารณาอิทธิพลคงที่ (fixed effect) พบว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ระดับมหาวิทยาลัย มีอิทธิพลทางลบต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -5.116$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ -0.084 เมื่อพิจารณาอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 (LGPX) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.034

เมื่อใช้สัมประสิทธิ์การถดถอยระดับนักศึกษา คือ ความคาดหวังต่อการศึกษาในระดับปริญญาโท (MASTER) เป็นตัวแปรตาม ในการพิจารณาอิทธิพลคงที่ (fixed effect) ก็พบว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ระดับมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.353$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.063 เมื่อพิจารณาอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท (MASTER) มีความผันแปรระหว่างมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 =$

40.351) มีความแปรปรวนจากการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ .011 มีความแปรปรวนจากการสังเกตได้เท่ากับ 0.138 ส่วนตัวแปรระดับมหาวิทยาลัยทั้งสองตัวแปร คือ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.448

เมื่อใช้สัมประสิทธิ์การถดถอยระดับนักศึกษา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (TAKE1) เป็นตัวแปรตาม ในการพิจารณาอิทธิพลคงที่ (fixed effect) พบว่าค่าคงที่ของการวิเคราะห์ระดับมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 11.799$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.340 เมื่อพิจารณาอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (TAKE1) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย คือ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) มีอิทธิพลทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -2.770$) และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ -0.252 ส่วนตัวแปรความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.202

เมื่อใช้สัมประสิทธิ์การถดถอยระดับนักศึกษา คือ เจตคติต่ออาชีพครู (SATTI) เป็นตัวแปรตาม ในการพิจารณาอิทธิพลคงที่ (fixed effect) พบว่า ค่าคงที่ของการวิเคราะห์ระดับมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลทางบวกต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 17.304$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.420 เมื่อพิจารณาอิทธิพลสุ่ม (random effect) พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) มีอิทธิพลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.156$) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.522 โดยมีค่าความเที่ยง (reliability) ของการประมาณค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.290

โดยที่ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัยทั้งสองตัวแปร คือ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (ATMOS) และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (FRIEND) สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ร้อยละ 47 ($R^2 = .47$)

ผลการวิเคราะห์ในรูปสมการ

Within-Unit Model

$$\begin{aligned} \text{LIFE} &= 3.425^{**} - 0.080^{**}(\text{ELS}) - 0.087^{**}(\text{LGPX}) + 0.063^{*}(\text{MASTER}) + \\ &\quad 0.341^{**}(\text{TAKE1}) + 0.416^{**} (\text{SATTI}) + 0.128 \end{aligned}$$

Between-Unit Model

$$\text{LIFE} = 3.422^{**} + 0.352^{*} (\text{ATMOA}) + 0.338(\text{FRIEND}) + 0.035$$

$$\text{ELS} = -0.082^{**} - 0.217^{*}(\text{ATMOS}) + 0.344^{**}(\text{FRIEND}) + 0.002$$

$$\text{LGPX} = -0.084^{**} - 0.140^{*}(\text{ATMOS}) + 0.100(\text{FRIEND}) + 0.001$$

$$\text{MASTER} = 0.063^{*} - 0.088 (\text{ATMOS}) + 0.328 (\text{FRIEND}) + 0.011$$

$$\text{TAKE1} = 0.340^{**} - 0.252^{**} (\text{ATMOS}) - 0.331 (\text{FRIEND}) + 0.005$$

$$\text{SATTI} = 0.420^{**} + 0.159 (\text{ATMOS}) + 0.522^{*} (\text{FRIEND}) + 0.006$$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) เพื่อวัดและประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ นักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ปีการศึกษา 2553 ทั่วประเทศ จำนวน 40 มหาวิทยาลัย จำนวน 44,114 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (two-stage random sampling) ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างระดับมหาวิทยาลัยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ภาคภูมิศาสตร์ เป็นกลุ่มสุ่ม สุ่มมหาวิทยาลัยด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายตามกลุ่มภาคตามสัดส่วน และสุ่มอาจารย์จำนวน 442 คน เจ้าหน้าที่จำนวน 147 คน และชุมชนจำนวน 145 คน ขั้นที่ 2 เป็นการสุ่มตัวอย่างในระดับนักศึกษา ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) ใช้คณะที่ผลิตนักศึกษาครุ เป็นกลุ่มการสุ่ม แบ่งสาขาวิชาเป็นชั้นในการสุ่ม และแบ่งชั้นปีที่ศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้น สุ่มอย่างง่ายจากแต่ละชั้นปีที่กระจายในทุกสาขาวิชาเอก ได้จำนวนนักศึกษา 1,324 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ฉบับ เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ทั้ง 4 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษามี 6 ตอน 2) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์มี 3 ตอน 3) แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ และ 4) แบบสอบถามสำหรับชุมชน เป็นแบบสอบถามที่ถามลักษณะบรรยายกาศของมหาวิทยาลัยซึ่งถามลักษณะเดียวกัน จำนวนข้อเท่ากันและมี 2 ตอน เท่ากัน ทั้งนี้ในตอนที่ 1 ของทุกฉบับเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) และได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (เทคนิค 27%) ทุกข้อมีค่า t (t-test) สูงกว่า 2.00 และค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาก (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง ฉบับที่ 1 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .93, .65, .88, .69 และ .84 ฉบับที่ 2 เท่ากับ .92 และ .97 ฉบับที่ 3 เท่ากับ .96 และฉบับที่ 4 เท่ากับ .89

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้งระดับนักศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ส่วนการประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ใช้วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุทั้งภาพรวมของค่านิยมชีวิตและรายด้าน จำแนกตามกลุ่มภาคและรายตัวแปรภูมิหลังของนักศึกษา ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ในการพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (linear structural equation model: LISREL) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับโปรแกรมอेचแอลเอ็ม (hierarchical linear model: HLM)

สองระดับในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในการพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ เริ่มต้นจาก การสร้างเครื่องมือตามแนวคิดของ โอลีฟ ที่มี 18 รายการ และแนวคิดอื่น ๆ รวม 25 รายการ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการผลิตบันทึกพิจารณาระบุองค์ประกอบ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ คัดเลือกมา 19 รายการ ได้แก่ ความเทียบทะยาน ความใจกว้าง ความสามารถในการทำงาน ความสอดซึ้ง ความสะอาด ความกล้า ความเมตตา ความช่วยเหลือ ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความเป็นอิสระ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรัก ความสุภาพ ความอนุน้อม ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความรักธรมชาติ โดย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรัด ระดับ 5 ระดับ จำนวนทั้งสิ้น 114 ข้อความ นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และสามารถจัด องค์ประกอบที่ชัดเจนได้จำนวน 13 องค์ประกอบ จำนวนตัวแปร 52 ตัวแปร ในแต่ละ องค์ประกอบประกอบด้วยตัวแปรระหว่าง 3-5 ตัวแปร และตั้งชื่อตามการจัดกลุ่มตัวแปรที่ สัมพันธ์กับองค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความเทียบทะยาน
  - องค์ประกอบที่ 2 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความสามารถในการทำงาน
  - องค์ประกอบที่ 3 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความมีชีวิตชีวา
  - องค์ประกอบที่ 4 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความเมตตา
  - องค์ประกอบที่ 5 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความซื่อสัตย์
  - องค์ประกอบที่ 6 มี 3 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า จินตนาการ
  - องค์ประกอบที่ 7 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความมีสติปัญญา
  - องค์ประกอบที่ 8 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความมีเหตุผล
  - องค์ประกอบที่ 9 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความความรัก
  - องค์ประกอบที่ 10 มี 5 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความสุภาพอ่อนน้อม
  - องค์ประกอบที่ 11 มี 5 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความรับผิดชอบ
  - องค์ประกอบที่ 12 มี 4 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า การควบคุมตนเอง
  - องค์ประกอบที่ 13 มี 3 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า ความรักธรมชาติ
- จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยันยันอันดับสอง (second order factor analysis) พบว่า โครงสร้างค่านิยมชีวิต ของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 13 องค์ประกอบ และ 52 ตัวแปร สอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจำชีวิในเกณฑ์ดีมาก เนื่องจากทุกค่าของดัชนีอยู่ในเกณฑ์ดีมาก กล่าวคือ ค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า χ^2/df น้อยกว่า 2 ส่วน ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA) และค่าดัชนีรากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (standardized RMR) ต่ำกว่า 0.05 ทั้งสองค่า โดยค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (AGFI) สูงกว่า 0.90

2. การประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ หากพิจารณาภาพรวมพบว่า มีระดับมาก ยกเว้นการอบรมเลี้ยงดูที่พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่านิยมชีวิตในระดับมาก แต่นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลยมีค่านิยมชีวิตระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน (องค์ประกอบ) ของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุทั้ง 13 ด้าน พบว่า นักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่านิยมชีวิตในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ความทะเยอทะยาน ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และการควบคุมตนเอง โดยมีระดับมากจำนวน 8 ด้าน คือ ความสามารถในการทำงาน ความมีชีวิตชีวา ความเมตตา จินตนาการ ความมีสติปัญญา ความรัก ความสุภาพอ่อนน้อม และความรักธรรมชาติ โดยที่ค่านิยมชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในสามอันดับแรกคือ ด้านความมีชีวิตชีวา ความรักธรรมชาติ และความเมตตา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยตามลำดับต่ำสุดในสามอันดับคือ ด้านความทะเยอทะยาน ความมีเหตุผล และความซื่อสัตย์

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับโปรแกรมเอชแอลเอ็ม (hierarchical linear model: HLM) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์โมเดลศูนย์ (null model) พบว่า ค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความผันแปรเพียงพอที่จะวิเคราะห์ตัวแปรอิสระในระดับนักศึกษาต่อไปคือ 2) การวิเคราะห์โมเดลอ่อน弱 (simple model) หรือการวิเคราะห์ในระดับนักศึกษา โดยเมื่อนำตัวแปรอิสระระดับนักศึกษาเข้าวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตัวแปรสาขาวิชาที่ศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาคณิต-วิทย์ ภาษา-สังคม ตัวแปรเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 ตัวแปรความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และตัวแปรเจตคติต่ออาชีพครุ จึงนำตัวแปรอิสระดังกล่าวเข้าวิเคราะห์ทีละตัว ในการวิเคราะห์ขั้นต่อไปเป็นการวิเคราะห์ตามสมมติฐานคือ 3) การวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน (hypothetical model) ในขั้นตอนนี้เพื่อตรวจสอบอิทธิพลระดับมหาวิทยาลัย โดยพบว่า ตัวแปรอิสระระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และร่วมในการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐาน ได้แก่ ตัวแปรบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย และตัวแปรความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 ปัจจัยระดับนักศึกษา

ตัวแปรระดับนักศึกษาที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ ตัวแปรความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและเจตคติต่ออาชีพครุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สาขาวิชาที่ศึกษา สาขาวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาคณิต-วิทย์ และสาขาวิชาภาษา-สังคม เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.51 ทั้งนี้ตัวแปรระดับนักศึกษาสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ร้อยละ 56 โดยมีค่าความเที่ยงของการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 0.610, 0.181, 0.036, 0.427, 0.309 และ 0.377 ตามลำดับ

3.2 ปัจจัยระดับมหาวิทยาลัย

ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัยอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งนี้ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย คือ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัยและความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของค่าเฉลี่ยค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ร้อยละ 47 โดยมีค่าความเที่ยงของการประมาณค่าพารามิเตอร์เท่ากับ 0.56, 0.114, 0.034, 0.448, 0.202, และ 0.290 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยการเชื่อมโยงจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อพัฒนาค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ พborg องค์ประกอบที่ชัดเจนจำนวน 13 องค์ประกอบ คือ ความทะเยอทะยาน ความสามารถในการทำงาน ความมีชีวิตชีวา ความเมตตา ความซื่อสัตย์ จินตนาการ ความมีสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรัก ความสุภาพอ่อนน้อม ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง และความรักธรมชาติ สอดคล้องกับการศึกษาของ Brown และ Crace (Brown, D. and Crace K., 2002) ที่ได้ทำการพัฒนาแบบสำรวจค่านิยม โดยใช้尼ยามและการจำแนกชนิดของค่านิยมของ โรเบิร์ต เป็นฐานในการสร้างเครื่องมือ มีการพัฒนามาเป็นลำดับด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และยืนยันด้วยการ confirmatory factor analysis ซึ่งพบองค์ประกอบที่ชัดเจนแตกต่างกันตามลักษณะโครงสร้างของพฤติกรรมการตัดสินใจระหว่าง 12-15 องค์ประกอบ ในท้ายที่สุดของเครื่องมือ Life Values Inventory (LVI) ของเขามี 14 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบพบว่า มีความสอดคล้อง

กันมาก ดังจะเห็นได้จากองค์ประกอบด้านความรักธรมชาติที่ บรรลฯและเครด ได้ตั้งชื่อว่า ห่วงใย สิ่งแวดล้อม โดยที่เข้าได้สังเคราะห์เพิ่มจากแนวคิดของ โรคีช เช่นเดียวกับ ความรักธรมชาติ ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาให้ความสำคัญ และเมื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านนี้ยังคงชัดเจนเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยังสอดคล้องกับ ค่านิยมไทยที่พึงประสงค์ ที่สังเคราะห์ได้จากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวถึงค่านิยมไทยไว้ ในโอกาสต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2531) ที่ได้กล่าวถึงค่านิยมไทยที่คนไทยพึงประสงค์ในการพึ่งตนเอง ที่เสนอว่าควรใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถในการทำงาน หรือการรักษาความสะอาด ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ มีความรับผิดชอบ หรือตามที่ สุพัตร สุภาพ (2541) ได้กล่าวถึงค่านิยมไทยว่า มีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผล สุภาพ เรียบร้อย สะอาด หรือ โคมิน (Komin, 1990) ที่ได้กล่าวถึงคนไทยว่า มีลักษณะสุภาพและถ่อมตน และทำงานเพื่อความสำเร็จของงาน ส่วนเลวิส (Lewis, 1999) ได้ศึกษาวัฒนธรรมและค่านิยมไทยว่า มีน้ำใจ มีเมตตา พ่อใจชีวิตที่สอดคล้องกับธรมชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูตามพระไตรปิฎกที่กล่าวถึงครูว่าเป็นกัลยาณมิตร คือ ปิโย ที่หมายถึง น่ารัก เป็นที่สบายใจและสนิทสนมชวนให้อยากเข้าใกล้ได้ถาม ซึ่งเทียบเคียงได้กับความเมตตา หรือที่ สุมน อุಮรวิวัฒน์ (2536) ได้เสนอคุณธรรมของครูไว้ และกล่าวถึง ความมีเหตุผล รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ มีความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์สุจริต ควบคุมตนเองได้ และมีอารมณ์แจ่มใส และมาตราฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพครู) ของ คุรุสภा (2540) ที่กล่าวถึง ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อวิชาชีพ รักเมตตาอาใจใส่ช่วยเหลือ ศิษย์ เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนา

จึงอาจกล่าวได้ว่า โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถวัดและประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาครู ได้สอดคล้อง กับบริบทของสังคมโลก สังคมไทย และคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์

2. การประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ในการประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งพบว่ามีค่านิยมชีวิตในระดับมาก ทั้งภาพรวม รายภาค รายเพศ รายสาขาวิชาที่ศึกษา รายชั้นปีที่ศึกษา ความคาดหวังต่อการศึกษา ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ทั้งนี้ สอดคล้องกับการสมัครเข้าเรียนครูที่ส่วนใหญ่จะพบว่า ได้มีการสอบถามความต้องการหรือวางแผน หรือเจตคติต่อวิชาชีพครู ดังนั้นธรมชาติของการเรียนครูหรือผู้เข้ามาเรียนครู ตลอดจนสังคมในมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมีลักษณะเป็นค่านิยมเชิงสังคม ที่ สแปร์เงอร์ (Spranger, 1928) ได้กล่าวไว้ ค่านิยมเชิงสังคม คนจะคิดว่าจะทำอย่างไรให้ผู้อื่นรัก ช่วยเหลือผู้อื่น รักผู้อื่นมากกว่าตนเอง ใจดี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สอดคล้อง

กับคนที่มาเรียนครูย่อมมีคุณลักษณะดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่จะเป็นครูย่อมได้ศึกษา และเรียนรู้ที่จะประพฤติปฏิบัติและมีวิถีปฏิบัติที่พึงประสงค์ของสังคม และเมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดจะเห็นว่า ระดับของค่านิยมของนักศึกษาครูในภาพรวม หรือจำแนกรายละเอียดของแต่ละตัวแปรมีค่าที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้ เพราะค่านิยมพื้นฐานที่ชัดเจนไม่ได้เกิดจากความชอบ ส่วนตัว แต่เกิดจากเงื่อนไขและประสบการณ์ของมนุษย์ เกิดจากแบบแผนสังคมหรือผลผลิตของสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม หรือกระบวนการเรียนรู้สังคม (socialization) ดังได้กล่าวแล้ว ถึงพื้นฐานของผู้เรียนครูและการรับรู้ทางสังคมถึงคุณลักษณะของคนที่จะเป็นครู แม้ว่าค่านิยมชีวิตจะเป็นรูปแบบความเชื่อของแต่ละบุคคล (Rokeach, 1973) แต่ก็ต้องคำนึงถึง บรรทัดฐานของสังคมที่ถือว่าเป็นมาตรฐานในการตัดสินความดีเดชด้วย

ยกเว้นเมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษาได้รับ จะพบว่า นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่านิยมชีวิตระดับมาก ในขณะที่ นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และแบบปล่อยปละละเลยมีค่านิยมชีวิตระดับปานกลาง สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมโดยสังคมประกิจของ แบนดูรา (Bandura, 1977) ได้ให้ความสนใจสังคมประกิจ 6 ประการ และยังกล่าวถึงการปฏิบัติการสั่งสอนอบรมว่า การสั่งสอนให้เด็กประพฤติปฏิบัติควรจะใช้การจูงใจและแรงเสริม ไม่ควรจะมีการบังคับ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้เด็กมีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น กล้าแสดงออก รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดจะขาด ความริเริม ขาดความรับผิดชอบ ไม่กล้าแสดงออก เช่นเดียวกับเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

แต่จากการพิจารณาค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นรายด้าน กับพบว่า นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่านิยมชีวิตในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ความทะเยอทะยาน ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และการควบคุมตนเอง ซึ่งทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นความเชื่อที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม ดังนั้นความเชื่อ และ/หรือการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนต้องอาศัยระยะเวลาและต้นแบบของการพัฒนา เพื่อการก่อตัว และสั่งสมจนเกิดพัฒนาการ ต่างจากอีก 8 ด้าน คือ ความสามารถในการทำงาน ความมีชีวิตชีวา ความเมตตา จินตนาการ ความมีสติปัญญา ความรัก ความสุภาพอ่อนน้อม และความรักธรรมชาติ ที่เข้าใจได้ง่ายกว่ามีความเป็นรูปธรรมและชัดเจนต่อการปฏิบัติมากกว่า สอดคล้อง กับ เบงท์สัน และลิฟจอย (Bengtson & Lovejoy, 1973) ที่กล่าวว่า ค่านิยมเป็นที่มาของแบบของความระลึกรู้ (cognition) ซึ่งก่อตัวและจัดระบบขึ้นอย่างถาวร มีคุณภาพหรือความสามารถใน เชิงประเมินค่า มีเป้าหมาย (end states) ทำให้เกิดทางเลือก (choice) และทางปฏิบัติ (action) เช่นเดียวกับที่ โรคีช ได้กล่าวถึงลักษณะค่านิยมว่า มีลักษณะเป็นความเชื่อ (beliefs) ที่มีทิศทาง ของการปฏิบัติ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.1 ปัจจัยระดับนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ตัวแปรระดับนักศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 5 ตัวแปร คือ สาขาวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาแก่น (คณิต วิทย์ ภาษา สังคม) เกรดเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 2.51 ความคาดหวังต่อการศึกษาในระดับปริญญาโท การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเจตคติต่ออาชีพครุ โดยจำแนกเป็นอิทธิพลทางบวกและอิทธิพลทางลบ ดังนี้

3.1.1 อิทธิพลทางบวก 3 ตัวแปร ได้แก่ ความคาดหวังต่อการศึกษาระดับปริญญาโท การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเจตคติต่ออาชีพครุ

3.1.2 อิทธิพลทางลบ 2 ตัวแปร ได้แก่ สาขาวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาวิชาแก่น (คณิต วิทย์ ภาษา สังคม) และเกรดเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 2.51

3.2 ปัจจัยระดับมหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 1 ตัวแปร คือ บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย และมีอิทธิพลทางบวก

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าตัวแปรระดับนักศึกษาหรือตัวแปรระดับมหาวิทยาลัย ต่างก็มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าค่านิยมชีวิตมีโครงสร้างเป็นระดับ ทั้งนี้แม้กระบวนการทางสังคมหรือสังคมประกิจ (socialization) จะมีความสำคัญต่อการเกิดและการเปลี่ยนแปลงค่านิยม แต่ค่านิยมก็ยังคงความต้องการภายในค่านิยมพื้นฐานที่ชัดเจนไม่ได้เกิดจากความชอบส่วนตัว แต่เกิดจากความต้องการภายใน ค่านิยมพื้นฐานที่ชัดเจนไม่ได้เกิดจากความชอบส่วนตัว แต่เกิดจากความเชื่อในประสบการณ์ของมนุษย์ ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า การรับรู้ต่ออาชีพครุหรือคนที่จะเป็นครุย้อมอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สังคมคาดหวัง หรือสอดคล้องกับ แรทส์ และโคน (Raths, Hamin and Simon, 1972) ที่กล่าวถึงพัฒนาการของการเกิดค่านิยมไปในทิศทางบวกหรือลบ และซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องทำค่านิยมให้กระจัง เมื่อการปลูกฝังค่านิยมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สถาบันต่าง ๆ ให้ค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน เช่น พ่อแม่ อาจารย์ นักการเมือง ผู้สื่อข่าว ฯลฯ ทำให้เยาวชนสับสนว่าอะไรกันแน่คือค่านิยมที่ถูกต้อง ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอะไรดีหรือเลว ดังนั้นจึงอาจรับอิทธิพลด้านที่ไม่พึงประสงค์ได้ ดังจะเห็นได้จากสภาพสังคมในปัจจุบัน ไม่ว่าสื่อ นักการเมือง ดาราต่างก็กำลังทำให้เยาวชนสับสนในค่านิยม เช่น การนิยมใช้ศัพท์หรือสำเนียงที่ไม่ใช่เสียงในภาษาไทย หรือการแต่ตัวเลียนแบบดารา รวมทั้งการส่งเสียงในที่สาธารณะอันเป็นการรบกวนผู้อื่นโดยไม่เกรงใจหรือจากการสำรวจเมื่อเร็ว ๆ นี้ ที่พบว่าคนไทยยอมรับการคอร์ปชั่นได้

และสอดคล้องกับการศึกษาของ บริม (Grimm, 1989) ที่ได้ทำการตรวจสอบค่านิยมของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัย Temple University ในรัฐ Arizona โดยได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างค่านิยมและการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในช่วง 4 ปีที่อยู่ในมหาวิทยาลัย และพบว่า

ไม่มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ดังนั้น ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏก็เช่นกัน แม้จะสามารถเปลี่ยนหรือก่อตัวจากอิทธิพลต่าง ๆ ได้ แต่อาจต้องใช้เวลาและเงื่อนไขสังคมหรือประสบการณ์ที่เข้มข้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1.1.1 เครื่องมือวัดค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถนำไปใช้วัดค่านิยมชีวิตกับกลุ่มนักศึกษาชีพอื่นได้ทุกกลุ่มวิชาชีพ แต่ควรปรับข้อความให้สอดคล้องกับลักษณะของแต่ละกลุ่มวิชาชีพ รวมทั้งตรวจสอบและยืนยันโครงสร้างก่อนนำไปใช้ จะทำให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการวัดมากยิ่งขึ้น

1.1.2 เครื่องมือวัดค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏมีคุณภาพ ควรนำไปใช้วัดและติดตามพัฒนาการของนักศึกษา

1.1.3 ข้อเสนอแนะในการประเมินค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นข้อเสนอแนะที่สำคัญที่จะเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนานักศึกษาครุให้มีค่านิยมชีวิตที่เพิ่มประสิทธิ์ ดังนั้นก่อนจะทำการพัฒนาค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ ควรได้มีการวิเคราะห์ค่านิยมชีวิตของนักศึกษาเป็นรายด้าน จึงจะช่วยให้การพัฒนาปลูกฝังค่านิยมชีวิตที่เพิ่มประสิทธิ์ได้สอดคล้องกับสภาพเป็นจริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาความเชื่อถือและศรัทธาครุที่กำลังถูกวิพากษ์ว่าเสื่อมลงได้อย่างแท้จริงต่อไป

1.2 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1.2.1 ในจำนวน 13 องค์ประกอบของค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุที่พบว่ามีระดับปานกลาง ได้แก่ ความเทอทะยาน ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และการควบคุมตนเอง มหาวิทยาลัยควรมีการพัฒนาส่งเสริมค่านิยมชีวิตเหล่านี้อย่างเร่งด่วนให้แก่นักศึกษา

1.2.2 โครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีโครงสร้างที่ชัดเจน มีจำนวนองค์ประกอบและจำนวนข้อที่พอเหมาะสมต่อการประเมินค่านิยมชีวิต สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่เพิ่มประสิทธิ์ของนักศึกษาครุได้สอดคล้องกับคุณลักษณะของครุดี สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยและการผลิตครุ

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาโครงสร้างค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีจำนวนมากพอและเป็นตัวแทนที่ดี ดังนั้นสามารถนำไปใช้ได้กับทุกขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดค่าaniyomชีวิตโดยใช้ทฤษฎีอื่นเป็นฐานเพื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาตามแนวคิดของ โรดีช
- 2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบค่าaniyomชีวิตระหว่างสถาบัน ระหว่างสาขาวิชาชีพ และระหว่างพื้นฐานทางสังคมและชุมชน
- 2.3 ควรศึกษาค่าaniyomชีวิตด้วยการเก็บข้อมูลระยะยาวตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของค่าaniyomชีวิตของนักศึกษา
- 2.4 ควรศึกษาด้วยการจำแนกกลุ่มตามตัวแปรต้นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับของค่าaniyomชีวิต
- 2.5 ควรมีการศึกษาตัวแปรระดับสังคมด้วย เพราะจากการศึกษาเอกสารที่พบว่า มีตัวแปรในระดับสังคม เช่น ขนาดของสังคม ความสัมพันธ์ของสังคมมีอิทธิพลต่อค่าaniyomชีวิต เป็นต้น
- 2.6 ควรมีการศึกษาค่าaniyomใหม่ และ/หรือค่าaniyomอื่นในสังคมที่กำลังเป็นที่สนใจ ตามยุคสมัย

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกษม สุวรรณกุล. (2530). ค่านิยมกับมหาวิทยาลัย. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 30 (ตุลาคม-ธันวาคม): 20-24.

โภวิท ประวัลพุกษ์. (2529). การพัฒนาจริยธรรม: การสอนเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 6-10. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

โภศล มีคุณ. (2533). การวัดจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2539). รายงานวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการใช้ครุ: การวิเคราะห์เชิงปริมาณมหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิก.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, สำนักงาน. (2538). การแนวทางการพัฒนาจิตใจในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) วันที่ 19 กันยายน 2538.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

จุฑา บุรีภัคดี. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพ (Personality Development). กรุงเทพมหานคร: สมเจตน์การพิมพ์.

ชัยอนันต์ สมทวนิช และคณะ. (2546). การพัฒนาคุณภาพศาสตร์อุดมศึกษา. มูลนิธิส่งเสริมนโยบายการศึกษาเสนอต่อทบทวนมหาวิทยาลัย.

ดิเรก พรสีมา. (2546) การพัฒนาวิชาชีพครุ. [Online]. แหล่งที่มา:
<http://www.onec.go.th> [2553, สิงหาคม 9].

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. (2542). รายงานผลการวิจัยเรื่องปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรชชัย. (2538). ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (LISREL): สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นาตยา ปีลันธนาณท์. (2529). การพัฒนาจริยธรรม : การทำความกระจ่างในค่านิยม. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 6-10. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นิคม นาคอ้าย. (2539). การพัฒนาเทคนิคิวิเคราะห์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับ : การประยุกต์ใช้โปรแกรมເອສແອລເອມ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิวัต กลิ่นงาม และคณะ. (2539). รายงานการวิจัย เรื่อง ค่านิยมที่พึงประสงค์ของเยาวชนที่เป็นปัญหาทางสังคมในจังหวัดสงขลา. สงขลา: สถาบันราชภัฏสงขลา.

บุญมี แท่นแก้ว. (2539). จริยศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โอดี้ยนสโตร์.
ปิยชิดา ทองอร่าม. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา: การวิเคราะห์พหุระดับด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) และ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสนาฉบับประมาณธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖.

พลสัณห์ โพธิ์ศรีทอง. (2540). การดำเนินการตามโครงการผลิตครูใหม่. บุรีรัมย์: สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

พัทยา สายหู. (2529). กลไกของสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญแข ประจันปัจจนีก และอ้อมเดือน สดมณี. (2529). ค่านิยมของชนบทไทย: ค่านิยมทางวัฒนธรรมค่านิยมทางระเบียงประเทศไทย: สถาบันวิจัยพุทธิกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

มนต์เทียร ชมดอกໄມ້. (2541). การวิเคราะห์พหุระดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียน ประถมศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขต การศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2530). รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพและความสูญเปล่าในการผลิตกำลังคนระดับสูงกว่า ปริญญาตรี. (อัดสำเนา). กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.

มาณี ไชยธีรา努วัฒน์. (2536). การวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่น ต่องานวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎี บัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวลักษณ์ แสงสร้อย. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้วิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรง ระดับลดเหลือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐวิทยาการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รักชนก บุญปู. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนนำร่องหลักสูตรสถานศึกษาโดยวิธี วิเคราะห์พหุระดับ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, วิชารัฐวิทยาการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชภัฏจันทรเกษม, สถาบัน. คณะครุศาสตร์. (2542). สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนว ในการพัฒนาระบบการผลิตครุของสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

เลขานุการคุรุสภา, สำนักงาน. (2539). เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครุของคุรุสภา พ.ศ. 2537. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

วัชราภรณ์ เกียรติบุญญาฤทธิ์. (2549). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุระดับของความ ต้องการจำเป็นของนักเรียนและครุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อุยธยา. (2540). หลักสิบประการของการเป็นครูที่ดี (Wallapa's Ten Principles for Good Teacher). ใน เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา 2700281 พื้นฐานวิชาชีพครู. ปีการศึกษา 2540.

ศักดิ์ ระพี. (2543). กระบวนการกระจงค่านิยม. วารสารวิชาการ 9 (กันยายน): 26-46.

ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวรรณ ปิตยานันท์ และดิเรก ศรีสุโข. (2548). การเลือกใช้สกิดิที่เหมาะสมกับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: พชรakanต์พับลิเคชั่น จำกัด.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). การวิเคราะห์พหุระดับ MULTI-LEVEL ANALYSIS. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานเลขานุการครุสภาก. (2540). จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภากลาดพร้าว.

สมหวัง พิชัยนุวัฒน์ และคณะ. (2542). รายงานการวิจัยเอกสาร: ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร: วิทีชี คอมมิวนิเคชั่น.

สุทธนุ ศรีไสย. (2537). อิทธิพลขององค์ประกอบบางประการที่มีความรักความชอบในอาชีวะของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทรี โคงิน และ สนิก สมัครการ. (2522). รายงานการวิจัยเรื่อง ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย: เครื่องมือในการสำรวจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุพัตรา สุภาพ. (2541). สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยมครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพาณิช.

สมน ออมริวัฒน์ และคณะ. (2536). คุณธรรมของครู: กรณีศึกษาเพื่อการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจรรยาแห่งวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมน ออมริวัฒน์. (2535). จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐานทางจิตใจของคนไทย. ใน สมบัติ ของการศึกษาไทย, หน้า 99-108. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.,

อ้อมเดือน สدمณี. (2540). **แนวคิดในการพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชน.**

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

อะห์มัด ยีสุ่นทรง. (2546). **การนำเสนอแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาค่านิยม สำหรับนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันคุณศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2535). **ปัจจัยภายในและภายนอกวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครุพัณฑุชาติไทยเขมร.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Asch, S.E. (1995). **Opinions and social pressure.** Scientific American.

Astin, A.W. (1993). **What matters in collage?** San Francisco: Jossey-Bass.

Astin, A.W. (1984). Student Involvement: A Developmental Theory for Higher Education. **Journal of College Student Personnel**, 25: 297-308.

Bandura, A. (1977). **Social learning theory.** New Jersey: Prentice-Hall.

Bengtson, Vern L., and Lovejoy, Mary Christine. Values.personality and Social Structure: An International Analysis.in **Linking Social Structure and Personality.** Ed. Glen H. Elder,Jr. Beverly Hills: Sage Publications.

Brown, R. (1965). **Social Psychology.** New York: Free Press.

Duncan, T., et aj. (1998). Latent Variable Modeling of Longitudinal and Multilevel Substance Use Data. **Multivariate Behavioral Research**, 32 (3): 275-318.

Grimm, Timothy Lee. (1989). **An Examination of the Value Patterns of Seniors of the Temple University class of 1989.(Arizona).** Doctoral dissertation Temple University.

Halstead, J. M. and Taylor, M.J. (2000). **The development of values, attitudes and personal qualities:** a review of recent research (Slough, National Foundation for Educational Research).

- Hofstede, G. (1987). **Culture's consequences international differences in work related values.** London: Sage.
- Hofstede, G. (2001). **Second Edition: Culture's consequences.** London: Sage.
- Hurlock, Elizabeth B. (1978). **Child Development.** New York: McGraw-Hill Book Company.
- Jacoby, B. (1993). Service delivery for a changing student constituency. In M.J. Barr (Eds.), **The Handbook of student affairs administration.** San Francisco: Jossey-Bass.
- Joyce and Weil M. (1986). **Model of Teachimg.** Third edition. New York: Prentice-Hall.
- Keeves, J.P. (1997). **Educational Research Methodology and Measurement.** 2nd. New York: Pergamon.
- Kerchhoff, Alan C. (1972). **Socialization and Social Class.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Komin, S. (1990). **Psychology of the Thai people & behavioral pattern.** Research Center Nation Institute of Development Administration (Nida) Bangkok Thailand.
- Krech, David., Crutchfield, Richard S., and Ballachey, Egerton L. (1962) **Individual in Society.** New York: Mcgraw-Hill.
- Lewis, C.D. (1999). **When cultures collide: Managing successfully across culture.** London: Nicolas Berkley.
- Marsh, H.W. and Hau, K. (2002). Multilevel Modeling of Longitudinal Growth and Change: Substantive Effects or Regression Toward the Mean Artifacts? **Multivariate Behavioral Research**, 37 (2): 245-282.
- Manning, K. (1988). The multi- cultural challenge of the 1990s. **Campus Activities Programming** (September): 52-56.
- Pascarella, E.T., and Terenzini, P.T. (1991). **How college affects students: Findings and Insights from twenty years of research.** San Francisco: Jossey-Bass.

- Rokeach, M. (1968). A Theory of organization and change with in value-attitude system. **Journal of Socian issue**, 24 (January): 85-99.
- Rokeach, M. (1970). **Beliefs, Attitudes, and Values**. New York: Thefree Press.
- Rokeach, M. (1973). **The Nature of Human Values**. New York: Thefree Press.
- Rokeach, M. (1979). **Understand Human Values**. New York: Thefree Press.
- Singer, J.D. (1998). Using SAS PROC MIXED to fit Multilevel Models, Hierarchical Models, and Individual Growth Models. **Journal of Educational and Behavioral Statistics**, 23 (4): 325-355.
- Simon, S.B. and other. (1972). **Values clarification: A handbook of practical strategies for teachers and student**. New York: Hart.
- Spranger, E. (1928). **Types of men**. (Translated 6 y P.J.W. Pigors). Halle: Hiemy.
- Taylor, S., Pepleau, L., and Sears, D. (1997). **Social psychology** (9th ed) Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Thum, Y.M. and Bhattacharya, S.K. (2001). Detective a change in school performance: A Bayesian Analysis for a Multilevel Join Point Problem. **Journal of Educational and Behavioral Statistics**, 26(4): 443-468.
- Weidman, J.C., Twale, D.J., and Stein, E.L. (2001). **Socialization of graduate and professional students in higher education: A perilous passage?** San Francisco: Jossey-Bass.

ภาคนวัก ก

เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างเครื่องมือ

ฉบับที่ 1 (นักศึกษา) แบบสอบถาม มี 6 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบตรวจสอบรายการ (Check List)
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมชีวิต แบบมาตราวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบมาตราวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ
- ตอนที่ 4 แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู แบบมาตราวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน แบบมาตราวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามคุณลักษณะของอาจารย์ แบบมาตราวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมชีวิต

จำนวน 19 รายการรวม 6 ข้อ รวม 114 ข้อ

ด้าน	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1. ความทะเยอทะยาน	1, 4, 10, 15, 23, 59	
2. ความใจกว้าง	25	7, 9, 17, 29, 35
3. ความสามารถในการทำงาน	11, 16, 28, 32	5, 12
4. ความสติชื่น	6, 13, 18, 19, 43	14
5. ความสะอาด	20, 21, 30, 53	3, 37
6. ความกล้า	22, 26	31, 33, 38, 69
7. ความเมตตา	27, 34, 36, 40, 54, 61	
8. ความช่วยเหลือ	2, 8,	41, 44, 46, 48
9. ความซื่อสัตย์		39, 47, 50, 51, 55, 73
10. จิตนาการ	62, 76	45, 52, 56, 67
11. รักอิสระ	92	24, 42, 57, 63, 71
12. สติปัญญา		49, 58, 64, 65, 70, 89
13. เหตุผล		66, 74, 75, 79, 84, 114
14. ความรัก	72, 80, 95	81, 86, 100
15. nobน้อม	78, 104	60, 91, 96, 97
16. สุภาพ		82, 94, 98, 99, 101, 106
17. ความรับผิดชอบ	68, 85, 102	103, 107, 112
18. การควบคุมตนเอง	90	77, 83, 87, 108, 109
19. รักธรรมชาติ	110	88, 93, 105, 111, 113

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

มี 3 รูปแบบ จำนวน 22 ข้อ

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
1. แบบประชาธิปไตย	1, 2, 12, 18, 20, 21	17
2. แบบเข้มงวด	3, 5, 7, 10, 13, 15, 19	14
3. แบบปล่อยปละละเลย	4, 6, 8, 9, 11, 16, 22	

ตอนที่ 4 แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู

จำนวน 25 ข้อ

เจตคติต่ออาชีพครู	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เจตคติต่ออาชีพครู	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23,	8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 19, 24, 25

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อน

จำนวน 20 ข้อ

กลุ่มเพื่อน	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อน	1, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19,	2, 4, 7, 10, 17, 18, 20

ตอนที่ 6 คุณลักษณะของอาจารย์

จำนวน 20 ข้อ

คุณลักษณะอาจารย์	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
คุณลักษณะอาจารย์	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	5, 9,

ฉบับที่ 2 (อาจารย์) แบบสอบถามมี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ แบบมาตรวัดระดับ (Likert 's scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย แบบมาตรวัดระดับ (Likert 's scale) 5 ระดับ

ตอน	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ตอนที่ 2 เจตคติต่อวิชาชีพ (25 – ข้อ)	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25	7, 10, 11, 15, 19, 21
ตอนที่ 3 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (25 – ข้อ)	1 – 25	-

ฉบับที่ 3 (เจ้าหน้าที่) แบบสอบถามมี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย แบบมาตรวัดระดับ (Likert 's scale) 5 ระดับ

ตอน	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ตอนที่ 2 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (25 – ข้อ)	1 – 25	-

ฉบับที่ 4 (ชุมชน) แบบสอบถามมี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย แบบมาตรวัดระดับ (Likert 's scale) 5 ระดับ

ตอน	ข้อที่	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ตอนที่ 2 บรรยายกาศของมหาวิทยาลัย (15 – ข้อ)	1 – 25	-

แบบสอบถามค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครู

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุภัณฑ์ ที่มีโครงสร้างเป็นระดับ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการถามความคิดเห็น ซึ่งการตอบไม่มีถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี จริงหรือเมจริง และไม่มีผลต่อตัวผู้ตอบ ดังนั้นขอให้ตอบตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามฉบับนี้ มี 6 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมชีวิต

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 4 แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามคุณลักษณะของอาจารย์

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 – 6 เป็นแบบมาตรวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านอย่างแท้จริงและทุกครั้ง

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเป็นส่วนใหญ่

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเพียงบางส่วนและเป็นส่วนน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือไม่ตรงกับการปฏิบัติของท่าน

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล

จันทร์ รุ่มสินธุ์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

1. เพศ ชาย หญิง

2. กำลังศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาเอก

☐ คณิตศาสตร์	☐ เทคโนโลยี/นวัตกรรม/คอมพ์
☐ วิทยาศาสตร์/ฟิสิกส์/เคมี/ชีวะ	☐ จิตวิทยา/การแนะแนว
☐ ภาษาไทย	☐ การวัดผล/วิจัย/ประเมินผล
☐ ภาษาอังกฤษ	☐ พลศึกษา
☐ สังคมศึกษา	☐ ศิลปะ/นาฏศิลป์/ดนตรี
☐ ปฐมวัย/ประถมศึกษาพลศึกษา	☐ บรรณารักษณ์
☐ อื่นๆ.....	

3. ชั้นปีที่ 1 2 3 4 5

4. คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ภาคการศึกษาแรก – ภาคเรียนสุดท้ายที่คิดเกรดได้

ต่ำกว่า 2.00   2.01 – 2.50   2.51 - 3.00   มากกว่า 3.00

5. เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วตั้งใจที่จะ

ทำงาน   ศึกษาต่อ

6. ตั้งจุดมุ่งหมายในการศึกษาสูงสุดระดับใด

ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก

7. การศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง

☐ ไม่ได้ศึกษา	☐ มัธยมศึกษา ม.3-ม.6	☐ ปริญญาตรี
☐ ประถมศึกษา	☐ ปวช.-ปวส.	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

8. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

☐ น้อยกว่า 20,001 บาท	☐ 40,001 – 50,000 บาท
☐ 20,001 – 30,000 บาท	☐ 50,001 – 60,000 บาท
☐ 30,001 – 40,000 บาท	☐ สูงกว่า 60,000 บาท

9. จำนวนเพื่อนสนิทในมหาวิทยาลัยที่มักทำกิจกรรมร่วมกัน

ไม่มี   3 คนหรือน้อยกว่า   4-10 คน   มากกว่า 10 คน

10. จำนวนเพื่อนสนิทอกมมหาวิทยาลัยที่มักทำกิจกรรมร่วมกัน

ไม่มี   3 คนหรือน้อยกว่า   4-10 คน   มากกว่า 10 คน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมชีวิต

ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก	Factor Loading	Factor ที่	การ คัดเลือก
	n = 238	n = 390		
1. ความทะเยอทะyan				
1. การได้เป็นผู้บริหารคือจุดมุ่งหมายของชีวิต	0.083	.717	9	✗
4. การมีฐานะดีและทรัพย์สินมากจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.924	-.719	3	
10. ฉันอยากรเป็นคนมีชื่อเสียง	2.719	-.635	3	
15. ฉันอยากรมีอำนาจเหนือผู้อื่น	5.429	-.536	3	
23. ฉันตั้งใจจะสร้างครอบครัวให้มีฐานะมั่นคง	3.832	.720	2	
59. ฉันต้องมีอาชีพที่ดีและมั่นคง	7.081	.364	1	✗
2. ความใจกว้าง				
7. ฉันจะไม่ฟังคนที่ฉันไม่ชอบ	5.082	.537	8	
9. คนมีปัญหาคือคนที่เห็นแย้งกับผู้อื่น	5.183	.448	13	
17. คนชอบถieging เป็นคนที่น่าเบื่อ	1.123	.798	13	✗
25. คนที่มีความเห็นไม่เหมือนเราเป็นคนที่น่าสนใจ	0.321	.688	5	✗
29. เราไม่ควรคบคนที่มีความคิดต่างจากเรา	8.020	.537	1	
35. ความเห็นต่างกันมากทำให้วุ่นวาย	0.508	.339	12	✗
3. ความสามารถในการทำงาน				
5. งานที่ยาก ๆ ถ้าทำไม่สำเร็จไม่เป็นไร	6.402	.337	7	
11. ฉันชอบงานที่ยาก เพราะท้าทายความสามารถ	0.503	.517	5	✗
12. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความอดทน	6.042	.323	1	
16. ฉันอยากรทำแบบฝึกหัดที่ยาก	1.989	.780	17	✗
28. ฉันไม่ย่อท้อต่อการต้องทำงานใหม่ที่ไม่เคยทำ	2.589	.344	10	
32. ถ้าเป็นงานที่ท้าทายแม้จะใช้เวลานานฉันก็จะทำ	3.910	.377	5	
4. ความสตดี				
6. dok ไม่แลสเสียงเพลงช่วยทำให้อารมณ์ดีขึ้น	4.079	-.354	12	
13. ฉันยิ่งได้ในทุกสถานการณ์	1.502	.680	6	✗
14. ฉันมักเคร่งเครียดกับงาน	1.301	.467	8	✗
18. ฉันรู้สึกว่าทุกคนเป็นเพื่อนของฉัน	3.066	.560	6	
19. ฉันมองเหตุการณ์รอบตัวด้วยความสนุกสนาน	0.204	.739	6	✗
43. ฉันพร้อมที่จะทำงานเสมอ	5.529	.405	10	

ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก	Factor Loading	Factor ที่	การ เลือก
	n = 238	n = 390		
5. ความสะอาด				
3. “ขยะ”จะแยกหรือไม่แยกประเภทไปรวมกันที่กองขยะอยู่ดี ดังนั้นทุกคนได้เลย	6.187	.399	3	
20. คนสะอาดดูดี	2.315	.424	6	
21. บ้านเมืองสะอาดบ่งบอกความเจริญ	3.478	.689	2	
30. หน้าตามันเยิมทำให้เสียบุคลิก	0.205	-.795	23	✗
37. ฉันเคยใส่เสื้อผ้าที่สกปรกชำรุดโดยไม่ซักหลายหน	8.483	.493	1	
53. บ้านเรือนครัวต้องเช็ดและถูทุกวัน	2.295	-.437	20	✗
6. ความกล้า				
22. ฉันจะอยู่ฝ่ายที่ถูกต้องเสมอถึงจะมีจำนวนน้อยกว่า	1.212	.551	2	✗
26. เพื่อความถูกต้องแม้จะลำบากเราก็ยอม	2.927	.624	5	
31. ถ้ามีความขัดแย้งเกิดขึ้นฉันจะเป็นกลาง	0.731		-	✗
33. เพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อน ถ้าคนมีอำนาจต้องการอย่างไรเราก็ยอม	5.658	.570	4	
38. ถึงแม้ฉันจะเป็นฝ่ายถูกก็จะไม่ยอมมีเรื่องกับคนที่เหนือกว่า	3.483	.601	4	
69. หากมีผู้ทำผิดแต่ไม่กระทบเรา เราควรวางแผน	6.740	.578	8	
7. ความเมตตา				
27. ฉันไม่โกรธคนที่กล่าวร้ายฉัน (ปรับใหม่ข้อ 17)	1.606	.307	17	ปรับปรุง
34. ฉันชอบบริจาคสิ่งของ/เงินทอง	1.249	-.493	31	✗
36. ถ้าพบเด็กร้องไห้ฉันจะเข้าไปปลอบ	1.676	.395	10	
40. เด็กๆ น่ารักทุกคน	1.346	.829	26	✗
54. ฉันยกโทษให้คนที่เคยทำร้ายฉัน	1.223	-.372	12	✗
61. ความสนใจจะช่วยให้สังคมมีความสงบ	1.445	-.689	21	
8. ความช่วยเหลือ				
2. ฉันมีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น	3.017	.676	9	✗
8. ฉันร่วมกิจกรรมของคณะอย่างเต็มที่	2.523	.789	10	
41. ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือคือคนที่น่าเบื่อ	10.652	.590	1	
44. สังคมทุกวันนี้ต้องด้วยครรตัวมั่น	3.455	.401	28	✗
46. อะไรที่ไม่เกี่ยวกับฉัน ฉันจะไม่ใส่ใจ	8.949	.464	1	
48. การแบ่งปันจะทำให้สังคมอ่อนแอก	12.028	.736	1	

ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก	Factor Loading	Factor ที่	การ เลือก
	n = 238	n = 390		
9. ความซื่อสัตย์				
39. คนจะคิดว่าเราไม่ถ้าเราพูดความจริง	9.821	.433	1	
47. ถ้าแม่ค้าตอนเงินเกินมา เราจะคืนหรือไม่ก็ได้	9.301	.498	1	
50. การโกหกไม่ทำให้คนอื่นเดือนร้อน	7.939	.574	1	
51. ถ้าอาจารย์ซักถามการทำผิดของเพื่อนสนิท ฉันจะตอบแบบเลียง ๆ แทนการพูดความจริง	3.535	.482	29	✗
55. เพื่อไม่ให้เพื่อนเสียใจเราไม่จำเป็นต้องบอกความจริงกับเพื่อน	3.812	.721	12	
73. เราไม่จำเป็นต้องพูดความจริงทั้งหมด ถ้าเรื่องนั้นไม่ทำให้เราได้เปรียบ	6.632	.411	7	
10. จินตนาการ				
45. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความคิดด้วยตนเอง	12.516	.603	1	
52. ฉันชอบทำงานตามคำสั่ง	4.446	.745	20	✗
56. การสมดุลหรือการจำลองสถานการณ์เป็นเรื่องเพ้อเจ้อ	11.978	.604	1	
62. ก่อนสร้างงานฉันจะสร้างภาพในใจก่อน	0.620	-.526	21	✗
67. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องออกแบบหรือวางแผนด้วยตนเอง	9.220	.531	1	
76. การคิดประดิษฐ์ต่อเพื่อลดดับเรื่องใหม่เป็นเรื่องสนุก	0.196	.745	31	✗
11. รักอิสรภาพ				
24. ถ้าเราเป็นลูกน้องของคนมีอำนาจเราจะสนับสนุน	6.280	.562	32	
42. คนมีพาวเวอร์คือคนมีบารมี	6.314	.602	4	
57. ฉันไม่ชอบทำอะไรตามลำพัง	4.753	.726	25	
63. ถ้าเพื่อนสนิทขาดเรียนฉันจะขาดเรียนด้วย	11.602	.606	1	
71. คนที่จะเริญก้าวหน้าต้องมีคนคุยสนับสนุน	3.792	-.515	14	✗
92. ชีวิตของเราขึ้นอยู่กับตัวเราเอง	5.163	.450	27	
12. สติปัญญา				
49. คิดถูกหรือผิดไม่สำคัญเท่าคิดเร็ว	9.917	.611	1	
58. คนช่างคิดเป็นคนขี้ระวง	9.134	.619	11	✗
64. การทำงานผู้อื่นโดยไม่ต้องคิดเองสะขาวดี	13.374	.619	1	
65. คนตัดสินใจเร็วเป็นคนเก่ง	6.445	.417	1	
70. คนที่คิดซับซ้อนเป็นคนเจ้าเล่ห์	5.174	.529	8	
89. ทำงานที่เข้าบอกดีที่สุด	8.357	.695	1	

ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก	Factor Loading	Factor ที่	การ เลือก
	n = 238	n = 390		
13. เหตุผล				
66. ฉันเชื่อข่าวลือ เพราะคิดว่าต้องมีมูลความจริง	11.857	.557	1	
74. ถ้าคนส่วนใหญ่บอกว่าดีฉันจะเชื่อ	3.886	.790	7	
75. คนที่ดีหนี้เรา เพราะเขาอิจฉาเรา	10.125	.495	1	
79. ไม่ว่าอย่างไรฉันจะต้องได้เลียงเพื่อให้ชนะ	13.560	.556	1	
84. ฉันคิดว่าสิ่งที่นั้นพอดูถูกเสมอ	7.905	.563	1	
114. เราต้องเข้าข้างพากของเราก่อน	6.936	.555	29	×
14. ความรัก				
72. หากเราให้ความรักต่อผู้อื่นผู้อื่นย่อมให้ความรักต่อเรา	6.781	-.442	28	
80. ความรักความห่วงใยจะทำให้โลกมีสันติ	9.366	.452	1	
81. ในสังคมทุกวันนี้มีแต่คนคิดเอาเปรียบ	1.589	-.405	14	×
86. ความห่วงใยผูกพันจะทำให้เราอ่อนแอก	9.762	.628	1	
95. คนที่ไม่มีความห่วงใยหรือไม่มีความผูกพันกับใครเป็นคนที่น่าสงสาร	1.053	.697	18	×
100. เพื่อนไม่ใช่ญาติตั้งนั้นจึงไม่ควรเชื่อใจ	9.053	.618	1	
15. nobn้อม				
60. คนที่ยอมคนเป็นคนชี้แพ้	5.574	.415	21	
78. การพูดกับผู้ใหญ่ไม่ควรใช้น้ำเสียงที่สันหัว	3.504	.800	14	
91. สมัยนี้เมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องก้มตัว	12.374	.694	1	
96. ฉันจะทำความเคารพเฉพาะอาจารย์ที่สอนฉัน	7.037	.505	1	
97. การได้เลียงผู้ปักครองเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น	7.089	.591	1	
104. ถ้าอาจารย์เตือนหรือดูฉันจะยิ่มรับหรือขอบคุณ	3.077	.761	24	×
16. สุภาพ				
82. การเคี้ยวอาหารเสียงดังไม่ใช่ความผิด	5.048	.652	30	×
94. เราจะแต่งกายอย่างไรก็ได้ขออยู่กับความพอใจของเรา	6.041	.467	1	
98. ชุดนักศึกษาเป็นเพียงเครื่องแบบจะแต่งอย่างไรไม่น่าจะเป็นอะไร	13.771	.837	1	
99. การได้เลียงอย่างรุนแรงเมื่อมีความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดा	8.474	.618	1	×
101. คนแต่งตัวเรียบร้อยดูเชย	10.933	.736	1	
106. การพูดด้วยคำเสียงที่นุ่มนวลแสดงถึงความอ่อนแอก	10.043	.742	1	

ข้อความ	ค่าอำนาจ จำแนก	Factor Loading	Factor ที่	การ เลือก
	n = 238	n = 390		
17. ความรับผิดชอบ				
68. เมื่อฉันรับผิดชอบทำสิ่งใด ฉันยอมรับทั้งคำติและคำชม	3.563	.750	19	✗
85. เมื่อเรามีชื่อในกิจกรรมที่ผิดพลาด แม้เราไม่ได้ร่วมทำ กิจกรรมนั้น เรายังคงมีส่วนร่วมแก่ใจ	3.099	.473	22	✗
102. ถ้าเราแห่งรостиเปี่ยมโดยเพื่อนเป็นคนขับรถและเกิด อุบัติเหตุที่ทำให้ต้องซ้อมรถ เราควรมีส่วนร่วมของเงิน	2.421	.788	22	✗
103. ถ้ารู้ว่าสิ่งที่รับมาทำจะไม่สำเร็จ ก็ไม่จำเป็นต้องบอกใคร	8.871	.511	1	
107. ถ้าผลงานของกลุ่มของเราไม่ดีโดยที่เราไม่มีส่วนร่วม ระบบทอกอาจารย์ว่าเราไม่ได้ทำ	10.107	.673	1	
112. คนที่ทำผิดโดยไม่มีครรภ์ถือว่าเป็นคนเก่ง	11.987	.687	1	
18. การควบคุมตนเอง				
77. หากฉันสนใจครอ ฉันจะตามคนนั้นไปทุกที่ที่มีโอกาส	7.018	.378	1	
83. แม้จะคนละเพศแต่เป็นเพื่อนกันก็สามารถเดินโอบเอว กันได้	10.558	.575	1	
87. ถ้าเพื่อนชวนไปสังสรรค์ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม แต่เมียยืนยันว่าปลอดภัยฉันจะไปกับเพื่อน	8.543	.560	1	
90. ต่อให้กราฟเพียงไรฉันก็จะไม่ใช่กำลัง	0.000	.746	27	✗
108. ถ้าถูกใครทำร้าย ก็ต้องโต้ตอบคืน	5.011	.755	15	✗
109. ถ้ามีสิ่งที่ถูกใจ ถึงจะแพงเพียงไรฉันต้องมีให้ได้แม้ จะเป็นหนี้	9.741	.517	1	
19. รักธรรมชาติ				
88. ทະเลกว้างใหญ่มาก ฉันทึ้งถุงพลาสติกใบเดียวคง ไม่เป็นไร	11.844	.838	1	
93. การถางป่าบางส่วนเพื่อสร้างรีสอร์ฟหรูนับว่าคุ้ม เพราะเศรษฐกิจของชุมชนจะดีขึ้น	9.073	.627	1	
105. สัตว์ป่าเป็นสัตว์ที่ให้ร้ายไม่ควรอนุรักษ์ไว้	12.232	.751	1	
110. ตนไม่ทำให้คนเราจิตใจอ่อนโยน	4.843	.766	16	✗
111. ฉันชอบไปเที่ยวห้างมากกว่าเที่ยวป่า	5.089	.407	23	✗
113. ธรรมชาติดูลึกลับ	2.646	.358	11	✗
Reliability	0.9323	Cumu. 71.600		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก	การเลือก
	n = 238	
1. พ่อแม่วับพังความคิดเห็นของนั้นเสมอ	4.866	
2. เมื่อฉันทำผิดพ่อแม่ให้โอกาสฉันซึ่งจะเหตุผล	3.811	
12. เมื่อจะไปเที่ยวนอกบ้านพ่อแม่จะถามความเห็นของฉัน ถึงสถานที่ที่จะไป	3.375	×
17. พ่อแม่ไม่เคยชมเชยฉัน	2.973	
18. เมื่อฉันทำผิดพ่อแม่ให้โอกาสฉันแก้ตัว	3.221	×
20. พ่อแม่ให้อะไรฉันในการเลือกเรียนวิชาครู	2.210	
21. พ่อแม่ชอบถามความคิดเห็นของฉัน (ปรับในฉบับเก็บ)	6.765	
3. เพื่อนคนไหนที่พ่อแม่ไม่ชอบทำนจะสั่งไม่ให้ครบ	5.320	
5. พ่อแม่จะเป็นผู้ชี้ของใช้ส่วนตัวให้ฉัน	8.504	×
7. การกระทำทุกอย่างของฉันจะอยู่ในสายตาพ่อแม่	5.521	×
10. พ่อแม่เป็นผู้จัดเวลาภารกิจกรรมแต่ละวันให้ฉัน	7.446	
13. พ่อแม่จะคงบอกและสั่งฉันเสมอ	4.620	
14. พ่อแม่ไม่อนุญาตให้พาเพื่อนมาที่บ้าน	4.839	×
15. ฉันทำผิดแม้เพียงเล็กน้อยพ่อแม่จะดุทันที	7.922	
19. พ่อแม่ควบคุมฉันทุกอย่าง	8.481	
4. พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันจะแต่งตัวอย่างไร	8.276	×
6. ฉันไปเที่ยวกับเพื่อนโดยไม่ต้องขออนุญาตพ่อแม่	7.276	
8. พ่อแม่ไม่เคยพูดคุยก้ามปัญหาของฉัน	6.777	
9. พ่อแม่ไม่สนใจฉัน	6.106	
11. พ่อแม่ไม่ถามผลการเรียนของฉัน	6.234	
16. พ่อแม่ไม่สนใจว่าแต่ละวันฉันจะทำอะไรบ้าง	6.807	
22. เมื่อมีปัญหา พ่อแม่ให้ฉันต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง	3.169	×
Reliability	0.6543	

ตอนที่ 4 แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู

ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก	การเลือก
	n = 238	
1. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ	7.402	
2. คนเป็นครูดูทันสมัย	3.581	X
3. อาชีพครูเป็นอาชีพของคนมีคุณธรรมสูง	8.540	
4. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มั่นคง	10.783	
5. อาชีพครูเป็นอาชีพของคนใจสูง	9.460	X
6. อาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่อง	10.479	
7. ครูก็อ่อนโยนเสียสละ	10.974	
8. อาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าเบื่อ	11.189	
9. อาชีพครูเป็นอาชีพ耘รำครรภ์	13.437	
10. อาชีพครูต้องทำงานหนัก	0.176	X
11. คนเป็นครูดูต่าต้อย	12.748	
12. คนเป็นครูมีความรู้สูง	7.080	
13. ฉันจะเลือกเป็นครูในอันดับสุดท้าย	17.008	
14. การสอนครรภ์ ก็สอนได้	8.828	
15. อาชีพครูเป็นอาชีพของคนไม่มีทางเลือก	14.378	
16. อาชีพครูช่วยสร้างความเจริญให้แก่ชาติ	11.802	
17. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีมาตรฐานสูง	8.416	
18. อาชีพครูเป็นอาชีพของผู้รอบรู้	8.536	
19. คนเป็นครูไม่จำเป็นต้องมีวุฒิครู	7.317	X
20. ครูก็อ่อนโยนของประเทศ	7.496	
21. อาชีพครูเป็นอาชีพที่ทำให้ชีวิตเป็นสุข	6.045	
22. อาชีพครูทำให้เป็นคนพอเพียง	4.942	X
23. คนเป็นครูมักมีบุคลิกภาพดี	6.548	
24. อาชีพครูมีแต่คนยากจน	8.703	
25. อาชีพครูไม่ต้องรับผิดชอบอะไรมาก	11.590	
Reliability	0.8838	

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพื่อน

คำชี้แจง กลุ่มเพื่อน หมายถึงเพื่อนในมหาวิทยาลัยเดียวกัน

ข้อความ	ค่าอำนาจจำแหก	การเลือก
	n = 238	
1. ฉันอยู่ในกลุ่มเพื่อนทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย	7.735	
2. ฉันไม่ชอบมีเพื่อนมาก	5.256	
3. ฉันมีเพื่อนเที่ยวหอหลายกลุ่ม	3.503	x
4. ฉันชอบทำอะไรตามลำพัง	2.082	
5. กลุ่มของฉันร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน	4.452	
6. เพื่อนสนิทของฉันชอบชวนทำกิจกรรมมหาวิทยาลัย	5.972	
7. กลุ่มเพื่อนของฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับสังคม	4.557	x
8. เพื่อนบอกอะไรฉันจะทำ เพราะกลัวเพื่อนไม่รัก	1.763	x
9. เพื่อนของฉันมักใช้สิ่งของเมือง ๆ กัน	4.629	x
10. ฉันไม่ชอบไปเที่ยวกับเพื่อน	4.329	
11. เพื่อน ๆ ในมหาวิทยาลัยรักฉัน	11.371	
12. ฉันชอบทำตามเพื่อน	1.972	x
13. ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคน	9.762	
14. ฉันมีเพื่อนหลายกลุ่ม	9.409	
15. ฉันรู้สึกอบอุ่นเมื่อยู่ในกลุ่มเพื่อน	9.876	
16. ฉันสามารถปรับทุกข้ามกับเพื่อนได้ทุกเรื่อง	10.217	
17. เพื่อน ๆ ไม่เข้าใจในตัวฉัน	4.744	
18. เพื่อนของฉันมักซิงดีซิงเด่นกัน	6.598	
19. กลุ่มเพื่อนของฉันให้ความช่วยเหลือกันทุกเรื่อง	7.138	
20. ฉันทะเลาะกับเพื่อนบ่อย	4.252	
Reliability	0.6931	

ตอนที่ 6 คุณลักษณะของอาจารย์

ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก	การเลือก
	n = 238	
1. อาจารย์จำชื่อนักศึกษาได้แม่นยำ	7.592	
2. อาจารย์เป็นกันเองกับนักศึกษา	9.091	
3. อาจารย์เอาใจใส่ในปัญหาของนักศึกษา	12.090	
4. อาจารย์วากล่าวตักเตือนเมื่อนักศึกษาทำผิด	7.222	
5. นอกชั่วโมงเรียนพบอาจารย์ได้ยาก	1.551	X
6. อาจารย์ใช้เวลาที่อ่อนโยนเมื่อจะตัดหนนักศึกษา	7.662	
7. อาจารย์ให้ความสนใจต่อนักศึกษาเท่าเทียมกัน	10.189	
8. อาจารย์มีการซัมเซยนักศึกษา	3.255	
9. นอกชั่วโมงเรียน อาจารย์จะไม่มีเวลาให้นักศึกษาได้ชักถามปัญหาการเรียน	0.875	X
10. อาจารย์แสดงความเมตตาต่อนักศึกษา	10.018	
11. อาจารย์ร่วมกิจกรรมนักศึกษา	11.372	
12. อาจารย์รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา	12.613	
13. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม	11.964	
14. อาจารย์คอยเตือนเรื่องการวางแผนตัวของนักศึกษา	9.197	
15. อาจารย์มักอบรมภารายาทในระหว่างสอน	6.987	
16. อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา	11.225	
17. อาจารย์ค่อยถกถานักศึกษาเสมอ	11.417	
18. อาจารย์ให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ	11.690	
19. ถ้านักศึกษามีปัญหาส่วนตัวนักศึกษาจะปรึกษาอาจารย์	8.905	
20. อาจารย์สนับสนุนเจ้าก้ามผลการเรียนของนักศึกษา	9.430	
Reliability	0.8417	

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีโครงสร้างเป็นระดับ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการถามความคิดเห็น ซึ่งการตอบไม่มีถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี จริงหรือไม่จริง และไม่มีผลต่อตัวผู้ตอบ ดังนั้นขอให้ตอบตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามฉบับนี้มี มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตรวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านอย่างแท้จริงและทุกครั้ง

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเป็นส่วนใหญ่

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเพียงบางส่วนและเป็นส่วนน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือไม่ตรงกับการปฏิบัติของท่าน

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล

จันทนา เริ่มสินธุ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์
3. สังกัดคณะ (หากซึ่งคณะแตกต่างจากที่ระบุให้ใช้วิธีเทียบเคียง)
 1 ครุศาสตร์ เทคโนโลยีฯ
 2 มนุษยศาสตร์ วิทยาการจัดการ
 3 วิทยาศาสตร์ อื่นๆ .....
4. ประสบการณ์เป็นอาจารย์สอนระดับอุดมศึกษา
 1 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี มากกว่า 10 ปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพ

ข้อความ	จำนวนจำแนก	เลือกข้อความ
	n = 45	
1. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีเกียรติ	4.841	
2. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีศักดิ์ศรีทัดเทียมกับ อาจารย์มหาวิทยาลัยอื่น	4.876	
3. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีคุณธรรมสูง	5.592	
4. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความมั่นคง	4.222	
5. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป	5.970	
6. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นคนมีอารมณ์ขัน	2.865	X
7. คนเป็นอาจารย์ดุร้ายร้าย	1.138	X
8. คนเป็นอาจารย์ดุหน่าเกรงขาม	3.817	
9. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีบุคลิกภาพดี	4.427	
10. ถ้ามีทางเลือกอื่นจะไม่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ	5.970	
11. การสอนครรๆ ก็สอนได้ไม่ใช่เรื่องยาก	0.233	X
12. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏช่วยพัฒนาชาติ	5.265	
13. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีมาตรฐานสูง	7.997	
14. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นผู้ฝรั้ง	9.381	
15. ครรๆ ก็เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏได้	2.487	X
16. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีชีวิตที่เป็นสุข	3.509	
17. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏไม่ยากจน	0.432	X
18. การสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีคุณภาพ	6.739	
19. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏดูไม่ทรงภูมิ	2.916	
20. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความมุ่งมั่นสูง	6.848	
21. การสอนนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏน่าเบื่อ	4.311	
22. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความรับผิดชอบสูง	5.000	
23. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏคือผู้เสียสละ	3.056	
24. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีจิตใจสูง	6.848	
25. อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมีภาระงานอื่นที่น่าเบื่อ	6.708	
Reliability	0.9211	

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบรรยากาศของมหาวิทยาลัย

ข้อความ	อำนาจจำแนก	เลือกข้อความ
	n = 45	
1. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	8.222	
2. ผู้บริหารให้โอกาสอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	7.826	X
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	7.244	
4. ผู้บริหารให้เกียรติคณาจารย์และบุคลากร	5.506	
5. ฝ่ายบริหารให้ความยุติธรรมต่อคณาจารย์และบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน	7.014	
6. ฝ่ายบริหารรับฟังข้อเสนอแนะของคณาจารย์	10.075	
7. มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน	5.451	
8. มหาวิทยาลัยมีวัฒนธรรมในการเคารพอาชญากรรม	4.608	X
9. เมื่อมหาวิทยาลัยมีกิจกรรมคณาจารย์และบุคลากรจะพร้อมเพรียงกัน	10.131	
10. อาจารย์ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	8.373	
11. คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีสถานะภาพเท่าเทียมกันทุกคน	5.226	
12. อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความสามัคคี	8.124	
13. ระหว่างคณาจารย์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	6.280	
14. คณาจารย์และบุคลากรมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ	9.101	
15. บุคลากรมีจิตสำนึกของการบริการ	6.092	X
16. ระหว่างคณะให้ความร่วมมือกันดี	6.504	
17. นักศึกษาให้ความไว้วางใจที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆ กับอาจารย์	2.152	
18. นักศึกษาเชื่อฟังและปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	5.361	
19. นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน	4.764	
20. นักศึกษามีวัฒนธรรมน้องเคารพ	2.429	X
21. นักศึกษาได้ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้	5.380	
22. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย	6.748	X
23. มหาวิทยาลัยกับชุมชนมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ	8.721	
24. ชุมชนและสังคมให้การยอมรับคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย	4.416	
25. มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญต่อชุมชน	6.465	
Reliability	0.9693	

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีโครงสร้างเป็นระดับ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการถามความคิดเห็น ซึ่งการตอบไม่มีถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี จริงหรือไม่จริง และไม่มีผลต่อตัวผู้ตอบ ดังนั้นขอให้ตอบตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามฉบับนี้ มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตรวัดระดับ (Likert's scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้
มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านอย่างแท้จริงและทุกครั้ง

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเป็นส่วนใหญ่

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเพียงบางส่วนและเป็นส่วนน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือไม่ตรงกับการปฏิบัติของท่าน

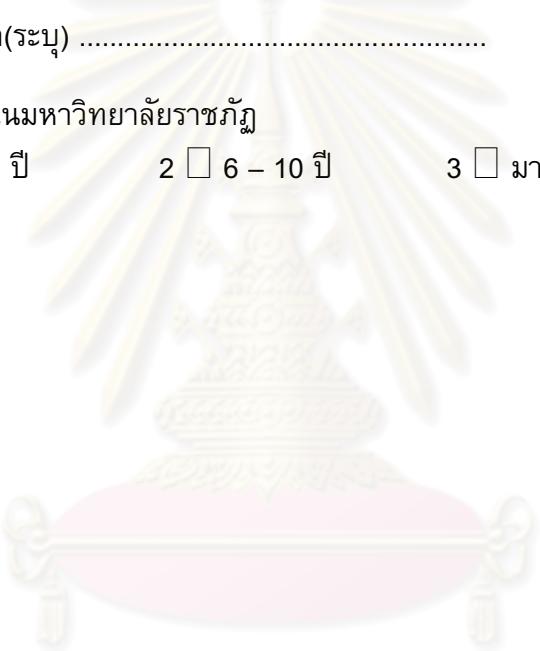
ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล

จันทนา เริ่มสินธุ์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ   1 ชาย   2 หญิง
2. การศึกษา   1 ต่ำกว่า ปริญญาตรี   3 ปริญญาโท
                         2 ปริญญาตรี   4 ปริญญาเอก
3. สังกัดคณะ (หากซึ่งอื่นๆแต่ก็ต่างจากที่ระบุให้ใช้วรรคเดียวกัน)
     1 ครุศาสตร์   4 เทคโนโลยีฯ
     2 มนุษยศาสตร์   5 วิทยาการจัดการ
     3 วิทยาศาสตร์   6 คณะอื่นๆ.....
     7 สำเนัก(ระบุ) .....
4. ประสบการณ์ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
     1 1 – 5 ปี   2 6 – 10 ปี   3 มากกว่า 10 ปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยากาศของมหาวิทยาลัย

ข้อความ	อำนาจจำแนก	เลือกข้อความ
	n = 65	
1. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย	5.190	
2. ผู้บริหารให้โอกาสบุคลากรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	5.031	X
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมของ มหาวิทยาลัย	5.757	
4. ผู้บริหารให้เกียรติคณาจารย์และบุคลากร	4.573	
5. ฝ่ายบริหารให้ความยุติธรรมต่อคณาจารย์และบุคลากร อย่างเท่าเทียมกัน	6.361	
6. ฝ่ายบริหารรับฟังข้อเสนอแนะของบุคลากร	8.124	
7. มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน	5.774	
8. มหาวิทยาลัยมีวัฒนธรรมในการเคารพอาวุโส	3.781	X
9. เมื่อมหาวิทยาลัยมีกิจกรรมคณาจารย์และบุคลากรจะพร้อมเพียงกัน	5.253	
10. อาจารย์และบุคลากรยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	6.693	
11. อาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยมีสถานภาพเท่าเทียมกันทุกด้าน	8.246	
12. อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความสามัคคี	6.962	
13. ระหว่างบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	6.782	
14. อาจารย์และบุคลากรมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ	9.919	
15. บุคลากรมีจิตสำนึกของการบริการ	5.170	X
16. ระหว่างคณะ/สำนัก/สถาบันให้ความร่วมมือกันดี	6.386	
17. นักศึกษาให้ความไว้วางใจที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆ กับอาจารย์	7.542	
18. นักศึกษาเชื่อฟังและปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	8.348	
19. นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน	5.988	
20. นักศึกษามีวัฒนธรรมนองเคราพี่	5.872	X
21. นักศึกษาได้ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้	4.447	
22. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย	4.431	X
23. มหาวิทยาลัยกับชุมชนมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ	8.516	
24. ชุมชนและสังคมให้การยอมรับคณาจารย์และบุคลากร ของมหาวิทยาลัย	7.581	
25. มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญต่อชุมชน	6.086	
Reliability	0.9562	

แบบสอบถามสำหรับชุมชน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมชีวิตของนักศึกษาครุ�หาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีโครงสร้างเป็นระดับ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการถามความคิดเห็น ซึ่งการตอบไม่มีถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี จริงหรือไม่จริง และไม่มีผลต่อตัวผู้ตอบ ดังนั้นขอให้ตอบตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามฉบับนี้มี มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตรวัดระดับ (Likert 's scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านอย่างแท้จริงและทุกราย

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเป็นส่วนใหญ่

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือตรงกับการปฏิบัติของท่านเพียงบางส่วนและเป็นส่วนน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือไม่ตรงกับการปฏิบัติของท่าน

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อมูล

จันทนา เริ่มสินธุ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. การศึกษา	☐ ต่ำกว่า ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาเอก
3. อาชีพ	☐ รับจ้าง	☐ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
	☐ ค้าขาย	☐ ลูกจ้างบริษัท/ธนาคาร/หน่วยงานราชการ
	☐ อดุล.	☐ ทำนา/ไร่/สวน/เกษตรกรรม
	☐ ครูโรงเรียนเอกชน	☐ อื่นๆ.....
4. รายได้	☐ น้อยกว่า 20,001 บาท	☐ 40,001 – 50,000 บาท
	☐ 20,001 – 30,000 บาท	☐ 50,001 – 60,000 บาท
	☐ 30,001 – 40,000 บาท	☐ สูงกว่า 60,000 บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบรรยายกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อความ	จำนวน จำแนก	เลือก ข้อความ
	n = 45	
1. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมีความเป็นประชาธิปไตย	4.151	
2. มหาวิทยาลัยรับฟังความคิดเห็นของชุมชน	5.031	X
3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย	7.340	
4. ผู้บริหารให้เกียรติคณาจารย์และบุคลากร	4.573	
5. บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับความยุติธรรมเท่าเทียมกัน	6.361	
6. มหาวิทยาลัยรับฟังข้อเสนอแนะของชุมชน	8.124	
7. มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน	7.603	
8. มหาวิทยาลัยให้ความเคารพตามอาชญา	3.781	X
9. อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยร่วมกิจกรรมอย่างพร้อม เพียงกัน	5.253	
10. อาจารย์และบุคลากรยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	6.693	
11. อาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยมีสถานะภาพเท่าเทียมกัน	8.246	
12. อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความสามัคคี	4.263	
13. มหาวิทยาลัยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน	2.708	
14. อาจารย์และบุคลากรมีกิจกรรมร่วมกัน	6.299	
15. บุคลากรของมหาวิทยาลัยให้บริการที่ดี	3.120	X
16. หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือกันดี	6.386	
17. นักศึกษาให้ความไว้วางใจอาจารย์	7.542	
18. นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย	4.132	
19. นักศึกษามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน	3.051	
20. นักศึกษามีวัฒนธรรมการเคารพรุ่นพี่	5.177	X
21. นักศึกษาได้ใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้	4.447	
22. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัย	4.431	X
23. มหาวิทยาลัยกับชุมชนมีกิจกรรมร่วมกันเสมอ	7.603	
24. ชุมชนและสังคมให้การยอมรับคณาจารย์และบุคลากร ของมหาวิทยาลัย	3.251	
25. มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญต่อชุมชน	7.301	
Reliability		0.8868

การจัดองค์ประกอบค่านิยมชีวิต

องค์ประกอบ/ข้อความ	t-test	Factor loading		Factor	
		ใหม่	เดิม	ใหม่	เดิม
1. ความทะเยอทะยาน					
1. การมีฐานะดีและมีทรัพย์สินมากจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.92	-.72	3	1	
3. ฉันอยากรู้เป็นคนมีชื่อเสียง	2.72	-.64	3	1	
5. ฉันอยากมีอำนาจเหนือผู้อื่น	5.43	-.54	3	1	
9. ฉันตั้งใจจะสร้างครอบครัวให้มีฐานะมั่นคง	3.83	.72	2	1	
2. ความไว้วัง (1 ข้อ) นำไปรวมกับความมีเหตุผล					
3. ความสามารถในการทำงาน					
2. ฉันร่วมกิจกรรมของคณะอย่างเต็มที่	2.52	.79	10	8	
4. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความอดทน	6.04	.32	1	3	
11. ฉันไม่ย่อท้อต่อการต้องทำงานใหม่ที่ไม่เคยทำ	2.59	.34	10	3	
18. ฉันพร้อมที่จะทำงานเสมอ	5.53	.41	10	4	
4. ความมีชีวิตชีวา					
6. ฉันรู้สึกว่าทุกคนเป็นเพื่อนของฉัน	3.07	.56	6	4	
7. คนสะอาดดูดี	2.32	.42	6	5	
8. บ้านเมืองสะอาดบ่งบอกความเจริญ	3.48	.69	2	5	
13. ฉันเคยได้เลือกผ้าที่สักประชาร์โดยไม่ซักหลายหน	8.48	.49	1	5	
5. ความสะอาด รวมกับความสดชื่น					
6. ความกล้า (1ข้อ) รวมกับความรับผิดชอบ					
7. ความเมตตา					
10. ถ้าคนที่มีความทุกข์มาระบายความทุกข์ของเขากลับฟัง ฉันจะฟังเรื่องของเขา	2.53	0.42		7	
16. ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือคือคนที่น่าเบื่อ	10.65	.59	1	8	
20. อะไรที่ไม่เกี่ยวกับฉัน ฉันจะไม่สนใจ	8.95	.46	1	8	
22. การแบ่งปันจะทำให้สังคมอ่อนแอก	12.03	.74	1	8	
8. ความช่วยเหลือ ปรับรวมกับเมตตา					
9. ความชื่อสัตย์					
15. คนจะคิดว่าเราโง่ถ้าเราพูดความจริง	9.82	.43	1	9	
21. ถ้าแม่ค้าท่อนเงินเกินมา เราจะคืนหรือไม่ก็ได้	9.30	.50	1	9	
24. การโกหกถ้าไม่ทำให้คนอื่นเดือน้อนก็ไม่เป็นไร	7.94	.57	1	9	
30. เรายังจำเป็นต้องพูดความจริงทั้งหมด ถ้าเรื่องนั้น ไม่ทำให้เราได้เปรียบ	6.63	.41	7	9	

การจัดองค์ประกอบ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ข้อความ	t-test	Factor loading	Factor ใหม่	เดิม
10. จินตนาการ				
19. ฉันไม่ชอบงานที่ต้องใช้ความคิดด้วยตนเอง	12.52	.60	1	10
25. การสมดิหรือการจำลองสถานการณ์เป็นเรื่องเพ้อเจ้อ	11.98	.60	1	10
28 ฉันไม่ชอบงานที่ต้องออกแบบหรือวางแผนด้วยตนเอง	9.22	.53	1	10
11. รักอิสระ(1 ข้อ) นำไปรวมกับความรับผิดชอบ				
12. ความมีสติปัญญา				
23. คิดถูกหรือผิดไม่สำคัญเท่าคิดเร็ว	9.92	.611	1	12
26. การทำงานผู้อื่นโดยไม่ต้องคิดเองสะὼກดี	13.37	.62	1	12
27. คนตัดสินใจเร็วเป็นคนเก่ง	6.445	.42	1	12
40. ทำงานที่เข้าอกอธิ์ที่สุด	8.357	.70	1	12
13. ความมีเหตุผล				
12. เราไม่ควรคบคนที่มีความคิดต่างจากเรา	8.02	.54	1	2
31. คนที่ทำให้เราเพราะเข้าอิจฉาเรา	10.13	.50	1	13
33. ไม่ว่าอย่างไรฉันจะต้องได้เกียงเพื่อให้ชนะ	13.56	.56	1	13
36. ฉันคิดว่าสิ่งที่ฉันพูดถูกเสมอ	7.91	.56	1	13
14. ความรัก				
29. หากเราให้ความรักต่อผู้อื่นผู้อื่นยอมให้ความรักต่อเรา	6.78	-.44	28	14
34. ความรักความห่วงใยจะทำให้โลกมีสันติ	9.37	.45	1	14
37. ความห่วงใยผูกพันจะทำให้เราร้อนแสอ	9.76	.63	1	14
46. เพื่อนไม่ใช่ญาติ ดังนั้นจึงไม่ควรเชือใจ	9.05	.62	1	14
15. ความ nobb รวมกับ ความสุภาพ				
16. ความสุภาพสุภาพอ่อนห้อม				
41. สมัยนี้เมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องก้มตัว	12.37	.69	1	15
43. ฉันจะทำความเคารพเฉพาะอาจารย์ที่สอนฉัน	7.04	.51	1	15
44. การได้เกียงผู้ปักครองเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น	7.09	.59	1	15
45. ชุดนักศึกษาเป็นเพียงเครื่องแบบจะแต่งอย่างไรก็ไม่น่าจะเป็นอะไร	13.77	.84	1	16
47. คนแต่งตัวเรียบร้อยดูเชย	10.93	.74	1	16

การจัดองค์ประกอบ (ต่อ)

องค์ประกอบ/ข้อความ	t-test	Factor loading	Factor ใหม่	เดิม
17. ความรับผิดชอบ				
14. ถึงแม้ฉันจะเป็นฝ่ายถูกก็จะไม่ยอมมีเรื่องกับคนที่เหนือกว่า	3.48	.60	4	6
17. คนมีพวากคือคนมีบารมี	6.31	.60	4	11
48. ถ้ารู้ว่าสิ่งที่รับมาทำจะไม่สำเร็จ ก็ไม่จำเป็นต้องบอกใคร	8.87	.51	1	17
50. ถ้าผลงานของกลุ่มออกมาไม่ดีโดยที่เราไม่มีส่วนร่วม เราจะบอกอาจารย์ว่าเราไม่ได้ทำ	10.11	.67	1	17
52. คนที่ทำผิดโดยไม่มีครุภักดีกว่าเป็นคนเก่ง	11.99	.69	1	17
18. การควบคุมตนเอง				
32. หากฉันสนใจอะไร ฉันจะตามคนนั้นไปทุกที่ที่มีโอกาส	7.02	.38	1	18
35. แม้จะคนละเพศแต่เป็นเพื่อนกันก็สามารถเดินโอบเออ กันได้	10.56	.58	1	18
38. ถ้าเพื่อนช่วยไปสังสรรค์ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม แต่เมื่อยืนยันว่าปลอดภัยฉันจะไปกับเพื่อน	8.54	.56	1	18
51. ถ้ามีสิ่งที่ถูกใจ ถึงจะแพงเพียงไรฉันต้องมีให้ได้แม้จะเป็นหนี้	9.74	.52	1	18
19. รักธรรมชาติ				
39. ทะเลกว้างใหญ่มาก ฉันทึ้งถูกพลาสติกใบเดียวคงไม่เป็นไร	11.84	.84	1	19
42. การถางป่าบางส่วนเพื่อสร้างเรือนหุ้นนับว่าคุ้ม เพราะเศรษฐกิจของชุมชนจะดีขึ้น	9.07	.63	1	19
49. สัตว์ป่าเป็นสัตว์ที่ให้ด้วยไม่ควรอนุรักษ์ไว้	12.23	.75	1	19

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Correlation Matrix

	B27	B28	B29	B30	B31	B32	B33	B34	B35	B36	B37	B38	B39
B63	-.187	.161	.491	-.124	.010	.100	.313	-.178	.068	.025	.438	.216	.319
B64	-.127	.111	.416	-.230	.100	.136	.387	-.197	.146	-.016	.391	.319	.446
B65	-.144	-.029	.301	-.258	.215	-.102	.403	-.229	.166	-.196	.354	.311	.319
B66	-.235	.077	.428	-.139	.055	.107	.344	-.246	.177	-.044	.476	.288	.375
B67	-.035	.056	.299	-.071	.016	.075	.206	-.095	.167	-.048	.318	.247	.346
B68	-.067	.223	.061	.065	-.131	.222	.062	.022	-.177	.017	-.039	-.080	-.033
B69	-.089	.050	.227	-.124	.179	.003	.307	-.197	.136	-.123	.335	.218	.304
B70	-.143	.060	.240	-.083	.180	-.051	.337	-.268	.225	-.096	.308	.303	.310
B71	-.103	-.124	.213	-.301	.071	-.033	.216	-.175	.281	-.220	.221	.108	.323
B72	-.090	.150	.153	.121	-.106	.170	.027	.093	-.120	.132	.102	.040	.081
B73	-.137	-.016	.261	-.125	.096	-.056	.239	-.166	.167	-.182	.255	.304	.316
B74	-.098	.077	.245	-.045	-.025	.066	.153	-.021	.028	.013	.161	.188	.223
B75	-.177	.017	.355	-.091	.104	.072	.273	-.130	.023	-.030	.337	.179	.326
B76	.068	.117	-.051	.077	-.061	.088	-.116	-.093	-.051	.087	-.144	-.074	-.208
B77	-.168	-.104	.327	-.127	.074	-.029	.297	-.134	.110	-.045	.437	.323	.285
B78	.015	.212	.052	.080	-.021	.170	.094	.005	-.016	.081	.119	.017	.066
B79	-.128	.061	.360	-.135	.087	.071	.298	-.119	.085	-.069	.321	.200	.284
B80	-.054	.191	.253	.106	-.157	.242	.078	-.019	-.108	-.012	.260	-.011	.194
B81	.061	-.100	.024	-.135	.075	-.074	.025	-.077	.277	-.059	-.035	.110	.030
B82	-.174	-.020	.319	-.049	.138	-.018	.205	-.114	.177	-.107	.293	.094	.213
B83	-.202	-.022	.402	-.135	-.022	-.044	.204	-.128	.124	-.091	.411	.198	.385
B84	-.141	-.123	.355	-.106	.132	-.141	.298	-.243	.145	-.150	.393	.226	.255
B85	.027	.244	-.074	.126	-.087	.208	-.007	.071	-.096	.156	-.039	-.129	.018
B86	-.247	.016	.410	-.132	.051	.096	.356	-.173	.094	-.123	.375	.308	.388
B87	-.130	.043	.385	-.262	.018	.059	.244	-.193	.122	-.046	.387	.157	.269
B88	-.228	.054	.484	-.033	.001	.047	.383	-.142	.122	-.091	.422	.297	.345
B89	-.269	.062	.344	-.175	.017	.018	.343	-.179	.145	-.073	.372	.309	.351
B90	.105	.045	-.070	.205	-.173	.145	-.175	.178	-.187	.101	-.059	-.191	-.126
B91	-.177	.054	.432	-.053	.023	.115	.304	-.163	.066	-.002	.407	.206	.321
B92	-.007	.082	.118	.061	-.013	.141	.015	.005	-.187	.068	.082	.060	.062
B93	-.200	.052	.369	-.056	.040	.052	.259	-.139	-.019	-.031	.284	.169	.317
B94	-.125	.007	.286	.018	-.012	-.044	.176	-.004	.053	-.021	.185	.181	.263
B95	.069	.027	-.124	.230	-.005	.005	-.096	.055	-.148	.126	-.074	-.007	-.074
B96	-.144	.104	.339	-.177	.039	-.022	.276	-.046	-.007	.077	.255	.200	.218
B97	-.176	.000	.337	-.031	.010	.016	.317	-.053	.090	-.017	.263	.219	.201
B98	-.269	.051	.421	-.024	-.008	.098	.287	-.123	.039	-.048	.382	.198	.369
B99	-.183	.076	.356	-.076	.018	.026	.246	-.094	.117	-.069	.294	.282	.236
B100	-.088	-.046	.387	-.001	.025	.030	.229	-.038	.087	-.039	.277	.164	.346
B101	-.190	.094	.385	-.036	-.074	.148	.278	-.080	.017	-.003	.422	.133	.325
B102	-.005	.097	.058	.080	-.151	.056	-.052	.082	-.205	.169	-.047	-.101	-.048
B103	-.176	.083	.267	-.156	.135	-.029	.237	-.155	.118	-.030	.371	.129	.301
B104	.169	.151	-.082	.058	-.057	.236	-.120	.202	-.162	.117	-.181	-.080	-.072
B105	-.315	.034	.436	-.086	.030	.039	.296	-.188	.136	-.079	.406	.201	.410
B106	-.260	.086	.456	-.089	.019	.079	.312	-.156	.061	-.050	.437	.191	.363
B107	-.174	-.013	.321	-.011	-.014	.076	.246	-.038	.023	-.053	.414	.129	.241
B108	.106	.022	.218	-.088	.042	-.008	.075	-.118	.111	-.038	.154	.108	.209
B109	-.175	.031	.268	-.120	.083	.109	.328	-.119	-.030	-.013	.305	.243	.228
B110	.066	.153	-.033	.052	.009	.250	.015	-.028	-.008	-.045	.134	-.056	.163
B111	-.089	.022	.243	-.211	.107	.125	.140	-.075	.070	-.016	.252	.087	.231
B112	-.159	-.013	.450	.026	.060	.069	.258	-.212	.083	-.194	.394	.150	.328
B113	-.159	-.118	.196	-.104	.018	-.059	.148	-.089	.122	-.057	.265	.106	.186
B114	-.035	-.011	.241	-.039	.028	.067	.218	-.150	.272	-.103	.268	.222	.296

Correlation Matrix

	B40	B41	B42	B43	B44	B45	B46	B47	B48	B49	B50	B51	B52
B63	-.056	.469	.286	.210	.213	.459	.423	.368	.480	.358	.350	.259	.253
B64	-.084	.426	.409	.151	.375	.562	.387	.361	.484	.396	.389	.184	.340
B65	-.181	.356	.362	.041	.356	.384	.248	.236	.356	.381	.333	.086	.254
B66	-.073	.464	.390	.120	.275	.539	.401	.353	.483	.431	.406	.227	.281
B67	-.079	.409	.227	.166	.211	.402	.351	.210	.381	.375	.371	.271	.174
B68	.007	-.036	.010	.261	-.027	.030	.024	.030	.065	.112	.074	-.114	-.035
B69	-.064	.394	.307	.037	.116	.315	.310	.300	.376	.313	.314	.290	.260
B70	-.088	.386	.366	-.087	.289	.353	.347	.268	.360	.368	.327	.243	.141
B71	-.035	.252	.371	-.135	.218	.231	.191	.176	.227	.230	.275	.289	.236
B72	.143	.131	-.003	.274	-.107	.038	.032	.147	.121	.128	.041	.041	-.024
B73	-.052	.384	.357	-.063	.310	.331	.247	.401	.385	.375	.391	.244	.337
B74	-.051	.116	.193	.084	.126	.116	.210	.224	.120	.127	.159	.074	.126
B75	-.080	.349	.300	.147	.347	.364	.356	.408	.361	.415	.308	.077	.205
B76	.001	-.097	-.093	.039	-.090	-.059	-.032	-.057	-.131	-.150	-.219	-.121	-.130
B77	-.008	.383	.300	-.035	.091	.307	.308	.327	.422	.283	.252	.203	.207
B78	.103	.144	-.017	.146	.084	.195	.037	.242	.122	.082	.097	-.096	.060
B79	-.055	.444	.285	.208	.264	.397	.363	.321	.364	.311	.329	.224	.174
B80	.049	.232	.015	.264	.082	.304	.243	.283	.347	.286	.190	.009	.084
B81	.104	.010	.092	-.151	.081	-.043	-.027	-.024	-.072	-.071	.043	.027	.128
B82	-.080	.196	.044	-.003	.061	.250	.193	.270	.300	.196	.224	.112	.237
B83	-.167	.364	.227	.091	.218	.383	.386	.277	.398	.298	.255	.220	.200
B84	-.118	.388	.224	-.028	.245	.357	.311	.359	.409	.416	.309	.195	.311
B85	.037	.025	.017	.193	.059	.111	.003	-.038	-.043	.051	-.007	-.057	-.069
B86	-.080	.372	.272	.059	.181	.500	.359	.310	.503	.392	.415	.103	.221
B87	-.072	.347	.252	.115	.237	.358	.325	.192	.355	.352	.278	.186	.209
B88	-.062	.489	.209	.079	.263	.533	.404	.447	.588	.492	.489	.203	.216
B89	-.171	.383	.272	.035	.237	.440	.337	.253	.423	.422	.395	.145	.252
B90	.112	-.125	-.131	.086	-.133	-.049	-.062	-.011	-.136	-.009	-.021	-.062	-.237
B91	-.071	.376	.167	.142	.201	.453	.463	.368	.494	.398	.337	.155	.204
B92	.157	.082	.042	.119	-.052	.159	-.008	.118	.132	.120	.112	-.011	-.017
B93	-.098	.281	.127	.036	.137	.336	.283	.314	.407	.289	.249	.046	.096
B94	-.117	.272	.090	-.007	.147	.219	.239	.291	.335	.308	.293	.058	.093
B95	.185	-.119	.000	.054	-.152	-.081	-.122	-.108	-.147	-.093	-.052	-.079	-.111
B96	-.127	.351	.178	.110	.203	.392	.372	.263	.321	.284	.301	.205	.075
B97	-.021	.301	.106	.011	.232	.370	.369	.322	.386	.314	.316	.204	.247
B98	-.039	.494	.180	.100	.174	.473	.388	.449	.592	.484	.420	.145	.176
B99	-.098	.335	.176	.044	.215	.384	.397	.390	.432	.350	.347	.178	.264
B100	-.099	.409	.126	.101	.238	.345	.339	.463	.432	.410	.376	.224	.235
B101	-.094	.509	.142	.148	.235	.485	.375	.276	.534	.419	.382	.186	.161
B102	.059	.033	-.060	.113	-.038	.006	.021	.073	.015	.093	-.024	-.084	-.102
B103	-.065	.465	.183	.099	.140	.421	.378	.356	.466	.357	.276	.139	.180
B104	.149	-.125	-.063	.163	-.089	-.027	-.020	-.055	-.027	-.004	.066	-.114	-.022
B105	.037	.482	.222	.071	.336	.530	.322	.392	.623	.498	.453	.099	.277
B106	-.056	.526	.209	.092	.234	.529	.350	.434	.572	.462	.471	.165	.254
B107	-.096	.420	.107	.120	.126	.375	.302	.396	.486	.375	.320	.156	.086
B108	.045	.275	.275	.054	.276	.276	.201	.259	.151	.123	.146	.134	.107
B109	-.042	.331	.222	.124	.253	.412	.227	.264	.387	.292	.197	.114	.187
B110	.102	.191	.056	.213	-.110	.086	.087	.077	.193	.269	.178	.152	-.001
B111	.023	.288	.166	.001	.276	.297	.204	.289	.275	.243	.289	.109	.200
B112	-.131	.452	.208	-.024	.273	.451	.384	.400	.530	.402	.369	.213	.160
B113	.018	.207	.077	-.085	.145	.169	.209	.220	.254	.147	.223	.082	.043
B114	-.096	.316	.318	-.052	.264	.396	.359	.278	.284	.310	.276	.302	.225

Correlation Matrix

	B53	B54	B55	B56	B57	B58	B59	B60	B61	B62	B63	B64	B65
B63	.086	-.148	.179	.456	.261	.327	.341	.401	-.135	-.086	1.000	.569	.304
B64	.074	-.107	.250	.577	.403	.376	.214	.405	-.245	-.149	.569	1.000	.567
B65	-.062	-.137	.181	.426	.297	.305	.085	.258	-.239	-.166	.304	.567	1.000
B66	-.021	-.173	.289	.409	.322	.438	.296	.322	-.150	-.085	.506	.535	.517
B67	.048	-.083	.311	.371	.315	.369	.261	.198	-.099	.000	.496	.470	.384
B68	.179	.086	-.044	.092	-.070	.061	.354	.027	.159	.163	.078	.079	-.026
B69	.002	-.149	.168	.289	.175	.405	.107	.395	-.121	-.136	.410	.359	.315
B70	.007	-.185	.210	.281	.174	.404	-.006	.402	-.228	-.185	.384	.326	.311
B71	-.121	-.052	.087	.245	.185	.362	-.119	.172	-.206	-.289	.118	.242	.326
B72	.155	-.017	.013	.160	-.060	.155	.385	.095	.145	.280	.185	.134	.049
B73	-.091	-.140	.276	.314	.201	.308	.026	.319	-.104	-.087	.320	.379	.381
B74	-.066	-.161	.162	.176	.261	.103	.032	.196	-.042	-.095	.361	.229	.285
B75	-.001	-.060	.188	.392	.259	.278	.109	.331	-.194	-.169	.376	.473	.434
B76	.106	.116	-.130	-.050	-.099	-.081	.086	-.071	.152	.183	-.158	-.080	-.102
B77	-.034	-.216	.219	.237	.220	.313	.127	.352	-.185	-.130	.368	.306	.289
B78	.080	-.018	.138	.069	.045	.088	.198	.062	.068	.235	.152	.192	.058
B79	.051	-.119	.241	.397	.393	.361	.143	.259	-.075	-.070	.424	.456	.331
B80	.205	.001	.075	.256	.018	.126	.423	.123	.047	.174	.197	.237	.123
B81	-.098	-.079	.081	.042	.025	.050	-.257	.034	-.091	-.222	-.057	.004	-.004
B82	-.033	-.117	.215	.296	.147	.135	.121	.129	-.041	-.020	.352	.317	.208
B83	-.015	-.216	.229	.426	.255	.305	.187	.246	-.175	-.107	.474	.427	.300
B84	-.088	-.197	.280	.391	.138	.262	.215	.265	-.215	-.188	.467	.484	.427
B85	.144	.151	-.079	.199	-.124	.082	.169	-.043	.140	.205	-.025	.065	-.013
B86	-.041	-.127	.268	.375	.251	.397	.134	.253	-.114	.016	.356	.477	.372
B87	.032	-.151	.212	.389	.243	.321	.107	.298	-.200	-.129	.453	.420	.280
B88	.093	-.134	.254	.490	.270	.318	.345	.298	-.139	-.001	.559	.526	.371
B89	-.002	-.221	.240	.379	.312	.318	.215	.294	-.235	-.037	.493	.523	.388
B90	.109	.225	-.169	-.154	-.188	-.064	.091	-.198	.108	.209	-.129	-.148	-.146
B91	.061	-.176	.214	.439	.298	.327	.313	.306	-.119	-.003	.404	.450	.294
B92	.216	.121	-.085	.157	-.047	.060	.238	-.004	.069	.098	.025	.178	.122
B93	.011	-.077	.170	.399	.149	.194	.284	.150	.021	.103	.405	.397	.341
B94	-.005	-.092	.069	.239	.195	.190	.226	.149	-.072	.031	.319	.287	.289
B95	.093	.125	-.009	-.181	-.160	-.041	-.012	-.197	.139	.116	-.214	-.215	-.114
B96	-.025	-.210	.151	.340	.328	.194	.239	.219	-.116	.010	.401	.425	.317
B97	-.014	-.082	.152	.306	.206	.159	.242	.217	-.158	-.020	.413	.328	.176
B98	.094	-.169	.164	.475	.272	.318	.318	.217	-.122	.062	.506	.481	.298
B99	.014	-.191	.266	.331	.204	.266	.276	.324	-.108	.009	.465	.428	.227
B100	.004	-.133	.276	.372	.168	.295	.233	.300	-.108	-.105	.463	.414	.234
B101	.073	-.100	.209	.503	.250	.420	.316	.258	-.089	.076	.485	.435	.222
B102	.122	.090	-.099	-.044	-.006	-.036	.093	-.028	.098	.237	.012	.000	.011
B103	.155	-.130	.257	.367	.220	.432	.256	.233	-.150	-.044	.355	.360	.274
B104	.099	.211	-.128	.073	-.074	.007	.188	-.139	.233	.252	-.017	.113	.005
B105	.075	-.104	.151	.473	.230	.338	.295	.359	-.155	.030	.436	.526	.394
B106	.114	-.166	.249	.452	.179	.378	.242	.232	-.108	.022	.453	.443	.330
B107	.082	-.121	.245	.335	.153	.299	.342	.160	-.133	.059	.350	.321	.293
B108	-.015	-.054	.170	.163	.093	.199	.023	.166	-.123	-.151	.256	.218	.143
B109	.054	-.163	.191	.274	.245	.227	.153	.206	-.202	-.101	.380	.453	.334
B110	.077	-.056	.096	.095	.007	.152	.305	.019	.133	.171	.059	.072	.025
B111	-.055	-.082	.109	.329	.119	.249	.068	.200	-.146	-.099	.342	.411	.295
B112	.056	-.178	.162	.385	.219	.325	.292	.301	-.210	-.043	.449	.427	.310
B113	.041	-.093	.183	.147	.015	.256	.112	.099	-.181	-.070	.182	.124	.040
B114	-.019	-.115	.219	.144	.234	.356	.131	.297	-.201	-.092	.302	.307	.221

Correlation Matrix

	B66	B67	B68	B69	B70	B71	B72	B73	B74	B75	B76	B77	B78
B63	.506	.496	.078	.410	.384	.118	.185	.320	.361	.376	-.158	.368	.152
B64	.535	.470	.079	.359	.326	.242	.134	.379	.229	.473	-.080	.306	.192
B65	.517	.384	-.026	.315	.311	.326	.049	.381	.285	.434	-.102	.289	.058
B66	1.000	.476	.005	.392	.371	.299	.172	.456	.371	.501	-.094	.456	.114
B67	.476	1.000	.003	.385	.328	.243	.139	.286	.230	.279	-.072	.313	.122
B68	.005	.003	1.000	-.077	-.134	-.132	.367	.010	-.057	.075	.129	-.057	.158
B69	.392	.385	-.077	1.000	.465	.325	.043	.314	.161	.327	-.105	.359	.036
B70	.371	.328	-.134	.465	1.000	.334	-.092	.396	.180	.360	-.127	.335	-.025
B71	.299	.243	-.132	.325	.334	1.000	-.228	.388	.188	.212	-.185	.244	-.316
B72	.172	.139	.367	.043	-.092	-.228	1.000	.060	.015	.093	.143	.091	.268
B73	.456	.286	.010	.314	.396	.388	.060	1.000	.384	.328	-.133	.311	.036
B74	.371	.230	-.057	.161	.180	.188	.015	.384	1.000	.322	-.287	.351	-.028
B75	.501	.279	.075	.327	.360	.212	.093	.328	.322	1.000	-.218	.307	.010
B76	-.094	-.072	.129	-.105	-.127	-.185	.143	-.133	-.287	-.218	1.000	-.237	.059
B77	.456	.313	-.057	.359	.335	.244	.091	.311	.351	.307	-.237	1.000	.053
B78	.114	.122	.158	.036	-.025	-.316	.268	.036	-.028	.010	.059	.053	1.000
B79	.417	.341	.141	.294	.281	.163	.187	.373	.300	.494	-.015	.311	.053
B80	.225	.250	.258	.121	.026	-.072	.367	.141	-.005	.175	.198	.046	.357
B81	.009	-.012	-.129	-.012	.147	.240	-.250	.041	.074	.130	-.082	.034	-.219
B82	.319	.210	.033	.280	.063	.128	.135	.214	.158	.246	-.145	.232	.098
B83	.385	.353	-.048	.323	.159	.106	.175	.246	.224	.332	-.161	.256	.097
B84	.395	.357	-.087	.310	.303	.109	.091	.248	.199	.436	-.025	.271	.007
B85	.007	.063	.256	-.047	-.034	-.078	.254	-.020	-.098	.037	.167	-.233	.070
B86	.474	.389	.080	.246	.296	.167	.087	.291	.214	.397	-.092	.325	.177
B87	.466	.373	-.089	.273	.289	.264	.050	.240	.213	.422	-.061	.268	.000
B88	.485	.438	.099	.303	.352	.096	.254	.319	.175	.337	-.123	.320	.231
B89	.500	.416	.063	.259	.349	.153	.165	.326	.251	.408	-.145	.394	.130
B90	-.055	-.110	.088	-.135	-.148	-.187	.116	-.197	-.143	-.072	.194	-.142	.183
B91	.367	.307	.210	.276	.175	.056	.304	.304	.210	.344	-.072	.368	.199
B92	.128	.040	.237	-.021	-.121	.025	.198	-.011	-.095	.047	.163	-.058	.084
B93	.364	.392	.039	.269	.178	.099	.151	.255	.143	.319	.022	.264	.148
B94	.325	.270	.092	.192	.297	.163	.097	.275	.177	.256	-.208	.343	.073
B95	-.223	-.041	.097	-.032	-.120	.001	.096	-.054	-.153	-.200	.164	-.140	-.005
B96	.339	.310	.156	.242	.169	.095	.143	.229	.221	.274	-.134	.246	.041
B97	.286	.293	.102	.294	.194	.077	.145	.199	.121	.275	-.121	.200	.013
B98	.431	.427	.072	.291	.290	.128	.232	.302	.152	.390	-.040	.330	.138
B99	.356	.365	.066	.299	.287	.021	.223	.295	.191	.361	-.078	.271	.159
B100	.325	.380	.014	.312	.291	.201	.149	.310	.125	.362	-.208	.282	.092
B101	.409	.427	.059	.241	.273	.069	.196	.193	.134	.318	-.059	.314	.196
B102	-.046	.033	.169	-.063	-.036	-.131	.223	.027	-.038	.059	.176	-.137	.103
B103	.383	.313	.036	.328	.203	.182	.137	.250	.027	.268	-.069	.172	.082
B104	.007	.092	.276	-.109	-.145	-.026	.137	-.107	-.067	-.020	.137	-.161	.065
B105	.479	.375	.059	.388	.409	.197	.151	.379	.062	.386	-.063	.292	.235
B106	.445	.361	.109	.306	.333	.149	.181	.354	.085	.399	-.102	.266	.297
B107	.411	.341	.095	.282	.242	.141	.319	.342	.126	.369	-.002	.282	.154
B108	.274	.121	-.107	.196	.221	.028	-.014	.166	.006	.340	-.030	.110	.139
B109	.433	.217	.098	.296	.197	.038	.122	.248	.141	.410	-.034	.269	.159
B110	.126	.164	.221	-.033	.016	-.009	.332	.033	-.059	.020	.041	-.022	.204
B111	.377	.152	-.038	.264	.259	.200	.050	.315	.126	.331	-.090	.167	.090
B112	.463	.370	.112	.346	.319	.252	.163	.401	.150	.381	-.000	.282	.091
B113	.175	.167	-.075	.014	.160	.097	-.035	.097	.104	.181	-.205	.043	-.011
B114	.336	.314	.013	.327	.303	.260	.050	.342	.158	.242	-.129	.340	.044

Correlation Matrix

	B105	B106	B107	B108	B109	B110	B111	B112	B113	B114
B63	.436	.453	.350	.256	.380	.059	.342	.449	.182	.302
B64	.526	.443	.321	.218	.453	.072	.411	.427	.124	.307
B65	.394	.330	.293	.143	.334	.025	.295	.310	.040	.221
B66	.479	.445	.411	.274	.433	.126	.377	.463	.175	.336
B67	.375	.361	.341	.121	.217	.164	.152	.370	.167	.314
B68	.059	.109	.095	-.107	.098	.221	-.038	.112	-.075	.013
B69	.388	.306	.282	.196	.296	.033	.264	.346	.014	.327
B70	.409	.333	.242	.221	.197	.016	.259	.319	.160	.303
B71	.197	.149	.141	.028	.038	-.009	.200	.252	.097	.260
B72	.151	.181	.319	-.014	.122	.332	.050	.163	-.035	.050
B73	.379	.354	.342	.166	.248	.033	.315	.401	.097	.342
B74	.062	.085	.126	.006	.141	-.059	.126	.150	.104	.158
B75	.386	.399	.369	.340	.410	.020	.331	.381	.181	.242
B76	-.063	-.102	-.002	-.030	-.034	.041	-.090	.000	-.205	-.129
B77	.292	.266	.282	.110	.269	-.022	.167	.282	.043	.340
B78	.235	.297	.154	.139	.159	.204	.090	.091	-.011	.044
B79	.372	.391	.422	.260	.391	.166	.219	.417	.091	.282
B80	.404	.376	.416	.082	.234	.289	.137	.364	.056	.120
B81	-.075	-.127	-.182	.033	-.063	-.212	.002	-.081	.132	-.048
B82	.270	.301	.204	.053	.179	-.016	.232	.284	.069	.197
B83	.384	.382	.285	.262	.400	.014	.217	.365	.183	.280
B84	.433	.376	.349	.260	.377	.048	.252	.401	.206	.225
B85	.066	.107	.132	.088	.138	.149	.009	.035	-.080	-.004
B86	.462	.453	.352	.159	.345	.154	.217	.402	.219	.233
B87	.348	.326	.315	.288	.331	.061	.241	.341	.196	.287
B88	.657	.615	.538	.256	.420	.185	.357	.521	.161	.321
B89	.506	.525	.459	.194	.356	.096	.298	.426	.188	.352
B90	-.078	-.054	.004	.007	.072	.119	-.081	-.033	-.123	-.094
B91	.504	.492	.460	.170	.371	.192	.313	.491	.034	.330
B92	.243	.222	.187	.032	.192	.197	.104	.244	-.046	.090
B93	.508	.435	.384	.234	.390	.036	.258	.441	.079	.256
B94	.386	.323	.287	.144	.205	.031	.220	.281	.121	.316
B95	-.130	-.039	.059	-.085	-.125	.090	-.151	-.001	-.063	-.021
B96	.289	.262	.240	.149	.356	.011	.249	.258	.040	.238
B97	.384	.286	.300	.181	.356	.028	.246	.315	.208	.246
B98	.531	.562	.570	.247	.448	.142	.265	.537	.184	.278
B99	.399	.422	.453	.324	.408	.060	.220	.396	.258	.322
B100	.367	.415	.400	.207	.239	.148	.355	.384	.199	.315
B101	.498	.537	.446	.235	.345	.188	.229	.442	.185	.276
B102	.038	.090	.156	-.080	.014	.124	-.005	.196	-.034	-.037
B103	.412	.421	.450	.189	.360	.118	.323	.375	.272	.313
B104	-.091	-.093	-.148	-.069	.026	.103	-.068	-.127	-.051	-.046
B105	1.000	.657	.500	.273	.429	.137	.420	.515	.239	.314
B106	.657	1.000	.610	.343	.431	.144	.407	.625	.267	.317
B107	.500	.610	1.000	.193	.449	.182	.334	.638	.225	.350
B108	.273	.343	.193	1.000	.440	-.074	.317	.211	.184	.347
B109	.429	.431	.449	.440	1.000	-.036	.406	.407	.168	.372
B110	.137	.144	.182	-.074	-.036	1.000	-.005	.053	-.161	-.027
B111	.420	.407	.334	.317	.406	-.005	1.000	.380	.189	.313
B112	.515	.625	.638	.211	.407	.053	.380	1.000	.271	.427
B113	.239	.267	.225	.184	.168	-.161	.189	.271	1.000	.305
B114	.314	.317	.350	.347	.372	-.027	.313	.427	.305	1.000

ดัชนีแสดงความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

Degrees of Freedom = 779
 Minimum Fit Function Chi-Square = 707.81 (P = 0.97)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 714.12 (P = 0.95)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 0.0)
 Minimum Fit Function Value = 0.54
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00
 Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 1.49
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (1.49 ; 1.49)
 ECVI for Saturated Model = 2.08
 ECVI for Independence Model = 122.68
 Chi-Square for Independence Model with 1326 Degrees of Freedom = 162197.96
 Independence AIC = 162301.96
 Model AIC = 1912.12
 Saturated AIC = 2756.00
 Independence CAIC = 162623.76
 Model CAIC = 5618.98
 Saturated CAIC = 11283.63
 Normed Fit Index (NFI) = 1.00
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.58
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
 Relative Fit Index (RFI) = 0.99
 Critical N (CN) = 1634.19
 Root Mean Square Residual (RMR) = 0.020
 Standardized RMR = 0.020
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.98
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.96
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.55

Null-Model

Program: HLM 6 Hierarchical Linear and Nonlinear Modeling
 Authors: Stephen Raudenbush, Tony Bryk, & Richard Congdon
 Publisher: Scientific Software International, Inc. (c) 2000
techsupport@ssicentral.com
www.ssicentral.com

Module: HLM2.EXE (6.03.26284.1)
 Date: 31 January 2011, Monday
 Time: 1: 7:16

SPECIFICATIONS FOR THIS HLM2 RUN

Problem Title: null-values

The data source for this run = lifevalues.mdm
 The command file for this run = D:\ค่านิยม\วิเคราะห์ค่านิยม\4 hlm\output-Hlm\null-values.hlm
 Output file name = D:\ค่านิยม\วิเคราะห์ค่านิยม\4 hlm\output-Hlm\null-values.txt
 The maximum number of level-1 units = 1324
 The maximum number of level-2 units = 30
 The maximum number of iterations = 100
 Method of estimation: restricted maximum likelihood

Weighting Specification

	Weight Variable	
Weighting?	Name	Normalized?
Level 1	no	
Level 2	no	
Precision	no	

The outcome variable is LIFEVALU

The model specified for the fixed effects was:

Level-1 Coefficients	Level-2 Predictors
INTRCPT1, B0	INTRCPT2, G00

The model specified for the covariance components was:

Sigma squared (constant across level-2 units)

Tau dimensions
INTRCPT1

Summary of the model specified (in equation format)

Level-1 Model

$$Y = B_0 + R$$

Level-2 Model

$$B_0 = G_00 + U_0$$

Iterations stopped due to small change in likelihood function

***** ITERATION 6 *****

Sigma_squared = 0.24004

Tau
INTRCPT1,B0 0.03165

Tau (as correlations)
INTRCPT1,B0 1.000

Random level-1 coefficient Reliability estimate

INTRCPT1, B0 0.850

The value of the likelihood function at iteration 6 = -9.636697E+002

The outcome variable is LIFEVALU

Final estimation of fixed effects:

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	Approx. T-ratio	d.f.	P-value
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	3.656476	0.035231	103.785	29	0.000

The outcome variable is LIFEVALU

Final estimation of fixed effects
(with robust standard errors)

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	Approx. T-ratio	d.f.	P-value
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	3.656476	0.034637	105.566	29	0.000

Final estimation of variance components:

Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	df	Chi-square	P-value
INTRCPT1, level-1, R	0.17791 0.48993	0.03165 0.24004	29	190.15597	0.000

Statistics for current covariance components model

Deviance = 1927.339365

Number of estimated parameters = 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Simple-Model

Program: HLM 6 Hierarchical Linear and Nonlinear Modeling
 Authors: Stephen Raudenbush, Tony Bryk, & Richard Congdon
 Publisher: Scientific Software International, Inc. (c) 2000
 techsupport@ssicentral.com
 www.ssicentral.com

Module: HLM2.EXE (6.03.26284.1)

Date: 31 January 2011, Monday

Time: 1: 9:38

SPECIFICATIONS FOR THIS HLM2 RUN

Problem Title: simple-values

The data source for this run = lifevalues.mdm

The command file for this run = D:\ค่านิยม\วิเคราะห์ค่านิยม\4 hlm\output-tHlm\simple-values.hlm

Output file name = D:\ค่านิยม\วิเคราะห์ค่านิยม\4 hlm\output-tHlm\simple-values.txt

The maximum number of level-1 units = 1324

The maximum number of level-2 units = 30

The maximum number of iterations = 100

Method of estimation: restricted maximum likelihood

Weighting Specification

	Weight	Variable	
Weighting?	Name	Normalized?	
Level 1	no		
Level 2	no		
Precision	no		

The outcome variable is LIFEVALU

The model specified for the fixed effects was:

Level-1 Coefficients	Level-2 Predictors
INTRCPT1, B0	INTRCPT2, G00
ELS slope, B1	INTRCPT2, G10
LGPX slope, B2	INTRCPT2, G20
MASTER slope, B3	INTRCPT2, G30
TAKE1 slope, B4	INTRCPT2, G40
*	SATTI slope, B5 INTRCPT2, G50

'*' - This level-1 predictor has been centered around its group mean.

The model specified for the covariance components was:

Sigma squared (constant across level-2 units)

Tau dimensions

- INTRCPT1
- ELS slope
- LGPX slope
- MASTER slope
- TAKE1 slope
- SATTI slope

Summary of the model specified (in equation format)

Level-1 Model

$$Y = B_0 + B_1*(ELS) + B_2*(LGPX) + B_3*(MASTER) + B_4*(TAKE1) + B_5*(SATTI) + R$$

Level-2 Model

$$\begin{aligned} B_0 &= G_{00} + U_0 \\ B_1 &= G_{10} + U_1 \\ B_2 &= G_{20} + U_2 \\ B_3 &= G_{30} + U_3 \\ B_4 &= G_{40} + U_4 \\ B_5 &= G_{50} + U_5 \end{aligned}$$

Iterations stopped due to small change in likelihood function

***** ITERATION 2721 *****

Sigma_squared = 0.12804

Tau

INTRCPT1,B0	0.04423	-0.00034	-0.00133	-0.00755	-0.01729	0.00941
ELS,B1	-0.00034	0.00364	0.00115	0.00411	-0.00384	0.00302
LGPX,B2	-0.00133	0.00115	0.00072	0.00026	-0.00083	0.00187
MASTER,B3	-0.00755	0.00411	0.00026	0.01069	-0.00104	-0.00282
TAKE1,B4	-0.01729	-0.00384	-0.00083	-0.00104	0.01120	-0.00753
SATTI,B5	0.00941	0.00302	0.00187	-0.00282	-0.00753	0.00916

Tau (as correlations)

INTRCPT1,B0	1.000	-0.027	-0.235	-0.347	-0.777	0.468
ELS,B1	-0.027	1.000	0.707	0.659	-0.602	0.522
LGPX,B2	-0.235	0.707	1.000	0.095	-0.291	0.725
MASTER,B3	-0.347	0.659	0.095	1.000	-0.095	-0.285
TAKE1,B4	-0.777	-0.602	-0.291	-0.095	1.000	-0.743
SATTI,B5	0.468	0.522	0.725	-0.285	-0.743	1.000

Random level-1 coefficient Reliability estimate

INTRCPT1, B0	0.610
ELS, B1	0.181
LGPX, B2	0.036
MASTER, B3	0.427
TAKE1, B4	0.309
SATTI, B5	0.377

Note: The reliability estimates reported above are based on only 28 of 30 units that had sufficient data for computation. Fixed effects and variance components are based on all the data.

The value of the likelihood function at iteration 2721 = -5.803194E+002

The outcome variable is LIFEVALU

Final estimation of fixed effects:

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	Approx. T-ratio	d.f.	P-value
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	3.424697	0.047665	71.850	29	0.000
For ELS slope, B1					
INTRCPT2, G10	-0.080077	0.025040	-3.198	29	0.004
For LGPX slope, B2					
INTRCPT2, G20	-0.086611	0.024366	-3.555	29	0.002
For MASTER slope, B3					
INTRCPT2, G30	0.062861	0.027886	2.254	29	0.032
For TAKE1 slope, B4					
INTRCPT2, G40	0.340864	0.033365	10.216	29	0.000
For SATTI slope, B5					
INTRCPT2, G50	0.416083	0.027309	15.236	29	0.000

The outcome variable is LIFEVALU

Final estimation of fixed effects
(with robust standard errors)

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	Approx. T-ratio	d.f.	P-value
<hr/>					
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	3.424697	0.046182	74.157	29	0.000
<hr/>					
For ELS slope, B1					
INTRCPT2, G10	-0.080077	0.022109	-3.622	29	0.001
<hr/>					
For LGPX slope, B2					
INTRCPT2, G20	-0.086611	0.017588	-4.924	29	0.000
<hr/>					
For MASTER slope, B3					
INTRCPT2, G30	0.062861	0.027108	2.319	29	0.028
<hr/>					
For TAKE1 slope, B4					
INTRCPT2, G40	0.340864	0.031136	10.948	29	0.000
<hr/>					
For SATTI slope, B5					
INTRCPT2, G50	0.416083	0.026453	15.729	29	0.000
<hr/>					

Final estimation of variance components:

Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	df	Chi-square	P-value
<hr/>					
INTRCPT1, U0	0.21031	0.04423	27	81.16201	0.000
ELS slope, U1	0.06032	0.00364	27	35.81082	0.119
LGPX slope, U2	0.02692	0.00072	27	18.90693	>.500
MASTER slope, U3	0.10337	0.01069	27	41.69253	0.035
TAKE1 slope, U4	0.10581	0.01120	27	37.79046	0.081
SATTI slope, U5	0.09572	0.00916	27	45.51872	0.014
level-1, R	0.35782	0.12804			
<hr/>					

Note: The chi-square statistics reported above are based on only 28 of 30 units that had sufficient data for computation. Fixed effects and variance components are based on all the data.

Statistics for current covariance components model

Deviance = 1160.638747

Number of estimated parameters = 22

Hypo-Model

Program: HLM 6 Hierarchical Linear and Nonlinear Modeling
 Authors: Stephen Raudenbush, Tony Bryk, & Richard Congdon
 Publisher: Scientific Software International, Inc. (c) 2000
                  techsupport@ssicentral.com
                  www.ssicentral.com

Module: HLM2.EXE (6.03.26284.1)
 Date: 31 January 2011, Monday
 Time: 1:14:57

SPECIFICATIONS FOR THIS HLM2 RUN

Problem Title: hypo-values

The data source for this run = lifevalues.mdm
 The command file for this run = D:\ค่านิยม\วิเคราะห์ค่านิยม\4 hlm\output-tHlm\hypo-values.hlm
 Output file name = D:\ค่านิยม\วิเคราะห์ค่านิยม\4 hlm\output-tHlm\hypo-values.txt
 The maximum number of level-1 units = 1324
 The maximum number of level-2 units = 30
 The maximum number of iterations = 100
 Method of estimation: restricted maximum likelihood

Weighting Specification

	Weight	
	Variable	
Weighting?	Name	Normalized?
Level 1	no	
Level 2	no	
Precision	no	

The outcome variable is LIFEVALU

The model specified for the fixed effects was:

Level-1 Coefficients	Level-2 Predictors
INTRCPT1, B0	INTRCPT2, G00
\$	ATMOS, G01
\$	FLIND, G02

	ELS slope, B1	INTRCPT2, G10
\$		ATMOS, G11
\$		FLIND, G12
	LGPX slope, B2	INTRCPT2, G20
\$		ATMOS, G21
\$		FLIND, G22
	MASTER slope, B3	INTRCPT2, G30
\$		ATMOS, G31
\$		FLIND, G32
	TAKE1 slope, B4	INTRCPT2, G40
\$		ATMOS, G41
\$		FLIND, G42
*	SATTI slope, B5	INTRCPT2, G50
\$		ATMOS, G51
\$		FLIND, G52

'*' - This level-1 predictor has been centered around its group mean.
'\$' - This level-2 predictor has been centered around its grand mean.

The model specified for the covariance components was:

Sigma squared (constant across level-2 units)

Tau dimensions

INTRCPT1
ELS slope
LGPX slope
MASTER slope
TAKE1 slope
SATTI slope

Summary of the model specified (in equation format)

Level-1 Model

$$Y = B_0 + B_1*(ELS) + B_2*(LGPX) + B_3*(MASTER) + B_4*(TAKE1) + B_5*(SATTI) + R$$

Level-2 Model

$$\begin{aligned} B_0 &= G_{00} + G_{01}*(ATMOS) + G_{02}*(FLIND) + U_0 \\ B_1 &= G_{10} + G_{11}*(ATMOS) + G_{12}*(FLIND) + U_1 \\ B_2 &= G_{20} + G_{21}*(ATMOS) + G_{22}*(FLIND) + U_2 \\ B_3 &= G_{30} + G_{31}*(ATMOS) + G_{32}*(FLIND) + U_3 \\ B_4 &= G_{40} + G_{41}*(ATMOS) + G_{42}*(FLIND) + U_4 \\ B_5 &= G_{50} + G_{51}*(ATMOS) + G_{52}*(FLIND) + U_5 \end{aligned}$$

Iterations stopped due to small change in likelihood function

***** ITERATION 2760 *****

Sigma_squared = 0.12741

Tau

INTRCPT1,B0	0.03489	-0.00109	-0.00132	-0.00991	-0.00952	0.00148
ELS,B1	-0.00109	0.00208	0.00061	0.00277	-0.00238	0.00119
LGPX,B2	-0.00132	0.00061	0.00069	-0.00058	-0.00052	0.00186
MASTER,B3	-0.00991	0.00277	-0.00058	0.01158	-0.00006	-0.00444
TAKE1,B4	-0.00952	-0.00238	-0.00052	-0.00006	0.00620	-0.00252
SATTI,B5	0.00148	0.00119	0.00186	-0.00444	-0.00252	0.00612

Tau (as correlations)

INTRCPT1,B0	1.000	-0.128	-0.270	-0.493	-0.647	0.101
ELS,B1	-0.128	1.000	0.508	0.564	-0.664	0.335
LGPX,B2	-0.270	0.508	1.000	-0.205	-0.252	0.906
MASTER,B3	-0.493	0.564	-0.205	1.000	-0.007	-0.528
TAKE1,B4	-0.647	-0.664	-0.252	-0.007	1.000	-0.409
SATTI,B5	0.101	0.335	0.906	-0.528	-0.409	1.000

Random level-1 coefficient Reliability estimate

INTRCPT1, B0	0.556
ELS, B1	0.114
LGPX, B2	0.034
MASTER, B3	0.448
TAKE1, B4	0.202
SATTI, B5	0.290

Note: The reliability estimates reported above are based on only 28 of 30 units that had sufficient data for computation. Fixed effects and variance components are based on all the data.

The value of the likelihood function at iteration 2760 = -5.787760E+002

The outcome variable is LIFEVALU

Final estimation of fixed effects:

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	T-ratio	d.f.	Approx. P-value
<hr/>					
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	3.422458	0.044333	77.199	27	0.000
ATMOS, G01	0.451804	0.197355	2.289	27	0.030
FLIND, G02	0.337654	0.367339	0.919	27	0.366

For ELS slope, B1						
INTRCPT2, G10	-0.081986	0.024057	-3.408	27	0.002	
ATMOS, G11	-0.217594	0.113444	-1.918	27	0.065	
FLIND, G12	0.344030	0.195794	1.757	27	0.090	
For LGPX slope, B2						
INTRCPT2, G20	-0.084489	0.024352	-3.469	27	0.002	
ATMOS, G21	-0.139946	0.104478	-1.339	27	0.192	
FLIND, G22	0.100313	0.200694	0.500	27	0.621	
For MASTER slope, B3						
INTRCPT2, G30	0.062926	0.028416	2.214	27	0.035	
ATMOS, G31	-0.088184	0.124331	-0.709	27	0.484	
FLIND, G32	0.328012	0.235414	1.393	27	0.175	
For TAKE1 slope, B4						
INTRCPT2, G40	0.339701	0.031060	10.937	27	0.000	
ATMOS, G41	-0.252453	0.139015	-1.816	27	0.080	
FLIND, G42	-0.331223	0.265411	-1.248	27	0.223	
For SATTI slope, B5						
INTRCPT2, G50	0.419954	0.025394	16.538	27	0.000	
ATMOS, G51	0.159220	0.115512	1.378	27	0.179	
FLIND, G52	0.521696	0.219849	2.373	27	0.025	

The outcome variable is LIFEVALU

Final estimation of fixed effects
(with robust standard errors)

Fixed Effect	Coefficient	Standard Error	Approx. T-ratio	d.f.	P-value
For INTRCPT1, B0					
INTRCPT2, G00	3.422458	0.041241	82.988	27	0.000
ATMOS, G01	0.451804	0.163740	2.759	27	0.011
FLIND, G02	0.337654	0.348206	0.970	27	0.341
For ELS slope, B1					
INTRCPT2, G10	-0.081986	0.019782	-4.144	27	0.000
ATMOS, G11	-0.217594	0.084713	-2.569	27	0.016
FLIND, G12	0.344030	0.124884	2.755	27	0.011
For LGPX slope, B2					
INTRCPT2, G20	-0.084489	0.016514	-5.116	27	0.000
ATMOS, G21	-0.139946	0.070485	-1.985	27	0.057
FLIND, G22	0.100313	0.142590	0.704	27	0.488
For MASTER slope, B3					
INTRCPT2, G30	0.062926	0.026748	2.353	27	0.026
ATMOS, G31	-0.088184	0.113466	-0.777	27	0.444
FLIND, G32	0.328012	0.186807	1.756	27	0.090

For TAKE1 slope, B4

INTRCPT2, G40	0.339701	0.028791	11.799	27	0.000
ATMOS, G41	-0.252453	0.091126	-2.770	27	0.010
FLIND, G42	-0.331223	0.242830	-1.364	27	0.184

For SATTI slope, B5

INTRCPT2, G50	0.419954	0.024270	17.304	27	0.000
ATMOS, G51	0.159220	0.114332	1.393	27	0.175
FLIND, G52	0.521696	0.241979	2.156	27	0.040

Final estimation of variance components:

Random Effect	Standard Deviation	Variance Component	df	Chi-square	P-value
INTRCPT1, U0	0.18678	0.03489	25	62.02167	0.000
ELS slope, U1	0.04559	0.00208	25	28.53733	0.283
LGPX slope, U2	0.02629	0.00069	25	17.50892	>.500
MASTER slope, U3	0.10762	0.01158	25	40.35153	0.027
TAKE1 slope, U4	0.07873	0.00620	25	32.46953	0.145
SATTI slope, U5	0.07823	0.00612	25	35.43177	0.081
level-1, R	0.35694	0.12741			

Note: The chi-square statistics reported above are based on only 28 of 30 units that had sufficient data for computation. Fixed effects and variance components are based on all the data.

Statistics for current covariance components model

Deviance = 1157.551975

Number of estimated parameters = 22

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางจันทนา เริ่มสุนธี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (กศ.บ.) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ในปีการศึกษา 2527 และระดับปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ในปีการศึกษา 2534 จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) และในปีการศึกษา 2549 ได้เข้าศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประสบการณ์ในที่ทำงานบรรจุบุรากลางค์ในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 ทำการสอนในสถานศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เป็นเวลา 3 ปี จากนั้นปฏิบัติงานด้านวิชาการ ตำแหน่งนักวิชาการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรีและบุรีรัมย์ แล้วไปปฏิบัติงานด้านนโยบายและแผนในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และช่วยปฏิบัติงานสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) โดยปัจจุบันเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**